

Jaarverslag 2011

Een verantwoordelijke onderneming
ten dienste van de klanten en de gemeenschap
in België en Duitsland

Inhoudstafel

EXECUTIVE REPORT

Voorwoord*	2
Profiel en waarden	4
Markante feiten 2011*	6
Vooruitzichten en uitdagingen voor 2012*	12
Het Elia-aandeel in 2011	14

ECONOMISCH VERSLAG

Netexploitatie	24
Infrastructuur	28
Investeringsen	29
Het Elia-net in België	30
Net van 50Hertz Transmission in Duitsland	33
Onderhoud van het net	34
Werking van de markt	36
Preventief beheer van kritieke situaties op het net	40
De toekomst voorbereiden: onderzoek & ontwikkeling*	43

MILIEUVERSLAG

Milieudoelstellingen en -indicatoren	50
--------------------------------------	----

SOCIAAL VERSLAG

Personeelsbeleid	64
Knowledge management	68
Veiligheid en welzijn van de medewerkers	70
Corporate social responsibility	74
Relaties met de stakeholders	77

CORPORATE GOVERNANCE VERKLARING

Samenstelling van de bestuursorganen*	84
Belangrijke gebeurtenissen in 2011*	87
Remuneratie van de leden van de raad van bestuur en van het directiecomité*	92
Kenmerken van de systemen voor interne controle en risicobeheer*	96
Beschrijving van de risico's en onzekerheden waarmee de onderneming wordt geconfronteerd*	101

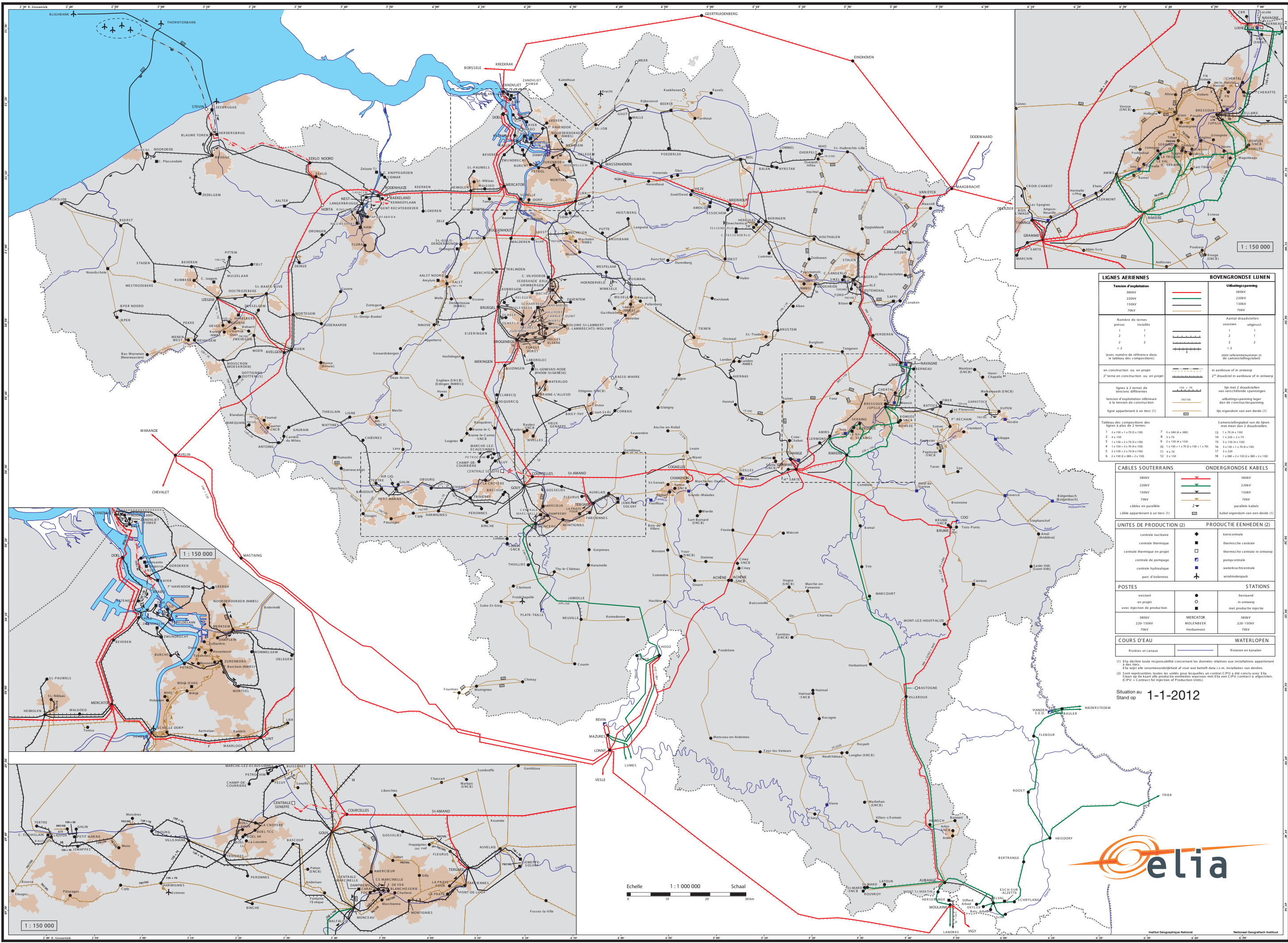
FINANCIEEL VERSLAG

Geconsolideerde jaarrekening IFRS*	108
Toelichting bij de geconsolideerde jaarrekening*	113
Verslag van het college van commissarissen over de geconsolideerde jaarrekening	156
Regelgeving en tarieven*	158
Informatie met betrekking tot de moedervennootschap*	162

GRI index	165
-----------	-----

Verslaggevingsparameters	167
--------------------------	-----

*Deze hoofdstukken vormen het jaarverslag cf. artikel 119 Wetboek van vennootschappen.

LIGNES AERIENNES

Tension d'exploitation	
380kV	
220kV	
150kV	
70kV	

Nombre de terres prévues installées	
1	
2	
2	
> 2	
avec numéro de référence dans le tableau des compositions	
en construction ou en projet	
2ème terre en construction ou en projet	
lignes à 2 terres de tensions différentes	
tension d'exploitation inférieure à la tension de construction	
ligne appartenant à un tiers (1)	

BOVENGRONDSE LUNEN

Uitvoeringspanning	
380kV	
220kV	
150kV	
70kV	

Aantal draadstollen voorzien uitgerust	
1	
2	
2	
> 2	
(met referentienummer in de samenstellingstabel)	
in aanbouw of in ontwerp	
2de draadstol in aanbouw of in ontwerp	
lijn met 2 draadstollen van verschillende spanningen	
afsluitingspanning lager dan de constructiespanning	
lijn eigendom van een derde (1)	

CABLES SOUERRAINS

380kV	
220kV	
150kV	
70kV	

| câbles en parallèle | |
| câble appartenant à un tiers (1) | |

ONDERGRONDSE KABELS

380kV	
220kV	
150kV	
70kV	

2	
parallèle kabels	
kabel eigendom van een derde (1)	

UNITES DE PRODUCTION (2)

centrale nucléaire	
centrale thermique	
centrale thermique en projet	
centrale de pompage	
centrale hydraulique	
parc d'éoliennes	

PRODUCTIE EENHEDEN (2)

kerncentrale	
thermische centrale	
thermische centrale in ontwerp	
pompcentrale	
waterkrachtcentrale	
windmolenpark	

POSTES

existant	
en projet	
avec injection de production	

STATIONS

380kV	
220-150kV	
70kV	
MERCATOR	
MOLLENBEEK	
Herbainmont	
380kV	
220-150kV	
70kV	

COURS D'EAU

Rivières et canaux	
--------------------	--

WATERLOPEN

Rivières et canaux	
--------------------	--

(1) Elia décline toute responsabilité concernant les données relatives aux installations appartenant à des tiers.
Elia wijst alle verantwoordelijkheid af voor wat betreft data i.v.m. installaties van derden.
(2) Sont représentées toutes les unités pour lesquelles un contrat CIPU a été conclu avec Elia.
Staan alle de kaart alle productie-eenheden waarvoor met Elia een CIPU contract is afgesloten.
(CIPU = Contract for Injection of Production Units)

Situation au 1-1-2012
Stand op 1-1-2012

Institut Géographique National
Nationaal Geografisch Instituut

Network Elia

Over dit verslag

Het personeel van de Elia groep, die in het hart van het Europese elektriciteitsnet ligt, waakt 24 uur op 24 over de veiligheid en de kwaliteit van de elektriciteitsvoorziening van de gezinnen en de industriële bedrijven in België en in Duitsland. Om zijn openbare nutsopdracht te vervullen, stelt de groep zich een aantal concrete taken. Elia ziet toe op het permanente evenwicht tussen de geproduceerde en de verbruikte energie, streeft ernaar om op een proactieve manier de netinfrastructuur aan te passen om de overstap naar groene energie te vergemakkelijken en wil een kwaliteitsservice leveren tegen de beste kostprijs.

Nu de ontwikkeling van het Europese elektrische systeem in versneld tempo evolueert, is de Elia groep vastberaden om het voortouw te nemen, zich goed voor te bereiden en creatieve oplossingen uit te werken in tal van domeinen: internationale samenwerking, engineering, ontwikkeling van het net, systeembeheer, marktmechanismen, consultancy en nog veel meer.

Deze aanpak steunt op actief luisteren naar klanten, regulatoren, overheden en collega-netbeheerders. Dat is de basis voor een juist evenwicht tussen economische meerwaarde voor de aandeelhouders, maatschappelijk welzijn voor de mensen en milieubehoud: Profit, People, Planet. Dit moeilijke en broze evenwicht is de enige waarborg voor duurzaam succes, gezien de aanzienlijke investeringen en innovatie die de Elia groep en alle netbedrijven in de volgende twintig jaar zullen moeten ontwikkelen.

Het lijdt vandaag immers niet de minste twijfel meer dat de energie-uitdagingen van de 21^e eeuw een technologische

omwenteling zullen ontketenen op het vlak van de elektrische systemen, waarvan de omvang en de gevolgen de impact van de marktderegulering, die 15 jaar geleden van start ging, ruim zullen overtreffen.

Dit jaarverslag 2011 geeft u een beeld van de activiteiten van onze 1.800 medewerkers in België en Duitsland. Zij zorgen voortdurend dat zij aan de behoeften van onze klanten kunnen tegemoetkomen, onze competenties ontwikkelen en initiatieven nemen. Ons doel gisteren, vandaag en morgen: meewerken aan de bevoorradingszekerheid van elektriciteit, de concurrentiekracht van de ondernemingen en het welzijn van de medemensen bevorderen, en toezien op de billijke vergoeding van onze aandeelhouders.

Deze aanpak past voor het derde opeenvolgende jaar in een GRI-benadering (Global Reporting Initiative) die duidelijkheid en transparantie nastreeft.

1.800

Dit is het aantal werknemers van de Elia groep in België en Duitsland. Zij waken dag en nacht over de veiligheid en de kwaliteit van de elektriciteitsvoorziening van de gezinnen en de industriële bedrijven.

Voorwoord van de voorzitter van de Raad van Bestuur

De dramatische gebeurtenissen naar aanleiding van de aardbeving vóór de kust van Japan en de instabiliteit in verscheidene Golfstaten, dragen ertoe bij dat heel wat Europese landen, waaronder Duitsland en België, de energiemix in sommige gevallen fundamenteel willen herbekijken. Daarbij komt dat men zich bewust is geworden van de cruciale rol die de transmissienetbeheerders voor elektriciteit zullen hebben in de verdere ontwikkeling van de productiemiddelen voor elektrische energie.

De ontwikkeling van hernieuwbare energiebronnen met een variabel karakter, zoals wind- en zonne-energie, is reeds aanzienlijk en wordt nog versneld sinds de Europese Unie en de lidstaten onlangs hebben bevestigd dat zij in de strijd tegen de klimaatopwarming zich ertoe verbinden om op termijn een doelstelling van nul CO₂-uitstoot te verwezenlijken.

Deze hernieuwbare energiebronnen bevinden zich echter dikwijls in geografische gebieden met weinig of geen industrie. Dat is het geval voor de grote offshore windmolenparken in Noord-Europa en de toekomstige grootschalige fotovoltaische centrales die in Zuid-Europa en Noord-Afrika zullen worden gebouwd.

Er zullen dan ook nieuwe transportmiddelen moeten worden ingeschakeld om de energie die uit deze bronnen wordt opgewekt naar de grote verbruikscentra in het binnenland te vervoeren. Ander-

zijds moet er door het variabel karakter van deze elektrische energie een ander soort productiemiddelen komen, met een zeer grote flexibiliteit, die opwaarts en neerwaarts kan geregeld worden, en toegang tot middelen voor de opslag. De ontwikkeling van waterkrachtcentrales en meer bepaald pompcentrales is slechts mogelijk indien tegelijk een transmissie-infrastructuur wordt ingevoerd, waarmee grote volumes energie naar alle uithoeken van Europa kunnen worden vervoerd.

De overgang naar deze nieuwe productiebronnen gaat gepaard met een grondige transformatie van de elektrische systemen en meer bepaald van de ontwikkeling en het beheer van de transmissie- en distributienetten voor elektriciteit. Zowel voor de offshore netten als voor de elektriciteitsnelwegen op het vasteland moeten de toekomstige netten nog worden ontwikkeld, en voor sommige aspecten zelfs nog worden uitgevonden. Om deze te beheren zal men even flexibel, innovatief en creatief moeten zijn als destijds voor de bouw van de huidige elektrische systemen.

De Elia groep behoort vandaag tot de top 5 van de transmissienetbeheerders in Europa en vervult sinds zijn oprichting in 2001 bewust een leidersrol. De twee activiteitenpolen van de groep, in België en in Duitsland, zijn leader op het vlak van marktontwikkelingsmechanismen en hebben een pioniersrol op het vlak van grootschalige integratie van windenergie.

Dankzij zijn kennis en knowhow bevindt de Elia groep zich in een ideale positie om de kansen te benutten die deze toekomstige ontwikkelingen bieden.

Er zijn heel wat signalen die aangeven dat de Elia groep zijn opdracht ten dienste van zijn klanten en van de gemeenschap wil en kan vervullen. Denken we bijvoorbeeld aan de uitbreiding van de opdracht van Elia tot het beheer van het offshore net in de Noordzee, de stabiliteit en de zichtbaarheid als gevolg van de tarieven die de Belgische regulator heeft goedgekeurd voor de periode 2012-2015, de positieve evolutie van het Duitse regulator kader en de kennis die de groep opsteekt door deel te nemen aan het Atlantic Wind Connection project voor de bouw van een eerste offshore gelijkstroomnet voor de Oostkust van de Verenigde Staten.

Hieraangaande wil ik in naam van heel de Raad van Bestuur hulde brengen aan het pionierswerk dat Daniel Dobbeni aan het hoofd van de Elia groep heeft verricht, met als bekroning de opname van Elia in de BEL 20 in maart 2012, en voor zijn werk als voorzitter van de vereniging van Europese netbeheerders ENTSO-E. Ik wens Jacques Vandermeiren, die in het tweede semester van 2012 de fakkel van hem overneemt, evenveel succes toe.

Luc Van Nevel
Voorzitter van de Raad van Bestuur

Voorwoord van de voorzitter van het directiecomité

In tien jaar tijd kende onze onderneming een aantal belangrijke etappes. Zij monden uit in het ontstaan van de Elia groep zoals wij hem nu kennen. Onze groep is onafhankelijk en onpartijdig en staat ten dienste van zijn klanten en van de gemeenschap. Hij is opgebouwd rond twee activiteitenpolen in Europa. Onze activiteiten zijn volledig toegespitst op de vooruitgang en de opportuniteiten die uit de veranderingen in de Europese energiemix voortvloeien. Wij zijn een groep die het voordeel geniet van de culturele diversiteit van zijn medewerkers en van de omgeving waarin hij evolueert. In deze omgeving krijgt de groep te maken met een mengeling van Europese, nationale en gewestelijke wetgevingen en regelgevingen, maar ook met beproefde of nog te ontdekken technieken, maturiteit en vernieuwing, om nog maar te zwijgen van de toekomstige uitdagingen die vooral kansen inhouden voor ieder van ons.

Enkele voorbeelden kunnen de vitaliteit van een onderneming als Elia, vanaf zijn eerste stappen in juni 2001, verduidelijken: in 2002 werd Elia aangeduid als elektriciteitstransmissie-netbeheerder in België en trad Publi-T als aandeelhouder toe, in 2004 nam Elia het studiebureau over dat vervolgens Elia Engineering werd, het enthousiasme waarmee in 2005 de beursgang werd onthaald, de oprichting van de Belgische elektriciteitsbeurs Belpex en de invoering van de marktkoppeling tussen Frankrijk, België en Nederland in 2006, de oprichting van het regionaal coördinatiecentrum Coreso en de start

van de samenwerking met RTE en National Grid in 2009, de overname van 50Hertz Transmission in samenwerking met onze Australische financiële partner IFM, de marktkoppeling tussen negen landen in november 2010 met behulp van het Cosmos-algoritme dat door Belpex en Elia werd ontwikkeld, de participatie in het eerste project voor de bouw van een offshore gelijkstroomnet vóór de Oostkust van de Verenigde Staten in 2011... Bij al deze troeven komt nog dat de tarieven van Elia tot de laagste in Europa behoren. Het behoeft nauwelijks nog betoog dat wij op die manier aantonen dat groei en efficiëntie wel degelijk verenigbaar zijn met het voordeel van onze klanten.

Al deze initiatieven vloeien voort uit de inspanningen van onze medewerkers, die zich de klok rond inzetten voor het veilig beheer van het elektrische systeem en de ontwikkeling ervan in overeenstemming met de verwachtingen van onze klanten en van de gemeenschap. Zij vertalen ook ons engagement voor een echte – competitieve en betrouwbare – interne elektriciteitsmarkt en onze steun aan het energie- en klimaatbeleid van Europa en meer bepaald van België en Duitsland en van hun regio's.

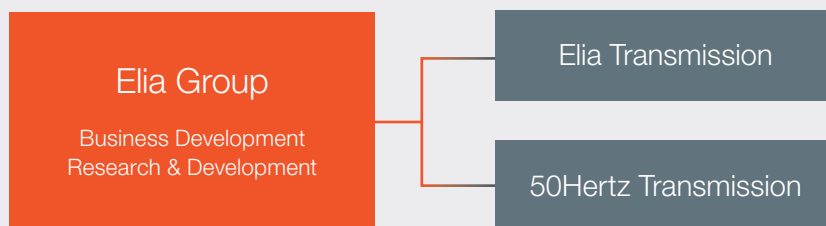
Wij zetten ons in voor datgene wat iedereen vanzelfsprekend vindt: een onbepelbare, permanente en competitieve elektriciteitsbevoorrading. Dat merk je ook aan de maatregelen die wij elke dag nemen voor de veiligheid van de mensen en installaties.

Door voortdurend te kunnen rekenen op de inzet van onze medewerkers en onderaannemers, zijn wij er al die jaren in geslaagd om onze voortrekkersrol in Europa te bevestigen.

We staan nu aan het begin van een tijdperk waarin een ware omwenteling van het energielandschap in Europa in het algemeen en van de netten in het bijzonder zal plaatsvinden. We willen dan ook nu meer dan ooit onze ambitie verder uitbouwen. Door te leren, te innoveren, experimenteren en samen te werken zullen wij onze ambitie kunnen waarmaken. Het project Atlantic Wind Connection getuigt ervan dat de Elia groep op de veranderingen wil vooruitlopen en wij het voortouw willen nemen voor onze klanten en de gemeenschap in de landen waar wij actief zijn.

Onze toetreding tot de BEL 20 in maart 2012 is een extra opportuniteit voor onze groep. Zij geeft ook aan, hoe belangrijk onze rol en onze opdracht is. Dat zal ons de middelen aanreiken – daar ben ik van overtuigd – om onze groei voort te zetten en zeer performante netten te kunnen ontwikkelen, die op zee en op het vasteland de productie en het verbruik met elkaar zullen verbinden.

Daniel Dobbeni
Voorzitter van het Directiecomité

Profiel

De Elia groep is opgebouwd rond twee belangrijke activiteitencentra: Elia in België en 50Hertz Transmission in Duitsland, twee transmissienetbeheerders voor elektriciteit.

Elia, de beheerder van het transmissienet voor elektriciteit in België, is op federaal niveau houder van de licenties voor zijn netten van 380 kV tot 150 kV, en in de drie gewesten van het land voor de netten van 70 kV tot 30 kV.

Elia bezit 60% in 50Hertz Transmission, één van de vier Duitse transmissienetbeheerders die actief is in Noordoost-Duitsland. Elia heeft 50Hertz Transmission in handen samen met zijn financiële partner Industry Fund Management (IFM) die de overige 40% bezit.

De Elia groep behoort tot de top 5 van de transmissienetbeheerders voor elektriciteit in Europa, en tot de top 15 in de wereld. Door zijn acties vervult de groep een voorbeeldfunctie als onafhankelijke speler, als motor voor de ontwikkeling van de Europese markt, als een onderneming die zich engageert om de bevoorradsingszekerheid van elektriciteit te handhaven en bij te dragen tot de integratie van energie die wordt geproduceerd uit hernieuwbare energiebronnen.

De groep handelt als de wettelijke entiteit Elia System Operator, een beursgenoteerde onderneming (met 52,10% vrij verhandelbare aandelen) met als

referentieaandeelhouder de gemeentelijke holding Publi-T. De groep stelt in het totaal zowat 1.800 personeelsleden tewerk en zorgt voor de bevoorradsingszekerheid van elektriciteit voor 30 miljoen verbruikers in België en Duitsland.

Door zijn strategische ligging op een scharnierpunt waar de elektriciteitsmarkten van West-, Oost- en Noord-Europa samenkomen, ziet de Elia groep toe op het veilig beheer van de invoer, de uitvoer en de transits van elektrische energie in zijn netten. Hij speelt ook een sleutelrol in de integratie van de nationale markten, zowel rechtstreeks als onrechtstreeks, in het aandeelhouderschap van de elektriciteitsbeurzen APX-Belpex-Endex en EPEX, de veilingbedrijven voor capaciteit, CASC.EU en EMCC, het opleidingscentrum Gridlab en het regionaal controlecentrum voor de grensoverschrijdende stromen, m.n. Coreso. De Elia groep biedt zijn klanten en de gemeenschap een geheel van diensten, consultancy en engineering aan die steunen op de competenties en expertise binnen de onderneming, zowel voor uitrustingen op zeer hoge spanning, gespecialiseerde IT-tools voor het beheer van elektrische systemen als voor marktmodellen.

De Elia groep speelt een sturende rol bij de aanleg van de toekomstige grote Europese elektriciteitsnetwegen (op het land en op zee) en neemt deel aan meerdere internationale projecten. Daarom ook heeft Elia in 2011, via zijn filiaal Eurogrid International, een participatie genomen in het project Atlantic Wind Connection voor de aanleg van het eerste offshore net voor gelijkstroom voor de Oostkust van de Verenigde Staten. De expertise en competenties die wij op die manier zullen verwerven, zullen wij aanwenden om de toekomstige transmissienetten in de Noordzee en de Baltische Zee te ontwerpen en te ontwikkelen alsook om de grote windmolenparken aan te sluiten.

De Elia groep past de regels van corporate governance toe en voert de bepalingen van de Corporate Governance Code uit die van toepassing zijn voor beursgenoteerde ondernemingen. Het respect voor het milieu en de ondersteuning van het beleid voor duurzame ontwikkeling, die op Europees, nationaal en gewestelijk vlak wordt bepaald, maken deel uit van de aanpak van de groep. Elia System Operator is sinds juni 2005 genoteerd op de gereguleerde markt van Euronext Brussel.

Waarden

“Wij zijn een team van professionals met de ambitie om win-winsituaties te creëren voor onze klanten en de gemeenschap, en de Europese elektriciteitsmarkt te ontwikkelen op betrouwbare, duurzame en efficiënte wijze.”

Dit is het «mission statement» dat in 2008 werd gedefinieerd om aan elke medewerker binnen de onderneming een duidelijke kijk te geven op de doelstellingen en prioriteiten. Vertaald naar de waarden van de onderneming geeft dit de maatstaven aan, die de medewerkers gebruiken bij het uitoefenen van hun activiteiten en ontwikkelen, zowel binnen de groep als tegenover de buitenwereld: ondernemend, integer, empathisch en verantwoordelijk.

> Gemeenschappelijke bedrijfs- waarden

Ondernemend, integer, empathisch en verantwoordelijk: dat zijn de waarden die ons leiden bij de uitoefening van onze activiteiten en de verwezenlijking van de doelstellingen van de groep.

Markante feiten 2011

In 2011 waren er heel wat belangrijke gebeurtenissen zowel in België als in Duitsland: op het gebied van de markten, de ontwikkeling van onze netten, op technologisch vlak of wat de beheersorganen van de groep betreft.

13 JANUARI

DE BAV KEURT DE UITBREIDING VAN DE RAAD TOT 14 BESTUURDERS GOED

Tijdens een Buitengewone Algemene Vergadering van de aandeelhouders wordt voorgesteld de Raad van Bestuur uit te breiden van twaalf tot veertien bestuurders, om beter te beantwoorden aan de evolutie van de activiteiten en in de aandeelhoudersstructuur van Elia. De maatregel wordt goedgekeurd.

17 FEBRUARI

KOPPELING VAN DE BELGISCHE EN DE NEDERLANDSE INTRADAYMARKT

De Belgische en Nederlandse transmissienetbeheerders Elia en TenneT en de energiebeurzen Belpex en APX-Endex voeren een impliciet mechanisme in voor de toewijzing van intradaycapaciteit op de Belgisch-Nederlandse grens. Deze grensoverschrijdende intradaymarkt beantwoordt aan een reële behoefte van de spelers die vrijwel tot in real time elektriciteit willen blijven verhandelen, meer bepaald als gevolg van de integratie van het groeiend aandeel hernieuwbare energie.

22 MAART

EU-COMMISSARIS OETTINGER VIERT DE MARKTKOPPELING MET 9

4 maanden na de gelijktijdige lancering van de prijskoppeling in 5 landen (CWE) en van de volumekoppeling met de Scandinavische landen (ITVC) (die een productiecapaciteit van 1.800 TWh en ongeveer 60% van het Europese verbruik dekt), kwamen de betrokken spelers samen in Brussel om deze belangrijke stap te vieren die, zoals Europees commissaris voor energie Oettinger benadrukte, een echte voorbeeldwaarde heeft voor heel Europa. In de daarop volgende etappes wordt de overgang gemaakt naar het flow-based model en wordt de koppeling naar andere landen uitgebreid.

13 APRIL

KONING ALBERT II OP BEZOEK BIJ ELIA

Koning Albert II maakt samen met Minister van Energie Paul Magnette kennis met de Elia-site in de Vilvoordselaan. De Koning, die bijzonder geïnteresseerd is in energieaangelegenheden, bezoekt het Nationaal Controlecentrum en het hoogspanningsstation Edison waar hij demonstraties bijwoont die voor de gelegenheid worden georganiseerd. Hij ontmoet er ook jonge Elia-medewerkers die een opleiding volgen.

23 APRIL

380KV-VERBINDING GRAMME_ACHÈNE OPNIEUW IN DIENST

De 380 kV-verbinding Gramme-Achène, die tijdens het hevige stormweer van 14 juli 2010 beschadigd geraakte en tijdelijk door een noodlijn werd vervangen, is dankzij de inzet van de Elia-teams en hun onderaannemers enkele weken vroeger dan gepland opnieuw in dienst genomen.

Baltic 1 is het eerste Duitse offshore windmolenpark in de Baltische Zee. 50Hertz is klaar met de aansluiting op zijn onshore net. Het park werd ingehuldigd door de Duitse bondskanselier Angela Merkel.

29-30 APRIL

ELIA ASSOCIEERT ZICH MET WETENSCHAPSEXPO

Wetexpo, een organisatie van Jeugd, Cultuur en Wetenschap en Jeunes-Sciences Scientifiques de Belgique, brengt studenten samen uit de 4 hoeken van het land. Doelstelling is scholieren reeds vanaf jonge leeftijd te sensibiliseren voor wetenschappen en een toekomst in een wetenschappelijke richting. Elia neemt deel via de organisatie van een specifieke wedstrijd. Op de Elia-stand konden de jongeren aan de hand van een maquette, ander didactisch materiaal en de uitleg van Elia-experten kennismaken met de vele activiteiten en loopbaanmogelijkheden bij Elia.

30 APRIL

ANGELA MERKEL HULDIGT BALTIC 1 IN

De Duitse bondskanselier Angela Merkel opent het eerste Duitse commerciële windmolenpark op zee. Baltic 1 ligt in de Baltische Zee, op 16 km voor de kust, en is aangesloten op het net van 50Hertz. Het telt 21 windmolens met een totaal vermogen van 50 megawatt. Dankzij dit project beschikt de Elia groep over een expertise die uniek is voor Europa en die in ruime mate zal bijdragen tot de toekomstige ontwikkelingen in de Noordzee en de Baltische Zee.

10 MEI

TWEE NIEUWE BESTUURDERS GOEDGEKEURD DOOR DE GAV

De gewone algemene vergadering van de aandeelhouders keurt de definitieve benoeming van twee nieuwe bestuurders, met name Miriam Maes (onafhankelijk bestuurder) en Steve Stevaert (op voorstel van referentieaandeelhouder Publi-T) goed, verlengt ook de mandaten van de 14 bestuurders en benoemt de commissarissen-revisoren.

16 JUNI

GREENING TRANSPORTATION INFRASTRUCTURE FOR ELECTRIC VEHICLES GELANCEERD

In Kopenhagen werd het project «Greening Transportation Infrastructure for Electric Vehicles» gelanceerd onder de auspiciën en met de financiële steun van de Europese Unie, via het plan TEN-T (Trans-European Transport Network). Elia maakt deel uit van het consortium. Naast de transmissienet-beheerders Elia en Verbund (Oostenrijk) is het consortium samengesteld uit industriële partners, openbare diensten en ngo's. Doelstelling: de mogelijkheden en voorwaarden onderzoeken om de nodige infrastructuur te ontwikkelen die het duurzaam gebruik van elektrische voertuigen kan ondersteunen.

17 JUNI

PROEFPROJECT VOOR HOGETEMPERATUURGELEIDERS IN GÜSTROW

50Hertz lanceert het praktijkexperiment met hogetemperatuurgeleiders van de nieuwste generatie, die de transmissie van grotere stroomcapaciteiten mogelijk maken. Dit gebeurt in het kader van het proefproject voor het hoogspanningsstation van Güstrow in Mecklenburg-Vorpommern. De resultaten voor de toepassing van deze technologie in het net van 50Hertz zijn veelbelovend; zij bieden een antwoord op de toename van de belasting.

JUNI

HET PROJECT LIFE+ ELIA WORDT ERKEND DOOR DE EUROPESE COMMISSIE

De Europese Commissie is bereid om 5 jaar lang subsidies te verlenen aan het project LIFE+ dat de boscorridors onder de hoogspanningsverbindingen op een duurzame manier voor het milieu en met respect voor de biodiversiteit wil beheren. Dit vernieuwend proefproject, dat ook door het Waalse Gewest wordt gesteund, zal op Europese schaal worden ontwikkeld. Hiervoor zullen wij onze kennis met de andere Europese transmissienetbeheerders delen. Het gaat om een potentieel van ongeveer 300.000 km aan groene corridors.

Europees Energiecommissaris Oettinger huldigt het nieuwe controlecentrum van 50Hertz in Neuenhagen in. Het is uitgerust met hoogtechnologische apparatuur voor een veilig beheer van het net.

27 JUNI

INGEBRUIKNAME VAN NIEUW CONTROLECENTRUM VAN 50HERTZ IN NEUENHAGEN

50Hertz beheert zijn hele net op zeer hoge spanning in het noorden en het oosten van Duitsland vanuit dit nieuwe controlecentrum in Neuenhagen bij Berlijn. De ingebruikname van dit controlecentrum – dat uitgerust is met supermoderne apparatuur, ook op het vlak van de veiligheid – werd bijgewoond door Europees energiecommissaris Günther H. Oettinger en door staatssecretaris Jochen Homann van het federaal ministerie van economie en technologie. Het centrum speelt een cruciale rol in de integratie van grote volumes hernieuwbare energie.

28 JUNI

DANIEL DOBBENI WORDT VERKOZEN VOOR EEN TWEEDE MANDAAT VAN TWEDE JAAR AAN HET HOOFD VAN ENTSO-E

De vereniging van beheerders van Europese transmissienetten voor elektriciteit (European Network of Transmission System Operators for Electricity) vertegenwoordigt de 41 operatoren van een net dat bestaat uit meer dan 300.000 km bovengrondse lijnen in 34 onderling gekoppelde landen waarin de elektriciteit vrij stroomt, van Portugal tot Bulgarije en van Noorwegen tot Italië. Dit net vormt de basis voor de binnenlandse elektriciteitsmarkt, omdat het de mogelijkheid biedt om zich in heel Europa te bevoorraden, de concurrentie tussen de leveranciers te laten spelen en de bevoorradingszekerheid te versterken. De vereniging heeft onder andere als taak netcodes evenals het tienjarenplan voor de ontwikkeling van het transmissienet op Europese schaal op te stellen.

22 JULI

PARTICIPATIE IN ATLANTIC WIND CONNECTION

Elia neemt, via Eurogrid International, een participatie in het project Atlantic Wind Connection voor de ontwikkeling van het eerste hoogspanningsnet op gelijkstroom op zee, voor de Oostkust van de Verenigde Staten. Elia is hier partner naast Google, Marubeni, Good Energies en Atlantic Grid Development. Elia sluit ook een langetermijn-consultancycontract met de ontwikkelaar van dit project.

17 AUGUSTUS

WERKZAAMHEDEN ONDER SPANNING DOOR HELIKOPTERS: EEN PRIMEUR

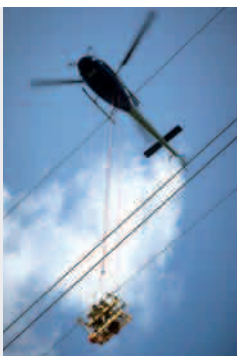
Op de verbinding Achêne-Lonny werden werkzaamheden per helikopter uitgevoerd op een 380 kV lijn onder spanning: een primeur voor België. Voordeel: de lijn kan tijdens de werken in dienst blijven. Dit is een cruciaal gegeven gezien de belangrijke energiefluxen die door het Elia-net stromen. Via dit proefproject wil men evalueren of dit soort werken onder spanning in de toekomst kan worden herhaald.

26 AUGUSTUS

PHILIP HEYLEN TREEDT TOE TOT DE RAAD VAN BESTUUR VAN ELIA

Als gevolg van het ontslag van Johan De Roo die sinds 2001 namens Publi-T in de Raad van Bestuur van Elia zetelde, heeft de Raad de benoeming van Philip Heylen op voordracht van referentieaandeelhouder Publi-T goedgekeurd. Hij is schepen van cultuur en toerisme van de Stad Antwerpen.

Onderhoudswerken onder spanning: dit pilootproject opent de weg naar alternatieve onderhoudsmethodes waarbij geen buitendienststellingen meer nodig zijn.

EIND AUGUSTUS

VISIE VOOR EEN OFFSHORE NET IN DE NOORDZEE

Elia publiceert zijn toekomstvisie voor de ontwikkeling van een offshore net in de Noordzee. Het concept werd ontwikkeld in overleg met de promotoren van de windmolenparken voor de Belgische kust en steunt op de stapsgewijze ontwikkeling van een net op zee, dat voordelen biedt die vergelijkbaar zijn met het net op het land: betrouwbaarheid dankzij de vermaasde structuur, optimalisering van de investeringen en beperking van het aantal onderzeese kabels naar de kust en inkomende kabels naar het landnet.

31 AUGUSTUS

50HERTZ ORGANISEERT DE 4de CONFERENTIE VOOR DE VEILIGHEID VAN HET ELEKTRISCHE SYSTEEM

Bijna 200 vertegenwoordigers van bedrijven uit de elektriciteitssector, universiteiten en organisaties nemen in Cottbus deel aan de conferentie die 50Hertz organiseerde over maatregelen die door de evolutie in de energiesector, meer bepaald de verdere ontwikkeling van hernieuwbare energie, moeten genomen worden, om de exploitatiezekerheid te garanderen. Met op de achtergrond: de gevolgen van het Duitse moratorium voor de sluiting van de kerncentrales.

13 SEPTEMBER

PUBLIEKE RAADPLEGING VOOR STEVIN

Het openbaar onderzoek m.b.t. het plan voor ruimtelijke ordening, dat voorlopig door de Vlaamse regering is vastgelegd, inzake het Stevin-project (versterking van het 380 kV-net tussen Zomergem en Zeebrugge) wordt georganiseerd op initiatief van het departement Ruimtelijke Ordening van de Vlaamse overheid. Elia zal informatiesessies organiseren voor alle betrokken gemeenten.

22 SEPTEMBER

DE CREG HOUDT RAADPLEGING OVER ZIJN ONTWERP VAN TARIEFMETHODES

De CREG start een raadpleging over zijn ontwerpen van besluit die de berekeningsmethodes vastleggen en de tariefvoorwaarden bepalen voor de aansluiting op en de toegang tot het elektriciteitsnet met een transmissiefunctie.

30 SEPTEMBER

SAMENWERKINGSAKKOORD ELEANORE

3E, Alstom Grid, CG, CMI, DEME Blue Energy, Eurogrid International (voor 60% van Elia en voor 40% van IFM) en SAG bundelen hun krachten voor het Eleanore-project voor de gezamenlijke ontwikkeling, exploitatie en financiering van specifieke projecten in de Noordzee, de Baltische Zee, het Kanaal, de Keltische Zee en de Ierse Zee.

1 OKTOBER

INTERNATIONALE SAMENWERKING VOOR BEHEER EN CONTROLE VAN DE NETTEN

In oktober 2011 start 50Hertz de samenwerking op het gebied van het beheer en de controle van de netten - "Netzregelverbund" genoemd - met een testperiode met de Deense elektriciteitstransmissie-netbeheerder Energinet.dk. Deze samenwerking beoogt optimalisering van het gebruik van de regelenenergie waarbij activeringen in omgekeerde richting in twee zones worden vermeden. Na positieve resultaten in Duitsland zal het initiatief voortaan ook buiten Duitsland ingeschakeld kunnen worden.

14 OKTOBER

HEFFING VERBONDEN MET HERNIEUWBARE ENERGIE GERAAMD DOOR DE DUITSE TRANSMISSIENETBEHEERDERS

50Hertz en de 3 andere Duitse elektriciteitstransmissienetbeheerders publiceren, in overleg met de Duitse regulator «Bundesnetzagentur», de raming van de bedragen van de extra EEG-heffing die verbonden is met de hernieuwbare energie (conform de Duitse wet inzake hernieuwbare energie (Erneuerbare-Energien-Gesetz, «EEG») voor 2012. De vooruitzichten voor de injecties van hernieuwbare energie leiden tot een extra heffing, goed voor een bedrag van ongeveer € 15 miljard voor heel Duitsland. Deze extra heffing, verschuldigd door de eindverbruikers, zal 3,592 eurocent per kWh bedragen, voor de ondersteuning van hernieuwbare energie. Dat bedrag is nauwelijks hoger dan in 2011 (3,530 eurocent/kWh).

20 OKTOBER

CONTRACT MET SAUDI ELECTRICITY COMPANY

Een consortium, samengesteld uit Elia, RTE International en Tractebel Engineering, ondertekent een raamovereenkomst met Saudi Electricity Company (SEC). In het kader van deze overeenkomst worden consultancydiensten op het vlak van engineering aangeboden aan de afdeling 'Electriciteitstransmissie' van de Saoedische onderneming. Het gaat meer bepaald om beheers- en maintainediensten voor de assets, praktijken op het gebied van de maintenance, het performantiebeheer van de assets en de analyse van de netsystemen alsook om vormingspraktijken.

10 NOVEMBER

RGI VOORSTANDER VAN DUURZAME ONTWIKKELING VAN DE NETTEN

De netbeheerders en milieuorganisaties hebben zich verenigd in de organisatie Renewables Grid Initiative. De Elia groep is een stichtend lid van deze organisatie die ijvert voor de duurzame modernisering van de netten met het oog op de grootschalige integratie van hernieuwbare energie. Zij overhandigen de Europese commissaris voor energie een gezamenlijke verklaring «European Grid Declaration on Electricity Network Development and Nature Conservation in Europe».

13 NOVEMBER

FEDERAAL ONTWIKKELINGSPLAN 2010-2020 GOEDGEKEURD

Het federaal ontwikkelingsplan 2010-2020 voor het elektriciteitstransmissienet, dat Elia heeft voorgelegd, is goedgekeurd door minister van Energie, Paul Magnette. Aan het plan was een onderzoek naar de milieueffecten gekoppeld en over het plan werd ook een uitgebreide publieke raadpleging gehouden.

17 NOVEMBER

VOORZITTER VAN ACER, ALBERTO POTOTSCHNIG, OP DE KLANTENDAG VAN ELIA

Elia organiseert elk jaar een Klantendag om de klanten te informeren, de dialoog met hen te versterken en meer met hen van gedachten te wisselen over onderwerpen die hen aanbelangen. Twee discussiepanels kwamen tot bijzonder interessante gedachtewisselingen met onder meer André Pictol (directeur van de VREG), Alberto Pototschnig (directeur van ACER, Agency for the Cooperation of Energy Regulation) en Dominique Woitrin (technisch directeur van de CREG).

Alberto Potoschnig, voorzitter van het Europees reguleringsagentschap ACER, neemt deel aan een gesprekspanel tijdens de klantendag van Elia.

24 NOVEMBER

JACQUES VANDERMEIREN TOEKOMSTIG CEO VAN ELIA

De Raad van Bestuur van Elia keurt op 24 november de benoeming goed van Jacques Vandermeiren, Chief Corporate Officer en vicevoorzitter van het directiecomité, tot toekomstig algemeen directeur en voorzitter van het directiecomité van Elia. Jacques Vandermeiren volgt in het tweede semester van 2012 Daniel Dobbeni op, die de Europese en internationale ontwikkeling van de groep zal blijven begeleiden.

30 NOVEMBER

50HERTZ 100% CONFORM MET COMPLIANCETEST VAN ENTSO-E

Na een tweedaagse audit van Compliance Monitoring, door ENTSO-E uitgevoerd in het controlecentrum van 50Hertz om de conformiteit van de procedures met de vastgestelde standaarden uit het Operation Handbook van de vereniging van Europese transmissienetbeheerders te testen, werd de Duitse transmissienetbeheerder 100% conform verklaard. Het is de tweede keer dat 50Hertz met succes deze test doorstaat. In 2008 was het de eerste transmissienetbeheerder die aan deze audit werd onderworpen.

DECEMBER

50HERTZ STAAT VOOR MOEILIK OPERATIONEEL BEHEER NA DUIJS MORATORIUM OP KERNENERGIE

De beslissing van de Duitse overheid om in maart 2011 acht kernreactoren te sluiten en in de komende 10 jaar geleidelijk de overige sites af te bouwen, heeft aanzienlijke gevolgen voor het beheer van het Duitse en Europese elektrische systeem. De Duitse transmissienetbeheerders, waaronder 50Hertz, werden geconfronteerd met een drastische inperking van hun bewegingsruimte, vooral in de winterperiode. Alle middelen moesten worden ingezet – betere coördinatie, aangepaste operationele interventiemethodes, uitstel van onderhoudsinterventies, interventies op het niveau van de markt en schrappen van de revisies van productie-eenheden – om de stabiliteit van het elektrische systeem en de bevoorradingszekerheid te garanderen.

22 DECEMBER

GOEDKEURING VAN DE TARIEVEN 2012-2015

De CREG (Commissie voor Regulering van de Elektriciteit en het Gas) keurt het voorstel goed dat Elia had ingediend conform de regels die de regulator had opgesteld voor de Belgische tarieven voor elektriciteitstransport in de periode van 2012 tot en met 2015. Deze tarieven werden bepaald na overleg tussen de regulator en Elia, om gepaste tariefsignalen te leveren aan de marktspelers, zowel wat de inbreng als wat de afname betreft, en te beantwoorden aan de behoeften van de onderneming in de uitoefening van haar missie.

Daniel Dobbeni zal aan het einde van het 1ste semester van 2012 als CEO van Elia de fakkel doorgeven aan Jacques Vandermeiren.

Vooruitzichten en uitdagingen voor 2012

De Elia groep maakt zich op voor de uitdagingen waaraan het het hoofd zal moeten bieden. Daartoe neemt het tal van initiatieven zowel voor het beheer van de netten, de verdere integratie van de markten, de ontwikkeling van nieuwe activiteiten als het verwerven van nieuwe competenties.

Elia stelt voor om een echt vermaasd net in de Noordzee te ontwikkelen.

Dit concept dat in overleg met de ontwikkelaars van windmolenparken voor de Belgische kust werd ontwikkeld, wordt nu besproken met alle stakeholders, om de inplanting van twee platformen op zee concreet uit te werken, de aansluiting van de toekomstige betrokken windmolenparken op zee te bepalen evenals het financiële en juridische kader voor deze belangrijke realisatie op Belgisch en Europees vlak.

Tarieven 2012-2015

De CREG heeft eind december 2011 de tarieven voor elektriciteitstransmissie voor de periode van 2012 tot en met 2015 goedgekeurd. Zij bezorgen aangepaste tariefsignalen aan de marktspelers, rekening houdend met een kostenstijging die te verklaren is door externe factoren (inflatie over 4 jaar, daling van de inkomsten van de veilingen van transmissiecapaciteiten met de buurlanden, stijging van de behoeften aan regelenergie, met name door de toename van de intermitterende energiebronnen). Aan deze tarieven zijn voor Elia incentives of aanmoedigingsmechanismen gekoppeld. Deze gelden zowel voor aantoonbare efficiëntie als voor de realisatie van de vervangingsprojecten, bedoeld om de kwaliteit van de bevoorrading van onze klanten te handhaven.

Toekomstvisie voor een net in de Noordzee

De omzetting van het «derde pakket» van Europese richtlijnen voor de ontwikkeling van een eenheidsmarkt voor elektriciteit in Belgische wetgeving heeft het actiedomein van Elia verruimd tot het net in de Noordzee. Elia liep vooruit op deze beslissing door zijn standpunt te publiceren, meer bepaald hoe het de ontwikkeling van een eerste net in de Noordzee opvat; dit net zou voordelen bieden die qua betrouwbaarheid vergelijkbaar zijn met het landnet. Het biedt ook een voordeligere kosten/baten-verhouding dan een individuele aansluiting voor elk windmolenpark, doordat het aantal onderzeese kabels naar de kust lager ligt en het een betere integratie mogelijk maakt met andere infrastructuurprojecten voor de Belgische kust.

Voortgezette samenwerking met het 60%-filiaal 50Hertz Transmission

De prioriteiten van de groep, die duidelijk zijn afgestemd met onze financiële partner IFM, zullen voor 2012 de volgende zijn: de succesvolle samenwerking en expertise-uitwisselingen voortzetten, de banden tussen de teams aanhalen, een gezamenlijke opdracht definiëren en alle krachten mobiliseren opdat de Elia groep koploper van de Europese transmissienetbeheerders is, op het vlak van onafhankelijkheid, innovatie en engagement voor de bouw van het elektrische systeem van de toekomst. Dát worden in 2012 de prioriteiten op schaal van de groep, in goede verstandhouding met de financiële partner IFM.

Dit project plant de bouw van het eerste offshore net voor de Oostkust van de Verenigde Staten.

Behoud van de netveiligheid: een alsmaar belangrijkere uitdaging

De toenemende energie-uitwisselingen tussen de elektrische systemen van de lidstaten (als gevolg van de liberalisering van de markten) en de variabiliteit van de energiestromen op de transmissienetten (door het groeiend aandeel hernieuwbare energiebronnen) waren reeds een grote uitdaging voor het veilig beheer van de netten.

De vermindering van de productiecapaciteit door de beslissing van de Duitse regering om haar acht oudste kernreactoren te sluiten, gevolgd door beslissingen in Duitsland, Zwitserland en België om in de komende twee decennia af te stappen van kernenergie, gekoppeld aan het uitstel, jaar na jaar, van de bouw van grote productie-eenheden, heeft het behoud van de bevoorradingszekerheid van elektriciteit nog complexer gemaakt. De Elia groep is bijzonder waakzaam en draagt bij tot de versterking van de coördinatie van de acties van de Europese transmissienetbeheerders. In die optiek heeft Elia gepleit voor de mogelijkheid om over eigen opslag- en productiemiddelen te beschikken om zijn behoeften aan energiereserves te dekken. Deze maatregel is niet opgenomen in de wet die in december 2011 is gestemd, maar Elia zal dit ook in 2012 blijven verdedigen.

Integratie van de Europese elektriciteitsmarkt

De Elia groep zal de acties voortzetten die werden gestart in 2006, bij de oprichting van Belpex en de trilaterale marktkoppeling, met het oog op de uitbouw van een echte elektriciteitsmarkt op Europese schaal. De invoering van het flow-based mechanisme binnen de regionale markt North West Europe, de voortgezette ontwikkeling van grensoverschrijdende intradaymarkten en de actieve bijdrage tot de realisatie van de «framework guidelines» van de Europese Commissie zullen in 2012 richting geven aan de acties van de groep.

Nieuwe interconnecties

De interconnectie tussen de netten van Elia in België en National Grid in Engeland, de interconnectie op gelijkstroom tussen het net van Elia en het net van Amprion in Duitsland, om op deze manier de aanleg van de Europese elektriciteitsnetten van de toekomst aan te sturen, de interconnectie met Polen, de versterking van de interconnecties met de buurlanden van Elia in België en van 50Hertz in het noorden en het oosten van Duitsland. De Elia groep heeft immers de ambitie om koploper te zijn in de ontwikkeling van infrastructuur die broodnodig zijn voor de bevoorradingszekerheid en het concurrentievermogen van de Europese ondernemingen.

Internationale initiatieven: Atlantic Wind Connection

Eurogrid International, een filiaal waarin Elia een participatie van 60% heeft, heeft een participatie genomen in het project Atlantic Wind Connection voor de ontwikkeling van het eerste hoogspanningsnet (gelijkstroom) op zee, voor de Oostkust van de Verenigde Staten. De overige partners zijn Google, Marubeni, Good Energies en Atlantic Grid Development. In 2012-2013 zal eventueel de beslissing vallen of het project wordt opgenomen in de portefeuille van netbeheerder PJM. Dan belandt het project eigenlijk in een concrete realisatiefase.

Aan het hoofd van de groep wordt de fakkel doorgegeven

Met de goedkeuring (in november 2011) van de benoeming van Jacques Vandermeiren, Chief Corporate Officer en vicevoorzitter van het directiecomité, als toekomstig algemeen directeur en voorzitter van het directiecomité van Elia, heeft de Raad van Bestuur de voorwaarden gedefinieerd voor een opvolging die optimaal is voor alle partijen die betrokken zijn bij het succes van de Elia groep. Jacques Vandermeiren zal in het tweede semester van 2012 Daniel Dobbeni opvolgen. Daniel Dobbeni zal zijn activiteit voortzetten door de onderneming te laten genieten van zijn ervaring en door de Europese en internationale ontwikkeling van de groep te begeleiden, met name in de beslissingsorganen van de filialen.

Het Elia-aandeel in 2011

Algemeen genomen was 2011 een volatiel en, wat de beursindices betreft, een slecht beursjaar, vooral door de vertrouwenscrisis rond de euro.

Het Elia-aandeel hield echter stand en presteerde even goed als in de voorbije jaren.

De groep heeft een Europese dimensie gekregen. Het risicoprofiel van de groep is bijgevolg gevoelig verbeterd. Dit draagt bij tot de stabiliteit van het aandeel over het hele jaar. Behalve een kleine opflakking tot € 32,33 op het einde van mei (na de afkondiging van het Duitse moratorium op de kerncentrales) en een kortstondige daling tot € 27, begin augustus (eerste opstoot van de eurocrisis), toonde het aandeel een zeer defensief karakter. Noteer overigens ook dat de uitkering van een dividend van € 1,40 op 25 mei 2011 geen invloed had op de koers.

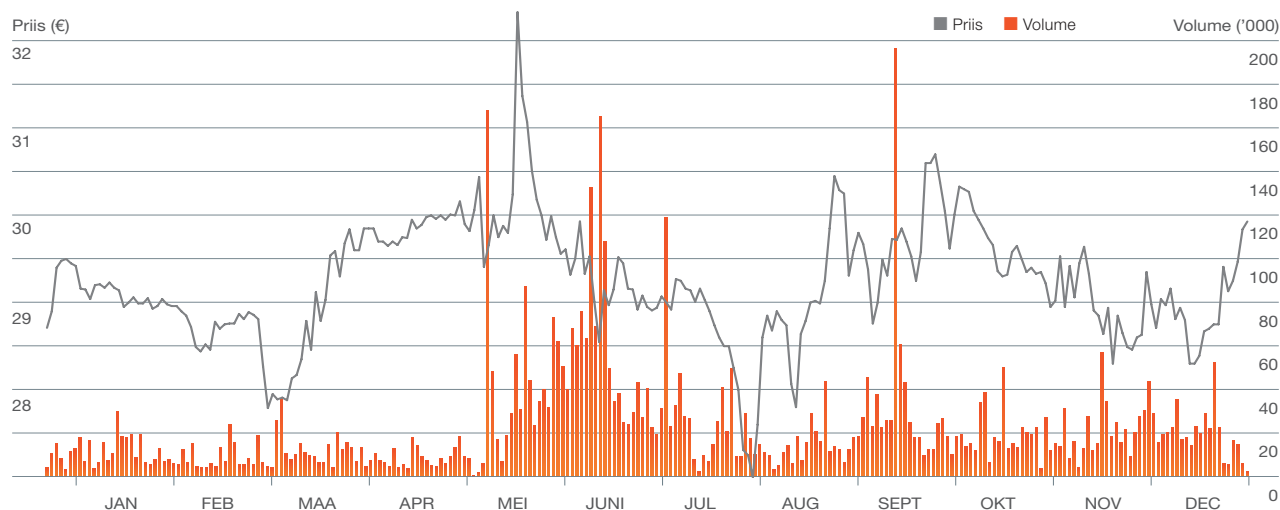
De liquiditeit van het aandeel steeg met ongeveer 64% (van gemiddeld 23.096 naar gemiddeld 37.972 aandelen per dag), terwijl er in 2010 al een stijging was met 115%. Dit is vooral het gevolg van de toename van het aantal vrij beschikbare aandelen (free float).

Het Elia-aandeel sloot het jaar 2010 af op € 28,66. Eind 2011 bedroeg de slotkoers € 29,93, of een stijging met 4,43%. Rekening houdend met het dividend van € 1,40 is het aandeel op jaarbasis met 9,32% gestegen.

De laagste koers van 2011 bedroeg € 26,50 en dateert van 9 augustus 2011, terwijl de hoogste koers van € 32,33 op 31 mei werd genoteerd.

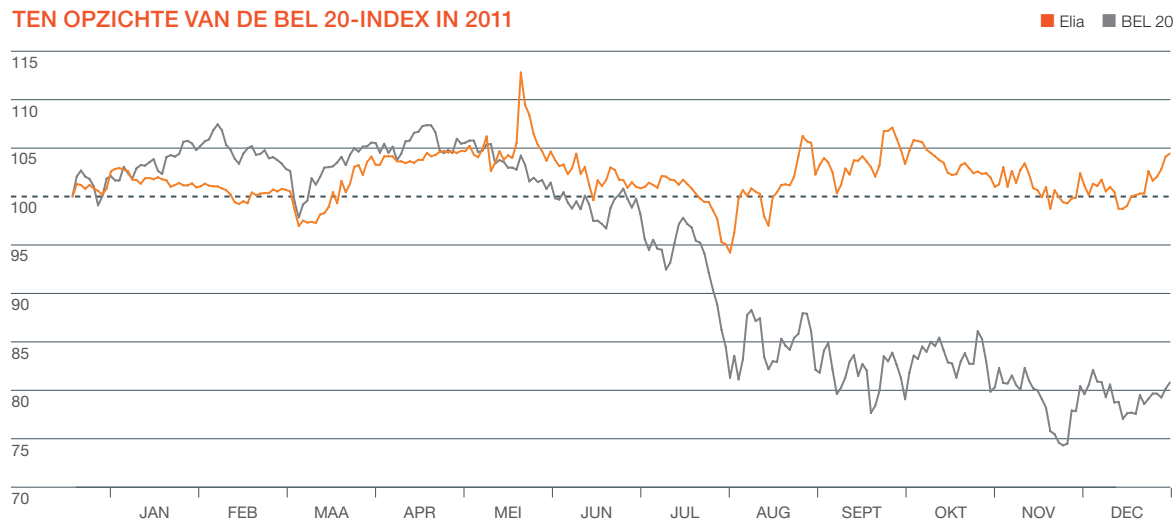
Op jaarbasis heeft het Elia-aandeel 23,63% beter gepresteerd dan de BEL 20-index die in 2011 met 19,2% is gedaald.

EVOLUTIE VAN DE PRIJZEN EN VERHANDELD VOLUME IN 2011

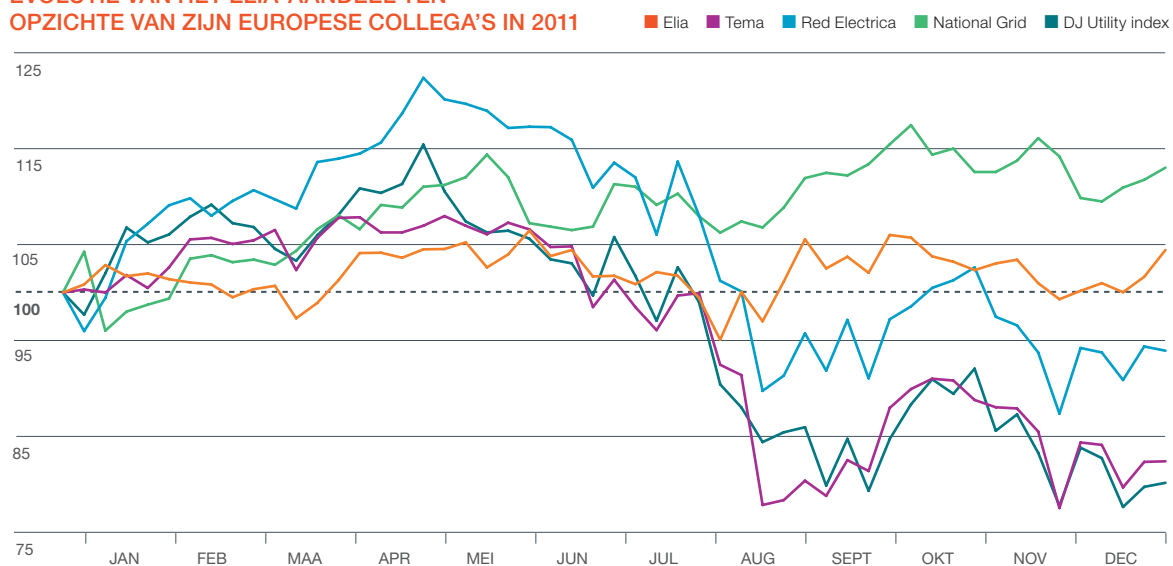

EVOLUTIE VAN HET ELIA-AANDEEL TEN OPZICHTE VAN DE BEL 20-INDEX IN 2011

EVOLUTIE VAN HET ELIA-AANDEEL TEN OPZICHTE VAN ZIJN EUROPESE COLLEGA'S IN 2011

“Het Elia-aandeel presteert goed in vergelijking met de aandelen van de sectorgenoten: een trend die zich sinds begin 2008 aftekent.”

Afgezien van de Britse netbeheerder National Grid (+13,2%), noteerde Elia betere resultaten dan zijn beursgenoteerde collega's, het Spaanse Red Electrica (-6,07%) en het Italiaanse Terna (-17,6%). Ter vergelijking kan hier nog aan worden toegevoegd dat de elektriciteitssector als geheel in 2011 een terugval heeft ge-

kend van 19,85% (zie grafiek hiervoor). De sterke prestatie van het Elia-aandeel ten aanzien van zijn sectorgenoten is al een duidelijke trend sinds begin 2008.

Met 60.355.217 uitstaande aandelen bedroeg de beurskapitalisatie eind december € 1.806.431.645. In 2011

werden op Euronext Brussel in totaal 9.758.889 Elia-aandelen verhandeld, of 35,9% van de vrij verhandelbare aandelen. Hieronder vindt u een overzicht van de maandstatistieken over 2011 van het Elia-aandeel op Euronext Brussel.

Maand	Volume (dag. gemid.)	Slotkoers	Koers		Omloop- snelheid Freefloat (%)	Beurskap. in € m
			Hoogste	Laagste		
Januari	27.476	29,17	29,60	28,67	2,12	1.761
Februari	30.604	28,46	29,20	28,27	2,25	1.718
Maart	50.698	28,79	29,25	27,72	4,29	1.738
April	19.194	29,95	29,95	28,80	1,34	1.808
Mei	46.837	32,33	32,33	28,92	3,79	1.951
Juni	31.733	29,45	31,91	28,54	2,57	1.777
Juli	17.731	28,50	29,30	28,50	1,37	1.720
Augustus	34.180	30,45	30,45	26,50	2,89	1.834
September	59.516	30,38	30,98	28,60	4,82	1.771
Oktober	66.998	29,35	30,59	29,00	5,18	1.771
November	49.375	29,35	29,81	28,22	4,00	1.771
December	16.642	29,93	29,93	28,30	1,29	1.806
2011	37.972	29,93	32,33	26,50	35,93	1.806

Het Elia-aandeel is gecertificeerd door verscheidene instellingen op het gebied van maatschappelijke verantwoordelijkheid van ondernemingen.

Aanstelling van 2 liquiditeitsverschaffers voor het Elia-aandeel

Elia heeft eind 2009 met KBC Securities en Bank Degroof, beide officieel erkend door NYSE Euronext, een contract van marktanimator of "liquidity provider" afgesloten. Deze twee financiële instellingen zijn sinds 1 december 2009 voortdurend aanwezig in het orderboekje voor het Elia-aandeel, en treden op bij zowel verkoop als aankoop.

Het Elia-aandeel en zijn codes

AANDELENINDEX

Op 31 december 2011 was het Elia-aandeel opgenomen in de Bel Mid-index. Het gewicht van Elia in deze index bedroeg op dat ogenblik 7,23%. Het aandeel bekleedde daarmee de 4de plaats in deze index.

Duurzaam en maatschappelijk verantwoord ondernemen

Het extra-financiële agentschap Vigeo heeft Elia genoteerd. Vigeo analyseert elk bedrijf op basis van zes aspecten:

- relaties met klanten/leveranciers,
- mensenrechten,
- milieu
- maatschappelijke betrokkenheid,
- corporate governance
- human resources.

Daarnaast is het Elia-aandeel ook opgenomen in het SNS SRI Universum van Kempen en ASN Bank.

Elia is gecertificeerd door ECPI, een ratingbedrijf gespecialiseerd in maatschappelijk verantwoord ondernemerschap (ESG-onderzoek - Environmental, Social & Governance), en kreeg het label ECPI Ethical EMU Equity.

	Elia aandeel op de beurs	Elia Strips op de beurs
Beurs	Euronext Brussels	Euronext Brussels
Index	BEL MID	-
Ticker	ELI	ELIS
ISIN	BE 0003822393	BE 0005597688
Bloomberg code	ELI BB	ELIS BB
Reuters code	ELI BR	ELIS BR

STRUCTUUR VAN HET AANDEELHOUDERSCHAP OP 31 DECEMBER 2011

	Aandelen	% Aandelen	% Stemrechten
Publi-T	27.383.507	45,37	45,37
Publipart	1.526.756	2,53	2,53
Groep Arco	5.306.880	8,79	8,79
Overige free float	26.138.074	43,31	43,31
Totaal	60.355.217	100,00	100,00

Transparantieregels en kennisgeving van deelnemingen

In overeenstemming met de Belgische transparantiewet dienen participaties van ten minste 5% (of een veelvoud van 5%) in het totale aandelenkapitaal zowel aan de FSMA ("Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten») als aan de betrokken onderneming zelf te worden gemeld. In 2011 werd geen enkele transparantieverklaring aan Elia betekend.

Structuur van het aandeelhouderschap

Op 31 december 2011 was de structuur van het aandeelhouderschap van Elia System Operator NV zoals bovenaan weergegeven.

Dividend

De Raad van Bestuur van Elia heeft op 28 februari 2012 beslist om tijdens de Algemene Vergadering van aandeelhouders van 15 mei 2012, in overeenstemming met het dividendbeleid en onder voorbehoud van de goedkeuring van de winsttoewijzing door de jaarlijkse

Algemene Vergadering, een normaal dividend van € 88,7 miljoen, of € 1,47 per aandeel (bruto) voor te stellen. Dit komt overeen met een nettobedrag van € 1,1025 per aandeel zonder VVPR-strip of € 1,1613 per aandeel met VVPR-strip.

De aandelen aan toonder zullen worden uitbetaald in de kantoren van de volgende bankinstellingen: Fortis Bank, ING België, KBC-Bank en Dexia Bank. Voor de aandelen op effectenrekeningen zullen de bank of de effectenagent automatisch overgaan tot de uitkering van de dividenden. Voor de aandelen op naam zal Elia het dividend rechtstreeks uitbetalen.

Dividendbeleid

Elia is statutair verplicht om minstens 85% van zijn winst uit te keren, na inhouding van 5% voor de wettelijke reserve. Dit komt overeen met een uitbetalingsratio van 81% van de gerapporteerde winst.

Door de invoering van de meerjarentarieven moet een deel van de nettowinst die voortkomt uit het doorrekenen van de meerwaarde van buitengebruikstellingen in de tarieven, verplicht in het eigen vermogen worden gereserveerd. Hierdoor is de globale uitbetalingsratio (pay-out) licht gedaald, maar is de (auto) financieringscapaciteit tegelijkertijd aanzienlijk toegenomen.

Beleggers

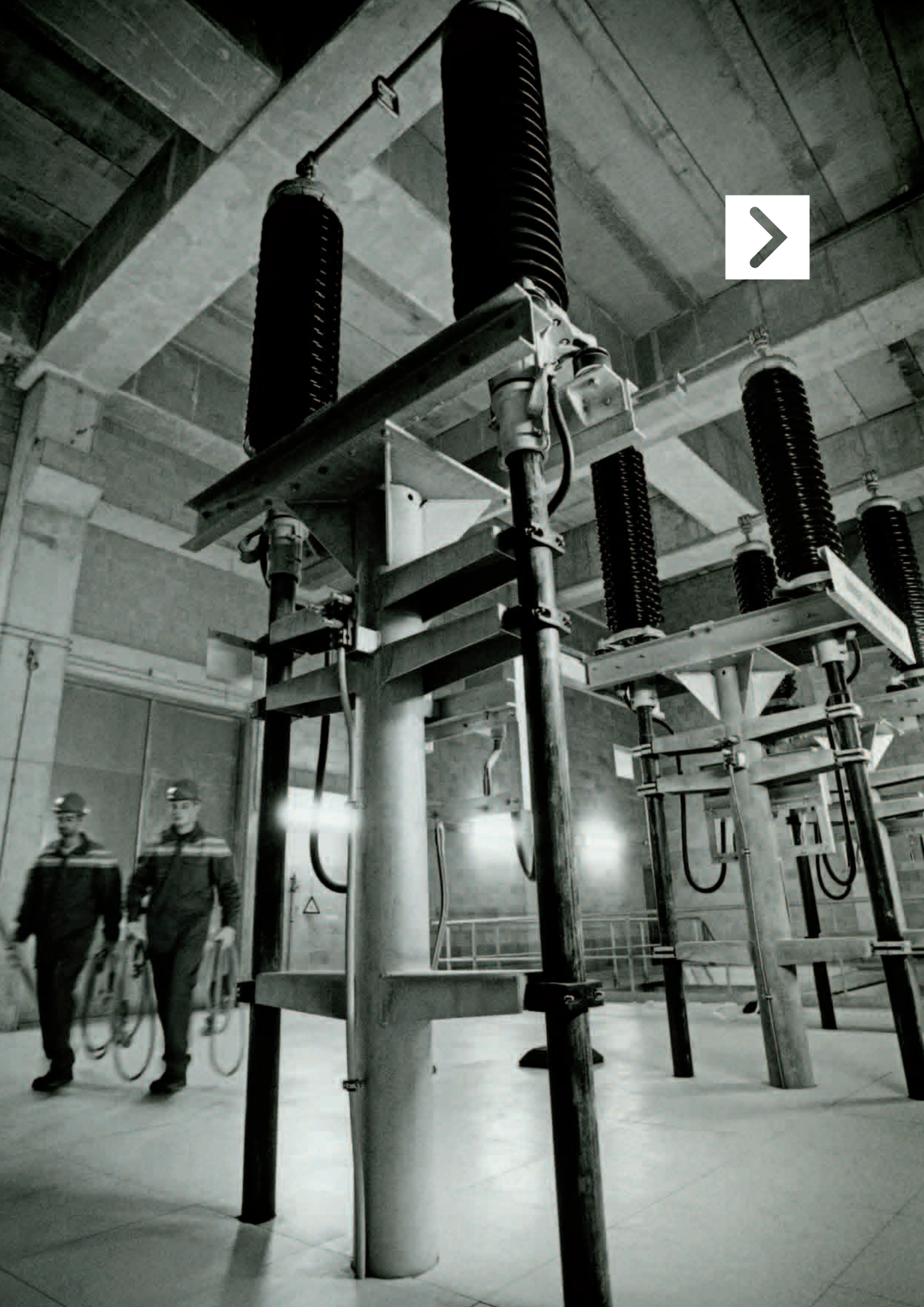
Voor alle vragen over Elia en zijn aandeel kunt u contact opnemen met:

Elia
Departement Investor Relations
Keizerslaan 20
1000 Brussel
België
Tel.: +32 2 546 72 39
Fax: +32 2 546 71 80
Email: bert.maes@elia.be

Op de website van Elia, www.elia.be, vindt u in drie talen (Frans, Nederlands, Engels) informatie over de groep (persberichten, jaarverslagen, aandelenkoersen, kennisgevingen en dergelijke meer). In zijn financiële nieuwsbrief «Investor News» geeft Elia de beleggers actuele informatie over de onderneming. Indien u deze nieuwsbrief via e-mail wenst te ontvangen, kunt u zich inschrijven op onze website.

► Financiële kalender

29 februari 2012 (08.00 u)	Publicatie jaarresultaten 2011
Begin april 2012	Beschikbaarheid jaarverslag 2011
15 mei 2012	Algemene Vergadering
15 mei 2012	Tussentijdse informatie 1ste kwartaal 2012
Einde mei 2012	Uitbetaling dividend 2011 (coupon nr. 7)
31 augustus 2012 (08.00 u)	Publicatie halfjaarresultaten 2012
15 november 2012	Tussentijdse informatie 3 ^{de} kwartaal 2012

01

Economisch verslag

De Elia groep is georganiseerd rond twee belangrijke activiteitencentra, meer bepaald de transmissienet-beheerders voor elektriciteit Elia Transmission in België en 50Hertz Transmission in Duitsland. De uitdagingen als gevolg van de ontwikkeling van de energiemix zijn groot. Daarom blijft de groep talrijke initiatieven aansturen voor de integratie van de elektriciteitsmarkten alsook voor de integratie van de hernieuwbare energiebronnen en de bevoorradingszekerheid ten dienste van zijn klanten en de gemeenschap.

“We hebben een extra mechanisme toegevoegd dat niet meer mikt op vermindering van de kosten, maar op maximalisering van de kosten die het meest opleveren voor de gebruiker. Het is de bedoeling Elia ertoe aan te moedigen om het vooropgezette budget voor vervangingsinvesteringen, waarvoor het zich engageert, wel degelijk te realiseren. Met in het achterhoofd: het voordeel voor de gebruiker, want de kwaliteit van zijn elektriciteitsvoorziening is optimaal.”

► Guido Camps

DIRECTEUR CONTROLE OP DE PRIJZEN EN DE REKENINGEN, (CREG)

Goed bedrijfsbeheer stimuleren

“Tegenover een monopoliebedrijf, dat dus niet hoeft af te rekenen met concurrentie, heeft de regulator de opdracht erop toe te zien dat de gebruiker de best mogelijke service krijgt tegen de beste prijs. Met andere woorden: hij moet ervoor zorgen dat de uitgaven van de onderneming maximaal verantwoord zijn voor de gebruiker. Vanuit dat standpunt vinden wij dat we via de invoering van aanmoedigingsmechanismen het goed beheer van de onderneming stimuleren.

Wij passen de zogenaamde «cost +»-tariefmethode toe die algemeen door alle regulatoren wordt aanvaard. Het eerste aanmoedigingsmechanisme dat voor de periode 2008-2011 werd toegepast, had als doel de operationele kosten te drukken. Daarbij gingen wij uit van het principe dat een onderneming met een monopoliepositie de natuurlijke neiging heeft om te veel uit te geven. Het doel was dus de operationele uitgaven (opex) te verminderen: de eerste 25 miljoen die bespaard werd, kwam de gebruikers toe; de volgende 25 miljoen was dan voor de onderneming. Dat doel werd bereikt, en men mag stellen dat beide partijen, de regulator en de gereguleerde onderneming, tevreden waren.

Voor de tariefperiode 2012-2015 werd – nog altijd in het kader van een «cost +»-optiek – het eerste mechanisme gehandhaafd, op dezelfde basis. We hebben echter een extra mechanisme toegevoegd dat niet meer mikt op vermindering van de kosten, maar op maximalisering van de kosten die het meest opleveren voor de gebruiker.

Welke zijn dat? De netinfrastructuren hebben een zeer lange levensduur. Zij vormen de belangrijkste kostenfactor op het vlak van investering, financiering, afschrijving en onderhoud. De nieuwe incentive die we hebben ingevoerd, wil Elia dus aanmoedigen om het vooropgezette budget voor vervangingsinvesteringen, waarvoor het zich engageert, wel degelijk te realiseren. Met in het achterhoofd: het voordeel voor de gebruiker, want de kwaliteit van zijn elektriciteitsvoorziening is optimaal.

Ik wil tot slot benadrukken dat dit mechanisme het resultaat is van een akkoord tussen Elia en de regulator.”

Hans-Peter Erbring

VERANTWOORDELIJKE BEHEER ELEKTRISCHE SYSTEEM

“50Hertz kan de ‘Europese kampioen’ van de integratie van hernieuwbare energie genoemd worden. 41% van de windproductiecapaciteit van Duitsland is opgesteld in onze regelzone. Op windiger dagen wordt in onze regelzone meer dan 9.700 MW aan windenergie geïnjecteerd.”

“Als beheerder van het transmissienet voor elektriciteit – en dus als verantwoordelijke voor het beheer van het elektrische systeem – in het noorden en het oosten van Duitsland, heeft 50Hertz heel wat ervaring met de integratie van elektriciteit die wordt geproduceerd op basis van hernieuwbare energiebronnen. 41% van de windproductiecapaciteit van Duitsland is opgesteld in onze regelzone. 50Hertz kan dan ook

zonder twijfel de ‘Europese kampioen’ van de integratie van hernieuwbare energie genoemd worden. De uitwisselingen met de buurlanden nemen toe en variëren continu, afhankelijk van de alsmaar toenemende volumes hernieuwbare energie. Op windiger dagen wordt in onze regelzone meer dan 9.700 MW aan windenergie geïnjecteerd. Dit komt overeen met 9 kerncentrales. Bij laag verbruik in ons gebied moet deze energie, die volgens

de Europese richtlijnen prioritair is, op een veilige manier naar Zuidoost-Duitsland vervoerd worden. Een van de vele taken van het controlecentrum is in real time toezien op de goede uitvoering van deze opdracht. De geleidelijke sluiting van de kerncentrales maakt deze uitdaging nog groter. Het aantal kritieke situaties op het net en de maatregelen die wij moeten nemen om ze bij te sturen is aanzienlijk toegenomen.”

James Matthys-Donnadieu

VERANTWOORDELIJKE DEPARTEMENT EUROPEAN MARKET INTEGRATION

“De elektriciteitsproductie uit hernieuwbare energiebronnen, die minder voorspelbaar is, neemt gestaag toe. Daardoor wordt ook de rol van de intradaymarkten in het economisch en technisch beheer van het elektrische systeem belangrijker.”

“De intradaymarkten zijn een instrument bestemd voor de marktpelers. Zij gebruiken ze om binnen dezelfde dag elektriciteit te kopen en te verkopen, idealiter op ieder ogenblik en zo dicht mogelijk bij de fysieke levering. Zo kunnen zij hun productie- en verbruiksportefeuilles tegen zo laag mogelijke kosten in evenwicht brengen, op basis van de (onvoorziene) schommelingen door de weersomstandigheden – bijvoorbeeld bij windproductie – of een defect in een productie-eenheid.

De intradaymarkten worden alsmaar belangrijker met het groeiend aandeel van de elektriciteitsproductie uit hernieuwbare en meer variabele energiebronnen, zoals wind- en zonne-energie.

Door de integratie van de elektriciteitsmarkten over de grenzen heen neemt de liquiditeit en de competitiviteit van deze markten toe. Dat geeft de marktpelers een concurrentievoordeel. Zij krijgen toegang tot grotere volumes elektriciteit tegen concurrerende prijzen

om hun portefeuille in evenwicht te brengen.

De Belgische en Nederlandse intradaymarkten werden in februari 2011 met succes geïntegreerd. In maart 2012 wordt deze integratie tot alle Scandinavische landen uitgebreid via de interconnectiekabel tussen Nederland en Noorwegen. De Belgische elektriciteitsleveranciers zullen dan onmiddellijk kunnen genieten van een geïntegreerde intradaymarkt van België tot Finland!”

“België bevestigt elk jaar zijn positie ten opzichte van de Europese landen die de beste bevoorradingskwaliteit voor elektriciteit kunnen voorleggen.”

Netexploitatie

De netten van de Elia groep maken deel uit van het geïnterconnecteerde net dat zich over heel het Europees vasteland uitstrekt, van Portugal tot Bulgarije en van Noorwegen tot Italië. De Belgische en Duitse controlecentra beheren het ogenblikkelijk evenwicht tussen de productie en het verbruik en coördineren de energiestromen in nauwe samenwerking met de naburige transmissienetbeheerders.

Verscheidene elementen dragen bij tot een grondige verschuiving in de opdracht van deze centra. Om hun opdracht te vervullen, hebben de controlecentra steeds meer geavanceerde instrumenten en meer gespecialiseerde competenties nodig:

- de toename van de energie-uitwisselingen tussen de elektrische systemen van de lidstaten als gevolg van de vrijmaking van de markten;
- de variabiliteit van de energiestromen in de transmissienetten als gevolg van het groeiend aandeel hernieuwbare energiebronnen met intermitterend karakter, voornamelijk wind- en zonne-energie;
- de vermindering van de productiecapaciteit als gevolg van de beslissing in maart 2011 van de Duitse regering om de 8 oudste kernreactoren in Duitsland te sluiten, in het verlengde van de gebeurtenissen van Fukushima (ongeveer 8.000 MW, hetzij meer dan twee derde van het totaal verbruik in België);
- de beslissing van Duitsland, Zwitserland en België om in de loop van de volgende twee decennia uit kernenergie te stappen;

- het toenemend aandeel van energie dat wordt geproduceerd door productie-eenheden die op de distributienetten zijn aangesloten maar niet tot het beheer van het elektrische systeem bijdragen;
- het jaar na jaar uitstellen van de bouw van grote productie-eenheden door moeilijkheden om vergunningen te verkrijgen en door onzekerheden die o.a. samenhangen met de financiële en economische crisis.

In deze snel veranderende context ontwikkelt de Elia groep nieuwe instrumenten en competenties in samenwerking met de beheerders van de geïnterconnecteerde netten.

- 50Hertz en zijn drie Duitse collega's hebben in enkele maanden tijd een hele reeks middelen ontwikkeld om tegemoet te komen aan de vermindering van de middelen voor spanningsregeling in sommige geografische gebieden en om de transmissiecapaciteiten te versterken, indien nodig ten koste van onderhoudsinterventies, en dat om de stabiliteit van het elektrische systeem en de bevoorradingszekerheid optimaal te waarborgen;

- Elia heeft in coördinatie met de FOD energie en het federaal crisiscentrum gecoördineerde maatregelen gedefinieerd in geval van eventuele elektriciteitschaarste;
- een intraday-balancingmechanisme, dat de marktspelers de mogelijkheid geeft om gedurende de hele dag hun productie op het verbruik van hun klanten af te stemmen, werd ingevoerd met de Nederlandse TNB TenneT en de Belgische en Nederlandse elektriciteitsbeurzen Belpex en APX-Index;
- op initiatief van Elia en van het coördinatiecentrum Coreso worden de dwarsregeltransformatoren van Amprion in Duitsland, van TenneT in Nederland en in Duitsland en deze van Elia gecoördineerd beheerd om de commerciële capaciteiten die aan de marktspelers worden toegekend veilig te stellen en om de bevoorradingszekerheid te bevorderen.

Deze maatregelen, waarvan sommige slechts tijdelijk zijn, zijn niet van die aard dat zij een substitutie vormen voor de nieuwe productie-eenheden en transmissie-infrastructuren die in België en in Duitsland nodig zijn, om de vraag naar elektriciteit te dekken.

2'19"

Verdeeld over alle klanten bedroeg de gemiddelde onderbrekingsduur 2 minuten en 19 seconden per klant (Average Interruption Time)

Bevoorradingszekerheid

In België is de bevoorradingszekerheid in 2011 op een hoog peil gebleven. Het gemiddeld aantal onderbrekingen per verbruiker op het Elia-net (Average Interruption Frequency) bedroeg 0,0903, wat overeenkomt met één onderbreking per klant om de 7,8 jaar.

De gemiddelde duur van de onderbrekingen bedroeg 25 minuten en 44 seconden.

Verdeeld over alle klanten bedroeg de gemiddelde onderbrekingsduur 2 minuten en 19 seconden per klant (Average Interruption Time¹). Dit komt overeen met een gemiddelde betrouwbaarheid van meer dan 99,999%, wat hoger is dan het gemiddelde van de laatste 10 jaar. Op die manier bevestigt België jaar na jaar zijn positie als een van de Europese landen met de beste elektriciteitsbevoorrading.

In Duitsland is de integratie van een nog groter aandeel van hernieuwbare energie de belangrijkste uitdaging op het gebied van de bevoorradingszekerheid. Bijzondere maatregelen die in de Duitse wetgeving inzake de levering van energie (§ 13 van EnWG (Energiewirtschaftsgesetz)) zijn bepaald, dienden vaker te worden toegepast wegens kritieke situaties als gevolg van een hoge productie van hernieuwbare energie (wind- en zonne-energie). Minstens één van deze maatregelen diende geactiveerd te worden tijdens ongeveer 213 dagen van het jaar. Dankzij de nauwe samenwerking tussen 50Hertz Transmission en de andere

stakeholders in het elektrische systeem en dankzij de expertise van het team van het controlecentrum werd in 2011 geen incident of stroomonderbreking geregistreerd.

Verbruik

Het elektriciteitsverbruik dat in de transmissienetten voor elektriciteit wordt geregistreerd geeft een goed beeld van de economische activiteit. Sinds het begin van de economische crisis in oktober 2008 wordt het verbruik met bijzondere aandacht gevolgd, niet alleen door de Elia groep, maar ook door externe waarneemers die op zoek zijn naar tekenen van economisch herstel in Europa.

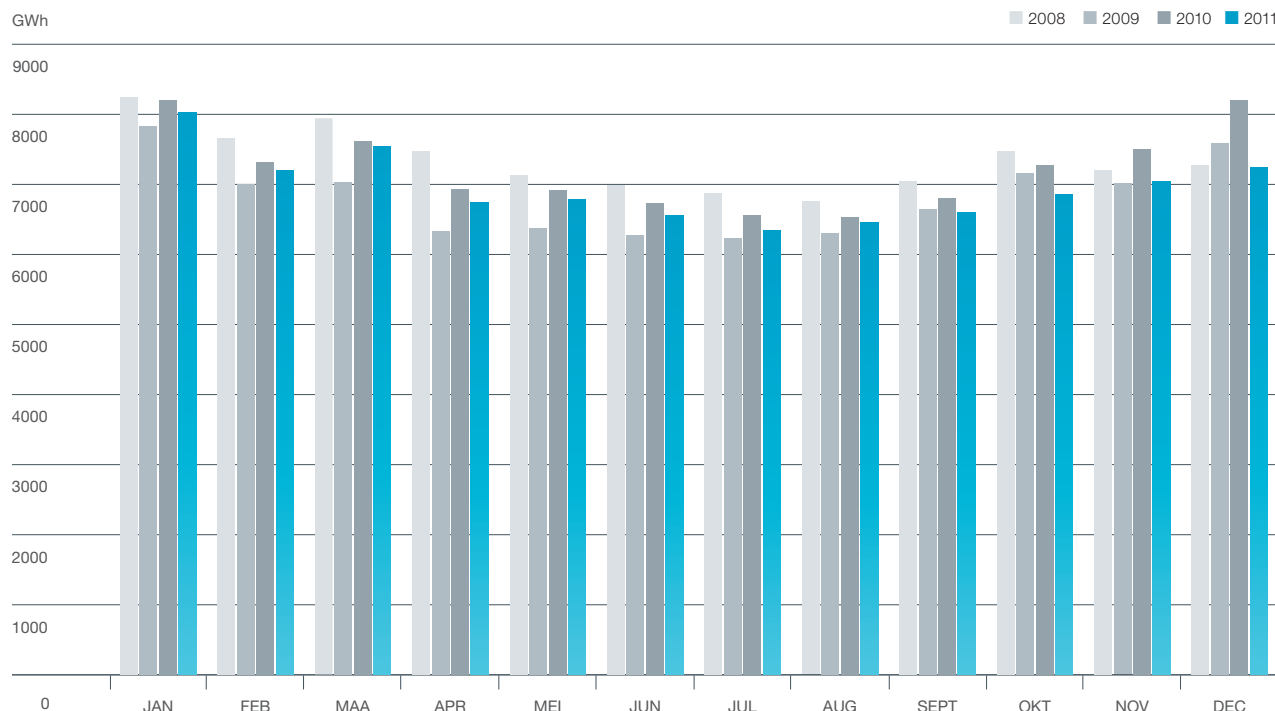
¹ De AIT is een indicator die jaarlijks erg kan variëren naargelang de lokalisatie van de incidenten, hun complexiteit en het ogenblik waarop ze plaatsvinden. De getroffen klanten kunnen bijvoorbeeld sterk uiteenlopende stroomonderbrekingen ervaren. Aangezien slechts een beperkt aantal incidenten tot een stroomonderbreking leidt, kunnen de globale cijfers niet echt als statistisch relevant beschouwd worden om conclusies te trekken op basis van de waargenomen tendensen.

► Bevoorradingszekerheid

Dankzij de nauwe samenwerking tussen 50Hertz Transmission en de andere stakeholders in het elektrische systeem en dankzij de expertise van het team van het controlecentrum werd in 2011 geen incident of stroomonderbreking geregistreerd.

VERBRUIKSINDEX

Verbruiksindex

In België is het verbruik in de regelzone van Elia met 3,7% gedaald, met name van 86,6 TWh in 2010 tot 83,4 TWh in 2011. Op jaarbasis piekte de verbruiksindex in 2005 (met 89,5 TWh).

De waarden die in 2011 zijn opgetekend lagen elke maand lager dan in dezelfde maand in 2010. Zij lagen echter hoger dan in diezelfde maanden in 2009, uitzonderd voor de maanden september en oktober.

Algemeen genomen is het verbruik in 2011 in vergelijking met 2010 met 0,5% gedaald voor de industriële klanten die rechtstreeks op het Elia-net zijn aangesloten en met 5,1% voor de industriële, professionele en residentiële klanten van de distributienetbeheerders.

Verbruikspieken

In België werd het hoogste verbruikspeil in het Elia-net voor 2011 opgetekend op 11 januari 2011 tussen 17.45 uur en 18.00 uur. Het bedroeg 13.208 MW. Dit maximum ligt 5,9% lager dan de absolute recordwaarde die op 17 december 2007 werd opgetekend (14.033 MW) en 4,6% lager dan de maximumwaarde van 2010 (13.845 MW op 1 december 2010).

Het laagste verbruik (6.232 MW) werd op 24 juli 2011 tussen 6.15 uur en 6.30 uur gemeten en lag 0,7% lager dan de minimumwaarde die voor 2010 werd opgetekend (6.278 MW op 25 juli 2010). In Duitsland werd de maximale belasting van 10.162 MW in de door 50Hertz gecontroleerde zone opgetekend, d.i. 2.890 MW minder dan in 2010.

In- en uitvoer

In 2011 zette de tendens naar meer invoer zich duidelijk verder door met een in-/uitvoersaldo van 2,61 TWh tegenover 0,55 TWh in 2010.

De toename van de invoer die tot 2008 werd opgetekend – en die in 2009 een omgekeerde tendens vertoonde, onder andere als gevolg van de economische crisis – is dus opnieuw zichtbaar sinds 2010.

De fysieke uitwisselingen van elektriciteit met de buurlanden bedroegen in 2011 23,92 TWh. Dit is een daling met 1,3% tegenover de 24,24 TWh van 2010. De toename van de invoer zet zich verder door in 2011 (+ 7,0%), vooral vanuit Frankrijk (+ 128,0%). De uitvoer is met 10,1% gedaald, vooral naar Frankrijk (- 56,9%).

In Duitsland heeft 50Hertz in 2011 16,3 TWh elektriciteit (tegenover 17,8 TWh in 2010) ingevoerd, vooral vanuit de republiek Tsjechië en vanuit TenneT Duitsland. Verder heeft 50Hertz 34,4 TWh (29,4 TWh in 2010) uitgevoerd naar Polen en TenneT Duitsland. De netto-elektriciteitsuitvoer is met 56% gestegen en kwam zo van 11,6 TWh op 18,1 TWh.

² De Elia-verbruiksindex dekt het grootste deel van het elektriciteitsverbruik in België. Hij omvat alle productie die op het Elia-net is aangesloten, alsook het saldo van de balans van de in- en uitvoer. Het deel van het verbruik dat rechtstreeks wordt gevoed door de productie die op de distributienetten is aangesloten, is niet in de index begrepen.

IN- EN UITVOER - ELIA GROUP (per maand)

		(GWh)	(GWh)	(GWh)	Change (%)	Change (%)
		2011	2010	2009	2011-10	2011-09
Elia System Operator						
Frankrijk	import	7.221	3.167	1.832	128,0	294,2
	export	2.330	5.409	6.642	-56,9	-64,9
Nederland	import	4.514	7.383	5.787	-38,9	-22,0
	export	7.004	5.313	3.769	31,8	85,8
Luxemburg	import	1.532	1.846	1.868	-17,0	-18,0
	export	1.318	1.122	910	17,5	44,9
Totaal	import	13.267	12.395	9.486	7,0%	39,9%
	export	10.652	11.844	11.322	-10,1%	-5,9%
Saldo	Exp-Imp	-2.615	-552	1.835	374,1%	-242,5%
	Exp+Imp	23.919	24.239	20.808	-1,3%	15,0%
50Hertz Transmission						
Polen	import	432	167	134	61	69
	export	5.136	5.331	5.616	-4	-9
Tsjechië	import	1.705	2.922	2.314	-71	-36
	export	1.850	494	914	73	51
Denemarken	import	2.087	691	1.284	67	38
	export	1.238	2.742	1.800	-122	-45
TenneT GmbH	import	12.113	14.067	13.301	-16	-10
	export	26.180	20.874	22.498	20	14

Nettoafname van het net

De nettoafname omvat de energievolumes die op het Elia-net worden afgenomen. Bij lokale productie wordt de geproduceerde elektrische energie of een gedeelte daarvan rechtstreeks verbruikt op de site van de industriële klant of van de distributienetbeheerder. In vergelijking met 2010 is de lokale productie op het Belgische net veel sterker gestegen dan vorig jaar, met name met 6,4%.

Aangezien lokaal geproduceerde en verbruikte energie niet wordt afgenomen van het Elia-net, is deze niet inbegrepen in de nettoafname. Ze is daarentegen wel opgenomen in de nationale verbruiksindicator. Voor 2011 ligt de nettoafname 4,4% lager dan het niveau van 2010; ze evolueerde van 76.390 TWh in 2010 naar 73.052 TWh in 2011.

In 2011 werden 59 netto TWh afgenomen van het net van 50Hertz. De netto-elektriciteitsafname lag bijgevolg 6,3% lager tegenover dezelfde periode vorig jaar, toen 63 TWh werden afgenomen.

De maximale afnamewaarde voor het 50Hertz-net bedroeg in 2011 10.162 MW. Deze waarde ligt 28% lager dan de maximale afnamewaarde in 2010 (14.058 MW). De vermindering is toe te schrijven aan een toename van de decentrale productie (vooral van wind- en zonne-energie) die op de distributienetten is aangesloten.

Het balancingmechanisme beantwoordt aan de behoeften van de markt

Het evenwicht tussen productie en verbruik is in eerste instantie afhankelijk van de marktpartijen en met name van de evenwichtsverantwoordelijken (ARP's of Access Responsible Parties). Zij moeten immers zo goed mogelijk instaan voor het evenwicht tussen hun bevoorradingsbronnen en afnamepunten. Daartoe moet elke evenwichtsverantwoordelijke aan Elia de dag voordien alle energieuitwisselingen bekendmaken die hij per kwartuur op elk punt van het net zal

uitvoeren, dit zowel voor injecties en afnames als voor uitwisselingen tussen evenwichtsverantwoordelijken en in- en uitvoer van elektriciteit. Het resterende onevenwicht voor de Belgische regelzone wordt door de transmissienetbeheerder Elia real time gecompenseerd. Hiervoor doet de netbeheerder een beroep op de energiereserves die contractueel beschikbaar zijn bij producenten en grootverbruikers in de regelzone. In België bedroegen de energievolumes die Elia in 2011 heeft aangewend om het evenwicht van de zone te bewaren 1.092 GWh, ten opzichte van 844 GWh het jaar voordien.

De regelenergie die nodig was om het verschil tussen de productie en het verbruik binnen de regelzone van 50Hertz te compenseren, bedroeg 1.383 GWh in 2011 tegenover 1.703 GWh in 2010.

Infrastructuur

LENGTE VAN HET HOOGSPANNINGSNET OP 1-1-2012

Spanning (kV)	Ondergrondse verbindingen (km)		Bovengrondse verbindingen (km)		Totaal (km)	
Elia	2012	2011	2012	2011	2012	2011
380	-	-	891	891	891	891
220	5	-	297	297	302	297
150	433	427	2.007	2.008	2.440	2.435
70	280	280	2.381	2.382	2.661	2.662
36	1.921	1.927	8	8	1.929	1.935
30	127	141	22	22	149	163
Totaal Elia	2.766	2.765	5.606	5.614	8.372	8.379

50Hertz	2012	2011	2012	2011	2012	2011
AC 380	55	55	6.830	6.830	6.885	6.885
AC 220	3	3	2.862	2.862	2.865	2.865
AC 150	75	-	-	-	75	-
DC 400	15	15	-	-	15	15
Transmissienet	150	73	9.690	9.690	9.840	9.765
AC 110	2	2	13	23	15	25
Totaal 50Hertz	150	75	9.705	9.715	9.855	9.790

De cijfers zijn exclusief de netten waarvan Elia niet de eigenaar is.

Voor de bovengrondse verbindingen is in de tabel de geografische lengte vermeld, d.w.z. de som van de geografische lengtes van alle luchtlijnen, ongeacht of deze in of buiten gebruik zijn. Parallelle draadstellen zijn slechts één keer meegeteld.

Voor de ondergrondse kabels is in de tabel de elektrische lengte vermeld, d.w.z. de som van de lengtes van de draadstellen van alle verbindingen die in dienst zijn. Gebundelde draadstellen zijn slechts één keer meegeteld.

De totale lengte van het ondergrondse kabelnet neemt af, aangezien bepaalde kabelverbindingen als reserve worden voorzien.

“Alle infrastructuurprojecten worden uitgewerkt op basis van criteria die verband houden met de betrouwbaarheid, de economische efficiëntie en het duurzame karakter van de voorgestelde oplossingen.”

Investeringsen

De Elia groep heeft verschillende drijfveren om in zijn transmissienetten te investeren.

Tegemoetkomen aan de aanvragen voor aansluitingen en netversterkingen van industriële klanten en distributienetbeheerders, inspelen op de evolutie van de vraag, zowel wat de hoeveelheid afgenomen energie als het vermogen verouderde installaties vervangen of deze in overeenstemming brengen met de milieunormen, bijdragen aan de openstelling van de markt en de integratie van hernieuwbare energie bevorderen. Alle infrastructuurprojecten worden uitgewerkt op basis van criteria die verband houden met op de betrouwbaarheid, de economische efficiëntie en het duurzame karakter van de voorgestelde oplossingen.

Het Elia-net in België

20

In 2011 werden meer dan 20 projecten voor de aansluiting van nieuwe industriële klanten of voor de wijziging van bestaande aansluitingen vanuit technisch en economisch oogpunt onderzocht.

Aansluitingen op aanvraag van industriële verbruikers

In 2011 werden meer dan 20 projecten voor de aansluiting van nieuwe industriële klanten of voor de wijziging van bestaande aansluitingen vanuit technisch en economisch oogpunt onderzocht. Elia realiseerde voor Fluxys, de beheerder van het vervoersnet voor gas, ook een elektrische aansluiting d.m.v. ondergrondse kabels met het nieuwe 220 kV-hoogspanningsstation van Berneau dat op een lus van de bestaande lijn Lixhe-Jupille is gebouwd.

Voor de site van GlaxoSmithKline in Waver werden 36 kV-verbindingen aangelegd tussen Louvain-la-Neuve en Basse-Wavre enerzijds en de site van de klant anderzijds, teneinde de eerste fase van de verwachte belastingstoename mogelijk te maken. In een volgende fase zal een 150 kV-verbinding

het mogelijk maken om het station van Basse-Wavre te versterken door middel van een 150/36 kV-transformator.

Netversterking als antwoord op de evolutie van het elektriciteitsverbruik

Dit jaar werden een tiental werven opgestart voor de versterking van het transformatievermogen naar de middenspanning of voor de uitbreiding van installaties op de middenspanning om in te spelen op een groter verbruik in sommige distributienetten. Voorbeelden van dergelijke realisaties zijn de installaties van Destelbergen 36 kV en Recogne 70 kV.

Programma voor de vervanging van uitrustingen

In 2011 heeft Elia de uitvoering van zijn programma voor de vernieuwing van installaties voortgezet, opdat de klanten kunnen blijven rekenen op een hoog niveau van betrouwbaarheid. Wij hebben bijvoorbeeld de 36 kV-installaties vervangen in het Brussels hoogspanningsstation Botanique. Wij hebben nog verscheidene andere projecten uitgevoerd, zoals de vervanging van een 36/12 kV transformator in het station van Wichelen.

Integratie van decentrale productie en/of onshore productie uit hernieuwbare energie

Elia heeft in nauwe samenwerking met de distributienetbeheerders verscheidene studies uitgevoerd om decentrale productie of productie op basis van hernieuwbare energiebronnen op een veilige manier en een zo gunstig mogelijke prijs voor de gemeenschap te kunnen integreren. Zo hadden in 2011 belangrijke realisaties plaats: de vernieuwing van het hoogspanningsstation van Monceau-en-Ardenne met het oog op de aansluiting van decentrale productie in dat gebied en het injectieproject op 150 kV in Rijkervorsel via een nieuwe ondergrondse 150 kV-verbinding in aftakking op de bestaande lijn Massenhoven - Sint-Job.

Realisaties buiten de lopende investeringsplannen

De uitzonderlijk krachtige wind die Wallonië teisterde op 14 juli 2010 heeft aanzienlijke schade veroorzaakt, ook aan het transmissienet van Elia. In de nacht na de storm heeft Elia een tijdelijke noodoplossing geïnstalleerd voor de bevoorrading van de stad Dinant. Elia heeft eveneens in enkele dagen tijd een noodlijn op 380 kV aangelegd om de interconnectie Frankrijk-België te herstellen, evenals een noodvoeding voor de ondersteunende diensten van de centrale van Tihange. De verschillende onderdelen van het net die bescha-

► Eindversie van het ontwikkelingsplan

De eindversie van het plan is het resultaat van een proces dat een milieueffectenstudie omvat, alsook raadplegingen van het grote publiek, van de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling (FRDO), het Adviescomité SEA (van de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu), de regeringen en de regulatoren.

digd waren, werden nadien hersteld of vervangen en de wederopbouw van de laatste beschadigde lijn werd op 6 juli 2011 voltooid. Dankzij de inzet van het Elia-personeel en van de onderaannemers werden deze interventies uitgevoerd zonder de werken te vertragen die in het begin van het jaar gepland waren.

STEVIN: uitbreiding van het 380 kV-net naar de kust

Met het project Stevin, een 380 kV lijn tussen Zomergem en Zeebrugge, wenst Elia aan vier belangrijke doelstellingen tegemoet te komen: de tweede fase van de offshore windmolenparkenprojecten voor de Belgische kust aansluiten, een groot aantal decentrale productie-eenheden op basis van hernieuwbare energie aansluiten, via een onderzeese kabel een interconnectie tussen het Belgische en het Britse net aanleggen, en de bevoorradingszekerheid in de provincie West-Vlaanderen en in de regio rond de haven van Zeebrugge versterken.

In 2011 werden belangrijke stappen gezet in het kader van de vergunningsprocedures. Zo werd in mei het milieueffectenrapport (plan-MER) goedgekeurd, waarin bijkomende alternatieven en milieuaspecten zijn opgenomen. Op 22 juli legde de Vlaamse regering de grote lijnen vast van de nieuwe infrastructuur (tracé, lokalisatie van de hoogspanningsstations, voorschriften) in haar voorlopige beslissing over het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (GRUP). De Vlaamse regering stelt een tracé

► Internationale projecten

Interconnectie met Duitsland: project ALEGrO

Studies die in 2011 werden gemaakt, hebben het belang bevestigd van de aanleg van een gelijkstroomverbinding tussen het Duitse en het Belgische net, een primeur in de CWE-regio (Central West Europe). Het project, dat ALEGrO werd gedoopt (Aachen Liège Electric Grid Overlay), zal bestaan uit een gelijkstroomkabel op zeer hoge spanning met een vermogen van 1.000 tot 1.600 MW over een afstand van een honderdtal km tussen de stations van Lixhe in België en Oberzier in Duitsland. In 2011 beslisten Elia en de netbeheerder Amprion om een eerste fase te lanceren waarin de technische aspecten zullen worden gedefinieerd en de vergunningsprocedures zullen worden gestart. De indienststelling van ALEGrO is gepland tegen het jaar 2017.

Interconnectie met Frankrijk

De studies die in 2010 werden gestart door Elia en de Franse netbeheerder RTE, evenals in het kader van het tienjarig ontwikkelingsplan van ENTSO-E, monden uit in een versterking van de transmissiecapaciteit tussen België en Frankrijk tegen 2018-2020. Er werd dan ook een haalbaarheidsstudie gestart om te beoordelen wat de impact is op de bevoorradingszekerheid, de integratie van de elektriciteitsmarkten en de integratie van hernieuwbare energiebronnen. Deze fase zal worden afgesloten met een concreet investeringsvoorstel dat gebaseerd is op de resultaten van een kosten-batenanalyse.

► Internationale projecten

Interconnectie met Groot-Brittannië: project NEMO

Elia en National Grid hebben gezamenlijk verder onderzoek verricht naar de aanleg van een onderzeese gelijkstroomverbinding van ongeveer 130 km tussen hun netten, om de liquiditeit op de elektriciteitsmarkten te verhogen en de bevoorradingszekerheid in zowel Groot-Brittannië als België te ondersteunen.

De gelijkstroomverbinding bestaat uit twee afzonderlijke kabels (de ene met een positieve en de andere met een negatieve spanning). Beide uiteinden worden verbonden met een hoogspanningsstation (conversiestation) voor de omzetting van gelijkstroom naar wisselstroom en voor de aansluiting op de bestaande 380 kV-netten op het vasteland. De eigenlijke omzetting verloopt via krachtige elektronische halfgeleidercomponenten. De capaciteit van de verbinding zal tussen 700 en 1.300 MW bedragen, afhankelijk van de resultaten van de studie die momenteel wordt uitgevoerd.

De technische studie werd in 2011 afgerond, maar er werden ook belangrijke vorderingen gemaakt met het definiëren van het regulator kader, onder meer als gevolg van een raadpleging van de marktspelers die gezamenlijk georganiseerd werd door de Belgische en Britse regulatoren CREG en OFGEM. Er werd een regulator model voorgesteld dat specifiek geldt voor de interconnecties en waarvoor Nemo als pilootproject zal dienen. De verbinding zou tegen 2017-2018 in dienst moeten worden gesteld.

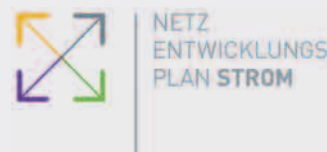
met 47 km verbindingen voor, waarvan 10 km ondergronds. Het tracé van de bovengrondse verbinding loopt zoveel mogelijk langs bestaande assen en corridors. De periode van de publieke raadpleging, die in het kader van de procedure is voorzien, is verstrekt.

Na het onderzoek van de bezwaren, dat momenteel aan de gang is, zou de Vlaamse regering in de lente van 2012 een definitieve uitspraak doen. De indienststelling is voorzien tegen eind 2014 en hangt voornamelijk af van het verkrijgen van de bouwvergunningen.

Federaal ontwikkelingsplan goedgekeurd

In november 2011 keurde de federale minister van energie de definitieve versie van het ontwikkelingsplan 2010-2020 voor het transmissienet goed. Het plan bevat een gedetailleerde schatting van de behoeften op het gebied van de transmissiecapaciteit voor elektriciteit, die gebaseerd is op een reeks onderliggende hypothesen. Het is tevens afgestemd op het tienjarig ontwikkelingsplan dat door ENTSO-E is opgesteld. Het ontwikkelingsplan is opgesteld in samenwerking met de Algemene Directie Energie van de FOD 'Economie, KMO,

Middenstand en Energie' en met het Federaal Planbureau en neemt in het bijzonder elementen van de prospectieve studie elektriciteit in aanmerking. De eindversie van het plan is het resultaat van een proces dat een milieueffectenstudie omvatte, alsook raadplegingen van het grote publiek, van de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling (FRDO), het Adviescomité SEA (van de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu), de regeringen en de regulatoren.

Net van 50Hertz Transmission in Duitsland

Noordverbinding Schwerin/Hamburg (voor de aansluiting van windmolens)

Deze verbinding omvat verscheidene secties, waarvan één in de streek van Mecklenburg in West-Pommeren die in juli 2010 werd voltooid. De publieke raadpleging betreffende de tweede wijziging van de planning voor de sectie in Schleswig Holstein is afgerond en een goedkeuringsbeslissing wordt in 2012 verwacht.

Zuidwest-interconnectie

Het eerste deel van de verbinding tussen Lauchstädt en Vieselbach werd in december 2008 in dienst gesteld. Wat het tweede deel tussen Vieselbach en Altenfeld betreft, heeft de planningsoverheid eind december 2011 een ontwerp van beslissing naar voren gebracht. Verwacht wordt dat de planning binnenkort wordt goedgekeurd. Beroepen tegen de beslissing zouden het project nog een jaar langer kunnen vertragen. Wat het

derde deel betreft tussen Altenfeld en de staatsgrens is de regionale planningsprocedure in maart 2011 afgerond. Het goedkeuringsdocument wordt momenteel opgesteld.

Noordelijke ring van Berlijn

De regionale planningsprocedure is afgerond en het definitieve tracé is vastgelegd. De verbinding zal in minstens twee bouwfases gerealiseerd worden om de bevoorradingszekerheid van het staalbedrijf Hennigsdorf te waarborgen. De procedures betreffende beide fasen worden in coördinatie met de planningsoverheid gevoerd.

Uckermark-verbinding

De regionale planningsprocedure is voltooid, maar de goedkeuringsprocedure loopt nog en gaat gepaard met intensieve informatieactiviteiten en gesprekken met de politici, de burgers en de lokale milieuverenigingen.

Bärwalde – Schmölln

De regionale planningsprocedure is voltooid. De voorbereiding van de goedkeuringsprocedure is aan de gang.

Eerste nationaal netontwikkelingsplan

50Hertz en de drie overige Duitse netbeheerders Amprion, TenneT en EnBW TNG zullen in 2012 een netontwikkelingsplan publiceren met een overzicht van de verwachte ontwikkelingen van de Duitse elektrische infrastructuur voor de komende 10 jaar en een vooruitzicht op een termijn van 20 jaar. Het zal bovendien specifieke aanbevelingen formuleren voor de uitbreiding en de bouw van transmissienetten voor elektriciteit in Duitsland op basis van diverse technische opties, waaronder in het bijzonder de uitstap uit kernenergie tegen 2023.

De betrokkenheid van de stakeholders is vanaf het begin van het proces van cruciaal belang. In deze optiek hebben de Duitse transmissienetbeheerders een website opgezet betreffende het proces en de raadpleging. Het adres van die website is www.netzentwicklungsplan.de.

► Internationale projecten

Interconnectie met Polen

De indiening van de regionale planningsprocedure wordt verwacht in de winter van 2011-12.

Eerste werken onder spanning in België: de helikopter waaraan de hoogwerker is bevestigd, maakt zich klaar om op te stijgen.

Onderhoud van het net

De grote technologische vooruitgang in de proactieve en corrigerende onderhoudsactiviteiten vergt meer flexibiliteit en expertise van de teams.

„Dankzij de knowhow van de teams die op het terrein het preventieve en curatieve onderhoud van het transmissienet uitvoeren en die de vervangingsinvesteringen realiseren, ligt het performantieniveau van de bevoorradingszekerheid sinds meer dan 10 jaar bijzonder hoog.“

Preventief onderhoud van het Belgisch net

Dit resultaat is het gevolg van een programma van preventief onderhoud en een vervangingsbeleid dat specifieke nettechnologie toepast en uitgaat van de staat van de netinfrastructuurelementen. Enerzijds put de onderneming voor het opstellen van het onderhouds- en vervangingsbeleid uit de feedback over ervaringen.

Deze feedback wordt verkregen uit grondige analyses van de oorzaken van elk incident, ook al zijn er in de meeste gevallen geen gevolgen voor de klanten. Anderzijds maakt Elia werk van de verdere standaardisering en harmonisering,

zowel wat de componenten betreft, als de databanken en de werkprocedures.

Voor de lijnen, kabels en masten omvat het preventieve onderhoud in België verschillende vormen van inspectie. Bijvoorbeeld de visuele inspectie of camerainspectie van alle masten. Het gaat hier om zowat 20.000 masten, de infraroodinspectie van de geleiders en de bewapening, de kwaliteitscontrole van de mantels van alle ondergrondse kabels. Voor de hoogspanningsstations is een preventief onderhoud geprogrammeerd voor de zowat 11.750 subgehelelen van de infrastructuur verspreid over het hele land. In 2011 hebben de teams op het terrein om en bij de 16.950 interventies uitgevoerd: preventieve

onderhoudsbeurten (11.700), inspecties (4.500) aks wettelijke systemen) en wettelijke controles (750).

Op het vlak van de vervangingsinvesteringen streeft Elia naar synergiebeleid tussen de versterkings- en vervangingsinvesteringen alsook deze gericht op de veiligheid van de personen. In 2011 werd ongeveer 68,6 miljoen euro geïnvesteerd in de vernieuwing van uitrusting waarvan de levensduur ten einde is. Er werden op alle spanningsniveaus tal van werken uitgevoerd, waaronder de vervanging van vermogenschakelaars, scheiders, lijnscheiders, vermogens en spanningstransformatoren, bliksemafleiders, meetkasten, beschermingsrelais en telecontrolesystemen.

De inspectie van de geleiders van luchtlijnen met behulp van een telegeleide robot werd in 2011 met succes getest.

16.950

In 2011 hebben de terreinteam in België om en bij de 16.950 interventies uitgevoerd: gemiddeld ongeveer 46 per dag.

Voor deze onderhouds en vervangingsactiviteiten worden ongeveer 600 Elia-medewerkers ingezet. Twee derde hiervan werkt op het terrein, terwijl één derde technische en administratieve ondersteuning verleent.

In 2011 werden verscheidene innovaties op het terrein getest om de waaier van methodes waarover de diensten beschikken te verruimen en om de interventies zo te plannen dat de netexploitatie er het minste onder te lijden heeft, wat snijdingen betreft.

WERKEN ONDER SPANNING

Voor het eerst in België werden werken per helikopter uitgevoerd aan een 380 kV lijn onder spanning, op de interconnectie Achène – Lonny. Er werden ongeveer 150 bakenbollen vervangen terwijl de lijn in dienst bleef. Voor sommige verbindingen wordt dat noodzakelijk, gezien de toename van de vervoerde energievolumes. Dit pilootproject werd in coördinatie met de FOD Economie en de bevoegde overheden georganiseerd.

ROBOT VOOR DE BEWAKING VAN DE LIJNEN

Elia en RTE hebben samen tests georganiseerd waarbij een robot wordt ingezet om de kabels van hun bovengrondse lijnen te inspecteren. Op die manier wil men sneller en met een grotere betrouwbaarheid dan de beschikbare traditionele methodes de zones opsporen waar onderhoudswerken nodig zijn.

Preventief onderhoud van het net van 50Hertz

In Duitsland werd het voor 2011 geplande onderhoudsprogramma uitgevoerd. Dit programma is goed voor een bedrag van ongeveer 50 miljoen euro. Het ging in eerste instantie om de versterking van de stalen geleiders van de bovengrondse lijnen en de verdere vervanging van de isolatoren van deze lijnen. In 2011 werden er werkzaamheden uitgevoerd op ongeveer 650 masten. Dat komt bij benadering overeen met een tracé van ongeveer 300 km.

► 650 masten voor 300 km

In 2011 werden er in Duitsland werkzaamheden uitgevoerd op ongeveer 650 masten. Dat komt bij benadering overeen met een tracé van ongeveer 300 km.

Werking van de markt

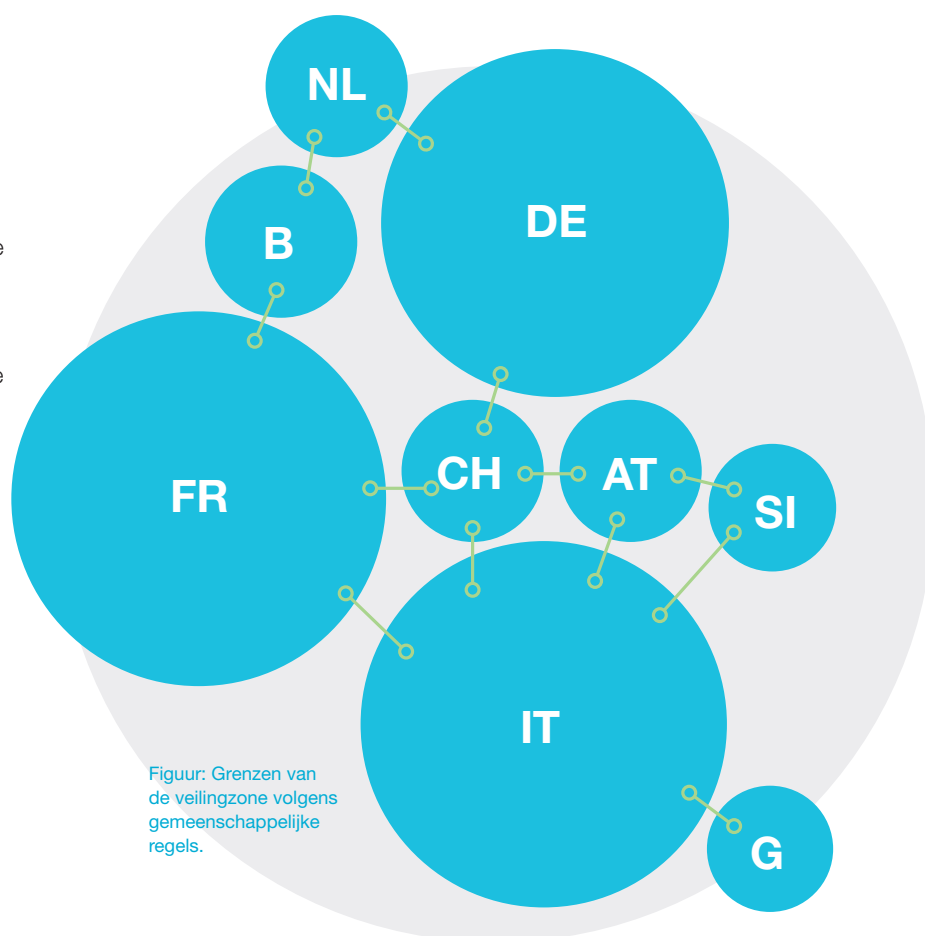
Naar aanleiding van de vrijmaking van de interne elektriciteitsmarkt is de rol van marktfacilitator uiterst belangrijk geworden in de opdracht van de transmissienetbeheerders.

Integratie van de Europese markten

Zoals in vorige jaren heeft Elia zijn acties voortgezet om de Belgische en de Duitse elektriciteitsmarkten beter met de markten van de buurlanden te integreren en op die manier bij te dragen tot de doelstelling van de Europese Commissie om tegen 2014 tot een geïntegreerde elektriciteitsmarkt te komen.

Markten op lange termijn

De transmissienetbeheerders van de regio Central West Europe (CWE) hebben in samenwerking met de transmissienetbeheerders van de regio Central South Europe (CSE) en de Zwitserse transmissienetbeheerders in de loop van 2011 een gemeenschappelijk geheel van geharmoniseerde regels gedefinieerd voor de expliciete capaciteitsveilingen op 12 grenzen. Deze regels werden in november 2011 door de betrokken regulatoren goedgekeurd en worden geïmplementeerd door CASC. EU dat als interregionaal veilingbureau voor de marktspelers optreedt.

Figuur: Grenzen van de veilingzone volgens gemeenschappelijke regels.

De CWE-markt is aan de Scandinavische markt gekoppeld via het ITVC-volumekoppelingsmechanisme.

Deze twee koppelingsmechanismen, van prijs en volume, worden gecombineerd in een sequentieel proces dat eerst de stromen op de verbindingen tussen Duitsland, Denemarken en Zweden berekent (door het bedrijf EMCC), gevolgd door een prijskoppelingsmechanisme van de CWE-regio (gezamenlijk uitgevoerd door APX-Endex, Belpex en EPEX Spot) en door een mechanisme van markt splitting voor de Scandinavische markt (uitgevoerd door Nord Pool Spot).

Het CWE-prijskoppelingsmechanisme en het ITVC-koppelingsmechanisme hebben geleid tot een prijzenconvergentie of meestal praktisch identieke prijzen op de day-aheadmarkten van de landen van de CWE-regio, waaronder Belpex in België.

In 2011 convergeerden de prijzen op de vier gekoppelde spotmarkten van de CWE-regio gedurende ongeveer 65,75% van de tijd. Bovendien waren de prijzen gedurende 99,18% van de tijd gelijk in België en Frankrijk en gedurende 71,28% van de tijd in België en Nederland.

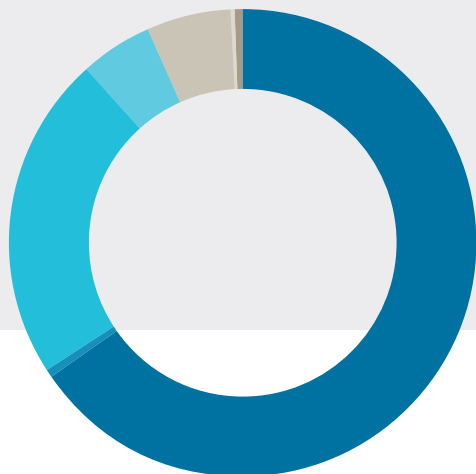
De CWE-marktkoppeling heeft ook de volatiliteit van de prijzen vermindert doordat de liquiditeit van de day-aheadmarkten van de regio gecombineerd werd. Tegelijk konden negatieve prijzen worden vermeden op momenten waarop het verbruik laag was en er

Day-aheadmarkten

EEN JAAR MARKTKOPPELING TUSSEN CWE EN ITVCC

Door middel van 'prijskoppeling' kunnen de volumes van de elektriciteitsuitwisselingen en de marktprijzen simultaan berekend worden op basis van de informatie die wordt meegedeeld door de transmissienetbeheerders (beschikbare transmissiecapaciteiten aan de grenzen) en de energiebeurzen (aan- en verkoopaanbiedingen). Dit mechanisme werd voor het eerst op het Europese vasteland toegepast tussen België, Frankrijk en Nederland in oktober 2006. Het gebruikt het Cosmos-algoritme dat ontwikkeld is door Belpex, Elia en N-Side.

Deze prijskoppeling werd op 9 november 2010 uitgebreid tot Duitsland, waardoor de regio 'Central West Europe' (CWE) is ontstaan, en werd aangevuld door een voorlopige volumekoppeling voor de Scandinavische markt (Denemarken, Finland, Noorwegen, Estland en Polen via de Swepol-kabel). De interconnector NorNed tussen Nederland en Noorwegen werd in januari 2011 in deze volumekoppeling geïntegreerd. In april werd het mechanisme van impliciete toewijzing aan de grenzen van de CWE-regio uitgebreid tot de interconnectiekabel BritNed. Daardoor kwam een koppeling tot stand tussen de CWE-markt (prijskoppeling) en de day-aheadmarkt van APX-Endex in het Verenigd Koninkrijk.

CWE-PRIJSCONVERGENTIE IN 2011

■	Totale gelijkwaardigheid : 65,753%
■	Totale divergentie : 0,411%
■	DE=BE=NL<>FR : 0,103%
■	DE=NL<>FR=BE : 22,443%
■	BE=FR=NL : 5,160%
■	BE=FR : 5,160%
■	BE=NL : 0,263%
■	DE=NL : 0,046%

tegelijkertijd grote hoeveelheden energie uit hernieuwbare bronnen geproduceerd werden in Duitsland.

De marktkoppeling zorgde dagelijks voor een beter gebruik van de invoer en uitvoercapaciteit op de grenzen tussen België en Nederland en tussen België en Frankrijk, met een gemiddeld invoervolume van 8.424 MWh per dag en een gemiddeld uitvoervolume van 5.656 MWh per dag.

DE DAY-AHEADMARKT VAN BELPEX

Eind 2011 waren ongeveer 35 marktspe- lers – producenten, leveranciers, traders, banken en industriële verbruikers – op Belpex geregistreerd en actief.

De volumes zijn sinds de oprichting van Belpex in 2006 continu blijven toenemen, met uitzondering van 2009, toen een aanzienlijke daling van het verbruik werd opgetekend als gevolg van de financiële en economische crisis. De groei heeft zich in 2011 voortgezet. Als men de op de day-aheadmarkt van Belpex uitge- wisselde volumes in verhouding tot het Belgische verbruik bekijkt, zijn deze in 2010 met 13,7% gestegen en met 14,8% in 2011. Het uitgewisselde volume is ook

gestegen van een daggemiddelde van 32.446 MWh in 2010 naar 33.839 MWh in 2011.

Het recordvolume dat in 2011 op Belpex werd uitgewisseld, dateert van 16 de- cember en bedroeg 73.300,1 MWh of 29% van het gemiddelde dagverbruik op het Elia-net.

De gemiddelde prijs op de day- aheadmarkt van Belpex bedroeg € 49,37 per MWh. Deze prijs lag iets lager dan het Nederlandse (€ 53,03/MWh) en het Duitse gemiddelde (€ 51,12/MWh), maar was iets hoger dan het Franse gemid- delde (€ 48,89/MWh).

LOPENDE PROJECTEN

In samenwerking met Belpex en al de overige transmissienetbeheerders en elektriciteitsbeurzen van de CWE-regio, Scandinavië en het Verenigd Koninkrijk bereidt Elia een prijskoppeling voor de regio 'North West Europe' (NWE) voor. Er zal een eenvormig proces en algorit- me worden ingevoerd dat de hoeksteen zal zijn voor de geleidelijke uitbreiding tot de rest van Europa.

29%

Het recordvolume dat in 2011 op Belpex werd uitgewisseld, dateert van 16 december en bedroeg 73.300,1 MWh of 29% van het gemiddelde dagverbruik op het Elia-net.

De transmissienetbeheerders en elektriciteitsbeurzen van de CWE- regio hebben in de loop van 2011 hun gezamenlijke inspanningen voortgezet om de haalbaarheid te onderzoeken van een 'flow-based' methode voor de impliciete dagelijkse toewijzing. Over deze methode, die meer rekening wil houden met de fysieke beperkingen van het transmissienet, werd in maart 2011 een haalbaarheidsrapport gepubliceerd. Deze resultaten werden in juni 2011 tijdens een publiek forum in Amsterdam aan de betrokken spelers gepresen- teerd. In oktober werd een update gepubliceerd, die op de website van Elia beschikbaar is. Het werk wordt in 2012 voortgezet.

Intradaymarkten

De intradaymarkten zijn een belangrijk instrument, in het bijzonder gezien het groeiend aandeel van de intermitterende energiebronnen (wind- en zonne- energie), omdat zij de leveranciers in de mogelijkheid stellen om in bijna real time hun productie in evenwicht te brengen met het verbruik van hun klanten.

► Lopende projecten

In samenwerking met Belpex en alle andere transmissienetbeheerders en elektriciteitsbeurzen van de CWE-regio, Scandinavië en het Verenigd Koninkrijk bereidt Elia een prijskoppeling voor de regio 'North West Europe' (NWE) voor.

Deze markt wordt in België uitgebaat door Belpex. In 2011 heeft de sterke groei zich doorgezet en werd 363,4 GWh verhandeld tegenover 275,6 GWh in 2010. In totaal werden 5.613 contracten afgesloten, tegen 6.896 in 2010.

Het project voor de impliciete toewijzing van grensoverschrijdende intradaycapaciteiten op de interconnectie tussen België en Nederland mondde in februari 2011 concreet uit in de ingebruikname van het Elbas-tradingplatform, dat gebruikt wordt voor de Scandinavische markt en in Duitsland. Vanaf zijn ingebruikname heeft dit instrument de intraday-invoer van 61,9 GWh vanuit Nederland en de uitvoer van 206,7 GWh naar Nederland mogelijk gemaakt.

De integratie van de Belgische en Nederlandse intradaymarkten met de Scandinavische intradaymarkt is gepland voor maart 2012, samen met de invoering van een mechanisme van impliciete toewijzing op de NorNed-verbinding tussen Nederland en Noorwegen. Vanaf dan wordt het mogelijk om in één enkele verrichting intraday elektriciteit te verhandelen tussen België en Finland. De totale integratie van de intradaymarkten van de NWE-regio (inclusief een mechanisme voor impliciete intradaytoewijzing van de grensoverschrijdende capaciteit tussen België en Frankrijk) is voorzien tegen het einde van 2012.

Belgische balancingmarkt en markt voor ondersteunende diensten

Elia heeft verscheidene initiatieven genomen om vooruit te lopen met het oog op de integratie van grote hoeveelheden hernieuwbare productie met variabel karakter in de balancingmarkt en de markt voor ondersteunende diensten.

Er werd een nieuwe methodiek voor de evaluatie van het reservevolume ingevoerd, die is gebaseerd op een probabilistisch model en dus de effecten van foute voorspellingen van wind- en zonne-energie in de balancing van het systeem kan weergeven. Op basis daarvan werden de methodiek en de resulterende volumes voor 2012 in mei 2011 door de CREG goedgekeurd. Daarnaast worden ook synergieën met Nederland en Duitsland voorbereid.

Steeds meer markttransparantie

In 2011 heeft Elia de aanpak van FEBEG met het oog op een betere transpa-

rantie op de Belgische markt m.b.t. de productiegegevens van elektriciteit verder ondersteund. Op de website van Elia worden nu ook gegevens gepubliceerd over de beschikbaarheid van de productie-eenheden (dagelijkse updates van de productiebeschikbaarheden) en de niet-geplande onbeschikbaarheden (Urgent Market Messages).

Duitse markt

SAMENWERKING VOOR HET BEHEER EN DE CONTROLE VAN DE NETTEN

In oktober 2011 is het 'Netzregelverbund', de samenwerking op het gebied van netbeheer en -controle, van start gegaan met een testperiode met de Deense transmissienetbeheerder voor elektriciteit Energinet.dk. Deze samenwerking beoogt een optimaal gebruik van de regelenenergie door activeringen in tegengestelde richtingen in twee zones te vermijden. Na de positieve resultaten in Duitsland kan dit initiatief nu ook buiten de nationale grenzen worden uitgevoerd. Vanaf januari 2012 loopt een volgende testperiode. Mogelijke partners zijn Elia, CEPS, Swissgrid en TenneT NL.

► Netzregelverbund

De samenwerking op het gebied van het netbeheer en de netcontrole, d.i. het Netzregelverbund, beoogt een optimaal gebruik van de regelenenergie door activeringen in tegengestelde richtingen in twee zones te vermijden.

Versterkte coördinatie tussen de Europese transmissienetbeheerders is de sleutel voor de bevoorradingszekerheid.

Preventief beheer van kritieke situaties op het net

Als transmissienetbeheerder neemt de Elia groep een reeks preventieve maatregelen voor het behoud van het evenwicht in het net en de veiligheid van de elektriciteitsbevoorrading.

Beheer van het evenwicht tussen productie en verbruik

Het is niet eenvoudig om elektriciteit in grote hoeveelheden op te slaan (behalve via pompcentrales). De elektriciteitsproductie moet daarom op ieder ogenblik gelijk zijn aan het verbruik dat van dit grote net wordt afgenomen voor de activiteiten en de behoeften van meer dan 500 miljoen inwoners.

Elia en 50Hertz waken er zoals elke transmissienetbeheerder over dat zij dit evenwicht in stand houden binnen een strikt afgebakende regelband. Daarbij nemen zij gezamenlijke regels in acht.

Elk van de 41 transmissienetbeheerders reserveert hiertoe bij de producenten een productiecapaciteit die hem in staat stelt om de hoeveelheid in zijn net geïnjecteerde energie naar boven of naar beneden bij te stellen. De aankoop van reservecapaciteit gebeurt via een Europese aanbesteding.

Deze productiecapaciteit verschilt naargelang de reactiesnelheid en de interventieduur. In de eerste plaats zijn bepaalde productieeenheden erop

voorzien om hun productie vrijwel ogenblikkelijk aan te passen aan verschillen tussen de referentiefrequentie (die in Europa 50 Hz bedraagt) en de op het net gemeten frequentie, die afhankelijk is van het onmiddellijke onevenwicht tussen de hoeveelheden energie die op heel het geïnterconnecteerde net geïnjecteerd en afgenomen worden. Alle productieeenheden die op het grote Europese net zijn aangesloten – ongeacht waar zij zich op het Europese vasteland bevinden – kunnen op die manier samen reageren om onmiddellijk een gelijktijdig verlies op te vangen van 3.000 MW (3 miljoen kW), wat overeenstemt met de capaciteit van twee van de grootste productieeenheden. De beheerders van de netten waarop de uitgeschakelde centrales zijn aangesloten, schakelen vervolgens andere productiemiddelen in om deze automatische interventiecapaciteit zo spoedig mogelijk te herstellen, en dit tot de toestand weer genormaliseerd is.

Blackstart: de geleidelijke wederopbouw van het net

Bij een onderbreking van de elektriciteitsbevoorrading in een uitgestrekt geografisch gebied doet de betrokken netbeheerder een beroep op productie-eenheden die speciaal zijn uitgerust om autonoom te kunnen herstarten, ook 'blackstartcentrales' genoemd. Iedere netbeheerder sluit contracten voor blackstartdiensten af met producenten uit zijn zone en gaat geregeld na of zij daadwerkelijk in staat zijn om op zijn verzoek autonoom te herstarten. In 2011 heeft Elia uitgebreide tests uitgevoerd bij twee centrales in België. Deze productieeenheden bieden de mogelijkheid om een steeds groter deel van het transmissienet geleidelijk aan opnieuw te bevoorraden en zo de andere productieeenheden weer op te starten. Daarbij wordt er tegelijkertijd op toegezien dat steeds meer verbruikers worden aangesloten, zodat de hoeveelheid geïnjecteerde energie en de hoeveelheid energie die van het net wordt afgenomen steeds in evenwicht blijven.

Naar aanleiding van de brand in het station Bruegel kregen de omwonenden via een informatiebrochure toelichting over de installaties die in dit knooppunt van het transmissienet voor elektriciteit aanwezig zijn.

“Elia en 50Hertz Transmission waken er zoals elke transmissie-netbeheerder over dat zij dit evenwicht in stand houden binnen een strikt afgebakende regelband. Daarbij nemen zij gezamenlijke regels in acht.”

Crisissimulatie: teams onder druk om de waakzaamheid te testen en de procedures te verbeteren

In een crisissituatie worden teams opgeroepen om de normale toestand te herstellen. De graad waarin ze voorbereid zijn op die taak is van doorslaggevend belang. Elia heeft sinds zijn oprichting een noodplan opgesteld dat de rollen en verantwoordelijkheden van de verschillende betrokkenen definieert wanneer zich een zwaar probleem zou voordoen op het transmissienet. Deze procedures worden geregeld getest tijdens simulatieoefeningen. In 2011 heeft Elia het actieplan geïmplementeerd dat resulteerde uit de grootscheepse crisisoefening die eind 2010 werd gehouden. Daarnaast werd het startsignaal gegeven voor de voorbereiding van de volgende internationale crisisoefening, die in 2012 zal plaatsvinden in samenwerking met de Franse en Nederlandse netbeheerders en het regionaal technisch coördinatiecentrum Coreso.

Earth Hour: sensibiliseren om beter te beheren

Net als de vorige jaren hebben Elia en zijn collega-netbeheerders de nodige maatregelen genomen in het kader van de actie Earth Hour die het World Wildlife Fund organiseerde. Met deze actie wil men de aandacht vestigen op de klimaatveranderingen en de energieproblematiek. Bij Elia werd een gedeeltelijk alarm gegeven om de operationele veiligheid van het net te waarborgen.

Brand in het station Bruegel

Door het hevig onweer dat België op 28 juni 2011 teisterde, werden tal van installaties in heel het net uitgeschakeld. Het ergste incident deed zich voor in het hoogspanningsstation Bruegel, een van de belangrijke knooppunten van het Belgische en Europese 380 kV-net. Als gevolg van een blikseminslag brak brand uit op een van de drie polen van een 380 kV-transformator doordat de minerale olie in deze transformator vuur vatte. De interventiediensten reageerden snel. De brandweer van Asse, Zellik, Brussel en Opwijk, de civiele bescherming en de spoeddiensten werden gemobiliseerd, want op initiatief van de burgemeester van Dilbeek werd het noodplan afgekondigd.

Er werd een operationele commandopost ter plaatse opgericht. Nadat ze de nodige inlichtingen hadden gekregen over de interventievoorwaarden konden de brandweerlui het vuur blussen door er een mengsel van water en A3F-schuim op te spuiten om de temperatuur te doen dalen (de temperatuur werd met behulp van een thermische camera gemeten). Een opmerkelijk feit: ondanks de hevigheid van de blikseminslag en de brand werd de elektriciteitsbevoorrading van de Belgische klanten van Elia niet onderbroken.

Procedure in geval van productieschaarste

Ondanks alle preventieve maatregelen kan niet worden uitgesloten dat zich extreme situaties voordoen door een aanzienlijk productieschaarste van elektriciteit. Voor dergelijke situaties heeft Elia een procedure uitgewerkt in nauwe samenwerking met het Coördinatie- en Crisiscentrum van de Regering (CGCCR) en de FOD Economie. Merk op dat ENTSO-E voor de winter van 2011-12 heeft aangegeven dat zich tijdens bepaalde periodes (lange periodes van strenge vorst) tekorten kunnen voordoen op Europees niveau, onder andere wegens de sluiting van verscheidene kerncentrales in Duitsland.

Project voor de herziening van de heropbouwcode

De goede werking van het transmissienet voor elektriciteit is zowel voor de gemeenschap als voor de continuïteit van de industriële en economische activiteiten van vitaal belang. Het elektrische systeem is ontworpen om op een zeer hoog betrouwbaarheidsniveau te werken, maar het risico op onderbrekingen kan nooit voor 100% worden uitgesloten. Daarom werden sinds verscheidene jaren heropbouwcodes voor het elektrische systeem opgesteld en geïmplementeerd. In deze codes zijn de operationele procedures vastgelegd die door de controlecentra, de evenwichtsverantwoordelijken, de netgebruikers en de andere netbeheerders moeten worden uitgevoerd wanneer het elektrische systeem geheel of gedeeltelijk moet worden heropgebouwd.

In 2010 werden de heropbouwcodes van Elia grondig herzien en in 2011 kregen de operatoren aanvullende training op de simulator. Elia kreeg voor deze herziening van de heropbouwcode bovendien een positief advies van de CREG, zowel voor de inhoud als voor de structuur en het didactisch karakter ervan. De publieke versie ervan werd tijdens de klantendag van Elia gepresenteerd.

Samenwerking met de federale crisiscel CGCCR

Elia werkt nauw samen met het Coördinatie en Crisiscentrum van de Regering (CGCCR) om de processen m.b.t. de noodplannen continu te verbeteren. Zo werd een opleidings sessie georganiseerd ten behoeve van de operatoren van het CGCCR om hen vertrouwd te maken met de elektrische systemen en de verschillende ernstgraden van potentiële netincidenten. De verantwoordelijken van de respectievelijke crisiscentra overleggen ook om elkaars structuur en wederzijdse verwachtingen beter te begrijpen.

De toekomst voorbereiden: onderzoek & ontwikkeling

Het toenemend aandeel van de hernieuwbare energiebronnen met variabel karakter en van de decentrale productie leidt tot een grondige en duurzame wijziging van de elektrische systemen en van het beheer ervan. Innovatie wordt in die context een essentieel gegeven voor de transmissienetbeheerders.

In dit kader heeft de Elia groep een pool Onderzoek & Ontwikkeling en Kennis-beheer opgericht, die in nauwe samenwerking met ENTSO-E en het European Electricity Grid Initiative deelneemt aan verscheidene projecten op Europees niveau.

Eind 2011 beschikte de Elia groep over een portefeuille van 13 projecten waaraan de groep meewerkt met een of meer Belgische, Duitse en Europese partners. Daarnaast is de groep betrokken bij een tiental initiatieven voor samenwerking met R&D-projecten, die in 2012 worden gelanceerd of die momenteel geëvalueerd worden door de betrokken financieringsinstellingen.

50Hertz werkt bovendien in het kader van academische partnerschappen mee aan een tiental studies voor het onderzoek en de evaluatie van specifieke materies die belangrijk zijn voor het beheer van het elektrische systeem, zoals de heropbouw van het net van 50Hertz, studies van regionale netten of planningsimulaties van productie-eenheden.

57%

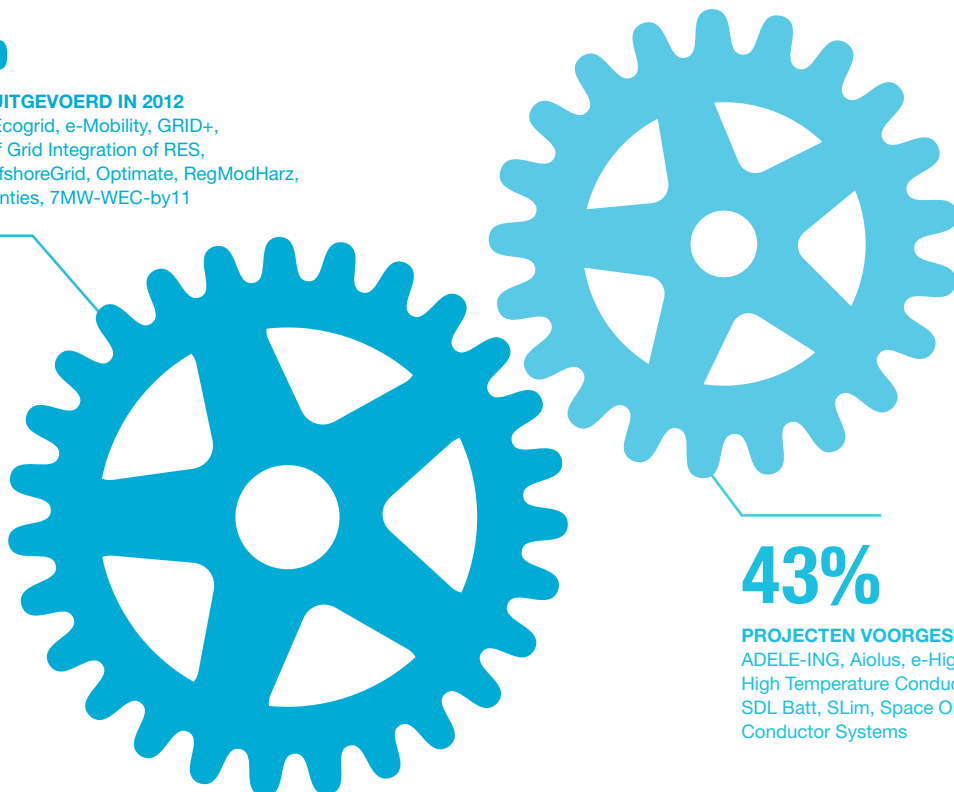
PROJECTEN UITGEVOERD IN 2012

AFTER, ANM, Ecogrid, e-Mobility, GRID+, Improvement of Grid Integration of RES, MOSYTRAF, OffshoreGrid, Optimate, RegModHarz, SUSPLAN, Twenties, 7MW-WEC-by11

43%

PROJECTEN VOORGESTELD OF GESTART IN 2012

ADELE-ING, Aiolus, e-Highways 2050, eStorage, High Temperature Conductors, iTesla, Pegase, SDL Batt, SLim, Space Optimised Overhead Conductor Systems

B-EEGI

Elia is een belangrijke partner van het B-EEGI-platform voor samenwerking tussen vijf Belgische netbeheerders (Eandis, Elia, Infrax, Ores en Sibelga) in het kader van het EEGI-initiatief (European Electricity Grid Initiative) voor een Europees net. De partners willen via dit platform een gemeenschappelijke visie ontwikkelen van de doelstellingen en innovatieactiviteiten en op die manier een hefboomeffect creëren ten opzichte van de gewestelijke, Belgische en Europese steunprogramma's. Door actief deel te nemen en te investeren in R&D-projecten dragen de B-EEGI-partners bij tot de realisatie van de doelstellingen van het Europees strategisch ontwikkelingsplan (European Strategic Energy Technology of SET-Plan).

REGMODHARZ

Het project RegModHarz verenigt, naast 50Hertz, distributienetbeheerders, fabrikanten op het gebied van informatica en componenten, onderzoekinstellingen, universiteiten en promotoren van hernieuwbare energie. Dit project is een van de zes Duitse regionale modellen die gesteund worden door het overheidsprogramma 'E-Energy', dat de uitdagingen en opportuniteiten in verband met de integratie van hernieuwbare energie onderzoekt.

SUSPLAN*

50Hertz is betrokken bij het SUSPLAN-project dat door SINTEF (FP7 research area ENERGY-2007-7.3-05) wordt gecoördineerd. Dit project heeft als doel om regionale en pan-Europese aanbevelingen te ontwikkelen voor een efficiëntere integratie van hernieuwbare energie in de toekomstige infrastructuur. Het volgt een geïntegreerde aanpak van de infrastructuur voor elektriciteit, gas en warmte.

E-HIGHWAYS 2050

Elia en 50Hertz nemen samen deel aan het programma 'e-Highways 2050', dat gefaciliteerd wordt door ENTSO-E en gecoördineerd wordt door RTE (in het kader van de FP7 call ENERGY.2012.7.2-1). In aansluiting bij het stappenplan van ENTSO-E naar een 'Modular Development Plan on pan-European Electricity Highways System 2050' (MoDPEHS), dat ontwikkeld werd door 50Hertz en gecoördineerd wordt door de ENTSO-E werkgroep die zich buigt over de elektriciteitssnelwegen tegen het jaar 2050, wil het consortium, dat is samengesteld uit transmissienetbeheerders en externe partners, instrumenten ontwikkelen voor een langetermijnplanning met architectuuropties voor de toekomstige elektriciteitssnelwegen in Europa.

► Kaderprogramma FP7*

Het zevende kaderprogramma (FP7) bundelt alle Europese onderzoeksinitiatieven samen onder een gemeenschappelijke koepel en speelt een cruciale rol in de realisatie van de doelstellingen inzake groei, concurrentievermogen en werkgelegenheid, samen met een nieuw Kaderprogramma voor concurrentievermogen en innovatie (CIP), opleidings- en vormingsprogramma's, en structuur- en cohesiefondsen voor regionale convergentie en concurrentievermogen.

EcoGrid
www.elia-ecogrid.net

ECOGRID*

Het Europees project EcoGrid bestaat uit de demonstratie op het Deense eiland Bornholm van efficiënt operationeel beheer van een distributiesysteem voor elektriciteit met een sterke penetratie van gediversifieerde variabele bronnen (ongeveer 50%). De Elia groep leidt het onderzoek naar de implementatie van deze grootschalige marktconcepten in continentaal Europa.

ESTORAGE

De opslag van energie zal onder andere in Europa een steeds belangrijkere plaats innemen, omdat dit snel kan bijdragen tot een permanent evenwicht tussen hernieuwbare productie en verbruik. Het doel van dit project is de technologie van de opslagvoorzieningen door middel van pompen te verbeteren en de marktmodellen te evalueren die de snelle integratie en implementatie van deze technologie mogelijk maken.

TWENTIES*

Dit project heeft tot doel om de technische middelen te identificeren en te testen die de penetratie op grote schaal van hernieuwbare energie, en van wind-energie in het bijzonder, bevorderen. Verscheidene partners werken mee aan het project, met name Belgische universiteiten, zoals de K.U. Leuven, de ULB en de ULg, alsook het regionaal technisch coördinatiecentrum Coreso. Elia is verantwoordelijk voor zes demonstratieactiviteiten van NETFLEX – Enhanced Network Flexibility. Elia en 50Hertz zullen betrokken zijn bij de beoordeling van het invoeringspotentieel van deze instrumenten op Europees niveau.

OPTIMATE*

In het kader van dit driejarig onderzoeksproject werken sinds 2009 vijf Europese transmissienetbeheerders (in Duitsland, België, Frankrijk en Spanje) samen met zeven distributienetbeheerders. Dit project heeft tot doel een evaluatie te maken van de voor- en nadelen van marktmodellen die de grootschalige integratie van hernieuwbare energiebronnen mogelijk maken. Elia en 50Hertz dragen bij tot de ontwikkeling van de marktmodellen die bestemd zijn voor de regio Central West Europe.

02

Milieuverslag

Elia en 50Hertz willen een voorbeeld zijn voor de markt en de gemeenschap. Het milieuaspect – de zorg voor de toekomst van de planeet – is een essentieel onderdeel van alle activiteiten van de groep.

“Alle partners binnen het Renewables Grid Initiative delen een gemeenschappelijke visie: tot 100% van de elektriciteit geproduceerd uit hernieuwbare energie in het elektrische systeem integreren. Wij moeten de bevolking doen inzien dat wij, door een adequate ontwikkeling van de netinfrastructuur in Europa, de deur openzetten voor een toekomst die het klimaat ten goede komt en die gefundeerd is op het grootschalig gebruik van decentrale en hernieuwbare energie.”

► Stephan Singer

DIRECTEUR VAN HET GLOBAAL ENERGIEBELEID, WWF

De netten zijn de sleutel

“Het WWF is voorstander van een visie waarbij tegen 2050 wereldwijd 100% van de energie - en niet enkel de elektriciteit - uit hernieuwbare bronnen wordt geproduceerd. Deze visie vereist verregaande acties van iedereen – de industrie, de regeringen en de gebruikers. De Europese energiesector kan en moet het voorbeeld geven. Daarom verleent het WWF zijn nauwe samenwerking aan de werkzaamheden van het Renewables Grid Initiative (RGI). Transmissienetbeheerders zoals 50Hertz en Elia geven blijk van het nodige leiderschap om tot een elektriciteitsbevoorrading te komen die zowel hernieuwbaar, economisch rendabel, betrouwbaar als betaalbaar is.

Elektriciteit op basis van hernieuwbare energiebronnen – voornamelijk wind, biomassa en zon – is overvloedig beschikbaar in heel Europa en in de omringende regio's, zoals Noord-Afrika. Willen wij deze energiebronnen efficiënt aanwenden en op grote schaal verspreiden en tegen 2050 ook op grote schaal en vlot overschakelen van fossiele energiebronnen en kernenergie naar decentrale en hernieuwbare energie, dan hebben wij een gecoördineerd beheer van de interconnecties nodig en moet de netinfrastructuur voor elektriciteitstransmissie versterkt en gemoderniseerd worden. Zoniet zullen wij de klimaatdoelstellingen niet kunnen halen en zullen de gebruikers niet kunnen rekenen op een betrouwbare bevoorrading van hernieuwbare energie. Het WWF wordt in het debat over de bevordering van hernieuwbare energie bijgetreden door netbeheerders 50Hertz en Elia. Het WWF stelt die steun erg op prijs.

Het is momenteel moeilijk om de goedkeuring van de bevolking te verkrijgen voor nieuwe investeringen in infrastructuur. Die bijval zullen we niet bekomen door een eenvoudige technocratische formule toe te passen. Wij moeten overtuigende argumenten opbouwen. Een krachtige boodschap, een visie voor een betere en schonere wereld, die gedeeld wordt doorheen heel het politieke spectrum, door de parlementen, in de steden en in de dorpen.

Alle partners binnen het Renewables Grid Initiative delen een gemeenschappelijke visie: tot 100% van de elektriciteit geproduceerd uit hernieuwbare energie in het elektrische systeem integreren. Wij moeten de bevolking doen inzien dat wij, door een adequate ontwikkeling van de netinfrastructuur in Europa, de deuren openzetten voor een toekomst die het klimaat ten goede komt en die gefundeerd is op het grootschalig gebruik van decentrale en hernieuwbare energie.”

Andreas Förster
SYSTEM OPERATIONS

“De nauwgezetheid en de knowhow van onze medewerkers, samen met de inspanningen voor permanente vorming, maken dat wij onze milieuverplichtingen naleven.”

“Milieubehoud is een fundamenteel gegeven in de planning, de ontwikkeling en het beheer van ons transmissienet voor elektriciteit. Als milieuverantwoordelijke op centraal niveau zie ik continu toe op de opvolging en de verbetering van het milieubeheersysteem van 50Hertz.

Mijn taken zijn zeer gevarieerd: ik sta in voor de correcte implementatie van de milieuwetgeving in onze operationele processen, ik heb een expertisefunctie tegenover de verschillende collega's die in de regionale centra

belast zijn met het milieu en ik werk nauw samen met tal van departementen voor milieuaangelegenheden, de ontwikkelingsprojecten en het vervoer van gevaarlijk afval en ook voor vergunningsdossiers, het beheer van verontreiniging en het waterbehoud.

Met de integratie en het transport van een aanzienlijk aandeel hernieuwbare energie, levert 50Hertz een belangrijke bijdrage tot de bescherming van het klimaat. Om weinig of niet vervuilende energie te transporteren, moeten wij nieuwe verbindingen bouwen. De

aansluiting van Baltic 1, het eerste windmolenpark in de Baltische Zee van de producent EnBW, in april 2011, is een belangrijk keerpunt voor onze onderneming en vertaalt ons engagement ten gunste van de integratie van hernieuwbare energie.

De nauwgezetheid en de knowhow van onze medewerkers, samen met de inspanningen voor permanente vorming, maken dat wij onze milieuverplichtingen naleven.”

Valérie Legat
COÖRDINATRICE MOBILITEIT

“Wij willen een voluntaristisch beleid implementeren waar al onze collega's achter staan, door hen de middelen aan te reiken om dagelijks actief bij te dragen tot groene mobiliteit.”

“Mobiliteit is een belangrijke uitdaging geworden voor Elia. Wij beschikken immers over verscheidene administratieve zetels in de regio van Brussel en installaties en sites verspreid over heel het Belgisch grondgebied. Wij willen een voluntaristisch beleid implementeren waar al onze collega's achter staan, door hen de middelen aan te reiken om dagelijks actief bij te dragen tot groene mobiliteit.

In 2011 zijn we begonnen met deelauto's ter beschikking te stellen van onze medewerkers. Dit biedt hen de

kans om hun eigen wagen thuis in de garage te laten staan, zelfs al moeten zij zich in de loop van de dag in de omgeving van hun werkplaats verplaatsen. Tot onze deelauto's behoren sinds december 2011 twee volledig elektrische wagens. Wij voegen dus de daad bij het woord.

Elia is bovendien de eerste Belgische onderneming die gekozen heeft voor het Blue-bike systeem met deelfietsen in de Belgische spoorwegstations. Onze medewerkers kunnen exclusief over vijf fietsen beschikken in het

station van Schaarbeek. In slechts enkele minuten tijd kunnen zij zo onze site aan de Vilvoordse laan bereiken.

Behalve tijd- en geldbesparingen en een kleinere milieufuotprint draagt deze oplossing ook bij tot het welzijn: wetenschappelijk onderzoek heeft immers aangetoond dat werknemers die per fiets gaan werken minder vaak ziek zijn.”

LIFE+ Elia: voor een milieuvriendelijk beheer van de corridors onder onze hoogspanningslijnen.

Milieudoelstellingen en -indicatoren

Elia heeft zich ertoe verbonden om de milieuverplichtingen na te leven bij de uitoefening van zijn activiteiten. Het gaat meer bepaald om verplichtingen tot sanering van vervuilde sites, afvalverwijdering, het inkuipen van transformatoren om olielekken te vermijden, het respecteren van de geluidsnormen en de wetgevingen betreffende broeikasgassen en asbest. Elia wil ook een voorbeeld zijn op het vlak van rationeel energieverbruik en natuurbehoud en bescherming.

Verder moet Elia er eveneens op toezien dat zijn installaties en investeringsprojecten door de gemeenschap worden aanvaard, zowel op het gebied van de impact op de mens en het milieu als wat de economische efficiëntie en de kostprijs voor de gemeenschap betreft.

Elia heeft dan ook heel wat initiatieven opgestart, zoals streekeigen aanplantingen in de corridors onder luchtlijnen, natuurcompenserende maatregelen, energieaudits voor de hoogspanningsstations en de administratieve sites.

De belangrijkste milieu-indicatoren voor de activiteiten van Elia en hun evolutie worden hierna weergegeven.

1. Energie

VERMINDERING VAN HET ENERGIE-VERBRUIK VOOR DE ADMINISTRatieve EN TECHNISCHE GEBOUWEN

In diverse administratieve gebouwen en bestaande Elia-stations werden energieaudits verricht. Naar aanleiding hiervan werden in 3 van de 10 Elia-sites actie-

plannen uitgewerkt. Om het energieverbruik voor verwarming van de stations te verminderen heeft Elia beslist om, bij wijze van test, in 25 hoogspanningsstations een nieuw gsm-gestuurd systeem te installeren om de verwarming automatisch aan en uit te schakelen. Dankzij dit systeem zal de temperatuur hoog genoeg zijn wanneer de personen die in de stations moeten werken aankomen, terwijl de verwarming lager gezet wordt wanneer er niemand in het station aanwezig is.

In de nieuwe administratieve gebouwen worden de principes van duurzaam bouwen toegepast. Zo kreeg het gebouw dat het nationaal controlecentrum huisvest in 2007 de titel 'voorbeeldgebouw' van het BIM.

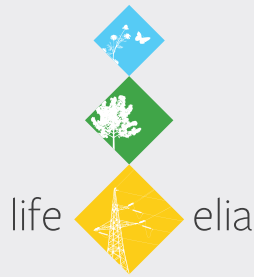
Het nieuw administratief gebouw dat in de buurt wordt opgetrokken (Monnoyerkai, langsheen het kanaal van Brussel) zal niet alleen zeer energiezuinig zijn (passief gebouw), maar zal tevens het BREEAM-label 'Very Good' krijgen. Dit label wordt toegekend aan gebouwen die goed zijn voor de gezondheid van hun bewoners, weinig grijze energie

verbruiken, een laag waterverbruik hebben en waarvan het terrein is aangelegd met oog voor biodiversiteit. Dit gebouw werd onlangs bekroond door het Brussels Instituut voor Milieubeheer in het kader van de projectoproep 'voorbeeldgebouw 2011'. Zo wordt dit het tweede voorbeeldgebouw dat door Elia is gebouwd.

2. Biodiversiteit

GEZAMENLIJKE VERKLARING VOOR NATUURBEHOUD EN NETONTWIKKELING

Netbeheerders, waaronder de Elia groep, TenneT, RTE en Terna, en milieuverenigingen zoals het World Wildlife Fund, Friends of the Earth en Greenpeace, hebben zich verenigd in de vereniging Renewables Grid Initiative en hebben aan Europees Commissaris voor Energie Günther H. Oettinger, een gezamenlijke verklaring overhandigd met de titel 'European Grid Declaration on Electricity Network Development and Nature Conservation in Europe'.

► Project LIFE+ Elia

Dit innovatief pilootproject zal op Europees niveau kunnen worden uitgebreid door kennis te delen met de andere Europese transmissienetbeheerders. Het gaat om een potentieel van ongeveer 300.000 km aan groene corridors.

De gezamenlijke verklaring heeft als doel een consensus te creëren over de uitbreiding van de netten die nodig is voor de integratie van hernieuwbare energie. In deze verklaring nemen de netbeheerders en natuurverenigingen zich voor om de ontwikkeling van de netten hand in hand te laten gaan met milieubehoud, en de transparantie en dialoog met de bevolking aan te moedigen.

IMPACT VAN LUCHTLIJNEN OP DE AVIFAUNA

Natagora en AVES verrichten op verzoek van Elia een studie naar de risico's op botsingen en elektrocuties voor vogels door de aanwezigheid van luchtlijnen. INBO, Vogelbescherming Vlaanderen en Natuurpunt nemen ook aan de studie deel. Uit de voorlopige resultaten blijkt hoe belangrijk het is om de zichtbaarheid van de luchtlijnen te vergroten op plaatsen waar watervogels en sommige zeldzame soorten aanwe-

zig zijn. Over het algemeen lopen de vogels praktisch geen gevaar op elektrocutie omdat de afstand tussen onze geleiders groter is dan de spanwijdte van de meest voorkomende soorten. Dankzij deze studie zal men eveneens kunnen identificeren welke maatregelen genomen dienen te worden en welke gebieden vermeden moeten worden voor nieuwe projecten. Het verslag en de bijbehorende cartografie worden in het voorjaar van 2012 verwacht.

AANPLANTINGEN IN DE OMGEVING VAN ONZE INSTALLATIES

Sinds 2008 is in samenwerking met de vzw Faune et Biotopes een project aan de gang om onder een tiental masten bloemenweiden en struiken aan te planten. Deze gebieden bieden in uitgestrekte landbouwvlakten een schuilplaats voor de plaatselijke fauna. Er werden al zeer goede resultaten waargenomen.

Elk jaar worden rond de hoogspanningsstations inheemse beschermende hagen (bestaande uit meidoorn, egelantier en sleedoorn) geplant. Deze zorgen ervoor dat de installaties beter in het landschap worden geïntegreerd en zijn tegelijk een toevluchtsoord voor de plaatselijke fauna. Struiken met doornen dienen tevens als barrière tegen eventuele indringers. In totaal werden eind 2011 ongeveer 12 km hagen geplant rond 17 Elia-stations. Dat zijn meer dan 40.000 planten.

Tevens werden terreinen in de nabijheid van de stations en sommige percelen binnen de stations aangelegd om meer biodiversiteit te verwelkomen. Afhankelijk van het type landschap waarin het terrein is gelegen, werden bloemenweiden, hagen en bosranden aangeplant. In 2011 werden 3 terreinen aangelegd, hetzij een oppervlakte van meer dan 5.000 m².

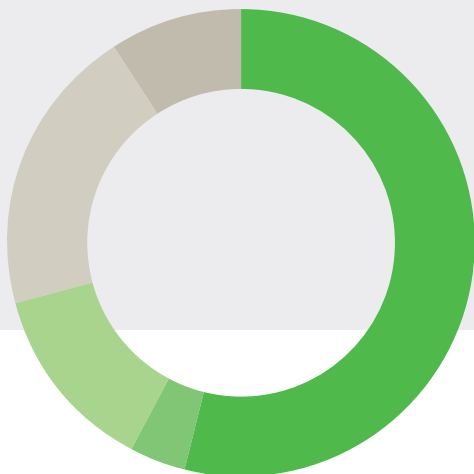
Zelfs in de stad zet Elia zich in voor biodiversiteit. Zo werden de groene ruimten van de Elia-site aan de Vilvoordse laan, in de nabijheid van de Brusselsse haven, helemaal heringericht om meer stedelijke biodiversiteit op de site te verwelkomen en het onderhoud te vergemakkelijken zonder herbiciden te gebruiken.

INRICHTING VAN BOSCORRIDORS – PROJECT LIFE+ ELIA

Het project LIFE+ Elia is een vijfjarig Europees project dat door Elia wordt gevoerd om 130 km boscorridors (gangen van 50 m breed onder Elia-lijnen in

► Gezamenlijke verklaring

De gezamenlijke verklaring van de milieuverenigingen en de netbeheerders binnen het Renewables Grid Initiative heeft als doel een consensus te creëren over de uitbreiding van de netten die nodig is voor de integratie van hernieuwbare energie. In deze verklaring nemen de netbeheerders en natuurverenigingen zich voor om de ontwikkeling van de netten hand in hand te laten gaan met milieubehoud, en bovendien de transparantie en de dialoog met de bevolking aan te moedigen.

VERDELING VAN DE CO₂ EMISSIES

- Immobilisatie 54%
- Energie 4%
- SF₆ en koelgas 13%
- Aankopen per jaar 20%
- Verplaatsingen van personeel en bezoekers 9%
- Afval 0%

bossen, waar de vegetatie kort gehouden wordt met het oog op de veiligheid van de lijnen) in werkelijke 'ecologische corridors' om te vormen. In plaats van om de vijf tot acht jaar met een mulcher langs te gaan (wat niet erg gunstig is voor de biodiversiteit en duur is voor Elia), zal Elia onder deze lijnen stabielere milieus herstellen (zoals turflanden, struikgewassen, weiden en graslanden, enz.) die gemakkelijker en goedkoper te onderhouden zijn en gunstiger zijn voor de biodiversiteit. De Franse TNB RTE neemt ook deel aan dit project. Dat betekent dat de inrichtingen getest zullen kunnen worden in de verschillende klimaten die in Frankrijk vertegenwoordigd zijn.

Voor dit project van € 2,55 miljoen zal Elia een subsidie van € 1,166 miljoen krijgen van Europa (via het LIFE+ programma) en een subsidie van € 815.000 van het Waalse Gewest (DGARNE). Elia zal ongeveer € 460.000 bijdragen en RTE ongeveer € 110.000. Op die manier brengt dit project partners bijeen uit de privésector (Elia, RTE), uit de openbare sector (Waals Gewest) en uit de verenigingswereld (CARAH, Solon). De vzw Solon zal het project leiden in constante coördinatie met Elia.

Er zal een 'gids van goede praktijken' worden opgesteld, die een beschrijving geeft van de verschillende mogelijkheden voor het beheer van deze corridors en die het financieel voordeel ervan aantoonst. Dit innovatief pilootproject zal op Europees niveau kunnen worden uitgebreid door kennis te delen met de andere Europese transmissienetbeheerders. Het gaat om potentieel van ongeveer 300.000 km aan groene corridors.

NESTKASTEN

Elia heeft sinds zijn oprichting in 2001 vele tientallen nestkasten voor torenvalken geïnstalleerd in de masten van diverse hoogspanningslijnen. In heel hoge masten werden ook drie nestkasten voor slechtvalken aangebracht. Vrijwilligers houden het aantal geboorten bij, zowel in Vlaanderen als in Wallonië. In 2011 werden 178 eieren geregistreerd en werden 158 kuikens geringd.

In hoogspanningsmasten worden nestkasten voor torenvalken geïnstalleerd.

3. Uitstoot en afval

BALANS VAN DE UITSTOOT VAN BROEIKASGASSEN

Elia heeft met behulp van de Bilan Carbone®-methode een balans opgesteld van zijn uitstoot van broeikasgassen. Volledigheidshalve werden alle emissies geanalyseerd, inclusief de uitstoot die gepaard gaat met de opwekking van de elektriciteit die tijdens de transmissie via het net in de vorm van warmte verloren gaat.

De globale cijfers (netverliezen niet inbegrepen) zijn in de tabel hieronder opgenomen.

In 2011 lanceerde Elia een project om zijn koolstofvoetafdruk te verminderen. De mogelijke acties zullen zowel betrekking hebben op de rechtstreekse emissies (zoals het personeelsvervoer en het energieverbruik van de gebou-

Emissiepost (algemeen)	Uitstoot	Percentage
Energie in gebouwen	3.170	4,1
SF ₆ en koelgas	9.859	13,0
Jaarlijkse aankopen	15.241	20,1
Verplaatsingen	7.113	9,4
Afval	238	0,3
Immobilisatie	40.335	53,1
Totaal	75.956	100,00

-25%

Er werd tot doel gesteld om de rechtstreekse emissies tegen 2016 met 25% te verminderen.

wen van Elia) als op de onrechtstreekse emissies. Er werd tot doel gesteld om de rechtstreekse emissies tegen 2016 met 25% te verminderen.

SF₆

SF₆ is een gas dat al meer dan 30 jaar als isolerend gas gebruikt wordt in toestellen voor hoogspanning en zeer hoge spanning. Deze GIS-installaties (Gas Insulated Switchgear) worden vaak in dichtbevolkte gebieden gebruikt, omdat ze compacter zijn dan installaties waarin lucht als isolator wordt gebruikt. Voor installaties op de middenspanning maakt Elia voornamelijk gebruik van luchtledige onderbrekingskamers, een alternatief voor SF₆ dat niet voor materieel voor hoogspanning en zeer hoge spanning bestaat.

Elia heeft een investerings- en onderhoudsbeleid uitgewerkt om het risico op SF₆-lekken te beperken. De constructeurs moeten een zeer streng maximaal SF₆-lekpercentage waarborgen gedurende de volledige levensduur van de installaties. Het onderhoudsbeleid streeft naar een minimum van manipulaties op de met SF₆gas gevulde compartimenten. Het geïnstalleerde volume SF₆gas in het Elia-net (van 36 kV tot en met 380 kV) bedraagt 53,08 ton. Het verbruik van SF₆gas (vervanging of bijvullen bij lekken) wordt nauwkeurig opgevolgd met een trackingsysteem voor elke individuele SF₆gasfles. Het lekpercentage voor heel het Eliapark bedroeg in 2011 0,70%. Daarmee is Elia bij de beste netbeheerders in Europa.

Het onderhoud van de SF₆installaties wordt uitgevoerd door specifiek opgeleide teams, conform de Europese verordening 305/2008. De eerste medewerkers van Elia werden in 2010 gecertificeerd krachtens het Vlaams Besluit van 4 september 2009 inzake de certificering van technici die bepaalde gefluoreerde broeikasgassen terugwinnen uit hoogspanningsinstallaties. Elia stelt voor deze certificering zijn experts (jury) en de uitrusting voor de praktische proeven ter beschikking van Synergrid (examencentrum).

GEVAARLIJK AFVAL

Verwijdering van pcb's

Elia heeft sinds eind 2005 geen enkele installatie meer met een pcb-concentratie (polychloorbifeny) van meer dan 500 ppm. Er zijn wel nog transformatoren met pcbconcentraties tot 500 ppm in gebruik. Hoewel de wetgeving dit niet verplicht, heeft Elia zich vrijwillig ertoe verbonden om deze toestellen te decontamineren of ze voor het einde van hun levensduur te vervangen. De nodige budgetten zijn vrijgemaakt om dit project naar behoren te kunnen uitvoeren. In 2011 werden 7 transformatoren door een erkende firma gesaneerd. In het totaal werd er 59 ton minerale olie gereinigd.

Asbest

Bij werkzaamheden in hoogspanningsstations kunnen kleine hoeveelheden vast asbest vrijkomen. Het asbest wordt in aangepaste zakken verpakt en naar erkende verwerkingsplaatsen gebracht.

Batterijen

Batterijen zijn vergunningsplichtige installaties die in heel wat hoogspanningsstations voorkomen. De milieuwetgeving heeft hier vooral tot doel om zuurlekken te vermijden. Elia schakelt zoveel mogelijk over naar droge batterijen, die geen lekrisico's met zich brengen. Open batterijen vormen vandaag niet meer dan 20% van alle batterijen die zich in het net bevinden.

Accidentele bodemverontreiniging

Elia beheert meer dan 12.000 grondpercelen, verspreid over heel het land. Om al deze terreinen afvalvrij te houden (sluikstorten) en om bij accidentele verontreiniging de omgeving (bodem, grondwater, oppervlaktewater, ...) te beschermen, doet Elia 7 dagen op 7 een beroep op een gespecialiseerd bedrijf om alle verontreiniging zo spoedig mogelijk op te ruimen. Onze operationele teams beschikken bovendien over het nodige materiaal, zoals absorberende matten, om onmiddellijk in te grijpen.

In 2011 vonden een dertiental interventies plaats, waaronder een groot-scheepse actie, waarbij verontreiniging werd opgeruimd na een brand in een 380 kV-transformator in het hoogspanningsstation Bruegel (Dilbeek). De brokstukken en de olie, die na de schade aan de transformator in de recuperatiekuip waren terechtgekomen, werden verwijderd. Ook de bodem rond de kuip werd behandeld, omdat die bezoedeld was met de minerale olie, die tijdens het blussen van de brand werd verstoven. Er werd bovendien extra toegezien

op het afvloeien van het regenwater naar de afwateringsinstallaties, ook al hadden de opvangkuipen hun functie perfect vervuld.

4. Producten en diensten

VOORKEUR VOOR GROENE AANKOPEN

De departementen Aankopen en Milieu van Elia voegen milieucriteria toe aan de nieuwe aanbestedingen. De aankoop van duurzamere producten is een belangrijk actiemiddel voor ondernemingen die hun milieu-impact wensen te verminderen. Op die manier moedigt Elia de industrie aan om op een meer verantwoorde manier te produceren. Het respect voor het milieu wordt een bijkomend criterium voor de selectie van de leveranciers, op dezelfde wijze als prijs of veiligheid. Dit omvat het milieubeleid van de leverancier, het energieverbruik gedurende heel de levensduur van het product, de transparantie over de inhoud van de producten enz. Een 'Green Procurement' beleid werd aldus ingevoerd.

BEPERKING VAN DE MILIEU-IMPACT Lawaai

De transformatoren in de hoogspanningsstations veroorzaken geluid met een lage frequentie. Het geluidsniveau moet voldoen aan de richtwaarden die bij wet zijn vastgelegd, afhankelijk van de bestemming van de betrokken zone in de gewestplannen. Elia gaat bij elke wijziging of uitbreiding van zijn installaties op basis van simulaties na of de

gestelde richtwaarden niet worden overschreden. Indien nodig worden aanpassingen doorgevoerd.

Elia geeft ook gevolg aan elke klacht van omwonenden over geluidshinder. Het gaat meestal om lawaai dat wordt voortgebracht door de hoogspanningsstations of dat afkomstig is van de elektrische geleiders, vooral bij mist of hevige regenbuien. In 2011 werden vier klachten over hoogspanningsstations geregistreerd. Er werden onderzoeken gedaan naar het lawaai en in drie van de gevallen werden ook simulaties uitgevoerd. In het kader van een aantal vroegere aanvragen zijn ook nog steeds saneringsstudies lopende om het geluid te beperken.

INKUIPING VAN TRANSFORMATOREN

Transformatoren bevatten grote hoeveelheden minerale olie. Daarom worden nieuwe toestellen voorzien van een vloeistofdichte inkuiping en een koolwaterstofafscheider om bij een eventueel lek verontreiniging van het milieu te voorkomen.

Elia installeert behalve de afscheider ook een coalescentiefilter. Dankzij deze filter kan beter worden gewaarborgd dat de normen voor de kwaliteit van het oppervlaktewater bij eventuele lekken in acht worden genomen.

Sinds de Vlaamse wetgeving moet bij elke bestaande transformator in het Vlaamse Gewest een inkuiping worden aangebracht bij elke vernieuwing, wijziging, vervanging of verplaatsing van de transformator. In het Waalse Gewest moeten

alle bestaande transformatoren uiterlijk in 2015 voorzien zijn van een inkuiping en een koolwaterstofafscheider. In 2004 werd een investeringsprogramma vastgelegd om 540 vermogens en 800 hulp- of nulpunttransformatoren aan te passen. Dit investeringsprogramma werd in 2011 geactualiseerd en omvat een bijkomend investeringsbudget van € 8.000.000 over een periode van 5 jaar. In 2011 werden bij 28 vermogenstransformatoren en 28 hulp- en nulpunttransformatoren inkuipingen aangebracht, wat neerkomt op een investering van € 1.000.000.

BODEMVERONTREINIGING

Sinds zijn oprichting heeft Elia in Vlaanderen bodemonderzoeken uitgevoerd op ruim 200 sites, in overeenstemming met de Vlaamse wetgeving op dit gebied.

Uit die onderzoeken bleek dat een transformator verantwoordelijk kon zijn voor een lokale verontreiniging met olie, maar dat deze weinig of geen risico inhield voor het milieu. Op de sites waar een ernstige bodemverontreiniging werd vastgesteld, ging het om een historische vervuiling die het gevolg is van vroegere industriële activiteiten of van soortgelijke activiteiten die zich in de nabijheid bevinden of bevonden (gasfabrieken, hoogovens, chemie, ...). De sanering van het station van Lier is dit jaar afgerond en de OVAM heeft er een eensluidend advies over uitgebracht. De sanering van het station van Ruien duurde zeven maanden en het station is al die tijd in dienst gebleven. De sanering van het station van Wilsele werd tijdelijk onder-

“Elia schenkt bijzondere aandacht aan zijn verantwoordelijkheid tegenover de gemeenschap en zijn personeel en draagt actief bij tot het verruimen van de wetenschappelijke kennis over de potentiële effecten van elektrische en magnetische velden. Elia heeft daarom een samenwerkingsakkoord, gesloten met diverse onderzoekscentra en universiteiten (BBEMG).”

broken om een ontwikkelingsproject op de site te integreren. Eind 2011 werden drie saneringsprojecten ingediend (voor de site van Merksem, het station van Langerbrugge en het station van Zwevegem, dat geklasseerd werd). Het saneringsproject van Merksem werd eind december goedgekeurd.

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en het Waalse Gewest hebben een bodemwetgeving ingevoerd. Deze dateert van na de oprichting van Elia. Bijgevolg heeft Elia in een aantal hoogspanningsstations proactief evaluaties en studies uitgevoerd. Op basis hiervan heeft Elia provisies aangelegd voor toekomstige uitgaven voor mogelijke saneringen. Deze provisies worden geactualiseerd naarmate de wetgeving evolueert. In 2011 werd bij het BIM, de milieudministratie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, een voorstel ingediend voor het beheer van verontreinigingsrisico's door

zware metalen voor de nieuwe site van Elia aan de Monnoyerkaai. Voor de site van Ville-sur-Haine heeft Elia gebruikgemaakt van de mogelijkheid die artikel 92bis van het Waalse bodemdecreet biedt om een saneringsvoorstel via een bijzondere procedure in te dienen. Op verzoek van de Waalse afvalstoffen-dienst werden bijkomende onderzoeken uitgevoerd en kan begin 2012 een saneringsvoorstel worden ingediend.

ELEKTRISCHE EN MAGNETISCHE VELDEN

De magnetische velden die het elektriciteitsnet voortbrengt, hebben een zeer lage frequentie (50 Hz). Deze frequentie ligt aanzienlijk lager dan bijvoorbeeld de frequentie van een mobiele telefoon of een microgolfoven. De intensiteit van dit veld daalt zeer snel naarmate men zich van de bron verwijdt.

Bij de bevolking heerst een zekere ongerustheid over eventuele effecten voor de menselijke gezondheid. Er wordt al veertig jaar internationaal wetenschappelijk onderzoek verricht, maar er is nog nooit een verband gevonden tussen magnetische velden van 50 Hz en gezondheidsproblemen. Elia is zich bewust van zijn verantwoordelijkheid tegenover de gemeenschap en zijn personeel en levert een actieve bijdrage om deze wetenschappelijke kennis te verruimen. Elia heeft in 2009 zijn samenwerkingsakkoord, dat volledige wetenschappelijke onafhankelijkheid garandeert, vernieuwd met diverse onderzoekscentra en universiteiten die deel uitmaken van de Belgian Bio-ElectroMagnetic Group (BBEMG). De BBEMG bestudeert de invloeden van elektrische en magnetische velden die worden veroorzaakt door de transmissie en het gebruik van elektrische energie in het dagelijks leven en op het werk.

Daarnaast heeft Elia toegang tot de resultaten van hoogwaardig internationaal onderzoek op dit gebied via het Electric Power Research Institute in de Verenigde Staten.

Op verzoek van omwonenden voert Elia op het terrein ook metingen van magnetische velden uit. In 2011 werden ongeveer 200 veldmetingen uitgevoerd naar aanleiding van ongeveer 250 vragen en verzoeken.

Aangezien er in België op dit gebied geen specifieke wetgeving bestaat, past Elia de Europese ICNIRP-aanbevelingen en de aanbevelingen van de Raad van de Europese Unie toe. Bij nieuwe investeringen wordt er tijdens de onderzoeksfase een simulatie van de magnetische velden gemaakt. Met behulp van nieuwe technieken, zoals compacte mastarmen, kan de invloedzone van het magnetisch veld van luchtlijnen worden beperkt. Bovendien probeert Elia in de mate van het mogelijke te vermijden dat er nieuwe infrastructuur wordt aangelegd in bewoonde gebieden.

MILIEUSTUDIES

Strategische milieubeoordeling van het ontwikkelingsplan 2010-2020

Het federaal ontwikkelingsplan beschrijft het investeringsprogramma dat nodig is om het hoofd te bieden aan de toekomstige behoeften aan transmissiecapaciteit. Dit plan werd aan een strategische milieubeoordeling onderworpen. Het onderzoek identificeert de mogelijk significante effecten. Zij vormen de basis voor de keuze tussen de alternatieven die in het plan worden beschreven. De impact van de gekozen alternatieven wordt

vervolgens beoordeeld ten opzichte van het bestaande net. Wat bijvoorbeeld de impact op de biodiversiteit betreft, hebben alle gekozen alternatieven een invloed op 4,92 ha habitat, hetzij slechts 0,75% van de impact van het bestaande net (657 ha). Deze vergelijking illustreert dat de strategie van Elia de impact van netontwikkelingen op de archeologie, het landschap, de visuele hinder, het magnetisch veld en de biodiversiteit tot een strikt minimum beperkt. Het plan en de milieustudie werden aan een publieke raadpleging onderworpen.

Er werden ongeveer 17 reacties ontvangen van particulieren, beroepsverenigingen en overheden. In de definitieve versie van het plan werd met de belangrijkste opmerkingen rekening gehouden. Het federaal ontwikkelingsplan werd op 13 november 2011 door de federale minister goedgekeurd.

Milieubeoordeling van de investeringsprojecten

In 2011 werden een honderdtal moderniserings- en uitbreidingsprojecten van het net gelanceerd. In het kader van het verkrijgen van de vergunningen zijn in sommige gevallen milieustudies nodig, afhankelijk van de specifieke wetgeving in de betrokken gewesten en van het type en de omvang van het project. In het Vlaamse Gewest werd een formele milieustudie (plan-MER) goedgekeurd voor het project Stevin (380 kV-verbinding tussen Zomergem en Zeebrugge). Aangezien de hoogspanningsstations niet automatisch aan het plan-MER worden onderworpen, werden studies uitgevoerd voor de inplanting van de

stations Horta en Schoondale.

Een MER-vrijstelling op projectniveau werd goedgekeurd voor het tweede draadstel van de bestaande verbinding Massenhoven-Meerhout. In het Waalse Gewest werd een milieueffectbeoordelingsnota opgesteld voor een ondergrondse 150 kV-kabelverbinding tussen Corbais en Basse-Wavre.

6. Transport

INTELLIGENTE MOBILITEIT

In november 2011 werd een plan voor de verbetering van de mobiliteit opgestart. Het plan omvat een groot aantal acties om de verplaatsingen van het personeel te vergemakkelijken, zowel voor het woon-werkverkeer als tijdens de werkuren. Het gaat om acties zoals het in bruikleen geven van fietsen voor de verplaatsingen tussen het station en de werkplaats, het aanmoedigen van het gebruik van satellietkantoren om een of twee maal per week dichtbij huis te kunnen werken, carpoolen, het aanmoedigen van het gebruik van teleconferentietools, het ter beschikking stellen van elektrische auto's enz.

Steun voor milieubeleid

DECENTRALE PRODUCTIE

In samenwerking met de distributienetbeheerders en de betrokken gewestelijke instanties loopt Elia vooruit op de integratie van deze productie-eenheden in het kader van de gewestelijke initiatieven op het gebied van duurzame ontwikkeling.

In Vlaanderen zijn verscheidene geografische zones geïdentificeerd voor de aansluiting van warmtekrachtkoppelingsinstallaties voor de tuinbouw en van productie-eenheden op basis van hernieuwbare energiebronnen, met name in Merksplas, Lier en Rijkevorsel. Momenteel loopt nog onderzoek voor de aansluiting van een zone in het uiterste noorden van de Kempen (Hoogstraten - Meer). Onder impuls van de Vlaamse minister van Energie en in samenwerking met de VREG, de Vlaamse regulator, en de distributienetbeheerders stelt Elia aansluitingscontracten voor op voorwaarde dat het net veilig kan worden uitgebaat. In afwachting van de uitvoering van het project Stevin, kon dankzij deze aanpak 114 MW bijkomende transmissiecapaciteit worden vrijgemaakt voor de aansluiting van 27 projecten, die voordien op een wachtlijst stonden. In Wallonië heeft Elia in partnerschap met ICEDD en APERE een studie uitgevoerd naar de mogelijkheden voor de integratie van productie uit windenergie. Daaruit is gebleken dat er een aanzienlijk potentieel bestaat in de regio die het zuiden van de provincie Luik en het noorden van de provincie Luxemburg bestrijkt. In het Waalse Gewest bedraagt het potentieel van het Elia-net 2.000 tot 3.000 MW, zonder dat hiervoor zware versterkingen van de bestaande infrastructuur nodig zijn. Elia voert hierover doorlopende gesprekken met de bevoegde gewestelijke overheden om een optimaal ontwikkelingssce- nario voor het net uit te werken.

GFLEX

GFlex is een procedure voor flexibele aansluiting van windmolenparken. In 2011 werden tests in een reële situatie uitgevoerd in de regio van de Oost-lus, waarbij automatische procedures werden ingezet om overbelastingen op te sporen en instructies te geven om de productie van de windmolenparken te verminderen. De procedure maakt het mogelijk om dergelijke productieparken aan te sluiten in flexibele omstandighe- den. Dat deze mogelijkheid bestaat, is van cruciaal belang voor de betrokken producenten maar ook voor de ope- rationele veiligheid van het elektrische systeem.

Rationeel energiegebruik (REG) en hernieuwbare energiebronnen

PROMOTIE VAN RATIONEEL ENERGIE- GEBRUIK BIJ ONZE KLANTEN

In het kader van zijn openbare dienst- verplichtingen in Vlaanderen voert Elia elk jaar een actieplan uit om zijn indus- triële klanten aan te sporen tot rationeel energiegebruik (REG). Elia stelt zijn klanten middelen ter beschikking om op een recurrente manier en per geleverde MWh 2,5% aan primaire energie te besparen. Het gaat hier om installaties die zijn aangesloten op een spannings- niveau van 36 kV tot 70 kV. De doel- stelling voor 2011 was een besparing van 37,8 GWh aan elektrische energie. Er werd een besparing van 41,6 GWh gerealiseerd.

Er werden 48 projecten ingediend en onze klanten hebben zich ertoe ver- bonden om in ongeveer 44 energiebe- sparingsprojecten te investeren. Tussen 2003 en eind december 2011 heeft Elia dankzij zijn acties bij zijn indus- triële klanten alles bij elkaar genomen een energiebesparing van 497 GWh gerealiseerd. Dat komt overeen met een besparing van zowat 162.000 ton CO₂.

Ondersteuning van hernieuwbare energiebronnen: integratie van offshore windmolenparken

Voor de windmolenparken in de Noordzee, zowel de bestaande parken als deze in aanbouw, neemt Elia deel aan de financiering van de onderzeese kabels naar rata van € 25 miljoen per aansluiting. Elia past gunstigere maat- regelen toe voor de compensatie van productieafwijkingen. Conform de wet- geving koopt Elia ook de groenestroom- certificaten aan die aan deze eenheden worden toegewezen.

OFFSHORE NETTEN: EEN TOEKOMSTVISIE

De nieuwe elektriciteitswet, die eind december werd goedgekeurd in het kader van de omzetting van het derde pakket van Europese energiemaat- regelen, wijst onder andere aan Elia de rol van offshore netbeheerder toe. Dat impliceert dat Elia de windmolenparken op zee op een voor de gemeenschap optimale manier zal aansluiten.

► Offshore netten: een toekomstvisie

De visie van Elia voor de ontwikkeling van een offshore net in de Noordzee streeft de realisatie in verscheidene stappen na van een eerste net in de Noordzee, dat in termen van betrouwbaarheid voordelen biedt die vergelijkbaar zijn met deze van het onshore net.

Zonder de bekendmaking van de wet af te wachten heeft Elia in augustus 2011 zijn toekomstvisie voor de ontwikkeling van een offshore net in de Noordzee gepubliceerd. De visie streeft de realisatie in verscheidene stappen na van een eerste net in de Noordzee, dat in termen van betrouwbaarheid voordelen biedt die vergelijkbaar zijn met deze van het onshore net. Dit net biedt ook een gunstigere kosten-batenverhouding dan een individuele aansluiting voor elk windmolenpark, aangezien op deze manier minder onderzeese kabels naar de kust moeten worden aangelegd en een betere integratie mogelijk wordt met andere infrastructuurprojecten langs de Belgische kust.

Dit concept werd ontwikkeld in overleg met de ontwikkelaars van de windmolenparken voor de Belgische kust. Hierover zijn momenteel besprekingen aan de gang met alle stakeholders van het project om concrete plannen te maken over de inplanting van twee platformen op zee en de aansluiting van de betrokken toekomstige windmolenparken. Daarnaast wordt het financieel en juridisch kader van deze belangrijke realisatie op Belgisch en Europees niveau vastgelegd.

Elia heeft ook verscheidene samenwerkingssakkoorden gesloten om over de middelen te beschikken om het voortouw te nemen bij de ontwikkeling van de toekomstige windmolenparken:

- deelname aan het project Friends of the Supergrid, een initiatief dat in maart 2010 werd gelanceerd en

waarin diverse industriële ondernemingen hun krachten bundelen om een sociale, politieke en regelgevende basis uit te werken voor een toekomstig net op zee;

- deelname aan het Renewables Grid Initiative dat tot doel heeft de groei te bevorderen van de elektriciteitsproductie op basis van hernieuwbare energiebronnen en van de hiervoor vereiste transmissiecapaciteit;
- strategisch samenwerkingsakkoord met Alstom op het gebied van intelligente netten en de integratie van hernieuwbare energiebronnen;
- samenwerkingssakkoord Eleanore met 3E, Alstom Grid, CG Power Systems, CMI, DEME Blue Energy en SAG, via Eurogrid International, om actief bij te dragen tot de ontwikkeling van de toekomstige infrastructuur voor een offshore net in Europa.

Ondersteuning van hernieuwbare energiebronnen: groenestroomcertificaten

De federale en gewestelijke wetgevers hebben marktmechanismen vastgesteld om investeringen in elektriciteitsproductie op basis van hernieuwbare energiebronnen aan te moedigen.

Dit is het geval voor de 'groenestroomcertificaten' die de regulator toekent aan de producenten en die de niet-vervuilende aard van de geproduceerde elektriciteit aantonen. De leveranciers leggen jaarlijks een aantal van deze certificaten voor, volgens een door de

wetgever vastgestelde verhouding tot hun verkoop.

Als transmissienetbeheerder is Elia wettelijk verplicht om de aangeboden certificaten tegen een minimumtarief aan te kopen. Elia stelt deze certificaten via tussenkomst van de Belgische beurs Belpex ter beschikking van de markt. Het saldo, dat overeenkomt met het verschil tussen de aankoop prijs van Elia en de verkoopprijs op Belpex, wordt via de transmissietarieven doorgerekend aan de gebruikers.

In het kader van het nieuwe steunmechanisme voor hernieuwbare energie in Wallonië heeft de Waalse regulator, CWAPE, bovendien aan Elia een bijkomende verplichting opgelegd om certificaten die door de particuliere eigenaars van zonnepanelen worden aangeboden tegen een gereguleerde prijs terug te kopen. In dit laatste geval mogen de door Elia teruggekochte certificaten later niet op de markt worden aangeboden. De kosten komen dus ten laste van de gebruikers.

In Duitsland

ENERGIE

Ter gelegenheid van de bouw van nieuwe, moderne operationele gebouwen blijft 50Hertz streven naar een verlaging van de verwarmingskosten en de operationele kosten.

“De regelzone van 50Hertz omvat 15 GW aan geïnstalleerd hernieuwbaar vermogen en wordt gekenmerkt door een zeer groot aandeel decentrale productie. In de meeste gevallen gaat het om windinstallaties die voornamelijk op de distributienetten zijn aangesloten.”

BIODIVERSITEIT

Reeds in de planningsfase van nieuwe bouwprojecten wordt systematisch rekening gehouden met de fauna en flora en hun bescherming loopt door in de operationele beheersfase van de installaties. 50Hertz werkt nauw samen met de plaatselijke bedrijven voor milieubeheer en bosbouw.

PROJECT VOOR HET ECOLOGISCH BEHEER VAN LUCHTLIJNEN

Dankzij een onderzoek naar het ecologisch beheer van luchtlijnen konden een gedifferentieerd bosbeheer op gewestelijk niveau en een betere integratie in het landschap worden uitgewerkt. Dit onderzoek wordt gefinancierd door de Europese Unie en wordt uitgevoerd in samenwerking met lokale partners. Het heeft als doel de biodiversiteit in de corridors onder de lijnen te verbeteren en tegelijk het veilig beheer van deze installaties te behouden en de maatschappelijke aanvaarding van de luchtlijnen te bevorderen. Er loopt momenteel een

pilootproject. Het betreft de corridors onder twee hoogspanningslijnen in de streek van Thüringen. Nadat de betrokken lijngedeeltes geïnventariseerd en in kaart gebracht zijn, zullen actieplannen worden uitgewerkt. Er zullen bijvoorbeeld doelhabitats worden omschreven, alsook mogelijke implementaties en voorstellen voor het onderhoud van de corridors.

UITSTOOT EN AFVALSTOFFENBEHEER

50Hertz streeft verantwoordelijk gedrag en interne monitoring na. Zo heeft zich uit eigen beweging aangesloten bij het engagement van de Duitse industrie om de uitstoot van zwavelhexafluoride (SF_6) te beperken. Zij zijn overgegaan tot het toepassen van de elektronische methode voor het opsporen van afvalstoffen, die zij in 2010 hebben ingevoerd. In het kader van projecten voor de ontmanteling en de sanering van verontreinigde sites, hebben zij deze methode nog verder verbeterd.

MILIEU-UITGAVEN

In 2011 heeft 50Hertz preventief herstelingswerkzaamheden uitgevoerd aan olie-opvangvoorzieningen van de transformatoren en maatregelen genomen om de geluidshinder te beheersen en residuele verontreiniging bij de bouw van nieuwe installaties te verwijderen.

DECENTRALE PRODUCTIE

De regelzone van 50Hertz omvat 15 GW aan geïnstalleerd hernieuwbaar vermogen en wordt gekenmerkt door een zeer groot aandeel decentrale productie. In de meeste gevallen gaat het om windinstallaties die voornamelijk op de distributienetten zijn aangesloten. Om deze decentrale elektriciteitsproductie veilig te integreren en naar de belangrijke verbruikscentra in het zuiden en het westen van Duitsland te vervoeren, werkt 50Hertz nauw samen met de distributienetbeheerders in deze zone, zowel op operationeel vlak als voor de planning, zodat de ontwikkeling van de transmissie- en distributienetten op een gecoördineerde manier kan verlopen.

03

Sociaal verslag

De sociale dimensie staat centraal in de activiteiten van de Elia groep. Dit komt tot uiting in verschillende aspecten en in een concreet engagement tegenover alle interne en externe stakeholders.

“Dat de markt van de hernieuwbare energie zich zal blijven ontwikkelen, spreekt voor zich. Om daarop in te spelen moeten wij dringend onze regionale netten ontwikkelen, maar ook de elektriciteitssnelwegen die dan zullen lopen tussen het noorden van Duitsland en de industriële centra in het zuiden en het westen van het land.”

► Erwin Sellering

MINISTER-PRESIDENT VAN DE DEELSTAAT
MECKLENBURG-POMMEREN

Hernieuwbare energie: een reuzenkans voor onze regio

“Hernieuwbare energie is een toekomstsector van de allereerste orde in Mecklenburg-Pommern. Vergeleken met de andere deelstaten beschikken wij over bijzonder goede vooruitzichten op het gebied van wind- en zonne-energie en biomassa. Dit is een enorme buitenkans.

De lokale regering heeft duidelijk aangegeven dat zij mogelijkheden ziet om aan deze ontwikkeling bij te dragen en deze graag wil steunen.

Wij zijn een pionier op het gebied van hernieuwbare energie en daar mogen we trots op zijn. Onze regio produceert thans al bijna de helft van zijn elektriciteit op basis van hernieuwbare bronnen, waarvan 60% uit windenergie. Na Baltic 1 zullen andere offshore windmolenparken voor onze kusten ontwikkeld worden. En wij zijn van plan om bijkomende locaties te vinden voor windproductie onshore.

Ons doel is duidelijk: wij willen ervoor zorgen dat onze regio al zijn energie uit hernieuwbare bronnen produceert en ook energie gaat uitvoeren. Zo zullen wij extra banen voor de toekomst kunnen creëren. De ontwikkeling van hernieuwbare productie gaat immers samen met de creatie van een waardeketen die kan uitmonden in duizenden nieuwe banen. Tegen 2020 zullen nagenoeg 20.000 personen een beroep in deze sector vinden.

Dat de markt van de hernieuwbare energie zich zal blijven ontwikkelen, spreekt voor zich. Om daarop in te spelen moeten wij dringend onze regionale netten ontwikkelen, maar ook de elektriciteitssnelwegen die dan zullen lopen tussen het noorden van Duitsland en de industriële centra in het zuiden en het westen van het land.

Daarom zijn moderne transmissienetten voor elektriciteit met een grote capaciteit een belangrijke vereiste om de ontwikkelingsdoelstellingen van de hernieuwbare energiesector te bereiken. De investeringen die daarvoor nodig zijn, moeten ook behoorlijk vergoed worden.

Dat de strategie van de regionale regering van Mecklenburg-Pommern de juiste is, wordt dag na dag bewezen door haar succes. Daar staan we op.”

Cora Tellmann
PERSONEELSBEHEER

“Ik heb economie en management gestudeerd. Ik ben bij 50Hertz beginnen werken en heb er een opleidingsprogramma gevolgd voor medewerkers met een universitaire opleiding of een opleiding aan een technische hogeschool.”

“De meer dan 650 medewerkers van de verschillende departementen van 50Hertz zorgen voor een betrouwbare en kwalitatieve elektriciteitsbevoorrading. Er zijn zeer uiteenlopende manieren om in de onderneming aan te komen. Ikzelf heb economie en management gestudeerd. Ik ben in 2009 bij 50Hertz beginnen werken en heb er een opleidingsprogramma gevolgd voor medewerkers met een universitaire opleiding of een opleiding aan een technische hogeschool. Na een opleidingsprogramma van 18 maanden ben ik op de personeelsdienst gestart.

Het is zeer motiverend en aangenaam om voor een bedrijf als 50Hertz te werken. Hier wordt de toekomst geschreven van onze moderne samenleving, die steeds meer afhankelijk is van een betrouwbare en ononderbroken elektriciteitsbevoorrading. Ik ben bij verschillende projecten betrokken rond de HR-tools, in het bijzonder de ontwikkeling van de competenties. Wij herbekijken het opleidingsprogramma voor de nieuwe personeelsleden en werken het nieuwe competentiemodel uit. Ik mocht ook meewerken aan het ‘Power II’-project voor de optimalise-

ring van de interne strategie. Ons competentiemodel vormt de basis van een brede waaier HR-tools voor de opleiding van werknemers en managers, de rekrutering, de opvolgingsplanning en de planning van de vervangingen. Dit instrument is van cruciaal belang voor de verdere ontplooiing van onze medewerkers en is absoluut noodzakelijk in Duitsland, al was het maar om demografische redenen. Wij moeten onze medewerkers ontwikkelen en zorgen voor retentie.”

Sandra Van Eesbeek
NUMERIEKE COMMUNICATIE

“Een prestatie als Climbing for Life zorgt echt voor een goede sfeer tussen de deelnemers: samen een uitdaging aangaan en elkaar zo motiveren, dat maakt de solidariteit alleen maar sterker.”

“Ik heb samen met 125 medewerkers en partners van de Elia groep de Col du Galibier beklommen voor de actie Climbing for Life. Ik sport vaak, maar dit was een uitdaging van formaat waarvoor ik geregeld heb getraind en mijn grenzen moest verleggen. Ik heb enkele keren op mijn tanden moeten bijten en mijn kuitten deden pijn, maar het feit dat we samen in groep de rit aflegden, heeft mij geholpen om vol te houden.

Terwijl ik aan de beklimming bezig was, had ik al de tijd om na te denken, in het bijzonder aan de 20 astma- en mucoviscidosepatiënten die ook meededen. Voor hen was het echt een topprestatie. Het is al moeilijk voor een gezonde persoon, laat staan voor mensen met een beperkte ademhaling! Dat een van onze collega's bij Elia tot deze groep patiënten behoort, heeft mijn motivatie alleen maar versterkt. Een prestatie als deze draagt echt bij tot het creëren van een goede sfeer tussen de deelnemers: het is een

manier om jezelf voor een uitdaging te plaatsen en elkaar te motiveren, waardoor de solidariteit enkel toeneemt. We streefden allen hetzelfde veeleisende doel na en ik zag verschillende deelnemers elkaar helpen om het doel samen te bereiken.

Als je weet dat je eigen grenzen verleggen, kan helpen om het publiek te sensibiliseren over het thema van de astma- en mucoviscidosepatiënten, dan wordt het gevoel van gedeeld geluk nog groter.”

Personeelsbeleid

Elia doet voor de uitvoering van zijn taken een beroep op de professionele inzet en de competenties van zowat 1.785 medewerkers waarvan 1.168 actief zijn in België. De helft hiervan – 49,91% – is bij de onderneming gekomen na haar oprichting in 2001, wat voor een goede mengeling van ervaring en vernieuwing heeft gezorgd.

De Elia groep staat voor verschillende uitdagingen in een context die voortdurend en snel verandert:

- jongeren bereiken en aantrekken, vaak in technische en zeer gespecialiseerde disciplines, en hen de knepen bijbrengen van het vak van transmissienetbeheerder: traditionele vakkennis zoals deze op het vlak van hoogspanning of nieuwe vakkennis zoals alles wat te maken heeft met intelligente netten, de marktwerking of de regulering;
- de competenties van zijn interne medewerkers laten evolueren en ze blijven ontwikkelen in specialisaties die van jaar tot jaar veranderen;
- zijn activiteiten op internationaal vlak verder uitbreiden;
- zijn innovatiemogelijkheden ontwikkelen;
- vooruitkijken wat de behoeften van de onderneming aan human resources betreft en de waaier aan competenties verruimen om aan de verwachtingen van morgen te beantwoorden;
- hechte teams maken met nieuwe werknemers en hun meer ervaren collega's die over kostbare kennis en ervaring beschikken;

- instrumenten voor het performance management invoeren om de medewerkers te motiveren en te laten evolueren niet alleen om aan hun persoonlijke verwachtingen te voldoen, maar ook om aan de veranderende behoeften van de groep tegemoet te komen.

Elia heeft in dat verband een beleidsvisie ontwikkeld die gericht is op rekrutering, retentie van het personeel, competentiebeheer, opleiding, mobiliteit en motivatie.

Dit beleid steunt op de waarden die gedefinieerd zijn in het 'mission statement' van de onderneming. Dat zijn de fundamentele principes die Elia onmisbaar en prioritair vindt voor de manier waarop de medewerkers hun activiteiten uitoefenen, zowel in de onderneming als naar de buitenwereld toe:

- **Ondernemend:** actief zoeken naar mogelijkheden en samen met anderen de stap durven zetten naar verbetering, vernieuwing of opportuniteiten om Elia te helpen groeien en zijn klanten beter te dienen;
- **Empathisch:** openstaan voor de andere en luisteren naar zijn gevoelens

en mening; bereid zijn om anderen te begrijpen en toch je eigenheid bewaren;

- **Integer:** anderen open, eerlijk en loyaal tegemoet treden, met respect voor de persoon en zijn professionele ethiek; je engageren en staan voor wat je zegt;
- **Verantwoordelijk:** weten hoe belangrijk je taak is en ze dan ook goed uitvoeren met de hiervoor noodzakelijke middelen en met aandacht voor de mensen, de organisatorische beperkingen en de resultaten.

Rekrutering

Elia heeft 111 nieuwe medewerkers in dienst genomen in 2011 als gevolg van enerzijds pensioneringen en anderzijds de invulling van nieuwe functies.

Het aandeel medewerkers met meer dan tien jaar anciënniteit is geleidelijk gedaald van 68% in 2002 tot 52,31% in 2011. Vrouwen vertegenwoordigen 18,84% van het personeel en spelen een alsmaar belangrijkere rol in functies die essentieel zijn voor de strategie en de toekomst van de groep.

SAMENSTELLING ELIA GROUP 31/12/2011

	Mannen		Vrouwen		Totaal		FTE	
	Elia	50Hertz	Elia	50Hertz	Elia	50Hertz	Elia	50Hertz
Directie	7	6	0	0	7	6	6,5	6
Kaderleden	305	58	77	11	382	69	375,8	68,5
Bedienden	636	462	143	138	779	600	755,53	597,4
Totaal	948	526	220	149	1.168	675	1.137,83	671,9

Top Employer 2012

Elia nam in 2011 voor het vijfde jaar op rij deel aan de 'Top Employer'-enquête, een organisatie van de onafhankelijke CRF-experts. De onderneming behaalde opnieuw het begeerde label «Top Employer» voor 2012. Voor deze selectie gelden vijf criteria: primaire arbeidsvoorwaarden, opleidings- en trainingsmogelijkheden, interne promotiekansen, secundaire arbeidsvoorwaarden en bedrijfscultuur.

Deze titel, die aan 45 Belgische bedrijven werd toegekend, is een extra troef om Elia als een voortreffelijke werkgever op de arbeidsmarkt te profileren.

Jobbeurzen

Net als de vorige jaren waren de jobbeurzen een bijzonder nuttig instrument voor de rekruteringsacties van onze onderneming. Elia nam niet alleen deel aan traditionele beurzen, maar ook aan een beurs aan boord van een trein die 7 grote Belgische steden aandeelde om kennis te maken met de ingenieursstudenten. Dit initiatief kreeg een positieve respons van de studenten. Deelname aan deze evenementen brengt de rekruteringspecialisten van Elia in contact met jong talent. De geselecteerde kandidaten worden nadien uitgenodigd om deel te nemen aan de eerste fase van de rekruteringsprocedure.

Partner van het onderwijs

De vakgebieden van Elia, vooral degene die verband houden met hoogspanning, komen naar ons gevoelen te weinig aan bod in de lesprogramma's van hogescholen en universiteiten. Daarom heeft Elia een partnerschap met het onderwijs uitgewerkt dat erop gericht is een duidelijke meerwaarde te geven aan de universiteiten en technische scholen en dat de studenten in staat wil stellen om de verschillende disciplines in het beheer van een transmissienetwerk in de praktijk te ontdekken. Deze leerervaring is voor de studenten zeer waardevol en biedt ook de gelegenheid om deze jongeren voor de onderneming te winnen.

Elia Challenge

De vakgebieden die bij Elia aan bod komen, vooral het vakgebied 'hoogspanning', vinden soms te weinig weerklank in de opleidingsprogramma's van scholen en universiteiten. Daarom heeft Elia een partnerschapsbeleid met het onderwijs ontwikkeld. Dit kan een grote meerwaarde betekenen voor universiteiten en technische scholen: studenten kunnen in de praktijk kennismaken met de verschillende disciplines van het transmissienetbeheer. Deze leerervaring is zeer kostbaar voor de studenten, terwijl ze Elia in staat stelt om jongeren warm te maken voor de onderneming.

Technical Education Trophy

Sinds meerdere jaren organiseert Elia een «Technical Education Trophy» met als doel de leerlingen van het middelbaar onderwijs warm te maken voor wetenschappelijke en technische studies. Voor het schooljaar 2010-2011 werd de Trophy in een nieuw jasje gestoken, omdat Elia beslist heeft het initiatief te laten plaatsvinden in het ruimere kader van de Jonge Belgische Wetenschappers. De leerlingen van het laatste jaar middelbaar onderwijs uit alle richtingen werden uitgenodigd om een wetenschappelijk of technisch project te realiseren dat ze nadien mochten presenteren op WetenschapsexpoSciences op 29 en 30 april 2011 in Tour en Taxis te Brussel. Meer dan 200 projecten uit alle delen van het land zijn bij die gelegenheid voorgesteld, waaronder de 17 projecten die het tegen elkaar opnamen voor de Elia Trophy. Een eerste prijs in de categorie 5de-6de jaar werd toegekend aan een school uit elke taalgemeenschap: Centre scolaire Eddy Merckx voor «Que peut-on brancher sur une dynamo?» en Broederschool Sint-Niklaas voor «Windturbine». In de categorie 3de-4de jaar werd slechts één eerste prijs toegekend aan de leerlingen van Notre-Dame Immaculée uit Evere voor hun project «De la pile à la pile rechargeable». De jury besloot ook een speciale prijs toe te kennen aan een klas van het tweede jaar van de school Sacré-Cœur de Linthout voor het project «Ceci n'est pas que du vent».

“Elia heeft een partnerschapsbeleid met het onderwijs ontwikkeld. Dit kan een grote meerwaarde betekenen voor universiteiten en technische scholen: studenten kunnen in de praktijk kennismaken met de verschillende disciplines van het transmissienetbeheer.”

Elia had op deze tentoonstelling overigens een ludieke en didactische stand opgebouwd over het elektriciteitstransmissienet. Medewerkers van het terrein gaven uitleg aan de jongeren en wekten hun nieuwsgierigheid en enthousiasme.

Stages

Elia voert een beleid van stages voor leerlingen van het laatste jaar van de middelbare school en voor studenten van hogescholen en universiteiten. Tijdens deze stages kunnen de studenten kennismaken met de onderneming en haar activiteiten. Door te spreken met onze medewerkers en de werksfeer ter plaatse op te snuiven raken velen geboeid door onze vakgebieden. Verder vormen de stages een ideale springplank om later een job in de wacht te slepen bij de groep.

Competentiebeheer

In het kader van zijn beleid op het vlak van competentiebeheer werkt Elia op basis van een competentiecatalogus. Deze bevat vijf generieke competenties die voor alle medewerkers van Elia werden gedefinieerd en die nauw aansluiten op de bedrijfswaarden.

Over het algemeen worden de competenties getoetst in verschillende stadia tijdens de carrière van een medewerker: tijdens de evaluatie bij de rekrutering of bij een verandering van functie, tijdens gesprekken om de ontwikkeling te beoordelen van kaderleden (de 'Midyear Review', die elke zomer plaatsvindt) en bedienden (tijdens de jaarlijkse 'Job-date'), maar ook tijdens de opleidingen die worden aangeboden om specifieke competenties te ontwikkelen, enz.

Voor de kaderleden zijn aanvullende specifieke competenties vastgelegd per functiefamilie. Voor de bedienden die na 2002 zijn aangeworven, worden de competenties aangevuld met een beschrijving van de taken die specifiek zijn voor de verschillende functiecategorieën. Er zijn ook catalogi van specifieke technische competenties. Deze werden opgesteld binnen de operationele directies.

Zowel de kaderleden als de bedienden die zijn aangeworven volgens het nieuwe statuut worden begeleid door een proces van performance management. Dit omvat een gesprek aan het begin van het jaar waarin de te realiseren doelstellingen en activiteiten worden bepaald alsook een ontwikkelingsgesprek op het einde van het jaar. Voor de bedienden die volgens het oude statuut zijn aangeworven, bestaat er tot dusver alleen een ontwikkelingsgesprek.

Ter gelegenheid van de Wetenschapsexpo kregen leerlingen van het secundair onderwijs de kans om door middel van didactische borden kennis te maken met de vakgebieden van de transmissienetbeheerder.

Opleidingen

De medewerkers van Elia kunnen een waaier aan opleidingen volgen die zowel gericht zijn op gedragscompetenties (bijv. assertieve communicatie) als op de bedrijfsactiviteiten. Zo is er bijvoorbeeld de opleidingscyclus «Campus Elia», het «Elia Business Game» met specifieke versies voor verschillende doelgroepen (middle management, meesterschapspersoneel binnen Grid Services, enz.), de cursus «De vakgebieden van Elia» of nog taalcursussen. Ook de IT-afdeling organiseert specifieke opleidingen informatica en informaticatools. Daarnaast zijn er opleidingstrajecten voor bepaalde specifieke doelgroepen: jonge kaderleden, middle managers, assistenten van de senior managers, starters in een bepaald departement, projectleiders, enz. Onder bepaalde voorwaarden (motivatieformulier, deelnamecriteria, enz.) biedt Elia de mogelijkheid om deel te nemen aan externe opleidingsprogramma's (bijv. Vlerick).

Technische opleidingen

Een brede waaier technische opleidingen spijkt permanent de competenties van de medewerkers op het terrein bij. Deze competenties zijn zeer belangrijk voor het beheer van de netveiligheid en de kwaliteit van de elektriciteitsbevoorrading van ons land. Elia werkt momenteel aan een geïntegreerd systeem voor het beheer en de follow-up van de competenties, om de opleidingsprogramma's nog beter te kunnen uitbouwen.

Op basis van de verschillende catalogi van bestaande competenties ontwikkelt Elia nieuwe opleidingen die beantwoorden aan de alsmaar toenemende behoeften van de groep.

Naast de basisopleidingen die onmisbaar zijn om onze activiteiten op professionele wijze en met respect voor de veiligheid (certificeringsopleidingen, opleidingstrajecten aangepast aan verschillende doelgroepen, enz.) uit te oefenen, worden er nieuwe opleidingen ingevoerd onder impuls van de technologische evolutie. Bovendien zijn er opleidingsprocessen vastgelegd ter ondersteuning van de interne reorganisatie binnen de directie Asset Management in 2011.

► Enkele cijfers

Gemiddeld aantal uren opleiding per medewerkerr

2010 : 54,07 uur
2011 : 37,90 uur

Learning coverage (minstens één dag opleiding)

2010 : 73,43%
2011 : 74,23%

► In Duitsland

Beroepsbekwaamheid wordt gedefinieerd als het vermogen van een medewerker om op aangepaste, redelijke en verantwoordelijke wijze te handelen zowel vanuit individueel als sociaal oogpunt, in tal van situaties.

Knowledge management

De activiteiten op het vlak van knowledge management zijn gebaseerd op 6 strategische criteria: kritische kennis verwerven en vrijwaren, verlies van kennis (door vertrekkende medewerkers) opvangen, beschikken over adequate tools en methodologieën, leren en meten, coördineren en samenwerken om lessen te trekken uit opgedane ervaringen.

In vergelijking met Solvay en de Franse netbeheerder RTE werden benchmarks uitgevoerd naar de processen, de catalogus en het verlies van kennis. Elia heeft met de consultant Knoco Ltd onderzoeken uitgevoerd, om de kennis te scannen en de kennisstroom te evalueren. Deze onderzoeken hebben zich toegespitst op de twee operationele directies van Elia in België: Asset Management en Energy & System Management. Als gevolg van deze evaluaties zal in 2012 een algemeen kader voor knowledge management worden geïmplementeerd om de toepassing van best practices binnen Elia aan te sturen. In een eerste fase zal dit gebeuren in de departementen Safety en het nationaal controlecentrum.

In Duitsland

50Hertz Transmission wil een werkomgeving creëren waarin het medewerkers kan aantrekken en ontwikkelen die niet alleen beschikken over vaardigheden in technische disciplines maar ook vertrouwd zijn met de werking van de markten en de regulering.

Zij moedigen hun medewerkers aan om uit te munten in hun werk, zodat zij op elk ogenblik kunnen rekenen op medewerkers die zeer professioneel zijn, gemotiveerd en bijzondere aandacht schenken aan de veiligheid.

Om het vertrek op te vangen van medewerkers die de leeftijdsgrens bereikt hebben, heeft 50Hertz een opvolgingsprogramma opgezet dat draait rond kennisoverdracht, ontwikkeling van leiderschap en talentbeheer.

Beroepsbekwaamheid wordt gedefinieerd als het vermogen van een medewerker om op aangepaste, redelijke en verantwoordelijke wijze te handelen zowel vanuit individueel als sociaal oogpunt, in tal van situaties.

In het najaar 2011 werd een eerste tevredenheidsenquête gehouden onder het personeel met als doel de prestaties en de werkomgeving te verbeteren. Een deelnemingspercentage van meer dan 80% zorgt voor representatieve resultaten. Op basis hiervan zal in 2012 een actieplan van start gaan.

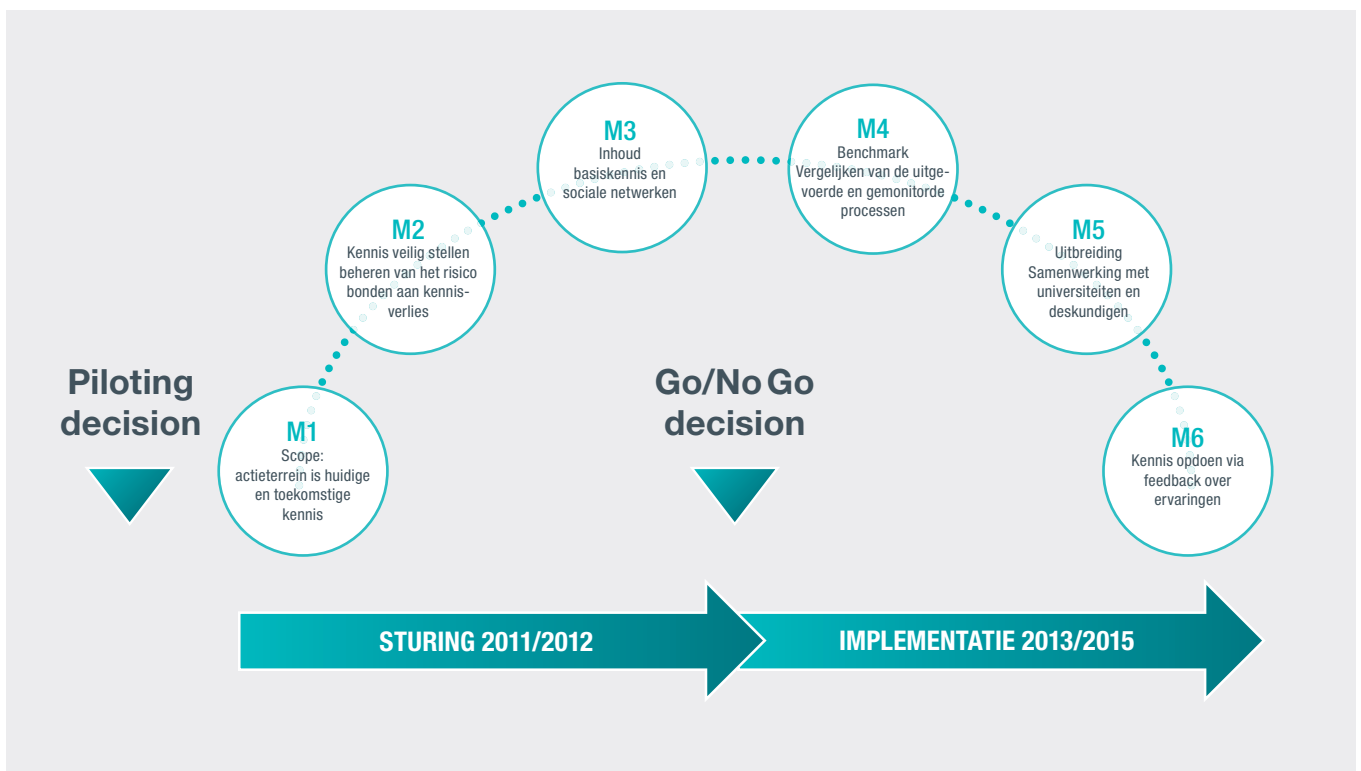
REKRUTERING

Op 31 december 2011 telde 50Hertz 695 medewerkers, van wie 20 jongeren met een leercontract en 7 stagiairs. Vrouwen vertegenwoordigen 22% van het personeel. 50Hertz stelt 3,3% personen met een handicap tewerk.

Door de sterke stijging van het aantal medewerkers die verband houdt met de grootschalige investeringsplannen van vandaag en in de nabije toekomst, maar ook met de ontwikkeling van nieuwe activiteiten (EEG-proces en internationalisering van de energiemarkt), is de gemiddelde anciënniteit gedaald van 21,5 naar 18,1 jaar en de gemiddelde leeftijd van 43,9 naar 43,1 jaar.

PARTNERSCHAP MET UNIVERSITEITEN EN ONDERZOEKSCENTRA

50Hertz heeft een netwerk voor uitwisselingen en contacten op lange termijn met de academische wereld uitgebouwd, waaronder acht universiteiten in zijn geografische zone. Zij hebben bijvoorbeeld partnerschapsakkoorden gesloten met de technische universiteiten van Berlijn, Maagdenburg en Cottbus. Deze instellingen staan bekend om hun grote deskundigheid op het vlak

van elektriciteitsnetten, hoogspanningstechniek en energiewetgeving. Ze zijn dan ook ideale partners om jong talent voor het activiteitsdomein van 50Hertz Transmission aan te trekken.

Om deze contacten nauwer aan te halen hebben zij in 2010 een leerstoel opgericht aan de universiteit van Cottbus, één van meest vooruitstrevende centra op het vlak van onderzoek en ontwikkeling. Door conferenties en bezoeken aan onderzoekscentra en operationele sites krijgen de uitwisselingen tussen 50Hertz Transmission en het academische korps een extra impuls.

50Hertz biedt studenten ook de mogelijkheid hun kennis te verdiepen en beroepservaring op te doen door middel van stages, werkcolleges en eindwerken.

KNOWLEDGE MANAGEMENT

Door het technische karakter en de complexiteit van het beheer van het elektriciteitstransmissienet zijn beroepsopleiding en ontwikkeling van competenties eveneens prioritair voor 50Hertz. Een beleidsplan om veelbelovende medewerkers te begeleiden in antwoord op de behoeften van 50Hertz wordt voorbereid en zal in 2012 worden ingevoerd.

Het project Power II, dat het competentiebeheer herdefinieert en het opvolgingsprogramma op lange termijn aan de demografische evolutie aanpast, moet de onderneming voorbereiden op de te verwachten daling van de actieve bevolking in de toekomst.

Het aantal technische leercontracten zal ook worden opgetrokken. De jongeren met een leercontract blijven na hun leertijd nog minstens een jaar werken in de onderneming. In 2011 hebben zij ook verschillende stagiairs en doctoraatsstudenten gerekruteerd.

Veiligheid en welzijn van de medewerkers

De veiligheid en het welzijn van de medewerkers, van het personeel van de ondernemingen waarmee Elia werkt maar ook van zijn klanten en, in ruimere zin, van het grote publiek zijn een prioriteit voor de Elia groep. De onderneming zorgt ervoor dat haar installaties in optimale staat van veiligheid en betrouwbaarheid verkeren. Elia heeft zich nul ongevallen of incidenten tot doel gesteld en werkt hiervoor via vier beleidsassen.

1 - het welzijnsbeleid maakt integraal deel uit van de beheersverantwoordelijkheden van de onderneming

Elia integreert de risicoanalysetechnieken in zijn management, beheerssystemen, processen en interventies. De veiligheid zit op die manier ingebed zowel in onze infrastructuur als in onze processen en werkmethodes.

2 – permanente opleiding en coaching

Door de medewerkers permanent op te leiden, te sensibiliseren en te betrekken bij de operationele veiligheidsrisico's enerzijds en de ondernemingsgebonden risico's anderzijds, is het mogelijk het permanent risicobewustzijn in de ondernemingscultuur te ondersteunen en te verhogen. De opleidingsprogramma's van Elia zijn niet alleen theoretisch stevig onderbouwd maar omvatten ook praktische toepassingsmethodes en feedback over de ervaringen op het terrein. De technische opleidingen en

de basisopleidingen veiligheid van de hiërarchische verantwoordelijken en hun medewerkers vormen de basis. Ook het informeel leren op de werkplek draagt hier toe bij en maakt het mogelijk om de respectieve sterke en zwakke punten op te sporen en er rekening mee te houden om ongevallen en incidenten te voorkomen.

3 – veiligheidsgedragingen in de ondernemingscultuur integreren

Deze benadering vereist betrokkenheid op alle niveaus van de onderneming, meer bepaald van de directie, het meesterschapspersoneel, de comités en de werknemers, evenals respect voor de werkmethodes, -procedures en -instructies en de toepassing van de principes van orde en netheid. De principes van de veiligheidscampagne STAR (STOP-THINK-ACT-REVIEW) verhogen de veiligheid op het werk en thuis, zowel bij de voorbereiding van de uit te voeren taken als bij onvoorziene omstandigheden. De betrokkenheid van

de algemeen directeur, de directie en de hiërarchie, zowel op het terrein als door de follow-up van de actieprogramma's, is essentieel om de veiligheidsreflex in de ondernemingscultuur te verankeren.

4 – performance management en operationele follow-up

Veiligheid en gezondheid dragen bij tot efficiënt werken en kwaliteit. Elia streeft naar een voortdurende controle en verbetering van de veiligheidsresultaten door een follow-up en objectieve evaluatie op basis van relevante indicatoren die door iedereen worden aanvaard. Veilig gedrag moet bovendien worden geïntegreerd in het performance management van het personeel en moet een belangrijk element zijn van de persoonlijke ontwikkeling en het carrièreverloop.

► Daniel Dobbeni, CEO

“Onze veiligheidsdoelstelling binnen de Elia groep luidt: nul ongevallen. De reden hiervoor is eenvoudig: de ernst van een ongeval – en de mogelijke gevolgen ervan voor de gezondheid van onze medewerkers – kan op voorhand niet worden ingeschat. Geen enkel ongeval is bijgevolg aanvaardbaar, noch voor onszelf noch voor onze collega's, en dit zowel op het werk als in het privéleven. Het verankeren van de veiligheidsreflex op elk ogenblik is onze enige optie en de toepassing hangt alleen van onszelf af!”

Gezondheid

Naast de verplichte onderzoeken in het kader van de arbeidsgeneeskunde (evaluatie van de individuele gezondheidsrisico's) krijgen alle personeelsleden de mogelijkheid om zich te laten inenten tegen griep. In 2011 heeft Elia ook een sensibilisatiecampagne gevoerd over het belang van een gezonde voeding en over de mogelijke gevolgen van de problemen die ontstaan door alcohol- en drugsgebruik.

Resultaten

Elia levert voortdurend inspanningen om het veiligheidsniveau systematisch te verhogen door een dynamische campagne over de toepassing van het principe Plan – Do – Check – Act. Deze inspanningen hebben de jongste jaren tot uitstekende resultaten geleid: Elia behoort tot de meest veilige industriële ondernemingen, niet alleen in België maar ook in Europa.

Deze resultaten bevestigen de juistheid van het gevoerde beleid, zowel met betrekking tot de intrinsieke veiligheid van de installaties als de operationele veiligheid bij de uitoefening van onze activiteiten.

Dit bewijst ook dat het uitgangspunt van de groep, met name “elk ongeval is er één te veel!”, volledig gegrond is. Voortdurend inspanningen leveren om zelfs het meest onbeduidende ongeval te vermijden, is en blijft de beste manier om een ernstig arbeidsongeval te voorkomen. De gevolgen van een kleine onoplettendheid of een onschuldige val kunnen zeer zwaar zijn. Door permanent de aandacht te vestigen op dit principe en met behulp van concrete acties, bewustmakingscampagnes en maatregelen op het gebied van orde en netheid, zowel in onze industriële installaties als op onze werven en in onze kantoren, is het gezamenlijke personeel erin geslaagd het aantal ongevallen die bijvoorbeeld worden veroorzaakt door struikelen en vallen aanzienlijk te verminderen.

In 2011 noteren wij een aantal gebeurtenissen en meer bepaald een fluidumongeval. Zij zijn het bewijs dat men goede veiligheidsresultaten slechts kan behouden als iedereen waakzaam is en altijd kritisch blijft over onze regels, procedures en instructies, over de manier waarop ze worden toegepast en hun aangepastheid aan reële, voortdurend veranderende situaties.

Veilig werken door onze contractors wordt beloond

Om de veiligheidsreflex bij onze contractors te stimuleren en hun goede resultaten op veiligheidsvlak te belonen zijn bij de selectie van aannemers en het toewijzen van opdrachten verschillende veiligheidsparameters en kwaliteitscriteria ingevoerd voor de voorbereiding van werkzaamheden en hun uitvoering op het terrein. De resultaten worden geëvalueerd en besproken in een sfeer van dialoog met de contractors. Contractors die al voor ons werken of nieuwe kandidaten worden ook gecontroleerd op hun houding tegenover kwaliteit en veiligheid. Zo nodig stellen wij een actieplan op om hun werking en resultaten op het voor Elia gewenste peil te brengen. Als zij ze het veiligheidsbeleid onvoldoende onderschrijven of het vereiste niveau voor de veiligheidsparameters en -resultaten niet halen, zet Elia de samenwerking stop.

Maatschappelijk engagement voor veiligheid

De medewerkers van de Elia groep en van zijn contractors moeten rekening houden met de potentiële risico's die hoogspanning kan inhouden: dat geldt ook voor iedere persoon die in de nabijheid van onze installaties komt. Elia heeft daarom, op vraag van een aantal brandweerkorpsen, sessies georganiseerd over de specifieke risico's en de te treffen veiligheidsmaatregelen bij noodinterventies in de nabijheid van onze installaties. Elia stelt zijn infrastruc-

tuur ook geregeld ter beschikking van de rampenteams van de hulpdiensten zodat ze kunnen oefenen in een zo realistisch mogelijke omgeving. Preventie-acties vonden ook plaats in de bouwsector, in samenwerking met het NAVB (Nationaal actiecomité voor veiligheid en hygiëne in de bouw). Een twintigtal van hun adviseurs heeft zo een opleiding gekregen in de veiligheidsrisico's die onze installaties voor hun activiteiten meebrengen. Andere bewustmakings-acties zijn georganiseerd met FedBeton (Belgische federatie van gebruiksklaar beton).

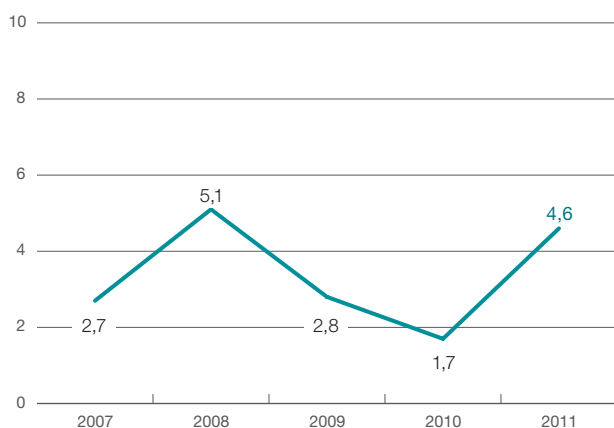
Frequentiegraad en ernstgraad

In totaal zijn 7 ongevallen met werk-onderbreking geteld voor bijna 16.950 interventies op het terrein. We vermelden een flüidumongeval dat had kunnen worden vermeden door het naleven van de procedures en het gebruik van de beschikbare persoonlijke beschermingsmiddelen op het ogenblik van de feiten alsook een verkeersongeval op de weg tussen de woon- en werkplaatsplek, als gevolg van het losraken van de oplegger van een ander voertuig.

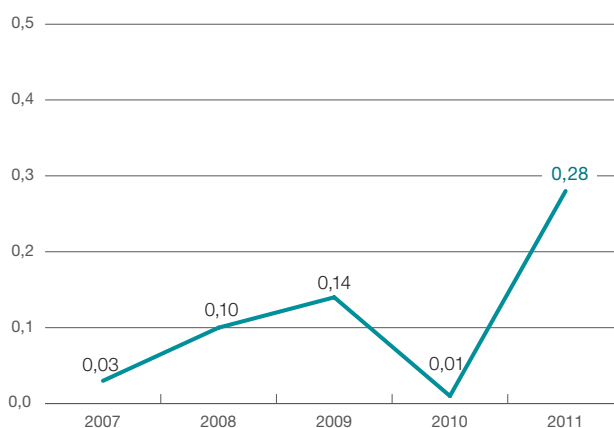
BEWUSTMAKINGSCAMPAGNE

In 2011 heeft Elia verschillende sensibiliseringscampagnes georganiseerd om de medewerkers bewust te maken van het belang van gezonde voeding evenals de mogelijke gevolgen van de problemen veroorzaakt door alcohol en drugs.

FREQUENTIEGRAAD ELIA

ERNSTGRAAD ELIA

“Om de veiligheidsreflex bij onze contractors te stimuleren en hun goede resultaten op veiligheidsvlak te belonen zijn bij de selectie van aannemers en het toewijzen van opdrachten verschillende veiligheidsparameters en kwaliteitscriteria ingevoerd voor de voorbereiding van werkzaamheden en de uitvoering ervan op het terrein.”

In Duitsland

VEILIGHEID EN GEZONDHEID OP HET WERK

50Hertz is in 2011 opnieuw dichterbij de doelstelling van nul arbeidsongevallen gekomen. Veiligheid en gezondheid op het werk zijn geïntegreerd in de onderneming. Zij vormen essentiële doelstellingen. De certificering van de antivalbeveiliging “Shopper”, die in samenwerking met 50Hertz werd ontwikkeld, zit in de fase van de procedure die moet leiden tot goedkeuring door de inspectieoverheid. De ontwikkeling is een realisatie van personeelsleden van 50Hertz (team voor de lijnen) en de beroepsvereniging waartoe ze behoren. Dit nieuwe systeem zal de veiligheid van de lijnwerkers aanzienlijk verhogen.

De werkkleding en de individuele beschermingsmiddelen zijn eveneens verbeterd en worden door de personeelsleden gebruikt om zich maximaal te beschermen. Het personeel van contractors moet worden geregistreerd en gecertificeerd vanuit veiligheidsoogpunt. Dit moet garanderen dat alle betrokkenen over de vereiste kwalificaties beschikken om een bepaald werk veilig uit te voeren. Er is ook een vragenlijst voor contractors opgesteld in samenwerking met de aankoopdienst, om hun veiligheid op het werk te evalueren.

Met de Duitse vereniging voor arbeidsgeneeskunde BAD (“Berufsgenossenschaftlicher Ärztlicher Dienst”) is een contract gesloten om het personeel en het management te adviseren. Iedereen kan op deze dienst een beroep doen in geval van psychologische problemen die toe te schrijven zijn aan het werk. Het programma heeft de steun van de

personeelsvertegenwoordigers. De samenwerking met deze dienst is geoptimaliseerd en de vertrouwensrelatie is versterkt.

ONGEVALLENSTATISTIEKEN

In 2011 is slechts één arbeidsongeval geregistreerd, met 9 dagen arbeidsongeschiktheid tot gevolg. Dit opmerkelijke resultaat bewijst dat de geleverde inspanningen vruchten afwerpen. In het woon-werkverkeer zijn er 8 ongevallen geregistreerd, hoofdzakelijk te wijten aan slechte weersomstandigheden. In geen enkel geval vielen er ernstige verwondingen te betreuren. Bij de contractors waren er 19 ongevallen zonder ernstig letsel.

Het Elia Fonds richt zich tot mindervalide personen in de brede zin.

Corporate social responsibility

De Elia groep speelt hier een belangrijke rol zowel wat het welzijn van de gemeenschap betreft als het economische welslagen van de ondernemingen en het algemene succes van de organisaties.

Elia handelt als een maatschappelijk verantwoordelijke onderneming in al haar activiteiten.

- We steunen de energie- en klimaatdoelstellingen die zijn vastgelegd op Europees, federaal en gewestelijk vlak.
- We integreren groene stroom in onze netten, met inbegrip van onze offshore netten.
- We ontwikkelen het transmissienet van morgen tegen de beste kostprijs voor de gemeenschap.
- We voeren een permanente dialoog met alle stakeholders van onze activiteiten: klanten, medewerkers, omwonenden van onze installaties, studenten, het grote publiek.
- We staan in voor het onderhoud en ontwikkeling van het net met respect voor het milieu en tegen de beste kostprijs voor de gemeenschap.
- We nemen uiteenlopende sociale initiatieven zowel in België als in Duitsland.
- We moedigen jongeren om technische en wetenschappelijke studies aan te vatten, etc.

Elia is ook aangesloten bij Business & Society, de referentie in België voor de Maatschappelijke Verantwoord Ondernemen (MVO). Deze organisatie ondersteunt bedrijven die verantwoord willen ondernemen en reikt hen daartoe hulpmiddelen aan door:

- goede praktijken te delen;
- nieuwe MVO-oplossingen te ontwikkelen;
- met de stakeholders te communiceren over de verschillende aspecten van MVO.

Naambekendheids-campagne

De Elia groep wil voor de verschillende stakeholders het belang van zijn rol ten dienste van de economie en de gemeenschap verduidelijken. Daartoe lanceerde de groep onder meer in 2008 een naambekendheids campagne, met als doel:

- zich te profileren als een dynamische en toekomstgerichte werkgever om nieuwe medewerkers aan te trekken die nodig zijn om de efficiëntie en de kwaliteit van de dienstverlening op peil te houden;
- het vertrouwen te krijgen van buurtbewoners en overheid, en ook te kunnen rekenen op de bereidheid, door middel van een constructieve dialoog, tot de meest aangewezen oplossingen te komen;
- ervoor zorgen dat de investeerders vertrouwen hebben zodat wij kunnen beschikken over de vereiste

kapitaalmiddelen om de nodige investeringen te realiseren voor een duurzame ontwikkeling van zijn activiteiten;

- aan de mensen de rol van Elia in de uitvoering van het energie- en milieubeleid te verduidelijken, zowel op federaal vlak als in de drie gewesten, zodat zij deze beter begrijpen en steunen.

De campagne in 2011 had twee belangrijke thema's als uitgangspunt: de voorbereiding van de netten van morgen om in te spelen op de uitdagingen van hernieuwbare energie en de uitbouw van een Europese elektriciteitsmarkt. Deze campagne werd in twee fases gevoerd (in juni en september) en gebruikte het beeld van de elektrische reuzenstekker, dat symbool staat voor het hoogspanningsnet. Enquêtes hebben een significante verbetering van de naambekendheid aangetoond alsook van de perceptie van het belang van deze uitdagingen. De Europese Commissie heeft de campagne een voorbeeld genoemd en ENTSO-E onderzoekt de mogelijkheid om een gelijkaardige actie op te zetten op Europees vlak.

“De naambekendheidscampagne in 2011 had twee belangrijke thema's als uitgangspunt: de voorbereiding van de netten van morgen om in te spelen op de uitdagingen van hernieuwbare energie en de uitbouw van een Europese elektriciteitsmarkt. De campagne werd door de Europese Commissie als voorbeeld vermeld.”

Het Elia Fonds: verwondering en ontdekking voor iedereen

Van bij zijn oprichting heeft Elia zijn opdracht ten dienste van de bevoorradingszekerheid en de elektriciteitsmarkt een sociale invulling gegeven door de oprichting van het Elia Fonds in samenwerking met de Koning Boudewijnstichting, partner bij uitstek in dit domein, die in volledige onafhankelijkheid en transparantie het Fonds beheert, in overeenstemming met de waarden van de onderneming.

Het Elia Fonds richt zich tot mindervalide personen in de brede zin (personen met een mentale, motorische of zintuiglijke handicap, senioren, gezinnen met jonge kinderen, enz.) en steunt projecten die deze groepen in dezelfde mate als alle andere mensen een transparante en niet-discriminerende toegang willen geven tot toeristische, culturele en sportactiviteiten. Het Elia Fonds besteedt de jaarlijkse schenking van ongeveer € 250.000 aan projecten gericht op verwondering en ontdekking.

In 2011 heeft een jury van onafhankelijke experts 22 projecten geselecteerd die zich kenmerken door een belangrijke bijdrage tot integratie van gehandicapte personen in een zo breed mogelijke context.

PROJECTEN 2011

- “Ik adem dus ik ben” – Vereniging personen met een handicap (VFG)
- Kreative und musikalische Kurse für Menschen mit und ohne eingeschränkter Mobilität – Kreative Werkstatt Büllingen
- Toneel de Kloef – Vrijtijdsondersteuningscentra Opstap – De Kloef
- Viactive – ASBL Sports Seniors
- Samen bergen overwinnen – VZW Horizont
- Quatro avec Tibou – ASBL Association des Sourds et Malentendants du Tournaisis
- Proeven van kunst en cultuur – VZW Sjarabang
- Le Musée Magritte avec un Visio-guide – Fédération Francophone des Sourds de Belgique
- Netwerk Aalst – Centrum voor hedendaagse kunst
- Tous à bord – ASBL Génération Nouvelle
- Outdoor: beperkt!? – VZW De Stroom
- Ciné-ma différence – Centre de Diffusion Cinématographique Montois
- Personen met een beperking op de planken – VZW Sperwer
- Comment sonne mon handicap ? – ASBL Cinetik
- Therapie op een paardenrug – G-Seppe VZW
- Tous aux plaines de vacances – ASBL Badje
- Kapitein op eigen schip – Vormingscentrum Handicum
- La voile dans un fauteuil – asbl ForceDouce
- Low-budget zomerkampen – Jeugdvereniging De Jojo
- La couleur des Sens – ASBL Passe Muraille
- NTGent overbrugt drempels – NTGent
- Imaginaire du Monstre – Atelier Graphoui
- Ijspret voor iedereen – St Margaretha vzw
- DG-Inklusiv – Begleitzentrum Griesdeck

€ 250.000

Het Elia Fonds besteedt de jaarlijkse schenking van ongeveer € 250.000 aan projecten gericht op verwondering en ontdekking.

Beklimming van een hoogspanningsmast met valbeveiliging, beklimming van de col du Galibier, legendarische etappe van de Ronde van Frankrijk: Elia werkt samen met verenigingen voor het verleggen van je eigen grenzen ten bate van de gemeenschap.

Télévie

In 2011 zijn de medewerkers op het terrein er net als de vorige jaren in geslaagd een groot aantal collega's, vrienden en familieleden warm te maken voor het goede doel en de uitdaging aan te gaan een hoogspanningsmast van Elia te beklimmen (waarop uiteraard geen enkele geleider was aangesloten). Met dit initiatief werd geld ingezameld voor het kankeronderzoek in het kader van de actie "Télévie". De beklimming werd vakkundig en volledig vrijwillig begeleid door specialisten van Elia en een groep paracommando's uit de streek van Bergen om de veiligheid van de deelnemers te verzekeren.

Internationaal toernooi rolstoeltennis

Voor het derde jaar op rij heeft Elia het Belgian Open Tennis gesteund, een organisatie van de Belgian Wheelchair Tennis Open. Dit toernooi voor rolstoeltennis brengt sportmensen van hoog internationaal niveau bijeen en laat zien hoe sport bijdraagt tot de maatschappelijke integratie van mensen met beperkte mobiliteit.

Climbing for Life

Meer dan honderd medewerkers van de Elia groep uit België en Duitsland hebben zich samen met enkele klanten gewaagd aan de beklimming van de Col du Galibier, een van de zware cols uit

de Ronde van Frankrijk. Dit initiatief van Vlaams minister-president Kris Peeters heeft tot doel het publiek te sensibiliseren en fondsen in te zamelen voor mensen die lijden aan astma en mucoviscidose. De deelnemers verleggen niet alleen hun fysieke grenzen maar leren elkaar ook kennen in een andere context. Zo smeden ze nieuwe banden en vergroten ze hun kennis van zichzelf en de anderen. Deze informele netwerking kan hen later ook van pas komen in het kader van hun beroepsactiviteiten.

Museum aan de Stroom

Elia heeft een partnerschap gesloten met het MAS (Museum aan de Stroom) in Antwerpen dat in mei 2011 zijn deuren heeft geopend. De onderneming zal er haar activiteiten promoten in de museumafdeling «Wereldstad» en zo een grote zichtbaarheid creëren met name bij potentiële jonge werknemers. Elia bevestigt hiermee zijn verankering in de regio Antwerpen waar vele belangrijke klanten gevestigd zijn evenals zijn administratieve zetel voor Vlaanderen.

Bedrijfsbezoeken

Voor geïnteresseerde groepen organiseert Elia rondleidingen. Deze omvatten een voorstelling van de onderneming met aansluitend een bezoek aan een controlecentrum en een hoogspanningsstation. De bezoekers krijgen op die manier een goed beeld van de activiteiten van een elektriciteitstrans-

missienetbeheerder. Deze rondleidingen vinden doorgaans plaats in de vestiging aan de Vilvoordselaan in de Brusselse havenzone, waar zich ook het Elia Training Center en het nationaal controlecentrum bevinden. Aanvragen kunnen gestuurd worden aan elia@znz.be.

In Duitsland

In overeenstemming met zijn waarden zet 50Hertz zich in voor een betere samenleving en duurzame ontwikkeling door de steun aan diverse projecten rond natuur- en landschapsbescherming, naast sociale en op de jeugd gerichte projecten. In 2011 heeft 50Hertz een partnerschap gesloten met het befaamde Konzerthaus in Berlijn en steunt het de concerten van de getalenteerde jonge celliste Sol Gabetta. Met zijn steun aan de vernieuwde traditionele herfstcross «Rennsteig-Herbstlauf» in Thüringen geeft 50Hertz ook blijk van zijn sociaal engagement in het hart van een regio waar belangrijke uitbreidingen van het net gepland zijn. 50Hertz is voorts de voornaamste partner van de tentoonstelling "Windstärken" (windkrachten) die in het najaar 2011 is opengegaan in het Duitse Museum voor Technologie. De tentoonstelling wil het grote publiek de wetenschappelijke, technische en economische impact laten zien die de wind heeft op ons elektrische systeem.

Relaties met de stakeholders

Elia voert een open en transparante dialoog met enerzijds zijn klanten, leveranciers, aandeelhouders, potentiële investeerders, overheidsadministraties en de bevolking in haar geheel, en anderzijds met alle personeelsleden van de groep.

Relaties met de leveranciers

Elia ontwikkelt met zijn leveranciers een duurzame relatie tot voordeel van alle partijen. Daarom steunt het aankoopbeleid op de volgende principes:

- een objectieve selectie- en toewijzingsprocedure;
- naleving van de Belgische en Europese wetgevingen;
- voortdurend zoeken naar nieuwe partners en innoverende oplossingen;
- een voorkeur voor leveranciers die onze doelstellingen delen, namelijk wat de exploitatie, het onderhoud en de ontwikkeling van een veilig zeker en betrouwbaar elektriciteitsnet betreft;
- een voorkeur voor leveranciers die een optimale dienstverlening garanderen, zowel voor de externe als voor de interne klanten;
- een voorkeur voor leveranciers die beschikken over de kennis en de ervaring om onze kosten te verlagen door de «total cost of ownership» tot een minimum te beperken;
- een voorkeur voor ondernemingscontracten en raamovereenkomsten, waarbij de aankoop van goederen meteen gekoppeld is met de levering

van de bijbehorende diensten, en voor procedures die een permanente kwalificatie van de leveranciers inhouden;

- een voorkeur voor resultaatsverbintenissen (of «service level agreements») in plaats van middelenverbintenissen;
- voortdurende evaluatie en verbetering van de kwaliteit, de veiligheid van personen en het leefmilieu;

Het behalen van een certificering of een attest (type VCA, BeSaCC, ISO9001, ISO14000, enz.) vormt een belangrijk criterium in de keuze van de leveranciers.

Relaties met de investeerders

Het departement Investor Relations onderhoudt een transparante communicatie en dialoog met de financiële analisten en met de huidige en potentiële investeerders.

Tussen de investeerders en de directie wordt er bilateraal gecommuniceerd, enerzijds om de resultaten, strategie en beslissingen van de onderneming toe te lichten, en anderzijds om de bekommer-

nissen van aandeelhouders en analisten te kennen, evenals de perceptie van de markt.

In dat verband werden meer dan tien roadshows georganiseerd met de algemeen directeur of de financieel directeur bij een honderdtal institutionele investeerders in de voornaamste financiële centra van Europa. De groep heeft ook deelgenomen aan het Belgian Excellence Investment Seminar, een gezamenlijke organisatie van NYSE en ING in New York. Buiten deze roadshows hebben investeerders en analisten de gelegenheid gekregen om persoonlijk of tijdens teleconferenties in discussie te treden met de algemeen directeur of de financieel directeur. Daarnaast was de Elia groep ook aanwezig op talrijke nationale en internationale investeringsconferenties alsook de jaarlijkse bijeenkomsten van de Vlaamse Federatie van Beleggingsclubs en Beleggers (VFB). De financiële nieuwsbrief «Investor News» ten slotte verstrekt regelmatig recente informatie over de onderneming aan investeerders.

Relaties met de medewerkers

SOCIALE RELATIES

Op sectoraal niveau

Om zijn rol binnen het Paritair Comité 326 ten volle te kunnen spelen biedt Synergrid, waartoe Elia behoort, zijn verschillende leden ondersteunende diensten en adviesverlening in sociale aangelegenheden aan, zoals:

- het opstellen van overgangsmodaliteiten voor de collectieve arbeidsovereenkomsten (cao's) die op zowel sectoraal niveau als in de ondernemingen worden gesloten;
- ondersteuning van de werking van de werkgeversorganisaties die nodig zijn om de onderhandelingen in de paritaire comités voor te bereiden;
- hulp aan de leden bij het zoeken naar oplossingen bij sociale conflicten;
- het beheer van de sectorale paritaire organen.

Na het ontwerp van interprofessioneel akkoord begin 2011 heeft de regering van lopende zaken een aantal uitvoeringsmaatregelen getroffen op nationaal niveau, met een maximale marge voor loonsverhoging van 0,3%. De onderhandelingen zullen in 2012 worden voortgezet.

Er is een cao gesloten over de opleidingsinspanningen in de ondernemingen van de sector. Binnen het PC 218 is op 24 juni 2011 een sectorale cao ondertekend over de koopkracht, mobiliteit, opleiding, het vervroegd pensioen en de tijdscredieten.

Op groepsniveau

Cao's op ondernemingsniveau zijn gesloten over de omzetting van cao 90 (premie verbonden aan het bereiken van collectieve resultaten) voor Elia System Operator en Elia Engineering. De gemeenschappelijke ondernemingsraad (Elia System Operator, Elia Asset en Elia Engineering) heeft in 2011 geregeld vergaderd en is onder meer uitvoerig geïnformeerd over de financiële en economische situatie van de Elia groep, ook ter gelegenheid van de jaarlijkse buitengewone ondernemingsraad.

De drie Comités voor Preventie en Bescherming op het Werk van Elia en het CPBW van Elia Engineering hebben geregeld vergaderd, afzonderlijk of samen, onder meer over het onthaal van nieuwe medewerkers en het jaarlijks actieplan 2012 inzake veiligheid. Op initiatief van de CPBW's heeft een gemeenschappelijke werkgroep «cao 100 – preventiebeleid voor drugs en alcohol» een preventiebeleid uitgewerkt betreffende het gebruik van deze stoffen op het werk, die is goedgekeurd door de ondernemingsraad van 17 oktober 2011 en als bijlage toegevoegd aan het arbeidsreglement.

Op 19 september 2011 zijn de volgende cao's gesloten:

- een cao die bepaalt dat er vanaf 1 oktober 2011 nog maar één vakbondsafvaardiging zal zijn voor Asset et Elia System Operator, als gevolg van de reorganisatie binnen Asset Management;
- een cao die bepaalt dat Elia Asset, Elia System Operator en Elia Engineering na de sociale verkiezingen van 2012 nog maar één technische exploitatie-entiteit zullen vormen, voor de ondernemingsraad en voor het Comité voor Preventie en Bescherming op het Werk.

De dialoog met de organen die het personeel vertegenwoordigen is op constructieve wijze verlopen, zonder sociale conflicten.

50Hertz Transmission

50Hertz Transmission onderhoudt via het systeem van Mitbestimmung nauwe en constructieve relaties met de organen die het personeel vertegenwoordigen. In 2011 zijn de personeelsafgevaardigden nauw betrokken bij het interne project POWER dat bestaat uit een geheel van initiatieven gericht op het versterken van de strategische oriëntatie en prestaties van 50Hertz. De personeelsvertegenwoordigers werden ook geregeld geïnformeerd over de financiële en economische situatie via het Economisch Comité.

“Naast de sociale relaties die worden onderhouden via de officiële organen die het personeel van de groep vertegenwoordigen, heeft de Elia groep talrijke gelegenheden voor ontmoeting, informatie en dialoog tussen de medewerkers gecreëerd, zowel in Duitsland als in België.”

Interne relaties binnen de onderneming

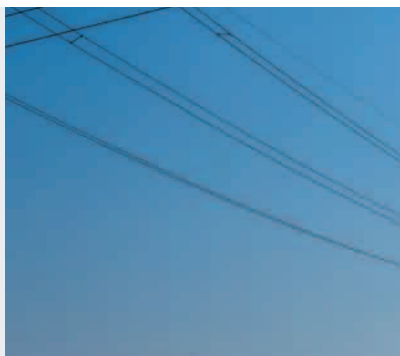
Naast de sociale relaties die worden onderhouden via de officiële organen die het personeel van de groep vertegenwoordigen, heeft de Elia groep talrijke gelegenheden voor ontmoeting, informatie en dialoog tussen de medewerkers gecreëerd, zowel in Duitsland als in België. Het gaat zowel om bijeenkomsten die op het niveau van de onderneming in haar geheel plaatsvinden – bijvoorbeeld de ontmoetingen op het terrein van de algemeen directeur met de werknemers – als op het niveau van specifieke directies (decentrale informatiesessies), departementen of teams.

Specifieke informatiesessies werden georganiseerd in België binnen de directie Asset Management, na de organisatorische wijzigingen die in 2011 werden doorgevoerd, en in Duitsland in het kader van het POWER-project. Diverse communicatiekanalen zorgen er bovendien voor dat de medewerkers van de groep geregeld worden geïnformeerd (intranet, elektronische newsletters, bedrijfsmagazine, lunchbijeenkomsten, enz.).

In 2011 zijn voor het eerst ontmoetingsmomenten georganiseerd tussen Belgische en Duitse collega's: sportieve challenge in België, sportdag in Berlijn, beklimming van de Col du Galibier, gezamenlijke vergadering van de Belgische en Duitse managementteams.

Relaties met de klanten

Het departement Customer Relations en zijn teams van klantenverantwoordelijken (Account Managers) vormen de hoeksteen van de relatie van Elia met zijn klanten. Het jaar 2011 werd gekenmerkt door de specifieke behoefte aan communicatie over de nieuwe tarieven 2012-2015. Hoewel er tot eind 2011 onzekerheid over de tarieven bleef bestaan, heeft Elia zich ingespannen om de klanten zo goed mogelijk over de nieuwe tariefmechanismen te informeren. Op 28 december 2011 vonden er informatiesessies plaats waarop de tarieven voor 2012-2015 duidelijk werden uiteengezet.

De Users' Group, die door Elia is opgericht als bevoorrecht communicatiekanaal met de netgebruikers, heeft verschillende vergaderingen aan dit thema gewijd. Wat de distributienet-beheerders betreft, heeft er overleg plaatsgevonden in de kantoren van de CREG dat gevolgd werd door verschillende bilaterale vergaderingen. Elia is ook gestart met een herziening van de samenwerkingsovereenkomst binnen Synergrid om de nieuwe tariefprincipes in deze overeenkomst op te nemen.

Elia organiseert elk jaar een dag ter intentie van al zijn klanten om ze te informeren, om de dialoog met hen te versterken en de uitwisseling van ideeën te bevorderen over thema's die hen aanbelangen. De Klantendag 2011 mocht zich verheugen over een recordopkomst. In twee discussiepanelen werden bijzonder interessante gesprek-

ken gevoerd. Het eerste panel bestond uit Noémie Laumont van Edora, Marcel Cailliau van FEBEG, Francis van Gijseghe van ODE Vlaanderen, André Pictoel, directeur van de Vlaamse regulator VREG, en het hoofd van het departement Customer relations van Elia. Zij bespraken het thema van de aansluiting van de gedecentraliseerde productie. Het tweede panel, dat handelde over de ontwikkeling en regulering van de Europese markt, bestond uit Alberto Potoschnig, directeur van het Europese regelingsagentschap (ACER), Dominique Woitrin, technisch directeur van de CREG, Anne-Malorie Geron, Head of Markets van Eurelectric, Catherine Vandendorre, CEO van Belpex, en Daniel Dobbeni, voorzitter van ENTSO-E. Elke maand wordt ook een elektronische nieuwsbrief naar de klanten gestuurd. Op de website van Elia is gedetailleerde informatie in alle transpa-

rantie beschikbaar. En via het extranet kunnen de klanten ook op efficiënte, gebruiksvriendelijke en veilige wijze toegang krijgen tot de applicaties en informatie die hen interesseert.

Relaties met de overheid, buurtbewoners en het grote publiek

Tijdens de uitvoering van investeringswerken, onderhoudsbeurten of dringende interventies zorgt Elia er altijd voor de bevoegde administraties en autoriteiten evenals de buurtbewoners te informeren over de eventuele gevolgen van zijn installaties en operaties op hun dagelijkse activiteiten. Dat gebeurt in het bijzonder tijdens werkzaamheden die worden uitgevoerd door contractors of onderhoudsteams.

> Customers' Day

Elia organiseert ook elk jaar een dag voor al zijn klanten om ze te informeren, om de dialoog met hen te versterken en om de uitwisseling van ideeën te bevorderen over thema's die hen aanbelangen.

50.000

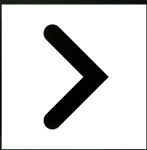
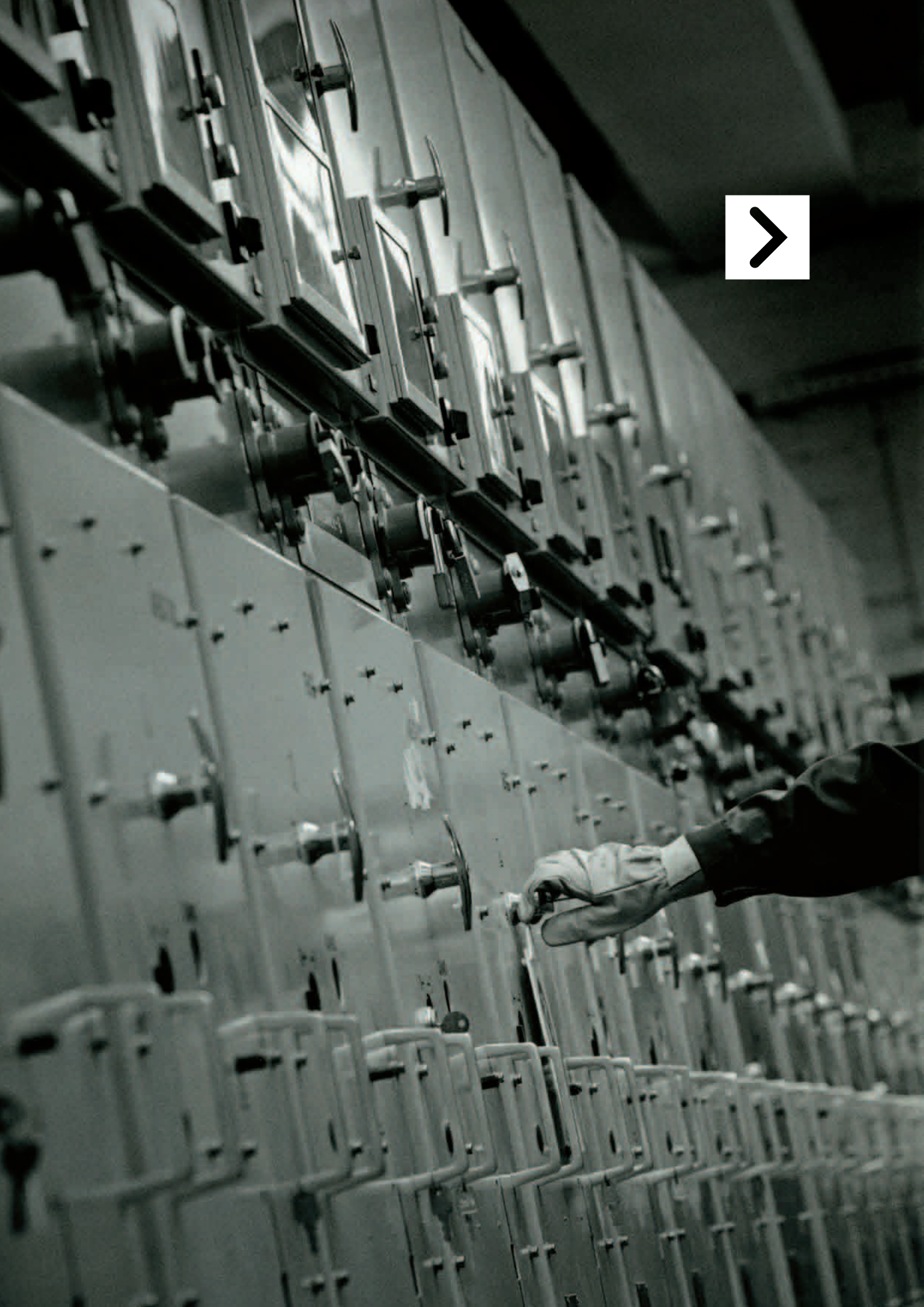
De regionale technische secretariaten behandelen jaarlijks 50.000 vragen

Aanwezigheid op het terrein tijdens informatievergaderingen met het publiek of de overheid, een doorlopend open lijn via de regionale technische secretariaten van Brussel, Merksem en Namen, toegang tot onze website www.elia.be.
be: dit zijn maar een paar voorbeelden van de aandacht die Elia heeft voor alle personen of openbare besturen die op zoek zijn naar informatie. In 2011 werden meerdere informatievergaderingen georganiseerd in het kader van de publieke raadpleging die samenhang met de vergunningsprocedures voor het project Stevin.

Elia is ook gehoord tijdens de hoorzittingen van de Commissie Economie in het federaal parlement in het kader van het wetsontwerp van minister Marnette tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten.

De regionale technische secretariaten behandelen elk jaar ongeveer 50.000 vragen.

“Elia heeft aandacht voor alle personen of openbare besturen die op zoek zijn naar informatie. Aanwezigheid op het terrein tijdens informatievergaderingen met het publiek of de overheid, een hotline met de regionale technische secretariaten in Brussel, Merksem en Namen, toegang tot onze website www.elia.be: dit zijn enkele voorbeelden.”

04

Corporate governance verklaring

Elia voldoet aan de specifieke verplichtingen betreffende transparantie, neutraliteit en niet-discriminatie ten opzichte van al zijn stakeholders.

De Corporate Governance bij Elia steunt op twee pijlers:

- de Corporate Governance Code die Elia heeft goedgekeurd als referentiecode,
- de Wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en het Koninklijk Besluit van 3 mei 1999 betreffende het beheer van het elektriciteitstransmissienet en die van toepassing zijn op Elia als netbeheerder.

Samenstelling van de bestuursorganen

Raad van Bestuur¹

VOORZITTER

- **Luc Van Nevel**, mandaat van voorzitter vernieuwd op 10 mei 2011, onafhankelijke bestuurder

VICEVOORZITTERS

- **Francis Vermeiren**, mandaat van vicevoorzitter vernieuwd op 10 mei 2011, Publi-T
- **Thierry Willemarck**, mandaat van vicevoorzitter vernieuwd op 10 mei 2011, onafhankelijke bestuurder

BESTUURDERS

- **Jennifer Debatisse**, mandaat vernieuwd op 10 mei 2011, Publi-T
- **Clement De Meersman**, mandaat vernieuwd op 10 mei 2011, onafhankelijke bestuurder
- **Johan De Roo**², tot 25 augustus 2011, Publi-T
- **Jacques de Smet**, mandaat vernieuwd op 10 mei 2011, onafhankelijke bestuurder
- **Claude Grégoire**, mandaat vernieuwd op 10 mei 2011, Publi-T
- **Philip Heylen**³, vanaf 25 augustus 2011, Publi-T
- **Jean-Marie Laurent Josi**, mandaat vernieuwd op 10 mei 2011, onafhankelijke bestuurder
- **Miriam Maes**⁴, mandaat vernieuwd op 10 mei 2011, onafhankelijke bestuurder
- **Jane Murphy**, mandaat vernieuwd op 10 mei 2011, onafhankelijke bestuurder
- **Dominique Offergeld**, mandaat vernieuwd op 10 mei 2011, Publi-T
- **Steve Stevaert**⁵, mandaat vernieuwd op 10 mei 2011, Publi-T
- **Leen Van den Neste**, mandaat vernieuwd op 10 mei 2011, Publi-T

EREVOORZITTER

- **Ronnie Belmans**⁶

Corporate governance comité

- **Thierry Willemarck**, voorzitter
- **Jane Murphy**
- **Luc Van Nevel**, tot 10 mei 2011
- **Miriam Maes**, vanaf 10 mei 2011

Auditcomité

- **Clement De Meersman**, voorzitter
- **Jacques de Smet**
- **Claude Grégoire**

Vergoedingscomité

- **Jean-Marie Laurent Josi**, voorzitter
- **Jacques de Smet**
- **Francis Vermeiren**

1 Samenstelling van de Raden van Bestuur van Elia System Operator en Elia Asset op 31 december 2011. De Raden van Bestuur tellen sinds 13 januari 2011 elk veertien leden.

2 De Raden van Bestuur van Elia System Operator en Elia Asset hebben op 25 augustus 2011 het vrijwillige ontslag van Johan De Roo aanvaard, met ingang op 24 augustus 2011 om 24 uur. Philip Heylen werd op 25 augustus 2011 gecoöpteerd als niet-onafhankelijke bestuurder ter vervanging van Johan De Roo. Hij werd vervolgens op 26 oktober 2011 definitief benoemd door de buitengewone algemene vergadering van Elia System Operator en van Elia Asset.

3 Zie referentie 4.

4 Als gevolg van de uitbreiding van de Raden van Bestuur van twaalf naar veertien leden werden Miriam Maes en Steve Stevaert op 13 januari 2011 gecoöpteerd als onafhankelijke bestuurder, respectievelijk niet-onafhankelijke bestuurder. Ze werden definitief benoemd door de gewone algemene vergadering van Elia System Operator en Elia Asset van 10 mei 2011.

5 Idem.

6 Impliceert dat hij niet meer moet zetelen in de Raden van Bestuur.

College van commissarissen

- **Klynveld Peat Marwick Goerdeler** Bedrijfsrevisoren cvba, vertegenwoordigd door **Alexis Palm**
- **Ernst & Young** Bedrijfsrevisoren cvba, vertegenwoordigd door **Marnix Van Dooren**

Directiecomité

- **Daniel Dobbeni**, voorzitter en Chief Executive Officer
- **Jacques Vandermeiren**, vicevoorzitter en Chief Corporate Officer
- **Jan Gesquière**, Chief Financial Officer
- **Hubert Lemmens**, Chief Innovation Officer
- **Roel Goethals**, Directeur European Activities & Participations
- **Frank Vandenbergh**, Directeur Energy & System Management
- **Markus Berger**, Directeur Asset Management

Secretaris-generaal

- **Pierre Bernard** tot 10 mei 2011
- **Gregory Pattou** vanaf 10 mei 2011

Raad van Bestuur

De Raden van Bestuur van Elia System Operator en Elia Asset zijn identiek en sinds de wijziging van de statuten op 13 januari 2011 elk samengesteld uit 14 leden die geen enkele directiefunctie vervullen bij Elia System Operator noch bij Elia Asset. De helft van de leden zijn onafhankelijke bestuurders die voldoen aan de voorwaarden zoals omschreven in artikel 526ter van het Wetboek van Vennootschappen en in de statuten, en waarvoor de CREG een eensluidend gunstig advies heeft uitgebracht wat hun onafhankelijkheid betreft.

In overeenstemming met de wettelijke en statutaire bepalingen worden de Raden van Bestuur ondersteund door drie comités: een corporate governance comité, een auditcomité en een ver-

goedingscomité. Deze zijn identiek voor Elia System Operator en Elia Asset. De Raden van Bestuur zien toe op de efficiënte werking van deze comités.

BENOEMING VAN DE BESTUURDERS

De Raden van Bestuur hebben in 2011 de volgende wijzigingen ondergaan:

- Als gevolg van de uitbreiding van de Raden van Bestuur naar veertien leden werden Miriam Maes en Steve Stevaert op 13 januari 2011 gecoöpteerd als onafhankelijke bestuurder, respectievelijk als niet-onafhankelijke bestuurder, en op 10 mei 2011 definitief benoemd door de gewone algemene vergadering van Elia System Operator en van Elia Asset.
- Op 10 mei 2011 werden de mandaten van de veertien bestuurders, van wie zeven onafhankelijke en zeven niet-onafhankelijke, voor een termijn van zes jaar vernieuwd door de algemene vergadering van Elia System Operator en van Elia Asset. De CREG heeft een positief advies uitgebracht betreffende de benoeming van de onafhankelijke bestuurders.
- Johan De Roo heeft vrijwillig ontslag genomen als bestuurder; dit ontslag werd op 25 augustus 2011 aanvaard door de Raden van Bestuur van Elia System Operator en Elia Asset, en gaat in op 24 augustus 2011 om 24 uur.
- De Raden van Bestuur hebben Philip Heylen op 25 augustus 2011 gecoöpteerd als niet-onafhankelijke bestuurder, ter vervanging van Johan De Roo. Philip Heylen werd op 26 oktober 2011 definitief benoemd door de buitengewone algemene vergadering van Elia System Operator en van Elia Asset.

Alle bestuursmandaten verstrijken onmiddellijk na afloop van de algemene vergadering van 2017 met betrekking tot het boekjaar dat wordt afgesloten op 31 december 2016. De termijn van zes jaar wijkt af van de periode van vier jaar die de Belgische Corporate Governance Code aanbeveelt, en is gerechtvaardigd wegens de technische, financiële en juridische complexiteit die eigen is aan de taken van de transmissienetbeheerder en die een langere ervaring in deze materie vereisen.

Er dient te worden aangestipt dat specifieke corporate governance voorschriften gelden voor de benoeming van de onafhankelijke en niet-onafhankelijke leden van de Raden van Bestuur van Elia System Operator en van Elia Asset en hun adviserende comités, evenals voor de rol van deze laatste. Deze benoemings-

procedures worden vastgesteld door de Wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en in de statuten van de vennootschappen.

De Wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt heeft aan het corporate governance comité een belangrijke taak gegeven bij het voorstellen van onafhankelijke kandidaat-bestuurders. De onafhankelijke bestuurders worden immers benoemd op basis van een door het corporate governance comité opgestelde lijst van onafhankelijke kandidaat-bestuurders. Het comité onderzoekt het up-to-date curriculum vitae van elke kandidaat en een verklaring op erewoord inzake de onafhankelijkheidscriteria die overeenkomstig de wettelijke en statutaire bepalingen van toepassing zijn. De algemene vergadering benoemt vervolgens de onafhankelijke bestuurders. De benoemingen worden voor eensluidend advies inzake onafhankelijkheid voorgelegd aan de CREG, die haar advies moet uitbrengen over elke onafhankelijke bestuurder. Een gelijkaardige procedure geldt indien een mandaat van onafhankelijke bestuurder openvalt tijdens de duur van het mandaat en indien de Raad van Bestuur een van de door het corporate governance comité voorgestelde kandidaten coöpteert.

Het corporate governance comité oefent de taak van een benoemingscomité uit voor wat de onafhankelijke bestuurders betreft. Voor wat de benoeming van de niet-onafhankelijke bestuurders betreft, is er geen benoemingscomité dat hierover aanbevelingen formuleert aan de Raad van Bestuur. Op dit punt wordt dus afgeweken van de Corporate Governance Code. Deze afwijking wordt verantwoord doordat de Raad van Bestuur in de mate van het mogelijke steeds tracht een consensus te bereiken. Meer nog: geen enkele belangrijke beslissing kan worden genomen zonder een meerderheid te bereiken binnen de groep van onafhankelijke bestuurders en de groep van niet-onafhankelijke bestuurders.

BENOEMING VAN DE LEDEN VAN DE COMITES

De mandaten van de voorzitters, vicevoorzitters en leden van de verschillende comités ter ondersteuning van de Raad van Bestuur werden door de Raad van Bestuur van 10 mei 2011 voor een termijn van drie jaar vernieuwd.

Miriam Maes werd als lid van het corporate governance comité benoemd door de Raad van Bestuur van 10 mei 2011. Zij vervangt Luc Van Nevel.

COLLEGE VAN COMMISSARISSEN

De gewone algemene vergaderingen van Elia System Operator en Elia Asset van 10 mei 2011 hebben het mandaat van Ernst & Young Bedrijfsrevisoren en Klynveld Peat Marwick Goerdeler Bedrijfsrevisoren als commissarissen verlengd. Zij worden respectievelijk vertegenwoordigd door Marnix Van Dooren en Alexis Palm.

Hun mandaat werd verlengd voor een periode van drie jaar. Hun mandaat eindigt onmiddellijk na afloop van de gewone algemene vergadering van 2014 met betrekking tot het boekjaar dat op 31 december 2013 wordt afgesloten.

De jaarlijkse bezoldiging van het college van commissarissen voor de controle van de enkelvoudige en de geconsolideerde

jaarrekeningen van Elia System Operator, evenals de enkelvoudige jaarrekeningen van Elia Asset en van Elia Engineering werd vastgelegd op een bedrag van € 150.000 (€ 90.000 voor Elia System Operator, € 50.000 voor Elia Asset en € 10.000 voor Elia Engineering). Dit bedrag wordt jaarlijks geïndexeerd op basis van de index van de kosten van het levensonderhoud.

ACTIVITEITENVERSLAG VAN DE RAAD VAN BESTUUR

De Raad van Bestuur oefent de volgende bevoegdheden uit krachtens de Wet van 29 april 1999:

- hij bepaalt het algemeen beleid, de waarden en de strategie van de vennootschap; bij het omzetten van waarden en strategieën in de voornaamste beleidslijnen houdt de raad rekening met het maatschappelijk verantwoord ondernemen ('corporate social responsibility'), met genderdiversiteit en met diversiteit in het algemeen;
- hij oefent de bevoegdheden uit die hem worden toegekend door het Wetboek van vennootschappen en de Wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt, met uitzondering van de bevoegdheden die aan het directiecomité worden toegekend of gedelegeerd;
- hij onderneemt alle acties die nuttig of nodig zijn om het maatschappelijk doel van de onderneming te realiseren, met uitzondering van de handelingen die behoren tot bevoegdheden die exclusief aan het directiecomité werden toegewezen of gedelegeerd en van de bevoegdheden die bij wet of door de statuten aan de algemene vergadering zijn toegekend;
- hij oefent de bevoegdheden uit die hem door de statuten worden toegekend;
- hij oefent toezicht uit. In dit kader oefent hij onder andere een algemeen toezicht uit op het directiecomité, met inachtneming van de wettelijke beperkingen op het vlak van toegang tot de commerciële en andere vertrouwelijke gegevens betreffende de netgebruikers en de verwerking ervan; hij monitort en beoordeelt de doeltreffendheid van de adviserende comités van de Raad van Bestuur.

De Raad van Bestuur van Elia System Operator vergaderde tienmaal en die van Elia Asset vergaderde in 2011 achtmaal. De volgende leden lieten zich op één of meer vergaderingen van de raad verontschuldigen: Claude Grégoire op 13 januari 2011, Steve Stevaert en Thierry Willemarck op 24 maart 2011, Johan De Roo op 10 mei 2011, Jean-Marie Laurent Josi, Leen Van den Neste en Francis Vermeiren op 23 juni 2011, Clement De Meersman, Philip Heylen en Miriam Maes op 11 oktober 2011, Jennifer Debatisse, Clement De Meersman, Jean-Marie Laurent Josi, Miriam Maes, Jane Murphy, Leen Van den Neste, Francis Vermeiren et Thierry Willemarck op 23 december 2011.

Indien een bestuurder niet aanwezig kan zijn, laat hij zich meestal vertegenwoordigen. Overeenkomstig artikel 19.4 van de statuten van Elia System Operator en artikel 18.4 van de statuten van Elia Asset kan een bestuurder die verhinderd of afwezig is, aan een ander lid van de raad schriftelijk volmacht geven om hem te vertegenwoordigen en in zijn plaats te stemmen. Geen enkele volmachtdrager mag meer dan twee bestuurders vertegenwoordigen.

Belangrijke gebeurtenissen in 2011

Statutenwijzigingen

De statuten van Elia System Operator en van Elia Asset werden in 2011 gewijzigd om de Raden van Bestuur uit te breiden naar veertien leden en ingevolge de nieuwe Wet van 20 december 2010 betreffende de uitoefening van bepaalde rechten van de aandeelhouders.

De statutenwijziging moet de ter zake geldende bepalingen van het Wetboek van vennootschappen en de statuten van de voormelde vennootschappen naleven (in het bijzonder de artikelen 28 en 29 van de statuten van Elia System Operator en de artikelen 27 en 28 van Elia Asset).

De recentste versie van de statuten is integraal beschikbaar op de website van de vennootschap.

Uitbreiding van de Raad van Bestuur tot veertien leden

De Raden van Bestuur van Elia System Operator en Elia Asset werden door de buitengewone vergadering van 13 januari 2011 uitgebreid van twaalf tot veertien leden, en zijn samengesteld uit zeven onafhankelijke en zeven niet-onafhankelijke bestuurders.

Deze uitbreiding beantwoordt aan de uitbreiding van de toezichtfunctie van de Raad van Bestuur van Elia System Operator als gevolg van de internationale ontwikkelingen, meer bepaald de overname van 50Hertz Transmission en de niet-gereguleerde activiteiten.

Aangezien de Raden van Bestuur van Elia Asset en Elia System Operator dezelfde samenstelling moeten hebben overeenkomstig artikel 9bis, §3 van de Wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt, werden beide raden verruimd tot 14 leden.

De statuten werden daarom als volgt gewijzigd:

- wijziging van de eerste zin van artikel 12.1 van de statuten met het oog op de uitbreiding van de Raad van Bestuur van twaalf naar veertien leden;
- invoeging van een nieuw artikel 12.4 in de statuten opdat de Raad van Bestuur geldig kan vergaderen en beslissen indien bij het openvallen van het mandaat van één of meerdere bestuurders, de Raad van Bestuur tijdelijk uit minder dan veertien bestuurders zou bestaan;
- wijziging van artikel 13.5.2 van de statuten om de voordrachtrechten van de houders van A- en C-aandelen met het oog op de uitbreiding van de Raad van Bestuur van twaalf naar veertien leden.

Ingevolge deze uitbreiding werden twee nieuwe bestuurders benoemd, namelijk een onafhankelijke en een niet-onafhankelijke.

Nieuwe wet van 20 december 2010 betreffende de uitoefening van bepaalde rechten van aandeelhouders

De nieuwe wet van 20 december 2010 betreffende de uitoefening van bepaalde rechten van aandeelhouders die in werking is getreden op 1 januari 2012 (hierna de "Wet Aandeelhoudersrechten"), heeft de rechten van de aandeelhouders uitgebreid door een aantal wijzigingen aan te brengen in het Wetboek van vennootschappen. Elia System Operator en Elia Asset hebben hun statuten op 26 oktober 2011 gewijzigd om ze vóór 1 januari 2012 in overeenstemming te brengen met deze nieuwe bepalingen.

De volgende wijzigingen werden aangebracht aan de statuten van Elia System Operator:

- wijziging van artikel 24.1 van de statuten ingevolge de nieuwe regel inzake het interpellatierecht van de aandeelhouders. De vennootschap moet de schriftelijke vragen uiterlijk op de zesde (6^e) dag vóór de algemene vergadering ontvangen;
- wijziging van artikel 24.3 van de statuten ingevolge de nieuwe regel inzake de deelname aan de algemene vergadering bij volmacht;
- wijziging van artikel 26.1 van de statuten ingevolge de nieuwe regel inzake het recht om onderwerpen op de agenda van de algemene vergadering te plaatsen;
- wijziging van artikel 26.2 van de statuten ingevolge de verlenging van de termijn waarmee de Raad van Bestuur de algemene vergadering kan verdagen;
- wijziging van artikel 27 van de statuten ingevolge de nieuwe regel inzake het recht om deel te nemen aan de algemene vergadering en om er, in voorkomend geval, stemrecht uit te oefenen;
- wijziging van artikel 28.3 van de statuten ingevolge de nieuwe regel inzake het stemmen per brief op de algemene vergadering;
- wijziging van artikel 30 van de statuten ingevolge de nieuwe regel inzake de openbaarmaking van de notulen van de algemene vergadering;
- wijziging van artikel 31 van de statuten ingevolge de nieuwe regel inzake de termijn waarbinnen de Raad van Bestuur de nodige stukken dient te overhandigen aan de commissarissen.

“Eurogrid International (voor 60% filiaal van Elia) heeft een participatie van 10% genomen in de eerste fase van het project Atlantic Wind Connection voor de ontwikkeling van het eerste offshore HVDC-net voor de Oostkust van de Verenigde Staten. De andere partners zijn Google, Marubeni, Good Energies en Atlantic Grid Development. De groep kan dankzij dit project vooral expertise ontwikkelen voor vergelijkbare toekomstige projecten in Europa zoals de offshore netten en de toekomstige elektriciteitssnelwegen.”

Vernieuwing van het mandaat van de leden van de Raad van Bestuur, de adviserende comités van de Raad van Bestuur, de voorzitter en de vicevoorzitters; benoeming van de nieuwe secretaris-generaal

Ingevolge het verstrijken van hun mandaten werden de zeven onafhankelijke en de zeven niet-onafhankelijke bestuurders door de algemene vergadering van Elia System Operator en van Elia Asset van 10 mei 2011 herbenoemd voor een termijn van 6 jaar die verstrijkt onmiddellijk na de algemene vergadering van 2017 met betrekking tot het boekjaar dat werd afgesloten op 31 december 2016.

De onafhankelijke bestuurders voldeden op het moment van hun herbenoeming aan alle voorwaarden inzake onafhankelijkheid zoals beschreven in artikel 526ter van het Wetboek van vennootschappen. Thierry Willemarck, Clement De Meersman, Jean-Marie Laurent Josi en Luc Van Nevel hebben aangegeven ontslag te zullen nemen wanneer de totale duur van hun mandaat 12 jaar bedraagt, zoals bepaald in artikel 526ter, alinea 2.

Op 10 mei 2011 werden de mandaten van voorzitter Luc Van Nevel en vicevoorzitters Francis Vermeiren en Thierry Willemarck vernieuwd voor een termijn van drie jaar of minder indien opgelegd door de hoger vermelde wettelijke bepalingen.

De mandaten van de leden van de comités ter ondersteuning van de Raad van Bestuur werden eveneens op 10 mei 2011 vernieuwd (zie hoger).

Hernieuwing van het mandaat van de commissarissen

Ernst & Young Bedrijfsrevisoren (vertegenwoordigd door Marnix Van Dooren) en Klynveld Peat Marwick Goerdeler Bedrijfsrevisoren (vertegenwoordigd door Alexis Palm) werden als commissarissen herbenoemd voor een termijn van 3 jaar (zie hoger).

Benoeming van een nieuwe secretaris-generaal

Gregory Pattou werd benoemd tot secretaris-generaal van Elia System Operator en Elia Asset, ter vervanging van Pierre Bernard die vrijwillig ontslag heeft genomen.

Participatie in Atlantic Wind Connection

Eurogrid International (voor 60% filiaal van Elia) heeft een participatie van 10% genomen in de eerste fase van het project Atlantic Wind Connection voor de ontwikkeling van het eerste offshore HVDC-net voor de Oostkust van de Verenigde Staten. De andere partners zijn Google, Marubeni, Good Energies en Atlantic Grid Development. Elia heeft ook een langetermijn-consultancycontract gesloten met de ontwikkelaar van het project. De groep kan dankzij dit project vooral expertise ontwikkelen voor vergelijkbare toekomstige projecten in Europa zoals de offshore netten en de toekomstige elektriciteitssnelwegen.

Verwerving van eigen aandelen door de onderneming

De toelating die aan de Raad van Bestuur van Elia System Operator werd gegeven inzake de verwerving van eigen aandelen door de vennootschap in geval van een dreigend ernstig nadeel, zoals bepaald in artikel 37 van de statuten, werd vernieuwd voor een periode van drie jaar, te rekenen vanaf de publicatie van de beslissing van de buitengewone algemene vergadering van 26 oktober 2011.

Opvolging van de voorzitter van het directiecomité

Jacques Vandermeiren werd tijdens de Raad van Bestuur van 24 november en op voordracht van het corporate governance comité benoemd tot toekomstig algemeen directeur en voorzitter van het directiecomité van Elia. Hij zal in het tweede semester van 2012 Daniel Dobbeni opvolgen. Nadien zal Elia blijven genieten van de expertise van Daniel Dobbeni, onder meer voor het opvolgen en het verlenen van adviezen met betrekking tot de energiemarkten op Europees en op internationaal vlak. Ook voor de vertegenwoordiging binnen de organen van de dochterondernemingen van de groep en de uiteenlopende verenigingen van de sector zal Elia op hem een beroep blijven doen.

Tariefvoorstel 2012-2015

De CREG (Commissie voor Regulering van de Elektriciteit en het Gas) keurde het voorstel goed dat Elia had ingediend conform de regels die de regulator had opgesteld voor de elektriciteitstransmissietarieven in de periode van 2012 tot en met 2015.

Deze tarieven werden bepaald na overleg tussen de regulator en Elia, om gepaste tariefsignalen te leveren aan de marktspeelers, zowel wat de injecties als wat de afnames betreft, en te beantwoorden aan de behoeften van de onderneming in de uitoefening van haar opdracht. Ze houden ook rekening met de ontwikkelingen in de energiesector in de loop van de eerste tariefperiode 2008-2011, met in de achtergrond het gegeven van de economische onzekerheid en de niet-tijdige omzetting van het derde pakket van Europese richtlijnen. Met deze tarieven worden incentivemechanismen ingevoerd ten voordele van de verbruikers en de onderneming, om een efficiënt beheer aan te moedigen en tegelijk de uitstekende betrouwbaarheid te handhaven waarvoor het Belgische net al vele jaren bekendstaat.

Afgelasting van de kapitaalverhoging ten behoeve van het personeel

Wegens de turbulenties op de financiële markten, gecombineerd met het uitblijven van omzetting van het derde pakket van Europese richtlijnen in Belgische wetgeving, besliste de Raad van Bestuur op voorstel van het directiecomité om de

voor het personeel voorbehouden kapitaalverhoging, die hij ter stemming wilde voorleggen, te schrappen van de agenda van de buitengewone algemene vergadering van 26 oktober.

Vergoedingscomité

Naast zijn gebruikelijke bevoegdheden ter ondersteuning van de Raad van Bestuur heeft het vergoedingscomité krachtens artikel 526quater van het Wetboek van vennootschappen en de Wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt de taak om aan de Raad van Bestuur aanbevelingen te formuleren over het remuneratiebeleid en de individuele remuneratie van de leden van het directiecomité en de bestuurders. Daarnaast stelt het vergoedingscomité een remuneratieverslag op dat door het comité wordt toegelicht op de gewone algemene vergadering.

Het vergoedingscomité heeft 12 keer vergaderd, in het bijzonder met betrekking tot het proces inzake de opvolging van de voorzitter van het directiecomité.

De vennootschap evalueert jaarlijks haar kaderpersoneel, in overeenstemming met haar performancemanagementbeleid. Dit beleid is ook van toepassing op de leden van het directiecomité. Het vergoedingscomité evalueert zo de leden van het directiecomité op basis van een aantal kwantitatieve en kwalitatieve collectieve en individuele doelstellingen.

Het dient aangestipt dat het remuneratiebeleid wat betreft het variabele gedeelte van de vergoeding van het directiecomité werd aangepast om rekening te houden met de invoering van de meerjarentarieven. Het gevolg hiervan is dat het loonbeleid voor de leden van het directiecomité sinds 2008 onder andere een jaarlijkse variabele vergoeding en een deelneming op lange termijn omvat, gespreid over de duur van de meerjarenregulering. De jaarlijkse variabele vergoeding bestaat uit twee delen: de realisatie van kwantitatieve collectieve doelstellingen en de persoonlijke prestaties, waaronder de stand van voortgang in de ondernemingsprojecten.

Het vergoedingscomité heeft eveneens aanbevelingen gedaan aan het corporate governance comité betreffende de opvolging van de voorzitter van het directiecomité in het kader van het proces met het oog op het verzekeren van de continuïteit in het directiecomité. Het heeft daarnaast ook een voorstel geformuleerd voor de kapitaalverhoging ten behoeve van het personeel die in 2011 en 2012 zou plaatsvinden (voor deze twee punten zie het hoofdstuk 'Belangrijke gebeurtenissen').

Auditcomité

Naast zijn gebruikelijke bevoegdheden ter ondersteuning van de Raad van Bestuur heeft het auditcomité krachtens artikel 526bis van het Wetboek van vennootschappen en de Wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt de volgende taken:

- de rekeningen onderzoeken en de budgetcontrole uitvoeren,
- het proces van financiële verslaggeving monitoren,
- de doeltreffendheid van de interne systemen voor controle en risicobeheer monitoren.

- de interne audits en hun doeltreffendheid monitoren,
- de wettelijke controle van de jaarrekeningen monitoren,
- de onafhankelijkheid van de commissarissen beoordelen en monitoren,
- voorstellen formuleren aan de Raad van Bestuur voor de (her)benoeming van de commissarissen en de voorwaarden van hun aanstelling,
- in voorkomend geval een onderzoek instellen naar de kwesties die aanleiding geven tot de ontslagname van de commissarissen, en aanbevelingen formuleren voor acties die in dit verband vereist zijn,
- de aard en de reikwijdte nagaan van de niet-auditdiensten die de commissarissen verstrekken,
- de doeltreffendheid van de externe auditprocessen monitoren.

Krachtens artikel 96, §1, 9° van het Wetboek van vennootschappen moet dit verslag de verantwoording bevatten van de onafhankelijkheid en deskundigheid op het gebied van boekhouding en audit van ten minste één lid van het auditcomité. De verplichting dat ten minste één lid van het auditcomité over de nodige deskundigheid op het gebied van boekhouding en audit moet beschikken, maakt ook deel uit van de statuten.

Clement De Meersman, voorzitter van het auditcomité, is onafhankelijk bestuurder en beschikt over een ruime ervaring en vakkennis op het gebied van boekhouding en audit. Hij is houder van het diploma van burgerlijk ingenieur elektromechanica van de KU Leuven en doctorerde aan diezelfde universiteit in de toegepaste wetenschappen. Hij volgde bovendien cursussen 'executive training' bij IMD (Zwitserland) en Vlerick Management School. Hij was visiting student researcher aan het MIT (USA) en aan het Institute of Technology in Tokio. Hij begon zijn loopbaan aan de KU Leuven waar hij assistent-professor was, en vervolgde zijn niet-academische loopbaan bij een bedrijf dat verbonden is met de Groep Michelin voor de ontwikkeling, productie en verkoop van hogeweerstandbanden. In 1986 verliet hij deze functie om bij de Nederlandse DSM Group aan de slag te gaan als business unit director voor de ontwikkeling en verkoop van plastics, composieten en highperformanceproducten voor de transport- en automobielsector. Begin 1994 werd hij CEO bij Deceuninck NV. Hij vervulde die functie tot in 2009. Clement De Meersman is ook lid van de Raad van Bestuur van Deceuninck, van Koramic Industries, ANL, Plasticvision, VKC en Smartroof. Hij is lid van het raadgevend comité van Verhelst en ING Kortrijk. Eerder was hij ook lid van de Raad van Bestuur van Roularta.

Het auditcomité is bevoegd om onderzoek in te stellen in elke aangelegenheid die onder zijn bevoegdheid valt. Het beschikt daartoe over de nodige werkmiddelen, heeft toegang tot alle informatie behalve vertrouwelijke commerciële gegevens over de netgebruikers, en kan advies inwinnen bij interne en externe experts.

Het auditcomité heeft in 2011 6 keer vergaderd.

Het comité onderzocht de jaarrekeningen van 2010, zowel in Belgian GAAP als in IFRS. Het comité heeft vervolgens de kwartaalresultaten van 31 maart 2011, de halfjaarlijkse resultaten van 30 juni 2011 en de cijfers over de eerste drie kwartalen op 30 september 2011 geanalyseerd, conform de Belgian

GAAP en de IFRS-regels. Het comité heeft kennis genomen van de uitgevoerde audits en aanbevelingsopdrachten. Verder heeft het comité de voortzetting van de invoering van Risk Management binnen de onderneming bekrachtigd. Voor elke gerealiseerde audit werd een actieplan opgesteld om de kwaliteit van de procedures te verbeteren en bijgevolg de eraan verbonden risico's te beperken. Het comité heeft deze actieplannen opgevolgd vanuit verschillende invalshoeken (planning, resultaten, prioriteiten), onder andere op basis van een activiteitenverslag van de dienst interne audit. Het comité kwam tot het besluit dat de actieplannen correct en binnen de afgesproken termijnen werden uitgevoerd. Het auditplan voor 2012 werd door het comité goedgekeurd.

Corporate governance comité

Naast zijn gebruikelijke bevoegdheden ter ondersteuning van de Raad van Bestuur heeft het corporate governance comité krachtens de Wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en krachtens de statuten de volgende taken:

- aan de algemene vergadering kandidaten voorstellen voor de mandaten van onafhankelijke bestuurder,
- voorafgaandelijk de aanstelling en/of in voorkomend geval het ontslag van de leden van het directiecomité goedkeuren,
- op verzoek van elke onafhankelijke bestuurder, de voorzitter van het directiecomité of de bevoegde federale of gewestelijke reguleringsinstantie, ieder belangenconflict onderzoeken tussen enerzijds de netbeheerder en anderzijds een dominerende aandeelhouder, een gemeente-aandeelhouder of een met een dominerende aandeelhouder geassocieerde of verbonden onderneming, en hierover verslag uitbrengen aan de Raad van Bestuur. Deze laatste opdracht heeft tot doel de onafhankelijkheid van de bestuurders te versterken in aanvulling op de procedure voorzien in artikel 524 van het Wetboek van vennootschappen, die de onderneming ook toepast,
- zich uitspreken over de gevallen van onverenigbaarheid in hoofdte van de leden van het directiecomité en van het personeel,
- toezien op de toepassing van de wettelijke, reglementaire, decretale en andere bepalingen met betrekking tot de organisatie van de elektriciteitsmarkt, de doeltreffendheid ervan evalueren ten aanzien van de doelstellingen van onafhankelijkheid en onpartijdigheid in het beheer van het transmissienet, en elk jaar in dit verband een verslag voorleggen aan de Raad van Bestuur en aan de reguleringsinstanties;
- op verzoek van ten minste één derde van de leden een vergadering van de Raad van Bestuur samenroepen overeenkomstig de oproepingsformaliteiten die in de statuten zijn vastgelegd.

Het comité heeft in 2011 3 keer vergaderd. Het comité wordt geregeld – met inachtneming van de vertrouwelijkheidsregels – geïnformeerd over belangrijke dossiers zoals de aankoop van ondersteunende diensten en de inhoud van de portefeuille met infrastructuurprojecten, zodat het kan waken over de openstelling van de elektriciteitsmarkt.

Van links naar rechts: Frank Vandenberghe, Hubert Lemmens, Markus Berger, Daniel Dobbeni, Jan Gesquière, Roel Goethals en Jacques Vandermeiren

Directiecomité

Het directiecomité werd op 29 juli 2003 – krachtens artikel 9 van de Wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt – belast met het beheer van het elektriciteitstransmissienet, het dagelijks bestuur van de netbeheerder, de uitoefening van de bevoegdheden die in de statuten worden bepaald, en de uitoefening van de bevoegdheden die door de Raad van Bestuur werden toegekend.

Het directiecomité houdt normaal ten minste één keer per maand een formele vergadering. De leden komen ook wekelijks samen in informele vergaderingen. Een lid dat niet aanwezig kan zijn, laat zich meestal vertegenwoordigen. Het afwezige lid kan, in overeenstemming met het huishoudelijk reglement van het directiecomité, schriftelijk volmacht geven aan een ander lid van het comité. Geen enkele volmachtdrager mag meer dan twee directieleden vertegenwoordigen.

Het directiecomité heeft in 2011 13 keer vergaderd voor Elia System Operator en 11 keer voor Elia Asset.

Het comité brengt verslag uit aan de Raad van Bestuur: elk kwartaal over de financiële toestand van de vennootschap (meer bepaald de overeenstemming tussen budget en vastgestelde resultaten), en elke vergadering over het beheer van het transmissienet. In het kader van de rapportering over het beheer van het transmissienet in 2011, heeft het directiecomité de raad geïnformeerd over de ontwikkelingen in de wetgeving en in de rechtspraak die toepasselijk zijn op de vennootschap, en in het bijzonder over de voortgang in de omzetting van het Third Package der Europese richtlijnen, de belangrijke beslissingen van de regulatoren en besturen, het netbeheer, de toestand van de dochterondernemingen, de participatie van Eurogrid International in het AWC-project voor ontwikkeling van een offshore-net voor de oostkust van de VS, de ontwikkeling van internationale projecten en het tariefvoorstel voor 2012-2015.

GEDRAGSCODE

Elia beschikt over een gedragscode ter voorkoming van elke inbreuk op de wetgeving betreffende misbruik van voor kennis en marktmanipulatie door de leden van het personeel en personen met een leidinggevende functie binnen de groep bij acties die te maken hebben met het Elia-aandeel. De gedragscode legt een reeks regels en meldingsplichten op voor de beurstransacties door deze personen, conform de bepalingen van Richtlijn 2003/6/CE betreffende de handel met voor kennis en marktmanipulatie, en van de Wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en andere financiële diensten.

CORPORATE GOVERNANCE CHARTER EN HUISHOUDELIJKE REGLEMENTEN VAN DE VERSCHILLENDE COMITÉS

Het corporate governance charter en de huishoudelijke reglementen van de Raad van Bestuur, het directiecomité, het auditcomité, het vergoedingscomité en het corporate governance comité werden gewijzigd door de Raad van Bestuur van 25 mei 2010. Het corporate governance charter is voor inzage beschikbaar op de website van de onderneming (www.elia.be).

REGLEMENTERING INZAKE TRANSPARANTIE - KENNISGEVINGEN

Overeenkomstig de Wet van 2 mei 2007 en het Koninklijk Besluit van 14 februari 2008 op de openbaarmaking van belangrijke deelnemingen, toegelaten op de gereguleerde markt, en diverse bepalingen van het Koninklijk Besluit van 14 februari 2008, werd Elia op 30 maart 2011 in kennis gesteld van de transparantieverklaring van de groep Arco (Arcopin, Arcopar, Arcoplus, Auxipar, Arcosyn en Interfinance) en van Publi-T.

De volledige tekst van deze transparantieverklaring is beschikbaar op www.elia.be.

Remuneratie van de leden van de Raad van Bestuur en van het directiecomité

Procedure gehanteerd in 2011 voor het bepalen van het remuneratiebeleid en de remuneratie van de bestuurders en van de leden van het directiecomité te bepalen

Overeenkomstig artikel 16.1 van de statuten van Elia System Operator en artikel 15.1 van de statuten van Elia Asset heeft het vergoedingscomité een ontwerp van remuneratiebeleid voor de bestuurders en de leden van het directiecomité opgesteld en aan de Raad van Bestuur voorgelegd.

Het vergoedingscomité heeft ook aanbevelingen geformuleerd aangaande de remuneratie voor de bestuurders en de leden van het directiecomité.

De samenstelling en de activiteiten van het vergoedingscomité zijn meer in detail beschreven op pagina 89 van het jaarverslag.

Remuneratie van de bestuurders

Het totale bedrag van de vergoedingen die in 2011 werden betaald aan de veertien bestuurders van Elia, bedraagt € 551.875,34 (€ 281.275,17 voor Elia System Operator en € 270.600,17 voor Elia Asset). De volgende tabel bevat de brutobedragen van de vergoedingen die aan elke individuele bestuurder voor Elia System Operator en Elia Asset samen werden uitgekeerd:

Luc Van Nevel	46.674	€ ¹
Francis Vermeiren	48.966	€
Thierry Willemarck	40.403	€
Jennifer Debatisse	30.634	€ ²
Clement De Meersman	40.280	€
Johan De Roo	19.664	€ ³
Jacques de Smet	56.192	€
Claude Grégoire	40.762	€ ⁴
Philip Heylen	15.076	€ ⁵
Jean-Marie Laurent Josi	46.064	€
Miriam Maes	37.388	€ ⁶
Jane Murphy	37.870	€
Dominique Offergeld	31.116	€
Steve Stevaert	30.634	€ ⁷
Leen Van den Neste	30.152	€ ⁸

Deze bedragen werden berekend op basis van 10 vergaderingen van de Raad van Bestuur van Elia System Operator en 8 vergaderingen van de Raad van Bestuur van Elia Asset in 2011. Het auditcomité vergaderde 6 keer en het corporate governance comité 3 keer. Het vergoedingscomité vergaderde 12 keer.

De remuneratie van de bestuurders bestaat uit een basisvergoeding van € 25.000 per jaar (€ 12.500 voor Elia System Operator en € 12.500 voor Elia Asset) en een bijkomende vergoeding van € 800 (€ 400 voor Elia System Operator en € 400 voor Elia Asset) per bijkomende vergadering na de achtste vergadering van de Raad van Bestuur binnen hetzelfde jaar, met inbegrip van de vergaderingen met de regulatoren. Deze twee vergoedingen worden verhoogd met een supplement van 50% voor de voorzitter en van 20% voor elke vicevoorzitter van de Raad van Bestuur.

Verder wordt een aanvullende vaste vergoeding van € 6.000 per jaar per comité (€ 3.000 voor Elia System Operator en € 3.000 voor Elia Asset) toegekend aan de bestuurders die ook lid zijn van een comité ter ondersteuning van de Raad van Bestuur, uitgebreid met een bijkomende vergoeding van € 800 (€ 400 voor Elia System Operator en € 400 voor Elia Asset) per bijkomende vergadering van een comité (m.a.w. per vergadering boven de drie vergaderingen waarop de vaste basisvergoedingen berekend zijn), met inbegrip van de vergaderingen met de regulatoren.

Deze vergoedingen worden geboekt onder de bedrijfskosten van de vennootschap. Ze worden jaarlijks geïndexeerd op basis van de index van de consumptieprijzen. Alle vergoedingen worden evenredig met de duur van het mandaat van bestuurder toegekend.

Op het einde van elk 1^e, 2^e en 3^e kwartaal wordt een voorschot op de jaarlijkse vergoedingen aan de bestuurders betaald. Dit voorschot wordt berekend op basis van de geïndexeerde basisvergoeding, in verhouding tot de duur van het mandaat van bestuurder in het betreffende kwartaal. In december van het lopende jaar wordt een afrekening gemaakt. Deze houdt rekening met de eventuele bijkomende vergoedingen ter aanvulling van de basisvergoeding.

1 Luc Van Nevel is sinds 10 mei 2011 geen lid meer van het corporate governance comité.

2 De bezoldiging van Jennifer Debatisse wordt aan de maatschappij Interfin overgemaakt.

3 Johan De Roo is sinds 25 augustus geen lid meer van de Raad van Bestuur.

4 De bezoldiging van Claude Grégoire wordt aan de maatschappij Socofe overgemaakt.

5 Philip Heylen is op 25 augustus 2011 lid geworden van de Raad van Bestuur.

6 Miriam Maes is op 13 januari 2011 lid geworden van de Raad van Bestuur, en vanaf 10 mei 2011 lid van het corporate governance comité.

7 Steve Stevaert is op 13 januari 2011 lid geworden van de Raad van Bestuur.

8 De bezoldiging van Leen Van Den Neste wordt aan de maatschappij Arcoparc overgemaakt (met uitzondering van € 7.538 voor het eerste kwartaal).

Er zijn geen andere voordelen in natura, aandelenopties, kredieten of voorschotten voor de bestuurders voorzien. Elia System Operator en Elia Asset hebben geen krediet verleend aan of voor een lid van de Raad van Bestuur.

Remuneratiebeleid

Het vergoedingscomité evalueert jaarlijks de leden van het directiecomité. De evolutie van de basisvergoeding hangt af van de positie van elk lid van het directiecomité ten opzichte van het referentieloon van de markt in het algemeen en van de evaluatie van zijn/haar individuele prestaties.

Sinds 2004 wordt de Hay-methode toegepast om de weging van iedere directiefunctie te bepalen en te verzekeren dat de vergoeding marktconform is.

De vergoeding van de leden van het directiecomité bestaat uit de volgende elementen:

- basisvergoeding,
- variabele kortetermijnvergoeding,
- variabele langetermijnvergoeding,
- pensioen en andere voordelen.

Basisvergoeding

Naar aanleiding van de vele veranderingen sinds de laatste weging van de functies, zoals de beursgang in 2005, de overname van 50Hertz Transmission, de diversificatie en internationalisatie van de activiteiten en de interne operationele structurele wijzigingen, werden vijf functies van het directiecomité, inclusief de functie van voorzitter van het directiecomité, volgens de Hay-methode opnieuw geëvalueerd. Het vergoedingscomité heeft beslist om vanaf januari 2011 de nieuwe referentie toe te passen.

Gezien de algemene marktvoorwaarden eind 2011 werd op voorstel van de voorzitter van het directiecomité beslist om de recurrente vergoeding van de leden van het directiecomité op 1 januari 2012 niet te verhogen, buiten de inflatie.

Alle leden van het directiecomité van Elia hebben het werknemersstatuut.

Voor 2011 bedroeg de basisvergoeding van de voorzitter van het directiecomité € 384.831,27. De recurrente vergoeding voor de andere leden van het directiecomité bedroeg in totaal € 1.492.153,77 (respectievelijk € 1.007.044,50 voor de directie in dienst van Elia System Operator en € 485.109,27 voor de directie in dienst van Elia Asset). In 2011 werd aan de leden van het directiecomité dus een totaalbedrag van € 1.876.985,04 betaald als basisvergoeding.

Variabele remuneratie

Het vergoedingscomité evalueert de leden van het directiecomité op het eind van ieder jaar op basis van een aantal kwalitatieve en kwantitatieve doelstellingen. Het variabele gedeelte van de vergoeding bestaat sinds 2008 uit twee pijlers. De eerste pijler steunt op het bereiken van een aantal doelstellingen die in het begin van het jaar worden vastgelegd door het vergoedingscomité, en waarbij maximaal 25% van de variabele vergoeding betrekking heeft op individuele doelstellingen en 75% op het behalen van de collectieve doelstellingen van de Elia groep («short-term incentive plan»). De tweede pijler van de variabele vergoeding steunt op meerjarencriteria die vastgelegd worden voor 4 jaar («long-term incentive plan»).

VARIABLE KORTETERMIJNVERGOEDING

Voor 2011 bedroeg de variabele kortetermijnvergoeding van de voorzitter van het directiecomité € 178.434,98. De variabele vergoeding voor de andere leden van het directiecomité bedroeg in totaal € 490.951,12 (respectievelijk € 309.788,93 voor de directie in dienst van Elia System Operator en € 181.162,19 voor de directie in dienst van Elia Asset). In 2011 werd aan de leden van het directiecomité dus een totaalbedrag van € 669.386,10 betaald als variabele vergoeding.

VARIABLE LANGETERMIJNVERGOEDING

Het plan dat is verbonden aan de tweede pijler voorzag geen betalingen in 2011. De prestaties voor de jaren 2008 tot 2011 in het kader van het «long-term incentive plan» worden begin 2012 geëvalueerd.

Er werden in 2011 geen andere variabele vergoedingen uitbetaald.

STORTINGEN IN HET SYSTEEM VOOR EXTRALEGAAL PENSIOEN

Sinds 2007 zijn alle pensioenplannen voor de leden van het directiecomité van het type «vaste premies (Defined Contribution)», waarbij het gestorte bedrag voor belastingen wordt berekend op basis van de jaarvergoeding. In 2011 heeft Elia System Operator een totaalbedrag van € 102.095,62 gestort voor de voorzitter van het directiecomité. Voor de andere leden van het directiecomité heeft Elia een bedrag van € 342.901,05 gestort (respectievelijk € 231.374,91 voor de directie in dienst van Elia System Operator en € 111.526,15 voor de directie in dienst van Elia Asset).

Andere voordelen

De andere voordelen die aan de leden van het directiecomité worden toegekend, zoals het gewaarborgd inkomen in geval van langdurige ziekte of ongeval, de dekking gezondheidszorgen en hospitalisatie, de invaliditeits- en overlijdensverzekering, de andere premies, de tussenkomst in het openbaar vervoer, de terbeschikkingstelling van een bedrijfswagen, de kosten die eigen zijn aan de werkgever en andere kleine voordelen, worden de regels toegepast die gelden voor alle kaderleden van de onderneming.

AANDELEN IN HET BEZIT VAN DE LEDEN VAN HET DIRECTIECOMITÉ EN DE BESTUURDERS

Leden van het directiecomité	Aantal aandelen van Elia System Operator
Daniel Dobbeni <i>Chief Executive Officer - Voorzitter van het directiecomité</i>	8.822
Jacques Vandermeiren <i>Chief Corporate Officer - Vicevoorzitter van het directiecomité</i>	1.841
Markus Berger <i>Directeur Asset Management</i>	5.790
Jan Gesquière <i>Chief Financial Officer</i>	4.670
Roel Goethals <i>Directeur European Activities & Participations</i>	3.024
Hubert Lemmens <i>Chief Innovation Officer</i>	4.655
Frank Vandenberghe <i>Directeur Energy & System Management</i>	2.682

De kosten van deze andere voordelen worden voor 2011 geraamd op € 35.225,73 voor de voorzitter en op € 258.571,59 voor de andere leden van het directiecomité (respectievelijk € 165.076,10 voor de directie in dienst van Elia System Operator en € 93.495,49 voor de directie in dienst van Elia Asset). Er werden in 2011 geen opties op aandelen in Elia toegekend aan het directiecomité.

Totale jaarvergoeding voor 2011

Voor 2011 bedroeg de totale jaarvergoeding van de voorzitter van het directiecomité € 700.587,60, waarvan 25% als variabele vergoeding. De totale vergoeding voor de andere leden van het directiecomité bedroeg in totaal € 2.584.577,54 (respectievelijk € 1.713.284,45 voor de directie in dienst van Elia System Operator en € 871.293,09 voor de directie in dienst van Elia Asset), waarvan 19% als variabele vergoeding. Het totaalbedrag van de vergoeding van alle leden van het directiecomité bedraagt in 2011 dus € 3.285.165,13.

BEPALINGEN OMTRENT DE ARBEIDSOVEREENKOMSTEN EN VERTREKVERGOEDINGEN VOOR DE LEDEN VAN HET DIRECTIECOMITÉ

De arbeidsovereenkomsten die bij de indienstneming van de leden van het directiecomité, met inbegrip van de voorzitter, werden opgesteld, bevatten geen bijzondere modaliteiten aangaande kennisgeving bij ontslag.

Aandelen in het bezit van de leden van het directiecomité en de bestuurders

Informatie, mee te delen krachtens artikel 96 van het Wetboek van vennootschappen en artikel 34 van het Koninklijk Besluit van 14 november 2007 betreffende de verplichtingen van emitenten van financiële instrumenten die zijn toegelaten tot de verhandeling op een gereguleerde markt.

Dit deel bevat de informatie die overeenkomstig voormelde bepalingen moet worden meegedeeld en die niet in andere delen van het jaarverslag voorkomt.

Overeenkomstig artikel 4.3 van de statuten hebben alle aandelen van de vennootschappen Elia System Operator en Elia Asset dezelfde rechten, ongeacht de categorie waartoe ze behoren, behoudens wanneer de statuten dat anders bepalen.

In dit verband bepalen de statuten dat specifieke rechten zijn verbonden aan de aandelen van categorie A en van categorie C met betrekking tot (a) de benoeming van de leden van de Raad van Bestuur (artikel 13.5.2 van de statuten van Elia System Operator, respectievelijk artikel 12.5.2 van de statuten van Elia Asset) en (b) de goedkeuring van de beslissingen van de algemene vergadering (artikelen 28.2.1 en 28.2.2 van de statuten van Elia System Operator en artikel 27.2 van de statuten van Elia Asset).

AANDEELHOUDERSSTRUCTUUR OP AFSLUITINGSDATUM

	Aandelen	% Aandelen	% Stemrechten
Publi-T	27.383.507	45,37	45,37
Publipart	1.526.756	2,53	2,53
Groep Arco	5.306.880	8,79	8,79
Overige free float	26.138.074	43,31	43,31
Totaal	60.355.217	100,00	100,00

Aandeelhoudersstructuur op afsluitingsdatum

Op 31 december 2011 zag de aandeelhoudersstructuur van Elia System Operator er als in de tabel hierboven uit.

Proces voor het opstellen van financiële informatie en berichtgeving

Elia heeft alle nodige en beschikbare middelen ingezet om een redelijke mate van zekerheid te bieden dat de intern en extern gecommuniceerde financiële informatie rekening houden met de risico's waarmee de vennootschappen van de groep worden geconfronteerd en het principe van waarheidsgetrouwheid respecteert en dit met inachtneming van het wettelijke en reglementaire kader dat op Elia van toepassing.

Het budgettaire proces is een belangrijk onderdeel van het intern controlesysteem dat is ingevoerd om de boekhoudkundige, financiële en economische gegevens te evalueren en te controleren, maar ook om de gereguleerde tarieven te bepalen. Het is voor Elia van fundamenteel belang om betrouwbare budgetten te kunnen opstellen, die rekening houden met tal van onzekere factoren, zoals de windvoorspellingen en de afnames op de netten enz. Het proces voor het opstellen van de budgetten duidt de rollen en verantwoordelijkheden van de betrokken departementen aan om op basis van de beschikbare gegevens zo accuraat mogelijke ramingen te bezorgen. Deze budgetten worden gecontroleerd door de hiërarchische verantwoordelijken en vervolgens door de interne controleorganen, en worden uiteindelijk goedgekeurd door de bevoegde beheersorganen.

De regulatoren hebben ook een controlerende functie door middel van de goedkeuring van het voorstel van meerjarentarieven en de jaarlijkse controle a posteriori. De budgettaire opvolging is een collectieve doelstelling voor de hele Elia groep. De budgetverantwoordelijken volgen de budgetten voortdurend op. De beheerscontrole gebeurt via instrumenten die geregeld worden getest. Het proces voor de maandelijkse, driemaandelijkse en jaarlijkse rapportering is gebaseerd op procedures m.b.t. de gebudgetteerde en de reële elementen. De boekhouding en de consolidatie gebeuren in overeenstemming met de boekhoudkundige principes van de groep, die geregeld worden geüpdatet om rekening te houden met gewijzigde interne en externe factoren. Deze rapportering gaat uit van een planning en checklists die op voorhand met de verschillende betrokken departementen worden opgesteld. Het resultaat van dit proces wordt geregeld gecontroleerd door het departement beheerscontrole en de interne audit.

De dienst boekhouding stelt de financiële informatie samen onder de verantwoordelijkheid van de accounting & finance manager, op basis van het rapporteringproces zoals het hiervoor wordt beschreven. Maandelijks worden de resultaten van de groep besproken door de departementen boekhouding en beheerscontrole, die ze analyseren en toetsen aan de budgettaire, economische en historische gegevens. Het eindresultaat wordt ter goedkeuring voorgelegd aan het directiecomité. De kwartaal- en jaarresultaten worden systematisch ter goedkeuring voorgelegd aan het auditcomité en aan de Raad van Bestuur. De medewerkers en de verantwoordelijken van de dienst boekhouding en beheerscontrole passen de principes toe die beschreven zijn in het hoofdstuk 'Sociaal verslag'.

Kenmerken van de systemen voor interne controle en risicobeheer

Het referentiekader van de interne risicobeheerscontrole dat door het directiecomité geïmplementeerd is en door de Raad van Bestuur van Elia is goedgekeurd, is gebaseerd op het COSO II framework dat ontwikkeld werd door het Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission. Dit kader omvat vijf nauw verbonden basiscomponenten om een geïntegreerd proces te verzekeren voor de systemen voor interne controle en risicobeheer: de controleomgeving, de risicobeoordeling, de controleactiviteiten, informatie en communicatie en monitoring.

Door deze concepten toe te passen en in zijn processen en activiteiten te integreren kan Elia zijn activiteiten onder controle houden, de efficiëntie van zijn operaties verbeteren, zijn middelen optimaal inzetten en zo bijdragen tot de realisatie van zijn doelstellingen. Hierna wordt de toepassing van COSO II binnen Elia beschreven.

1. Controleomgeving

ORGANISATIE VAN DE INTERNE CONTROLE

Overeenkomstig de statuten van Elia heeft de Raad van Bestuur verschillende comités opgericht om hem te ondersteunen bij de uitoefening van zijn verantwoordelijkheden: het directiecomité, het auditcomité, het vergoedingscomité en het corporate governance comité. De Raad van Bestuur van Elia is verantwoordelijk voor de evaluatie van de efficiëntie van de systemen voor interne controle en risicobeheer.

Het auditcomité werd door de raad belast met het toezicht op: (i) het proces van financiële reporting, (ii) de efficiëntie van de systemen voor interne controle van het beheer van de bedrijfsrisico's, (iii) de interne audit en de efficiëntie ervan, (iv) de statutaire audit van de jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening, inclusief de opvolging van alle vragen en aanbevelingen van de externe auditeurs, (v) de onafhankelijkheid van de externe auditeurs.

Het auditcomité komt driemaandelijks bijeen om deze verschillende punten te bespreken.

Het departement Finance ondersteunt het directiecomité door tijdig de correcte en betrouwbare financiële informatie ter beschikking te stellen die nodig is voor de besluitvorming betreffende de opvolging van de rentabiliteit van de activiteiten en het efficiënt beheer van de financiële diensten van de onderneming. De externe financiële reporting waaraan Elia is onderworpen omvat (i) de statutaire financiële en fiscale reporting, (ii) de geconsolideerde financiële reporting, (iii) de specifieke

reportingverplichtingen van een beursgenoteerd bedrijf, (iv) en de reporting die door het regulator kader wordt opgelegd.

De reporting is zo georganiseerd om aan al deze verplichtingen te voldoen met inachtneming van de coherentie tussen de verschillende rapporten en om inefficiënties te vermijden.

Elia heeft een gestructureerde aanpak ontwikkeld, die bijdraagt tot de volledigheid en exactheid van de financiële informatie en rekening houdt met de termijnen voor de controle van de activiteiten en de interventie van de voornaamste betrokkenen, teneinde adequate controles en rekeningen te verzekeren.

INTEGRITEIT EN ETHIEK

De integriteit en ethiek van Elia zijn van essentieel belang in zijn interne controleomgeving. Het directiecomité en het management communiceren regelmatig over deze principes die aan de basis liggen van de ondernemingsregels die werden opgesteld om de wederzijdse rechten en plichten van de onderneming en van haar medewerkers toe te lichten. Deze regels worden aan alle nieuwe medewerkers meegedeeld en de naleving ervan is formeel voorzien in de arbeidsovereenkomsten. De gedragscode heeft bovendien als doel inbreuken op de Belgische wetgeving inzake het gebruik van voorkennis of marktmanipulatie en verdachte activiteiten te vermijden.

Het management ziet er continu op toe dat de medewerkers de interne waarden en procedures naleven en neemt, indien nodig, de nodige maatregelen, zoals beschreven in het bedrijfsreglement en in de arbeidsovereenkomsten. De naleving van het vertrouwelijkheidsprincipe krijgt bijzondere aandacht, met name via een specifieke vertrouwelijkheidsclausule in de arbeidsovereenkomsten, en sancties in geval van overtreding.

Wegens zijn wettelijk statuut van transmissienetbeheerder voor elektriciteit is Elia onderworpen aan een groot aantal statutaire en regulerende voorschriften die de diverse fundamentele principes definiëren zoals vertrouwelijkheid, transparantie en niet-discriminatie. Om aan deze specifieke verplichtingen te voldoen heeft Elia een "Engagement Program" uitgewerkt dat door het corporate governance comité is goedgekeurd, alsook een stappenplan dat bepaalt welke initiatieven inzake controle moeten worden genomen en hun orde van prioriteit. De Compliance Officer rapporteert hierover jaarlijks aan de regulerende organen.

“Elia heeft een gestructureerde aanpak ontwikkeld, die bijdraagt tot de volledigheid en exactheid van de financiële informatie en rekening houdt met de termijnen voor de controle van de activiteiten en de interventie van de voornaamste betrokkenen, teneinde adequate controles en rekeningen te verzekeren.”

ROLLEN EN VERANTWOORDELIJKHEDEN

Het intern controlesysteem van Elia is gesteund op duidelijk omschreven rollen en verantwoordelijkheden op alle niveaus van de organisatie. De rollen en verantwoordelijkheden van de diverse comités* binnen Elia zijn voornamelijk geïdentificeerd in het wettelijk kader dat van toepassing is op Elia, in de statuten en in het corporate governance charter.

Het departement Boekhouding staat onder toezicht van de Chief Financial Officer en is belast met de statutaire financiële en fiscale reporting en de consolidatie van de verschillende filialen van de Elia groep. Het departement Beheerscontrole staat in voor de opvolging van de boekhouding en voor de analytische reporting en is belast met al de reporting in de regulatorische context. Het departement Investor Relations is belast met de specifieke reporting die van toepassing is op een beursgenoteerde maatschappij.

Wat het proces van financiële reporting betreft, zijn de taken en verantwoordelijkheden van iedere werknemer van het departement Boekhouding duidelijk omlijnd om te waarborgen dat de geleverde financiële resultaten de financiële transacties van Elia exact en eerlijk weergeven. De belangrijkste controles en het tijdschema voor de realisatie van deze taken en controles werden geïdentificeerd en opgenomen in een gedetailleerd kader van taken en verantwoordelijkheden.

Alle entiteiten van de consolidatiekring hebben een IFRS-boekhoudingshandleiding geïmplementeerd. Die geldt als referentie inzake de boekhoudkundige principes en procedures, teneinde coherentie en vergelijkbaarheid te verzekeren, alsook een correcte boekhouding en reporting binnen de groep. Het departement Finance beschikt over de nodige instrumenten, zoals IT-tools, voor de uitvoering van zijn taken. Alle entiteiten van de consolidatiekring gebruiken dezelfde ERP-applicatie, die diverse geïntegreerde controles bevat en een gepaste taakverdeling ondersteunt.

Elia licht bovendien de rollen en verantwoordelijkheden van al zijn medewerkers toe door middel van een beschrijving van zijn processen overeenkomstig de methodologie van Business Process Excellence en een beschrijving van iedere functie.

COMPETENTIES

Elia weet hoe belangrijk de competenties en de expertise van zijn medewerkers zijn voor de betrouwbare en efficiënte uitoefening van zijn activiteiten. Hij houdt hiermee dan ook rekening in zijn processen inzake rekrutering, opleiding en retentie, om ervoor te zorgen dat zijn activiteiten op een betrouwbare en efficiënte wijze worden uitgevoerd. Het departement Human Resources heeft adequate beleidslijnen uitgestippeld en geeft een omschrijving van alle functies teneinde de rollen, verantwoordelijkheden en functievereisten te identificeren.

Elia heeft een beleid opgesteld om de generieke en specifieke competenties te beheren in overeenstemming met de waarden van de onderneming en moedigt al zijn medewerkers aan om opleidingen te volgen om de hun toegewezen taken efficiënt te kunnen uitvoeren. De vereisten in termen van competentieniveaus worden continu geanalyseerd door middel van formele en informele (zelf)evaluatie op verschillende tijdstippen tijdens de loopbaan van de medewerkers.

Aan alle medewerkers die rechtstreeks of onrechtstreeks betrokken zijn bij de financiële reporting worden opleidingsprogramma's inzake financiële reporting aangeboden. De opleiding is zowel toegespitst op het bestaande regulatorische kader en de boekhoudkundige verplichtingen als op de activiteiten zelf, met een hoge graad van begrip zodat de goede vragen kunnen worden gesteld.

* Zie de paragrafen betreffende deze comités voor bijkomende informatie.

2. Risicobeoordeling

Risicobeoordeling is van cruciaal belang voor Elia om de strategische doelstellingen van zijn opdracht te realiseren; de Raad van Bestuur en de Risk Manager identificeren en beoordelen geregeld samen de belangrijkste strategische risico's, zowel financiële als niet-financiële. Deze risico's worden kwalitatief of kwantitatief en probabilistisch beoordeeld. De Risk Manager stelt aanbevelingen voor. Overal waar de bestaande interne controles moeten worden versterkt, worden op basis van deze beoordeling preventieve, palliatieve en corrigerende actieplannen geïmplementeerd.

De op het niveau van de groep gedefinieerde doelstellingen oefenen trapsgewijs een invloed uit op alle niveaus van de organisatie. Ze worden jaarlijks beoordeeld om hun realisatie te controleren.

Het management is verantwoordelijk voor het invoeren van een efficiënte interne controle, die onder andere een correcte financiële reporting waarborgt. Het onderstreept het belang van het risicobeheer inzake financiële reporting door samen met het auditcomité rekening te houden met de volledige waaier van activiteiten en de daaraan verbonden risico's. Het ziet erop toe dat de risico's correct worden weergegeven in de financiële resultaten en reportings.

De voornaamste stappen in de beoordeling van de financiële risico's zijn:

- (i) het identificeren van de doorslaggevende elementen van de financiële reporting en de doelstellingen ervan,
- (ii) het identificeren van de belangrijke risico's in de realisatie van de doelstellingen,
- (iii) het identificeren van de controles van de risico's van foute aangiften.

De doelstellingen van de financiële reporting omvatten (i) de conformiteit van de financiële aangiften met de algemeen aanvaarde boekhoudkundige principes, (ii) de transparantie en juistheid van de informatie in de financiële resultaten, (iii) het toepassen van boekhoudkundige principes die aangepast zijn aan de sector en aan de transacties van de onderneming en (iv) de juistheid en betrouwbaarheid van de financiële resultaten.

De activiteiten van Elia als transmissienetbeheerder voor elektriciteit in betrekking tot zijn materiële installaties dragen in belangrijke mate bij tot de financiële resultaten. De gepaste procedures en controles werden dan ook ingevoerd om de volledigheid en het bestaan van de installaties te controleren. Elia heeft een risicobeheersfilosofie (Enterprise Risk Management of ERM) ingevoerd om een permanente controle te verzekeren. Deze aanpak omvat de belangrijkste beleidslijnen en procedures die omschreven zijn in de aanbevelingen betreffende het risicobeheer en het risk management charter.

Om het risicobewustzijn te blijven aanwakkeren, krijgen alle medewerkers verantwoordelijkheden ter zake toegewezen bij de uitvoering van hun specifieke activiteiten, zoals in het charter voorgeschreven.

EEN CONTINUE BEOORDELING

Dankzij een aanpak die tegelijk top-down en bottom-up is, kan Elia snel gebeurtenissen identificeren en, in de mate van het mogelijke, erop anticiperen, en reageren op eventuele incidenten, zowel van buitenaf als binnenin de organisatie, die de realisatie van de doelstellingen kunnen beïnvloeden.

TOP-DOWN AANPAK GEBASEERD OP DE STRATEGISCHE RISICO'S

Driemaandelijks worden de strategische risico's geëvalueerd in een reporting aan het auditcomité. Daarin worden actieplannen of bijkomende specifieke evaluaties voorgesteld in respons op toekomstige gebeurtenissen die als een bedreiging of als potentiële opportuniteiten worden gezien.

BOTTOM-UP AANPAK VANWEGE DE BUSINESS

Teneinde nieuwe risico's te identificeren of veranderingen van de bestaande risico's te evalueren, blijven de Risk Manager en de managementlijn continu in contact en zijn ze alert voor veranderingen die een eventuele aanpassing van de risicobeoordeling en van de daaraan verbonden actieplannen vereisen. Aan de hand van criteria wordt beslist of het nodig is om de processen van financiële reporting en de daaraan verbonden risico's te evalueren. Het accent ligt op de risico's in verband met de veranderingen van de financiële en regulatoire omgeving, de industriële praktijken, de boekhoudkundige normen en de ontwikkelingen van de onderneming, zoals fusies en overnames. Het operationeel management analyseert de risico's en stelt actieplannen voor. Ingrijpende wijzigingen van de waarderingsregels moeten door de Raad van Bestuur worden goedgekeurd. In het algemeen helpt het Risk Management Elia om zijn waarde te handhaven voor de stakeholders en voor de gemeenschap. Het werkt met alle departementen samen om Elia optimale kansen te geven om zijn strategische doelstellingen te verwezenlijken en adviseert de onderneming betreffende de mogelijkheid of de aard van toekomstige risico's.

“Elia communiceert de relevante informatie aan zijn medewerkers om hen in staat te stellen om hun verantwoordelijkheden op te nemen en hun doelstellingen te bereiken.”

3. Controleactiviteiten

BELANGRIJKSTE CONTROLEACTIVITEITEN

Elia heeft op de verschillende niveaus van zijn structuur controleactiviteiten geïmplementeerd teneinde te waarborgen dat de normen en interne procedures voor het correct beheer van de geïdentificeerde risico's worden nageleefd. Enkele voorbeelden:

- (i) een duidelijke taakverdeling in de processen om te vermijden dat een enkele persoon een transactie initieert, goedkeurt en registreert; met het oog daarop werden beleidslijnen voor de toegang tot de informatiesystemen opgesteld en bevoegdheden gedelegeerd;
- (ii) auditmiddelen zijn in de processen geïntegreerd om de eindresultaten in verband te brengen met de onderliggende transacties;
- (iii) gegevensveiligheid en -integriteit door een correcte toekenning van bevoegdheden;
- (iv) een gepaste documentatie van de processen via de intranetapplicatie Business Process Excellence die de beleidslijnen en procedures centraliseert.

De departementsverantwoordelijken moeten ervoor zorgen dat controleactiviteiten geïmplementeerd worden met betrekking tot de inherente risico's van hun departement.

Elia neemt de nodige maatregelen om zijn controleactiviteiten te voorzien op interne of externe gebeurtenissen die een impact kunnen hebben op de bestaande processen.

PROCES VAN FINANCIËLE REPORTING

Voor ieder belangrijk risico inzake financiële reporting heeft Elia adequate controles gedefinieerd om de kans op fouten tot een minimum te beperken. De rollen en verantwoordelijkheden werden gedefinieerd voor het proces van afsluiting van de financiële resultaten.

Voor iedere stap werd een continue follow-up ingevoerd, met een gedetailleerde agenda van alle activiteiten van de filialen van de groep. Controles worden uitgevoerd om de kwaliteit en de naleving van de interne en externe verplichtingen en aanbevelingen na te gaan.

Tijdens de afsluiting wordt een specifieke test uitgevoerd om belangrijke ongewone transacties te controleren (bijvoorbeeld met behulp van een dataminingapplicatie), alsook de boekhoudkundige lijnen en aanpassingen aan het einde van de periode, de transacties van de maatschappijen en de belangrijkste ramingen.

De combinatie van al deze controles biedt voldoende zekerheid dat de financiële resultaten betrouwbaar zijn. Geregelde interne en externe audits dragen ook bij tot de kwaliteit van de financiële reporting.

Bij het identificeren van de risico's die de realisatie van de doelstellingen van de financiële reporting beïnvloeden, houdt het management rekening met de mogelijkheid van foute aangiften als gevolg van fraude en neemt het de nodige maatregelen indien de interne controle moet worden versterkt. De interne audit voert specifieke audits uit, op basis van de evaluatie van de mogelijke frauderisico's, teneinde fraude te vermijden en te voorkomen. Een dataminingapplicatie wordt gebruikt in fraudegevoelige gebieden.

4. Informatie en communicatie

Elia communiceert de relevante informatie aan zijn medewerkers om hen in staat te stellen om hun verantwoordelijkheden op te nemen en hun doelstellingen te bereiken. De financiële informatie is noodzakelijk voor de budgettering, de ramingen en de controle van de conformiteit met het regulatorisch kader. Daarnaast is de operationele informatie absoluut noodzakelijk om de verschillende rapporten op te stellen. Elia registreert dan ook de recente en historische gegevens die nodig zijn om zijn bedrijfsrisico's te evalueren. Er worden diverse communicatiekanalen gebruikt: handleidingen, nota's, e-mails, ad valvas informatie en intranetapplicaties.

De geïmplementeerde informatiesystemen structureren de informatie afkomstig van uiteenlopende bronnen teneinde: (i) de transacties in real time te registreren en op te volgen, (ii) de gegevens binnen de voorgeschreven termijnen en met de nodige gedetailleerdheid voor de behoeften inzake risicobeheer te registreren, (iii) de kwaliteit van de informatie te verzekeren door middel van een bespreking op verschillende niveaus: de eigenaar van de informatie valideert ze voor publicatie, het management

“De financiële informatie is noodzakelijk voor de budgettering, de ramingen en de controle van de conformiteit met het regulator kader. Daarnaast is de operationele informatie absoluut noodzakelijk om de verschillende rapporten op te stellen. Elia registreert dan ook de recente en historische gegevens die nodig zijn om zijn bedrijfsrisico's te evalueren.”

controleert de juistheid en de betrouwbaarheid, en de IT-risico's (zoals de kwaliteit van de IT-ontwikkelingen of de stabiliteit van de gegevensoverdracht) worden door de actieplannen opgevolgd. De financiële resultaten worden aan een interne reporting onderworpen en worden op verschillende niveaus gevalideerd. Het management dat met de financiële reporting belast is, komt geregeld samen met de overige interne diensten (operationele en controlediensten) om de informatie betreffende de financiële reporting te identificeren. Het valideert en documenteert de voornaamste assumpties die aan de basis liggen van de registratie van de reserves en de rekeningen van de onderneming.

Op het niveau van de groep worden de geconsolideerde resultaten per segment verdeeld en gevalideerd door middel van een vergelijking met de historische cijfers en een vergelijkende analyse tussen de ramingen en de werkelijkheid. Deze financiële informatie wordt maandelijks aan het directiecomité gerapporteerd en driemaandelijks met het auditcomité besproken. De voorzitter van het auditcomité informeert vervolgens de Raad van Bestuur.

5. Monitoring

Elia revalueert continu of zijn benadering van het risicobeheer adequaat is. De monitoringprocedures zijn een combinatie van de monitoringactiviteiten die tijdens het normale verloop van de business worden uitgevoerd en ad hoc evaluaties met betrekking tot specifieke thema's.

De monitoringactiviteiten omvatten (i) een maandelijks reporting van de strategische indicatoren aan het directiecomité en het management, (ii) een follow-up van de belangrijkste operationele indicatoren op het niveau van de departementen, (iii) een maandelijks financiële reporting, met een onderzoek van de afwijkingen ten opzichte van het budget, van de vergelijkingen met voorafgaande periodes en van de gebeurtenissen die een impact kunnen hebben op de kostencontrole.

De feedback van derden wordt eveneens in rekening genomen op basis van diverse bronnen zoals (i) de beursindicatoren en de rapporten van de noteringsinstantie, (ii) de waarde van het aandeel, (iii) de rapporten van de federale en regionale regulatoren over de naleving van het wettelijk en regulator kader en (iv) de rapporten van de veiligheids- en verzekeringsmaatschappijen. Door de gegevens afkomstig van externe bronnen met de intern gegenereerde gegevens te vergelijken en aan de hand van de daaruit voortvloeiende analyses kan Elia zich continu verbeteren.

De interne audit speelt ook een sleutelrol op het gebied van monitoring door onafhankelijke reviews te realiseren van de belangrijkste financiële en operationele processen met betrekking tot de reglementeringen die op Elia van toepassing zijn. De resultaten van deze reviews worden aan het auditcomité gerapporteerd om het te ondersteunen in zijn opdracht betreffende het toezicht op de efficiëntie van de interne controlesystemen, het risicobeheer en de processen voor financiële reporting van de onderneming.

De wettelijke entiteiten van de groep zijn bovendien aan een externe audit onderworpen. Deze audit omvat in het algemeen de evaluatie van de interne controle en beoordeelt de (jaarlijkse en halfjaarlijkse) statutaire en geconsolideerde financiële resultaten. De externe auditeurs geven aanbevelingen om de interne controlesystemen te verbeteren. Deze aanbevelingen, de actieplannen en hun implementatie zijn het voorwerp van een jaarlijkse reporting aan het auditcomité. Het auditcomité rapporteert aan de Raad van Bestuur betreffende de onafhankelijkheid van de auditeur of van de statutaire auditmaatschappij en bereidt een ontwerp van resolutie voor de aanduiding van de externe auditeurs voor.

Beschrijving van de risico's en onzekerheden waarmee de onderneming wordt geconfronteerd

1. Reglementaire risico's en inkomstenrisico's

INTERNATIONAAL

De twee transmissienetbeheerders voor elektriciteit binnen de Elia groep anticiperen proactief op de Europese regelgevingen, op de nieuwe richtlijnen en regels die op Europees niveau worden voorbereid of die op omzetting in Belgisch en Duits recht wachten, om de onzekerheden zoveel mogelijk te beperken.

Elia en 50Hertz behoren tot de Europese koplopers, als men ze bekijkt vanuit het oogpunt van de onafhankelijkheid als de onpartijdigheid; dit zijn twee elementen die vervat liggen in het "derde pakket" van maatregelen voor de ontwikkeling van een interne gas- en elektriciteitsmarkt die de Europese Commissie heeft opgesteld.

De bepalingen van dit derde Europese pakket worden in 2012 in Belgische en Duitse wetgeving omgezet. Krachtens deze bepalingen zullen Elia System Operator en 50Hertz aan nieuwe procedures worden onderworpen, zoals de certificering als "fully-owned unbundled TSO". De kalender en de resultaten van deze nieuwe processen op Europees niveau kunnen voor beide ondernemingen regulatorie risico's inhouden.

Elia en 50Hertz behoren daarenboven tot de stichtende leden van ENTSO-E, de Europese organisatie van netbeheerders die in december 2008 werd opgericht en die 41 transmissienetbeheerders uit 34 landen verenigt, onder meer uit de landen van de Europese Unie. Deze vereniging neemt onder andere de rol op zich van het Europees Netwerk van Transmissienetbeheerders, zoals bepaald in het derde pakket. De voorzitter van het directiecomité van de Elia groep werd in juni 2011 herverkozen tot voorzitter van de vereniging, met een mandaat van twee jaar.

NATIONAAL

Het Belgisch wettelijk kader werd vastgelegd bij de omzetting van de eerste Europese richtlijn over de interne elektriciteitsmarkt in de Elektriciteitswet van 29 april 1999. De winst van de vennootschap wordt in ruime mate bepaald door de billijke vergoeding, die voor de periode 2008-2011 een over 4 jaren gespreide incentive bevat. Het financieel resultaat van Elia wordt dus elk jaar (positief of negatief) beïnvloed door de verwezenlijking en/of de eventuele overschrijding van een efficiëntieverbeteringsfactor, door de evolutie van de lineaire obligaties (OLO op 10 jaar) en de analyse door de federale regulator van de verschillende budgetrubrieken. Op 22 december 2011 werden de tarieven en mechanismen die de

rentabiliteit van Elia als transmissienetbeheerder in België bepalen door de CREG goedgekeurd voor een nieuwe tariefperiode van 4 jaar, die ingaat op 1 januari 2012. Deze goedkeuring is slechts tijdelijk aangezien het derde pakket van Europese richtlijnen op die datum nog niet in Belgisch recht was omgezet. Bovendien bestaat de mogelijkheid dat een of meer klanten bij het hof van beroep te Brussel in beroep gaan tegen de door de CREG goedgekeurde tarieven. Dit houdt risico inzake wet- en regelgeving in dat een negatieve impact kan hebben op de rentabiliteit van de onderneming.

Anderzijds hangt de omzet van Elia ook af van de hoeveelheid energie die van het net wordt afgenomen van zijn net en dus van de economische activiteit van zijn klanten. De daling van het verbruik van de residentiële klanten als gevolg van de vertraging van de economische activiteit sinds 2009 heeft tot lagere inkomsten geleid dan geraamd in de door de regulator goedgekeurde tarieven voor de periode 2008-2011. Afhankelijk van de geldende wetgeving zullen dit inkomstentekort en de extra kosten, zoals de behoefte aan bijkomende financiering, gecompenseerd worden door de tarieven van de volgende regulatorie periodes. Het effect op het elektriciteitsverbruik van de verschillende klantsegmenten en de onzekerheid over de vooruitzichten voor herstel van de economische activiteit bij de industriële klanten blijven dus een risico voor liquiditeitspositie van Elia.

Het regulatorie kader voor 50Hertz is gebaseerd op een initiële raming van de kosten en werkt met een inkomstenlimiet en met mechanismen om de efficiëntie aan te moedigen. Het legt de nettarieven vast, waarbij ook een vergoeding is inbegrepen die gebaseerd is op een vast rendement op het geïnvesteerde kapitaal voor een tariefperiode van vijf jaar. Het vergoedingsniveau voor de volgende regulatorie periodes wordt later bepaald. De Duitse regelgeving voorziet eveneens in een specifieke vergoedingsregeling voor investeringen in het transmissienet, de zogeheten "investeringsbudgetten". In dit verband moet 50Hertz een aanvraag tot goedkeuring van de investeringsbudgetten indienen, om ervoor te zorgen dat het tijdens de regulatorie periode een passende vergoeding zal krijgen. De investeringsbudgetten voor verschillende investeringsprojecten die 50Hertz overweegt, zitten nog in de goedkeuringsfase. Er gelden specifieke regels voor de kosten en de inkomsten die worden gegenereerd in het kader van steunregelingen voor hernieuwbare energie en warmtekrachtkoppelingsinstallaties. De beslissing van de Duitse regering om acht kerncentrales te sluiten naar aanleiding van het incident in Japan heeft bijkomende kosten tot gevolg voor het beheer van de technische maatregelen die op het gebied van de exploitatie van de netten moeten worden genomen. De lange termijn voor de

vergoeding van de reële kosten heeft tot gevolg dat 50Hertz deze kosten moet voorfinancieren, wat een impact kan hebben op zijn liquiditeitspositie en op de winst zoals vastgelegd door de boekhoudkundige regels van het HGB (Handelsgesetzbuch).

REGIONAAL

Wat de regelgeving betreft, bestaan er in België ook risico's op regionaal vlak. Zo kunnen de tegenstrijdigheden tussen de verschillende regelgevingen, bijvoorbeeld wat de technische reglementen betreft, voor Elia de uitoefening van zijn taken bemoeilijken. De evolutie in deze regelgeving en de wijzigingen die in de toekomst zullen worden aangebracht, kunnen eveneens een impact hebben op de aansprakelijkheid van de vennootschap bij een stroomonderbreking of, in het kader van een eventuele staatshervorming, op de bevoegdheidsverdeling tussen het federale en het regionale niveau (bijvoorbeeld de bevoegdheid inzake de goedkeuring van de transmissietarieven). Daarbij komt dat door de onzekerheid op het vlak van de regelgeving met betrekking tot sommige toeslagen, onder andere deze met betrekking tot het mechanisme van de groenestroomcertificaten, het risico voor de liquiditeits- en investeringsbehoeften toeneemt.

2. Operationele risico's

BEVOORRADINGSZEKERHEID

Ieder jaar trachten Elia en 50Hertz om via zo goedkoop mogelijke contracten over de nodige reserves te beschikken om in hun respectievelijke regelzones continu het evenwicht tussen productie en verbruik in stand te houden. Daartoe analyseren zij, zowel op nationaal als op Europees niveau, de mogelijkheden om het toenemende aandeel van productie-eenheden voor elektriciteit uit hernieuwbare bronnen met een variabel karakter op een veilige manier in het elektrische systeem te integreren. De toename, ook op Europees niveau, van het aantal eenheden op basis van warmtekrachtkoppeling en van hernieuwbare energie dat op de distributienetten wordt aangesloten, en de toekomstige aansluiting van grote offshore windmolenparken brengen ook nieuwe uitdagingen met zich op het vlak van het operationele beheer van de netten en de verdere uitbouw van hun infrastructuur.

Deze ontwikkelingen, de veranderende tendensen in de afnames en de versterking van de interconnectiecapaciteit tussen de lidstaten van de Unie zijn afhankelijk van toelatingen en vergunningen die door lokale, regionale, nationale en internationale instanties moeten worden afgeleverd. Het tijdig verkrijgen van deze vergunningen en goedkeuringen vormt een risico voor het naleven van de uitvoeringstermijnen. Deze toelatingen en vergunningen kunnen daarenboven voor de bevoegde rechtbanken en gerechtshoven worden betwist.

Dankzij een versterking van de Europese coördinatie, zowel in de planningsfase als in de fase die net voorafgaat aan real time, kan de invloed van de kringstromen (loop flows) op de beschikbare transmissiecapaciteit voor de commerciële uitwisselingen zoveel mogelijk beperkt worden. Een interventie om deze transmissiecapaciteit te beperken, met de bedoeling de betrouwbaarheid en de kwaliteit van de voeding zoveel mogelijk te vrijwaren, kan echter niet worden uitgesloten, gelet op het toenemend aandeel van de productie met een variabel karakter (wind- en zonne-energie).

STROOMONDERBREKINGEN

De netten van Elia en 50Hertz behoren tot de meest betrouwbare in Europa. Toch kan wegens onvoorziene gebeurtenissen, zoals bijzondere weersomstandigheden, de goede werking van één of meerdere infrastructuurelementen onderbroken worden. In de meeste gevallen hebben deze gebeurtenissen geen impact op de stroomtoevoer van de verbruikers, omdat de netten die Elia en 50Hertz beheren, een vermaasde structuur hebben. Hierdoor kunnen de aangesloten verbruikers langs verscheidene wegen worden bereikt. In extreme gevallen kan het elektrische systeem door een incident echter gedeeltelijk of volledig uitvallen (lokale of algemene black-out). Dergelijke onderbrekingen kunnen het gevolg zijn van natuurlijke fenomenen of onvoorziene gebeurtenissen, maar ook van operationele problemen in België of in het buitenland. Elia houdt op geregelde tijdstippen crisisoefeningen om optimaal op deze situaties te kunnen inspelen. De algemene voorwaarden van de standaardcontracten beperken de aansprakelijkheid van Elia en 50Hertz tot een redelijk niveau. Het verzekeringsbeleid beoogt de dekking van de financiële impact van deze risico's.

ELEKTRONISCH, INFORMATICA- EN TELECOMMUNICATIERISICO

De invoering van elektronische, informatica- en telecommunicatietechnologieën voor operationeel beheer, communicatie en toezicht (zoals de slimme netten of smart grids) in de elektrische systemen heeft de aard van de elektrische systemen en infrastructuur, die door netbeheerders zoals Elia en 50Hertz worden aangewend, gewijzigd.

Het falen van het telecommunicatienetwerk of van de ondersteunende informaticasystemen voor het beheer van het elektrische systeem kan problemen veroorzaken op het gebied van de werking van het elektrische systeem. Elia neemt de nodige maatregelen om het informaticanetwerk en de bijbehorende informaticasystemen in de mate van de technische en financiële mogelijkheden te ontdebellen en te verbeteren. Elia heeft recovery-plannen opgesteld voor de meest cruciale IT-systemen en test deze geregeld uit. Het is evenwel onmogelijk om de eventualiteit van een defect aan de componenten van het telecommunicatienet en de informaticasystemen volledig uit te sluiten. Voor Elia komt het erop aan om bij problemen met deze systemen de impact voor zijn klanten maximaal te beperken.

“Ieder jaar trachten Elia en 50Hertz om via zo goedkoop mogelijke contracten over de nodige reserves te beschikken om in hun respectievelijke regelzones continu het evenwicht tussen productie en verbruik in stand te houden. Daartoe analyseren zij, zowel op nationaal als op Europees niveau, de mogelijkheden om het toenemende aandeel van productie-eenheden voor elektriciteit uit hernieuwbare bronnen met een variabel karakter op een veilige manier in het elektrische systeem te integreren.”

MILIEURISICO

De resultaten van Elia kunnen worden beïnvloed door uitgaven die worden gedaan om aan de milieuwetgeving te voldoen. Hetzelfde geldt voor kosten die worden gemaakt voor de uitvoering van preventieve of remediërende maatregelen of om in te gaan op de vragen van derden. Het milieubeleid wordt uitgewerkt en op de voet gevolgd om deze risico's onder controle te houden. Elia legt aangepaste provisies aan telkens als de aansprakelijkheid van Elia met betrekking tot saneringskwesaties in het geding kan komen. Op dit moment worden bijkomende analyses uitgevoerd die kunnen leiden tot de herziening van de bestaande provisies of de aanleg van nieuwe provisies. Hetzelfde geldt voor de elektrische en magnetische velden.

RISICO'S OP JURIDISCHE GESCHILLEN

De vennootschap voert haar activiteiten op zodanige wijze uit dat het risico op juridische geschillen tot een minimum wordt beperkt. Niettemin gebeurt het dat de vennootschap betrokken raakt in juridische geschillen. Indien nodig, worden hiervoor gepaste provisies aangelegd.

VEILIGHEID EN WELZIJN

Elia beheert installaties die schade kunnen veroorzaken aan de natuur of de mens. Deze installaties kunnen bovendien het voorwerp zijn van ongevallen of agressie van buitenaf die ernstige gevolgen kunnen hebben. Personen die in of in de buurt van installaties voor elektriciteitstransmissie werken, kunnen bij ongeval, fout of nalatigheid worden blootgesteld aan het risico van elektrocutie. De veiligheid en het welzijn van mensen (eigen personeelsleden of derden) vormen een dagelijkse prioriteit voor de directie, het management en het personeel van de Elia groep. Er worden aanzienlijke middelen ingezet om de veiligheid en het welzijn van deze personen te waarborgen. Met het oog hierop wordt elk jaar een actieplan goedgekeurd en uitgevoerd dat rekening houdt met de evolutie van de veiligheidscijfers.

RISICO'S VERBONDEN AAN DE INEFFICIËNTIE VAN INTERNE CONTROLEMECHANISMEN

Elk intern proces beïnvloedt op zijn manier het bedrijfsresultaat. Het stelsel van meerjarentarieven vergroot de noodzaak om de globale efficiëntie van het bedrijf jaar na jaar nog te verbeteren. Daarom wordt de doeltreffendheid van de interne processen regelmatig gecontroleerd met behulp van prestatie-indicatoren en/of audits, teneinde de gepaste controle ervan te garanderen. Dit aspect staat onder toezicht van het auditcomité, dat de werkzaamheden van de dienst Interne Audit & Enterprise Risk Management aanstuurt en opvolgt.

3. Financiële risico's

Bij de uitoefening van zijn activiteiten is de groep blootgesteld aan uiteenlopende financiële risico's: het marktrisico (meer bepaald het interestrisico, het inflatierisico, het taxrisico en een beperkt wisselkoersrisico), het liquiditeitsrisico, en het kredietrisico. De risico's waaraan de onderneming is blootgesteld, worden geïdentificeerd en geanalyseerd om de limieten en gepaste controles te bepalen, de risico's te bewaken en deze limieten na te leven. Met dat doel heeft de groep de verantwoordelijkheden en specifieke procedures vastgelegd, in het bijzonder met betrekking tot de financiële instrumenten die moeten worden aangewend en de exploitatielimieten voor de beheersing van deze risico's. Deze procedures en de betrokken systemen worden geregeld herzien om elke wijziging op het gebied van de marktomstandigheden en activiteiten van de groep in aanmerking te nemen. De financiële impact van deze risico's is beperkt aangezien Elia en 50Hertz werken volgens het Belgische of Duitse regulatorie kader. Zie hoofdstuk 'Regulatoir kader'.

“De risico's waaraan de onderneming is blootgesteld, worden geïdentificeerd en geanalyseerd om de limieten en gepaste controles te bepalen, de risico's te bewaken en deze limieten na te leven.”

Om hun investeringen te financieren en hun strategische doelstellingen op korte en op lange termijn te bereiken, doen Elia en 50Hertz een beroep op de kapitaalmarkten. Op het tijdstip dat dit verslag wordt opgesteld, is het economisch en financieel klimaat in Europa verstoord door de schulden crisis bij de banken en de lidstaten. Deze spanning op de krediet- en kapitaalmarkten in een financieel systeem dat sterk onderling verbonden is, kan overslaan op de bedrijfsleningen en zo de financieringsmogelijkheden van Elia en/of 50Hertz beperken. Een dergelijke situatie kan een nadelige invloed uitoefenen op de groei van Elia en 50Hertz en op het nastreven van hun doelstellingen. Elia wordt gedeeltelijk gefinancierd met obligatieleningen met een variabele rente. Hoewel een financieringsbeleid werd goedgekeurd dat streeft naar een optimale verhouding tussen vaste en variabele rentevoeten en hoewel geschikte financiële instrumenten worden gebruikt om het financieel risico af te dekken, kan een wijziging in de rentevoeten een impact hebben op de financiële lasten die in een volgende tariefreguleringsperiode (of in dezelfde periode in geval van een uitzonderlijke wijziging in de lasten) worden doorgerekend. De financiële lasten hangen ook af van de kredietrating van de vennootschap. Elia kan geen totale bescherming garanderen in geval van aanzienlijke wijzigingen in de rentevoeten of in geval van verlaging van haar rating of van de rating van Eurogrid GmbH.

Meer informatie vindt u in het jaarverslag onder het hoofdstuk 'Beheer van financiële risico's en derivaten'.

4A. Ontwikkeling van nieuwe activiteiten

De Elia groep wil inspelen op elke nieuwe opportuniteit met betrekking tot de kernactiviteiten van de onderneming, binnen of buiten de Belgische gereguleerde context. Het opstarten van internationale projecten kan risico's inhouden wat de buitenlandse regelgeving betreft of onzekerheden op het gebied van de op te stellen businessplannen. Gelijktijdig met het businessplan vindt een oefening plaats om de verschillende risico's te identificeren, te evalueren en te beheren.

OFFSHORE NET IN DE NOORDZEE

België beschikt over een geïnstalleerd productievermogen van 195 MW in geïnstalleerde offshore windmolenparken, wat vergelijkbaar is met Duitsland (195 MW) en Nederland (247 MW). Het project voor een offshore net in de Noordzee maakt deel uit van een groter project om België, Nederland, Duitsland, Denemarken, Noorwegen en Groot-Brittannië via een net in de Noordzee onderling met elkaar te verbinden (North Sea Grid Initiative).

Elia houdt rekening met de risicodomeinen zoals de technische haalbaarheid, de financiële risico's, de impact op de klanten, de milieurisico's en de risico's inzake vergunningen. Op het tijdstip dat dit verslag wordt geschreven, moet het regulatorisch kader dat op dit project van toepassing is nog worden bevestigd.

ATLANTIC WIND CONNECTION

Dit is het eerste offshore hoogspanningsnet op gelijkstroom dat zich voor de Noord-Oostkust van de Verenigde Staten bevindt. Elia maakt deel uit van het consortium van bedrijven dat dit project ontwikkelt.

Elia houdt rekening met de inherente risico's van een activiteit in een land met een verschillend wettelijk en regelgevend kader en andere vergunningsprocedures, en met de financiële aspecten en de governance van het project.

4B. Specifieke risico's in verband met de overname van 50Hertz door Elia

Wat de overname van 50Hertz door Elia en IFM (via Eurogrid International CBVA en Eurogrid GmbH) betreft, kan niet worden uitgesloten dat er slechts in beperkte mate of zelfs helemaal geen beroep mogelijk is tegen Vattenfall met betrekking tot bepaalde risico's die verbonden zijn aan de activiteiten van 50Hertz. Bepaalde risico's worden zelfs niet gedekt door de voorstellingen en garanties of schadevergoedingen die door Vattenfall zijn geleverd. 50Hertz handelt binnen het Duitse wettelijke en regulatoire kader en kan aan andere verplichtingen worden onderworpen dan Elia. Elia bezit slechts 60% van de aandelen van 50Hertz. De overige 40% zijn in handen van IFM.

5. Omgevingsfactoren

MACRO-ECONOMISCHE RISICO'S

De laatste maanden is de onzekerheid en de volatiliteit van alle Europese economieën toegenomen. Het verwachte herstel na de economische en financiële crisis die om zich heen greep in 2007/2008 is voorbarig gebleken. Zelfs als de huidige liquiditeitscrisis kan worden vermeden, blijft het nog onzeker of de onderliggende structurele economische problemen op lange termijn kunnen worden opgelost, zoals het onevenwicht in de staatsrekeningen of de verschillen in concurrentievermogen tussen de landen van de Europese Unie. In deze onzekere context kan een langere periode van trage economische groei een negatieve invloed hebben op de te vervoeren elektriciteitsvolumes en op de plannen voor de ontwikkeling van het huidige net en van de productiemiddelen voor elektriciteit (inclusief de hernieuwbare energiebronnen). Bovendien verhogen de gevolgen van de financiële crisis de volatiliteit (zowel naar boven als naar beneden) van de factoren die een invloed kunnen hebben op de financiële resultaten in het kader van het huidige mechanisme van billijke vergoeding, zoals de Belgische lineaire obligatie op 10 jaar of de rentevoeten in Duitsland.

RISICO INZAKE HUMAN RESOURCES

Elia voert een actief imago- en rekruteringsbeleid. De onderneming streeft ernaar een adequaat expertise- en kennisniveau te handhaven. Dit is een voortdurend risico in een arbeidsmarkt die gespannen is wegens de hoge specialisatiegraad van zijn activiteiten en de toegenomen complexiteit van de betrokken vakgebieden.

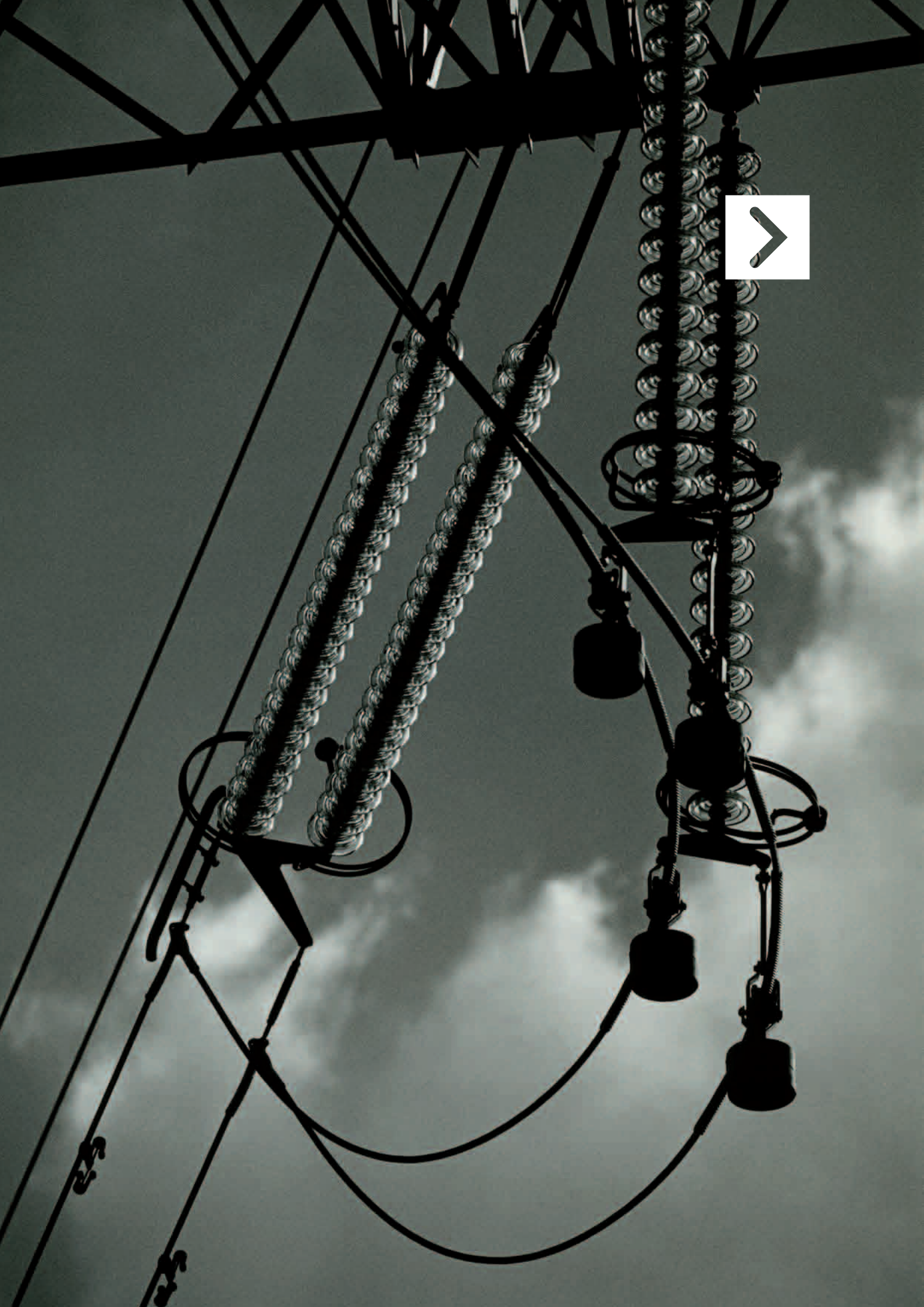
IMAGORISICO

Zeer algemeen kunnen zich bepaalde omstandigheden voordoen die het imago van het bedrijf negatief kunnen beïnvloeden. Elia tracht de vertrouwelijkheid van gegevens te garanderen met behulp van een intern controlemechanisme. Het valt echter nooit uit te sluiten dat externe partijen onoordeelkundig omspringen met informatie waarover zij beschikken. Dit kan een effect hebben op de beurskoers van de onderneming.

OVERIGE

Elia is zich ervan bewust dat er nog andere risico's kunnen bestaan waarvan het bedrijf op dit moment nog geen kennis heeft. Sommige risico's kunnen vandaag verwaarloosbaar lijken, maar dit sluit niet uit dat ze in de toekomst belangrijker kunnen worden. De hier gehanteerde onderverdeling geeft geen enkele indicatie van de potentiële gevolgen van de opgesomde risico's.

“Elia en 50Hertz behoren tot de Europese koplopers, als men ze bekijkt vanuit het oogpunt van de onafhankelijkheid als de onpartijdigheid; dit zijn twee elementen die vervat liggen in het “derde pakket” van maatregelen voor de ontwikkeling van een interne gas- en elektriciteitsmarkt die de Europese Commissie heeft opgesteld.”

05

Financieel verslag

Gedetailleerde resultaten van het jaar 2011.

Geconsolideerde IFRS jaarrekening

Geconsolideerde winst- en verliesrekening

(in € miljoen) – Over het boekjaar eindigend per 31 december		Toelichting	2011	2010
VOORTGEZETTE BEDRIJFSACTIVITEITEN				
Opbrengsten	(5.1)		1.188,2	939,5
Grond- en hulpstoffen	(5.3.1)		(5,9)	(5,9)
Brutowinst			1.182,3	933,6
Overige bedrijfsopbrengsten	(5.2)		90,2	98,0
Diensten en overige goederen	(5.3.1)		(638,4)	(457,2)
Personeelskosten	(5.3.2)		(158,4)	(133,9)
Afschrijvingen en waardeverminderingen, wijziging in voorzieningen	(5.3.3)		(140,9)	(127,5)
Overige bedrijfskosten	(5.3.4)		(26,8)	(31,1)
Resultaat uit bedrijfsactiviteiten voor niet-recurrente elementen (REBIT)			308,0	281,9
Winst op voordelige acquisitie			0,0	286,5
Niet-recurrente diensten en diverse goederen			0,0	(8,0)
RESULTAAT UIT BEDRIJFSACTIVITEITEN (EBIT)			308,0	560,4
NETTOFINANCIERINGSLASTEN	(5.4)		(128,6)	(123,2)
Financieringsbaten			14,2	21,8
Financieringslasten			(142,8)	(145,0)
Aandeel in resultaat van investeringen opgenomen volgens vermogensmutatiemethode (na winstbelastingen)	(5.6)		1,4	(1,2)
Winst vóór winstbelastingen			180,8	436,0
Winstbelastingen	(5.5)		(43,3)	(34,0)
Winst op voorgezette bedrijfsactiviteiten			137,5	402,0
Winst over de verslagperiode			137,5	402,0
Winst toe te rekenen aan:				
Eigenaars van de vennootschap			137,5	401,7
Minderheidsbelang			0,0	0,3
WINST OVER DE VERSLAGPERIODE			137,5	402,0
Winst per aandeel (in €)		Toelichting	31.12.2011	31.12.2010
Gewone winst per aandeel	(5.7)		2,28	7,36
Verwaterde winst per aandeel	(5.7)		2,28	7,36

Geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten

(in € miljoen) – Over het boekjaar eindigend per 31 december		Toelichting	2011	2010
WINST OVER DE VERSLAGPERIODE			137,5	402,0
Niet-gerealiseerde resultaten				
Effectief deel van veranderingen in de reële waarde van kasstroomafdekkingen	(5.4)		(3,9)	(3,1)
Belastingen op effectief deel van veranderingen in de reële waarde van kasstroomafdekkingen	(5.4)		1,3	1,1
Actuariële winsten en verliezen met betrekking tot toegezegde personeelsverplichtingen	(6.12)		(16,3)	25,9
Belastingen op actuariële winsten en verliezen met betrekking tot toegezegde personeelsverplichtingen	(6.12)		5,5	(8,8)
Wisselkoersverschillen uit omrekening van buitenlandse activiteiten			0,1	0,0
Niet-gerealiseerde resultaten over het boekjaar, na winstbelastingen			(13,3)	15,1
Totaal gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten over het boekjaar			124,2	417,1
Winst toe te rekenen aan:				
Eigenaars van de vennootschap			124,2	416,8
Minderheidsbelang			0,0	0,3
TOTAAL GEREALISEERDE EN NIET-GEREALISEERDE RESULTATEN OVER HET BOEKJAAR			124,2	417,1

Geconsolideerde balans

ACTIVA (in € miljoen)	Toelichting	31.12.2011	31.12.2010
VASTE ACTIVA		5.145,1	4.994,1
Materiële vaste activa	(6.1)	3.150,5	3.010,9
Immateriële activa	(6.2)	1.753,6	1.751,1
Handels- en overige vorderingen	(6.3)	120,3	114,7
Investerings opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode	(6.4)	30,6	29,2
Overige financiële vaste activa (incl. derivaten)	(6.5)	84,9	79,5
Uitgestelde belastingvorderingen	(6.6)	5,2	8,7
VLOTTENDE ACTIVA		698,7	909,9
Vorraden	(6.7)	16,3	14,5
Handels- en overige vorderingen	(6.8)	281,6	513,8
Actuele belastingvorderingen		10,0	6,3
Geldmiddelen en kasequivalenten	(6.9)	385,6	366,0
Over te dragen kosten en verkregen opbrengsten	(6.8)	5,2	9,3
TOTAAL ACTIVA		5.843,8	5.904,0
TOTAAL EIGEN VERMOGEN EN VERPLICHTINGEN (in € miljoen)	Toelichting	31.12.2011	31.12.2010
EIGEN VERMOGEN		2.046,9	2.007,2
Eigen vermogen toe te rekenen aan de eigenaars van de vennootschap	(6.10)	2.046,9	2.007,2
Aandelenkapitaal		1.500,6	1.500,6
Uitgiftepremie		8,5	8,5
Reserves		67,6	51,4
Afdekkingsreserves		(23,3)	(20,7)
Ingehouden winsten		493,5	467,4
Minderheidsbelang		0,0	0,0
Minderheidsbelang		0,0	0,0
LANGLOPENDE VERPLICHTINGEN		3.203,5	3.211,0
Leningen en overige langlopende financieringsverplichtingen	(6.11)	2.918,5	2.917,3
Personeelsbeloningen	(6.12)	108,1	103,8
Derivaten	(7.3)	35,2	31,4
Voorzieningen	(6.13)	53,7	44,6
Uitgestelde belastingverplichtingen	(6.6)	67,6	93,3
Overige verplichtingen	(6.14)	20,4	20,6
KORTLOPENDE VERPLICHTINGEN		593,4	685,8
Leningen en overige financieringsverplichtingen	(6.11)	0,0	0,1
Voorzieningen	(6.13)	24,5	43,6
Handelsschulden en overige schulden	(6.15)	366,1	448,8
Actuele belastingverplichtingen		26,0	14,0
Over te dragen opbrengsten en toe te rekenen kosten	(6.16)	176,8	179,3
TOTAAL EIGEN VERMOGEN EN VERPLICHTINGEN		5.843,8	5.904,0

Geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen

(in € miljoen) – Over het boekjaar eindigend per 31 december	Aandelen- kapitaal	Uitgifte- premie	Afdek- kings- reserves	Omreke- nings- verschillen	Inge- houden winst	Totaal	Minder- heids- belangen	Totaal eigen vermogen
STAND PER 1 JANUARI 2010	1.207,3	8,5	(18,7)	-	168,2	1.365,4	1,7	1.367,1
Winst over de verslagperiode	-	-	-	-	401,7	401,7	0,3	402,0
Niet-gerealiseerde resultaten: kasstroomafdekkingen	-	-	(2,0)	-	-	(2,0)	-	(2,0)
Niet-gerealiseerde resultaten: actuariel winst/(verlies)	-	-	-	-	17,1	17,1	-	17,1
Totaal gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten	0,0	0,0	(2,0)	-	418,8	416,8	0,3	417,1
Overgedragen resultaat Eurogrid GmbH op acquisitiedatum	-	-	-	-	(1,6)	(1,6)	-	(1,6)
Uitgifte gewone aandelen	299,7	-	-	-	-	299,7	0,0	299,7
Kosten uitgifte gewone aandelen	(6,4)	-	-	-	-	(6,4)	-	(6,4)
Deconsolidatie minderheidsbelangen	-	-	-	-	-	0,0	(2,0)	(2,0)
Dividenden	-	-	-	-	(66,6)	(66,6)	-	(66,6)
STAND PER 31 DECEMBER 2010	1.500,6	8,5	(20,7)	-	518,8	2.007,2	0,0	2.007,2
STAND PER 1 JANUARI 2011	1.500,6	8,5	(20,7)	-	518,8	2.007,2	0,0	2.007,2
Winst over de verslagperiode	-	-	-	-	137,5	137,5	0,0	137,5
Niet-gerealiseerde resultaten: kasstroomafdekkingen	-	-	(2,6)	-	-	(2,6)	-	(2,6)
Niet-gerealiseerde resultaten: actuariel winst/(verlies)	-	-	-	-	(10,8)	(10,8)	-	(10,8)
Niet-gerealiseerde resultaten: wisselkoersverschillen	-	-	-	0,1	-	0,1	-	0,1
Totaal gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten	0,0	0,0	(2,6)	0,1	126,7	124,2	0,0	124,2
Dividenden	0,0	0,0	0,0	-	(84,5)	(84,5)	-	(84,5)
STAND PER 31 DECEMBER 2011	1.500,6	8,5	(23,3)	0,1	561,0	2.046,9	-	2.046,9

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

(in € miljoen) – Over het boekjaar eindigend per 31 december		Toelichting	2011	2010
KASSTROOM UIT BEDRIJFSACTIVITEITEN				
Winst over de verslagperiode			137,5	402,0
Aanpassing voor:				
Nettofinancieringslasten	(5.4)		134,3	124,0
Winstbelastingen	(5.5)		58,7	16,6
Aandeel in resultaat van investeringen verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode, na belasting	(5.6)		(1,4)	1,2
Afschrijvingen materiële en amortisatie immateriële activa	(6.1 - 6.2)		139,7	114,5
Boekwinst op verkoop van materiële en immateriële activa	(6.1 - 6.2)		11,7	7,6
Bijzondere waardevermindervingsverliezen op vlottende activa	(5.3.4)		12,2	1,0
Mutatie voorzieningen	(5.3.3)		(25,3)	(2,6)
Mutatie van waardering naar reële waarde van derivaten	(7.2)		1,1	0,9
Mutatie uitgestelde belastingen	(6.6)		(15,3)	17,4
Mutatie van waardering naar reële waarde van financiële activa via resultaat			(0,2)	3,3
Mutatie overige niet-geldelijke posten			0,0	0,0
Winst op voordelige acquisitie			0,0	(286,5)
Kasstroom uit bedrijfsactiviteiten			453,0	399,4
Mutatie voorraden	(6.7)		(2,3)	0,3
Mutatie handels- en overige vorderingen	(6.8)		219,2	(43,0)
Mutatie overige vlottende activa	(6.8)		1,0	(12,7)
Mutatie handelsschulden en overige schulden	(6.15)		(53,4)	119,2
Mutatie overige kortlopende verplichtingen	(6.14 - 6.16)		(42,3)	60,1
Wijzigingen in werkkapitaal			122,2	123,9
Betaalde rente	(5.4)		(139,6)	(135,7)
Betaalde winstbelastingen	(5.5)		(49,5)	(19,9)
Nettokasstroom uit bedrijfsactiviteiten			386,2	367,7
KASSTROOM UIT INVESTERINGSACTIVITEITEN				
Verwerving van (im)materiële activa	(6.1 - 6.2)		(288,3)	(199,5)
Verwerving van dochteronderneming na aftrek van verworven geldmiddelen			0,0	(278,8)
Verwervingen van investeringen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode			0,0	(21,2)
Verwerving van dochteronderneming	(7.1)		(0,8)	(0,0)
Opbrengst uit de verkoop van investeringen			0,1	8,6
Ontvangen rente	(5.4)		7,1	2,3
Nettokasstroom uit (gebruikt bij) investeringsactiviteiten			(281,9)	(488,6)
KASSTROOM UIT FINANCIERINGSACTIVITEITEN				
Opbrengst uit de uitgaven van aandelenkapitaal			0,0	299,7
Kosten verbonden aan uitgifte van aandelenkapitaal			0,0	(6,5)
Betaald dividend (-)	(6.10)		(84,5)	(66,6)
Aflossing van opgenomen leningen (-)			0,0	(210,0)
Ontvangsten van opgenomen leningen (+)			0,0	297,6
Minderheidsbelangen			0,0	(2,0)
Nettokasstroom uit (gebruikt bij) financieringsactiviteiten			(84,5)	312,2
NETTO-TOENAME (AFNAME) VAN GELDMIDDELEN EN KASEQUIVALENTEN				
			19,8	191,3
Geldmiddelen en kasequivalenten per 1 januari			365,9	174,6
Geldmiddelen en kasequivalenten per 31 december			385,7	365,9
Netto-toename (afname) van geldmiddelen en kasequivalenten			19,8	191,3

Toelichting bij de geconsolideerde jaarrekening

1. Verslaggevende entiteit	115
2. Basis voor presentatie	115
2.1. Conformiteitsverklaring	115
2.2. Functionele en presentatievaluta	115
2.3. Waarderingsbasis	115
2.4. Gebruik van schattingen en oordelen	115
2.5. Goedkeuring door de raad van bestuur	116
3. Belangrijke grondslagen voor financiële verslaggeving	116
3.1. Nieuwe en herziene standaarden en interpretaties	116
3.2. Grondslagen voor consolidatie	117
3.3. Omrekening van vreemde valuta	118
3.4. Financiële instrumenten	118
3.5. Balansposten	119
3.6. Posten in de resultatenrekening	124
4. Gesegmenteerde rapportering	125
4.1. Segmentrapportering Elia Transmission (België)	126
4.2. Segmentrapportering 50Hertz Transmission (Duitsland)	128
4.3. Reconciliatie van de segmenten met het totaal van de groep	130
5. Elementen van de geconsolideerde resultatenrekening en niet-gerealiseerde resultaten	130
5.1. Bedrijfsopbrengsten	130
5.2. Overige bedrijfsopbrengsten	130
5.3. Bedrijfskosten	131
5.3.1. Grond- en hulpstoffen, diensten en overige goederen	131
5.3.2. Personeelskosten	131
5.3.3. Afschrijvingen en waardeverminderingen, wijzigingen in voorzieningen	131
5.3.4. Overige bedrijfskosten	131
5.4. Financieringsbaten en -lasten	131
5.5. Winstbelastingen	132
5.6. Aandeel in de winst van geassocieerde ondernemingen	133
5.7. Gewone winst per aandeel	133
5.8. Niet-gerealiseerde resultaten	133

6. Elementen van de balans	133
6.1. Terreinen, gebouwen en uitrusting	133
6.2. Immateriële activa	135
6.3. Handels- en overige vorderingen op lange termijn	136
6.4. Investeringsverwerkt volgens de vermogensmutatiemethode	136
6.5. Andere financiële activa	137
6.6. Uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen	137
6.7. Voorraden	138
6.8. Handelsvorderingen en overige vorderingen	139
6.9. Geldmiddelen en kasequivalenten	139
6.10. Eigen vermogen	139
6.11. Leningen en overige langlopende financieringsverplichtingen	140
6.12. Personeelsbeloningen	141
6.13. Voorzieningen	145
6.14. Overige schulden op lange termijn	145
6.15. Handels- en overige schulden	145
6.16. Overgedragen opbrengsten en toe te rekenen kosten	146
7. Diversen	146
7.1. Effect van nieuwe overname	146
7.2. Deconsolidatie van Belpex NV/SA	148
7.3. Beheer van financiële risico's en derivaten	148
7.4. Investeringsverplichtingen en voorwaardelijke verplichtingen	152
7.5. Verbonden partijen	153
7.6. Dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen	154
7.7. Gebeurtenissen na balansdatum	155
7.8. Relatie met commissarissen	155
7.9. Verklaring van personen met verantwoordelijkheid	155

1. Verslaggevende entiteit

Elia System Operator nv (de 'vennootschap' 'Elia') is gevestigd in België en heeft haar maatschappelijke zetel te Keizerslaan 20, B-1000 Brussel. De geconsolideerde jaarrekening van de vennootschap voor het boekjaar 2011 omvat de jaarrekening van de onderneming en haar dochterondernemingen (hierna aangeduid als de 'groep') en het belang van de groep in joint ventures en geassocieerde deelnemingen.

De onderneming is een vennootschap met beperkte aansprakelijkheid en de aandelen staan genoteerd op NYSE Euronext Brussel, onder de kenletters ELI.

Tengevolge de overname van de Duitse TNB 50Hertz, in samenwerking met Industry Funds Management (IFM), ontwikkelt, onderhoudt en beheert de Elia Groep twee belangrijke elektriciteitsnetwerken gelegen in Centraal en Noord West Europa: het Belgisch transmissienet verbonden met Frankrijk en Nederland en het 50Hertz transmissienet verbonden met Polen, Hongarije en Denemarken. Deze twee netten verbinden producenten met grote industriële gebruikers en distributienetbeheerders en verzekeren in- en uitvoer van elektriciteit van en naar andere Europese landen op een efficiënte, betrouwbare en veilige manier. Elia bezit het volledige Belgische zeerhogespanningsnet (150 tot 380 kV) en nagenoeg 94% (eigendom en gebruiksrechten) van het Belgische hoogspanningsnet (30 tot 70 kV). Het net van Elia omvat 5.606 kilometer bovengrondse en 2.766 kilometer ondergrondse verbindingen. 50Hertz is eigenaar van het volledige netwerk (220 tot 380kV) in zijn geografisch gebied alsook het transmissienetwerk van Hamburg en de off-shore connecties in de Baltische Zee. Het 50Hertz net omvat 9.705 kilometers bovengrondse en 150 kilometers ondergrondse verbindingen. De investeringen van de Elia Groep in de interconnectiecapaciteit met zijn buurlanden maken het de meest open en geïnterconnecteerde transmissienetbeheerder in Europa.

2. Basis voor presentatie

2.1. Conformiteitsverklaring

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de international financial reporting standards (IFRS), zoals aangenomen voor gebruik in de Europese Unie. De groep heeft alle nieuwe en herziene standaarden en interpretaties toegepast die gepubliceerd werden door de IASB, die relevant zijn voor de activiteiten van de groep en van kracht zijn voor boekjaren die aanvangen op 1 januari 2011.

2.2. Functionele en presentatievaluta

De jaarrekening wordt gepresenteerd in miljoen euro (de functionele valuta van de groep), afgerond op het dichtstbijzijnde honderdduizendtal, tenzij anders vermeld.

2.3. Waarderingsbasis

De jaarrekening is opgesteld op basis van historische kosten, uitgezonderd afgeleide financiële instrumenten die tegen reële waarde worden gewaardeerd. Vaste activa en activa die voor verkoop wordt aangehouden, worden gewaardeerd aan de laagste van ofwel de boekwaarde ofwel de reële waarde minus verkoopkosten, en de personeelsbeloningen worden gewaardeerd aan de reële waarde van deze beloningsverplichtingen minus fondsbeleggingen. Wijzigingen in de reële waarde van financiële activa worden in de resultatenrekening verwerkt.

2.4. Gebruik van schattingen en oordelen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met IFRS vereist dat het management beoordelingen, schattingen en veronderstellingen maakt die een impact kunnen hebben op de gerapporteerde bedragen van activa en passiva en baten en lasten. De schattingen en onderliggende veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en diverse andere factoren die gegeven de omstandigheden redelijk geacht worden en waarvan de resultaten de basis vormen voor de beoordeling van de boekwaarde van activa en passiva. De uiteindelijke resultaten kunnen verschillen van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend herzien. Herzieningen van boekhoudkundige schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien indien de herziening enkel die periode beïnvloedt, of in de periode van de herziening en toekomstige periodes indien de herziening zowel huidige als toekomstige periodes beïnvloedt.

Informatie over belangrijke punten van schattingsonzekerheden en kritische oordelen bij de toepassing van de grondslagen die het meest van invloed zijn op de geconsolideerde jaarrekening is verwerkt in de volgende rubrieken van de toelichting:

- Overgedragen fiscale verliezen en overgedragen belastingkredieten worden opgenomen als uitgestelde belastingverplichtingen, voor zover het waarschijnlijk is dat er in de toekomst belastbare winst zal zijn waarmee de ongebruikte fiscale verliezen en ongebruikte belastingkredieten kunnen worden verrekend. Bij de beoordeling houdt het management rekening met elementen zoals de bedrijfsstrategie op lange termijn en mogelijkheden van belastingplanning op lange termijn. Belastingvordering: het is erg waarschijnlijk dat de belastingvorderingen van Elia System Operator zullen worden gerecupereerd (zie toelichting 5.5).
- Kredietrisico van klanten: het management controleert nauwgezet de uitstaande handelsvorderingen en houdt hierbij ook rekening met de ouderdom van de vordering, de betalingshistoriek en de dekking van kredietrisico's (zie toelichting 7.2).
- Verplichtingen voor personeelsbeloningen: de verplichtingen uit hoofde van toegezegde pensioenregelingen zijn gebaseerd op actuariële veronderstellingen, zoals de verdisconteringvoet en het verwachte rendement op de fondsbeleggingen. Hierover zijn meer details opgenomen in toelichting 6.12.
- Voorzieningen voor milieuaangelegenheden: op het einde van elk jaar wordt een schatting gemaakt van de toekomstige kosten met betrekking tot bodemvervuiling op basis van het advies van een externe deskundige. Voorzieningen voor «geschillen» en voor «gebruiksrechten voor gronden» worden bepaald op basis van de waarde van de ingestelde vorderingen of het geschatte bedrag van de risicoblootstelling. De verwachte timing van de bijbehorende uitgaande kasstromen is afhankelijk van de voortgang en de duur van het bijbehorende proces/procedures (zie toelichting 6.13).
- Waardevermindering: de groep analyseert jaarlijks de waardevermindering op goodwill en kasstroomgenererende eenheden waarvoor er indicaties zijn dat de boekwaarde mogelijk hoger is dan de realiseerbare waarde. Deze analyse is gebaseerd op veronderstellingen over onder andere de evolutie van de markt, het marktaandeel, de evolutie van de marge en verdisconteringvoeten (zie toelichting 6.2).
- Leaseboekhouding: hierover is meer informatie opgenomen in toelichting 7.4.
- Hedge accounting: veranderingen in de reële waarde van een afgeleid kasstroomdekkingsinstrument worden rechtstreeks opgenomen als niet-gerealiseerde resultaten, voor zover de afdekking effectief is. Het niet-effectieve deel wordt in de winst- en verliesrekening opgenomen (zie toelichting 7.3).
- Aanpassingen naar reële waarde voor bedrijfscombinaties: in overeenstemming met IFRS 3 'Bedrijfscombinaties', waardeert de groep de activa, passiva en voorwaardelijke verplichtingen die worden overgenomen bij een bedrijfscombinatie opnieuw naar de reële waarde. Waar mogelijk

vinden aanpassingen naar reële waarde plaats op basis van externe beoordelingen of waarderingsmodellen, bv. voor voorwaardelijke verplichtingen en immateriële activa die niet door het overgenomen bedrijf werden verantwoord. Er worden vaak interne benchmarks gebruikt voor de waardering van specifieke productie-uitrusting. Al deze waarderingmethoden zijn gebaseerd op verschillende veronderstellingen, zoals de geschatte toekomstige kasstromen, de geschatte gebruiksduur, enz. (zie toelichting 7.1).

De hieronder uiteengezette grondslagen werden consistent toegepast op alle periodes die in deze financiële verslaggeving toegepast worden. De grondslagen werden toegepast door alle entiteiten van de groep.

2.5. Goedkeuring door de raad van bestuur

Op 22 maart 2012 heeft de raad van bestuur deze geconsolideerde jaarrekening goedgekeurd voor publicatie.

3. Belangrijke grondslagen voor financiële verslaggeving

3.1. Nieuwe en herziene standaarden en interpretaties

DE GROEP HEEFT DE VOLGENDE INTERPRETATIES EN AANPASSINGEN TOEGEPAST:

- Aanpassing van **IAS 24** Informatieverschaffing over verbonden partijen (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2011): verduidelijkt de definitie van een verbonden partij en wijzigt bepaalde informatieverschaffing over verbonden partijen voor overheidsinstanties.
- Aanpassing van **IAS 1** Presentatie van de jaarrekening: verduidelijkt dat een entiteit een analyse van andere niet-gerealiseerde resultaten voor elke vermogenscomponent presenteert in het mutatieoverzicht van het eigen vermogen of in de toelichtingen bij de jaarrekening (toepasbaar op boekjaren vanaf 1 januari 2011).
- Aanpassing van **IAS 27** De geconsolideerde jaarrekening en de enkelvoudige jaarrekening (aanpassingen toepasbaar voor boekjaren beginnend op of na 1 juli 2010).
- Aanpassing van **IAS 34** Tussentijdse financiële verslaggeving: richtlijnen over de toepassing van principes voor externe verslaggeving in IAS 34 (aanpassingen toepasbaar op boekjaren die starten op of na 1 januari 2011).

Geen van de bovenstaande aanpassingen in de grondslagen voor financiële verslaggeving had een grote impact op de geconsolideerde jaarrekening.

Volgende gewijzigde en nieuwe standaarden zijn van kracht, maar zijn niet relevant voor de groep:

- Aanpassing van **IAS 32** Financiële instrumenten: Presentatie – Classificatie van uitgegeven rechten (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 februari 2010).
- **IFRIC 19** Tenietgaan van financiële verplichtingen met eigen-vermogensinstrumenten (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 juli 2010).
- Aanpassing van **IFRS 1** Eerste toepassing van IFRS – Beperkte vrijstelling van vergelijkende IFRS 7-informatieverschaffing bij de eerste toepassing (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2011).
- Aanpassing van **IFRIC 14 IAS 19** – Beperking van activa uit hoofde van een toegezegde pensioenregeling, minimale financieringsverplichtingen en de wisselwerking hiertussen – Vooruitbetalingen in het kader van een minimale financieringsverplichting (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2011).
- Aanpassing van **IFRS 3** Bedrijfscombinaties (toepasbaar op boekjaren vanaf 1 juli 2010).
- Aanpassing van **IFRS 7** Financiële instrumenten – richtlijnen over de wisselwerking tussen kwantitatieve en kwalitatieve externe verslaggeving over de aard en de omvang van de risico's die verbonden zijn aan financiële instrumenten (toepasbaar op boekjaren vanaf 1 januari 2011).
- Aanpassing van **IFRIC 13** Loyaliteitsprogramma's (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2011).

De groep paste onderstaande normen en interpretaties, die op de datum van de bekrachtiging van deze geconsolideerde jaarrekening gepubliceerd maar nog niet effectief waren, niet voortijdig toe¹:

- Aanpassing van **IFRS 7** Financiële instrumenten: Informatieverschaffing over buitendienststellingen (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 juli 2011).
- Aanpassing van **IFRS 7** Financiële instrumenten: informatieverschaffing – aanpassingen voor betere informatieverschaffing over de verrekening van financiële activa en verplichtingen (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2013).
- Aanpassing van **IFRS 1** Eerste toepassing op vaste data en hyperinflatie (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 juli 2011).
- Aanpassing van **IAS 12** Winstbelastingen – Uitgestelde belastingen: realisatie van de onderliggende activa (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2012).
- Aanpassing van **IAS 1** Presentatie van de jaarrekening – aanpassingen die de presentatie van de niet-gerealiseerde resultaten herzien (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 juli 2012).
- Aanpassing van **IAS 19** Personeelsbeloningen – aangepaste standaard voor resultaten uit projecten voor beloningen na de tewerkstellingen en ontslagvergoedingen (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2013).

- **IFRS 9** Financiële instrumenten – Classificatie en waardering (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2013).
- **IFRS 10** Geconsolideerde financiële verslaggeving: definieert de controleprincipes en bepaalt controlemaatregelen als basis voor consolidatie (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2013).
- **IFRS 11** Gezamenlijke activiteiten: opname van gezamenlijke overeenkomsten door focus op de rechten en plichten van de overeenkomst in plaats van op de juridische vorm (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2013).
- **IFRS 12** Informatieverschaffing over belangen in andere entiteiten (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2013).
- **IFRS 13** Waardering tegen reële waarde (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2013).
- **IAS 27** (herziening 2011) Enkelvoudige jaarrekening (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2013).
- **IAS 28** (herziening 2011) Investerings in geassocieerde deelnemingen en joint ventures (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2013).

3.2. Grondslagen voor consolidatie

1. DOCHTERONDERNEMINGEN

Een dochteronderneming is een entiteit gecontroleerd door de vennootschap. Zeggenschap bestaat wanneer de vennootschap de bevoegdheid heeft, rechtstreeks of onrechtstreeks, om de financiële en operationele beleidslijnen van een entiteit te bepalen om voordelen te verkrijgen uit haar activiteiten. Bij het beoordelen van zeggenschap wordt rekening gehouden met potentiële stemrechten die momenteel uitoefenbaar of converteerbaar zijn. De financiële staten van dochtervennootschappen zijn opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening vanaf de datum dat de zeggenschap aanvangt tot de datum dat de zeggenschap ophoudt. De grondslagen voor dochterondernemingen zijn waar nodig gewijzigd om ze overeen te laten komen met de grondslagen die de groep toepast. Verliezen die toepasbaar zijn op de minderheidsbelangen in een dochteronderneming worden aan de minderheidsbelangen toegeschreven, zelfs als de minderheidsbelangen hierdoor een tekort op de balans krijgen.

2. GEASSOCIEERDE DEELNEMINGEN

Een geassocieerde deelneming is een entiteit waarin de vennootschap een invloed van betekenis maar geen zeggenschap heeft over de financiële en operationele beleidslijnen. De geconsolideerde jaarrekening omvat het aandeel van de groep in de totale opgenomen winsten en verliezen van geassocieerde deelnemingen volgens de vermogensmutatiemethode, vanaf de datum dat de invloed van betekenis aanvangt tot de datum waarop de invloed van betekenis ophoudt. Wanneer het aandeel van de groep in de verliezen zijn participatie in een geassocieerde deelneming overschrijdt, wordt de boekwaarde van de entiteit in de balans van de groep verminderd tot nul en worden verdere verliezen niet langer opgenomen, behalve in de mate dat de groep een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting is aangegaan of betalingen heeft verricht in naam van een geassocieerde deelneming.

¹ De groep verwacht dat de toepassing van deze normen en interpretaties in de toekomst geen grote impact zal hebben op de jaarrekening van de groep tijdens de periode van de eerste toepassing van de andere normen en interpretaties die hierna zijn vermeld, met uitzondering van IFRS 10 en IFRS 11, waarvan Elia in 2011 een inschatting startte om hun impact op de financiële verslaggeving te beoordelen.

3. JOINT VENTURES

'Joint ventures' verwijzen naar gemeenschappelijk gecontroleerde entiteiten die zijn opgericht tengevolge van een contractuele overeenkomst en onderworpen zijn aan de vereiste goedkeuring voor strategische, financiële en operationele beslissingen. Investerings in joint ventures worden proportioneel geconsolideerd: een evenredig deel van de activa-, passiva-, kosten- en opbrengstenrekeningen dienen in overeenstemming te zijn met IFRS zoals toegepast door Elia, met gelijkaardige items in de geconsolideerde cijfers ingedeeld in dezelfde categorie. De gerealiseerde winst of verlies bij aanschaffing zal erkend worden als meerwaarde of als een winst op voordelige aankoop. Indien, na de integratie, de joint venture een entiteit overneemt die gecontroleerd wordt (gemachtigd is om, direct of indirect, de financiële en operationele activiteiten van deze dochteronderneming te beheren ten einde de voordelen van de activiteiten te verkrijgen), zullen de vereisten van IFRS 3 bedrijfscombinaties dienen toegepast te worden.

4. VERLIES VAN ZEGGENSCHAP

Bij het verlies van zeggenschap verwijderd de groep de activa en passiva van de dochteronderneming, alle minderheidsbelangen en andere componenten van de niet-gerealiseerde resultaten van dochteronderneming van de balans. Een eventuele meer- of minwaarde die voortvloeit uit het verlies van zeggenschap wordt opgenomen als winst of verlies. Als de groep een belang behoudt in een vroegere dochteronderneming, dan wordt dit belang aan de reële waarde gewaardeerd op de dag waarop de groep de zeggenschap verliest. Vervolgens wordt het geboekt als een investering opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode of als een voor verkoop beschikbaar financieel actief, afhankelijk van de invloed die de groep behoudt.

5. ELIMINATIE VAN INTRAGROEPTRANSACTIES

Intragroepsaldi en niet-gerealiseerde winsten en verliezen of baten en lasten die voortvloeien uit intragroepsverrichtingen, worden geëlimineerd bij het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening.

Niet-gerealiseerde winsten die voortvloeien uit transacties met geassocieerde deelnemingen, worden geëlimineerd naar rato van het belang dat de groep in de entiteit heeft. Niet-gerealiseerde verliezen worden geëlimineerd op dezelfde wijze als niet-gerealiseerde winsten, maar enkel in de mate dat er geen bewijs voorhanden is van een bijzondere waardevermindering.

3.3. Omrekening van vreemde valuta

VERRICHTINGEN EN SALDI IN VREEMDE VALUTA

Transacties in vreemde valuta worden omgerekend naar de functionele valuta van de groep tegen de wisselkoers die geldt op de datum van de transactie. Monetair activa en passiva aangeduid in vreemde valuta op balansdatum worden omgerekend tegen de wisselkoers die geldt op die datum. Verschillen die ontstaan bij de omrekening van vreemde valuta worden opgenomen in de winst- en verliesrekening.

Niet-monetaire activa en passiva die in vreemde valuta op basis van historische kosten worden gewaardeerd, worden omgerekend tegen de wisselkoers op datum van de transactie.

BUITENLANDSE BEDRIJFSACTIVITEITEN

Een buitenlandse bedrijfsactiviteit is een entiteit die een dochteronderneming, geassocieerde deelneming, joint venture of filiaal is van de verslaggevende entiteit waarvan de activiteiten zijn gevestigd in of worden uitgevoerd in een land of een valuta die verschilt van die van de verslaggevende entiteit.

De financiële verslaggeving van alle entiteiten van de groep met een functionele valuta die verschilt van de presentatievaluta van de groep wordt als volgt omgerekend naar de presentatievaluta:

- Balansen worden omgerekend tegen de wisselkoers op de verslagdatum.
- De resultatenrekening wordt omgerekend tegen de gemiddelde wisselkoers van het jaar.
- Het eigen vermogen wordt omgerekend tegen de historische wisselkoers.

Verschillen die ontstaan bij de omrekening van de netto investering in buitenlandse dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen tegen de wisselkoersen bij de sluiting van het boekjaar, worden opgenomen in het eigen vermogen onder "omrekeningsverschillen" als onderdeel van de "Niet-gerealiseerde resultaten". Bij de verkoop van buitenlandse dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen, worden de gecumuleerde omrekeningsverschillen opgenomen in de resultatenrekening als onderdeel van winst/verlies uit de verkoop.

3.4. Financiële instrumenten

AFGELEIDE FINANCIËLE INSTRUMENTEN

De groep maakt soms gebruik van afgeleide financiële instrumenten om de valuta- en renterisico's af te dekken die voortvloeien uit bedrijfs-, financierings- en investeringsactiviteiten. In overeenstemming met het thesauriebeleid houdt de groep geen derivaten aan voor handelsdoeleinden en geeft de groep deze ook niet uit. Derivaten die echter niet in aanmerking komen voor hedge accounting worden verwerkt als instrumenten aangehouden voor handelsdoeleinden.

Afgeleide financiële instrumenten worden bij de eerste opname gewaardeerd tegen reële waarde. De winst of het verlies uit fluctuaties van de reële waarde wordt onmiddellijk in de winst- en verliesrekening opgenomen. Indien derivaten voor hedge accounting in aanmerking komen, is de opname van een resulterende winst of een resulterend verlies afhankelijk van de aard van de post die wordt afgedekt.

De reële waarde van renteswaps is het geschatte bedrag dat de groep zou ontvangen of betalen om de swap per balansdatum te beëindigen, waarbij rekening wordt gehouden met de actuele rente en met de kredietwaardigheid van de tegenpartijen en van de groep. De reële waarde van valutatermijncontracten is de contante waarde van de genoteerde termijakoers per balansdatum.

VOOR AFDEKKING GEBRUIKTE DERIVATEN

Kasstroomafdekking

Veranderingen in de reële waarde van een afgeleid afdekkingsinstrument dat is aangemerkt als een kasstroomafdekking worden rechtstreeks opgenomen als niet-gerealiseerde resultaten, voor zover de afdekking effectief is. Het niet-effectieve deel wordt als last in de winst- en verliesrekening opgenomen.

Indien een afdekkingsinstrument niet langer voldoet aan de voorwaarden voor 'hedge accounting', afloopt of wordt verkocht, wordt de afdekking prospectief beëindigd. De cumulatieve winst of het cumulatieve verlies dat eerder in het eigen vermogen was opgenomen, blijft onderdeel uitmaken van de niet-gerealiseerde resultaten totdat de verwachte transactie heeft plaatsgevonden. Als het afgedekte element een niet-financieel actief betreft, wordt het onder de niet-gerealiseerde resultaten opgenomen bedrag overgeboekt naar de boekwaarde van het actief wanneer dit verantwoord is. In andere gevallen wordt het onder de niet-gerealiseerde resultaten opgenomen bedrag overgeboekt naar de winst- en verliesrekening in dezelfde periode waarin het afgedekte element van invloed is op de winst- en verliesrekening.

Cumulatieve winsten en verliezen met betrekking tot reeds afgelopen derivaten of beëindigde afdekkingsrelaties blijven verwerkt als onderdeel van de niet-gerealiseerde resultaten zolang het waarschijnlijk is dat de afgedekte transactie zich zal voordoen. Indien de afgedekte transactie niet langer waarschijnlijk is, worden de gecumuleerde winsten of verliezen onmiddellijk vanuit de niet-gerealiseerde resultaten naar de winst- en verliesrekening overgebracht.

Afdekking van monetaire activa en verplichtingen

Hedge accounting wordt niet toegepast op afgeleide instrumenten die in economische zin worden gebruikt als afdekking van in vreemde valuta's luidende activa en verplichtingen. Veranderingen in de reële waarde van dergelijke derivaten worden als onderdeel van de valutakoerswinsten en -verliezen in de winst- en verliesrekening opgenomen.

3.5. Balansposten

TERREINEN, GEBOUWEN EN UITRUSTING

Activa in eigendom

Onderdelen van terreinen, gebouwen en uitrusting worden uitgedrukt aan kostprijs (met inbegrip van rechtstreeks toewijsbare kosten waaronder de financieringskosten) verminderd met cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen (zie het hoofdstuk "Bijzondere waardeverminderingen"). De kostprijs van zelf vervaardigde activa omvat de kosten van materialen, van direct toewijsbare personeelskosten en, waar relevant, van de initiële schatting van de kosten van het ontmantelen en verwijderen van de activa en het herstellen van de site waarop zij gelegen zijn. Wanneer onderdelen van een actiefbestanddeel inzake terreinen, gebouwen en uitrusting een verschillende gebruiksduur hebben, worden zij geboekt als afzonderlijke actiefbestanddelen van terreinen, gebouwen en uitrusting.

Geleasede activa

Leasingovereenkomsten op grond waarvan de groep in wezen alle risico's en voordelen van eigendom op zich neemt, worden geclassificeerd als financiële leasing. Vastgoed dat wordt gebruikt via financiële leasing, wordt gewaardeerd op de laagste van ofwel de reële waarde ofwel de actuele waarde van de minimale leasebetalingen bij aanvang van de leasing, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen (zie verder) en bijzondere waardeverminderingen (zie het hoofdstuk "Bijzondere waardeverminderingen"). Leasebetalingen worden geboekt zoals beschreven in het hoofdstuk "Uitgaven".

Kosten na eerste opname

De groep neemt in de boekwaarde van een onderdeel van terreinen, gebouwen en uitrusting de kost op van het vervangen van een deel van dat actief wanneer die kosten worden gemaakt, indien het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen met betrekking tot het actief aan de groep zullen toekomen, en indien de kostprijs van het actief betrouwbaar kan worden bepaald. Alle overige kosten worden als een uitgave opgenomen in de winst- en verliesrekening van zodra zij worden gemaakt.

Afschrijvingen

Afschrijvingen worden in de winst- en verliesrekening opgenomen volgens de lineaire methode over de geschatte gebruiksduur van elk stuk van een actiefbestanddeel van terreinen, gebouwen en uitrusting. De terreinen worden niet afgeschreven. De gebruikte afschrijvingspercentages zijn opgenomen in de tabel hierna.

De afschrijvingsmethoden, de resterende levensduur, alsook de eventuele restwaarde van de terreinen, gebouwen en uitrusting worden op het einde van elk boekjaar geëvalueerd en, in voorkomend geval, prospectief aangepast.

	%
Administratieve gebouwen	2,00
Industriële gebouwen	2,00 – 4,00
Bovengrondse lijnen	2,00 – 4,00
Ondergrondse kabels	2,00 – 5,00
Offshore kabels	2,50 - 5,00
Onderstations (installaties en machines)	2,50 – 6,67
Teletransmissie	3,33 – 12,50
Dispatching	4,00 - 10,00
Overige gebouwen en uitrusting: uitrusten van gehuurde gebouwen	contractduur
Voertuigen	6,67 – 20,00
Gereedschappen en kantoormeubilair	6,67 – 20,00
Hardware	25,00 – 33,00

Ontmantelingsverplichting

Er wordt een provisie aangelegd voor buitendienststellings- en milieukosten op basis van de geschatte toekomstige uitgaven, verdisconteerd tot hun actuele waarde. Een initiële schatting voor de buitendienststellings- en milieukosten van terreinen, gebouwen en uitrusting is verwerkt in de oorspronkelijke kosten van het bijbehorende terrein, gebouw of uitrusting.

Wijzigingen in de voorzieningen als gevolg van herziene schattingen of verdisconteringsvoeten of wijzigingen in de verwachte timing van uitgaven voor terreinen, gebouwen of uitrusting worden verwerkt als wijzigingen in hun boekwaarde en worden prospectief afgeschreven over hun resterende geschatte economische levensduur; in andere gevallen worden deze wijzigingen in de resultatenrekening opgenomen.

De toename in de voorzieningen als gevolg van de verdiscontering is als financieringskost opgenomen in de resultatenrekening.

Buitendienststellingen

Een actief wordt niet meer op de balans opgenomen in geval van afstoting of indien er geen toekomstige economische voordelen van het gebruik of de afstoting worden verwacht. Een eventuele opbrengst of verlies voortvloeiend uit de verwijdering van het actief op de balans (hetgeen wordt berekend als het verschil tussen de netto-opbrengst bij afstoting en de boekwaarde van het actief) wordt opgenomen in de winst- en verliesrekening gedurende het jaar waarin het actief wordt verwijderd van de balans.

IMMATERIËLE ACTIVA

Bedrijfscombinaties en goodwill

Bedrijfscombinaties worden boekhoudkundig verwerkt door toepassing van de aankoopmethode op de aankoopdatum. Dit is de datum waarop de zeggenschap aan de groep wordt overgedragen. Zeggenschap is de macht om de financiële en operationele beleidslijnen van een entiteit te bepalen om voordelen te verkrijgen uit haar activiteiten. Bij de beoordeling van de zeggenschap, houdt de groep rekening met mogelijke stemrechten die kunnen worden uitgeoefend.

De groep waardeert goodwill op de aankoopdatum als:

- de reële waarde van de overgedragen vergoeding; plus
- het opgenomen bedrag van een minderheidsbelang in de overgenomen partij; plus
- als de bedrijfscombinatie in fasen verloopt, de reële waarde van het vooraf bestaande vermogensbelang in de overgenomen partij; minus
- het opgenomen nettobedrag (in het algemeen de reële waarde) van de identificeerbare overgenomen activa en de aangegane verplichtingen.

Wanneer het verschil negatief is, wordt onmiddellijk een winst op voordelige acquisitie opgenomen in de resultatenrekening.

De overgedragen vergoeding is exclusief bedragen voor de afwikkeling van eerder bestaande relaties. Deze bedragen worden in het algemeen in de winst- en verliesrekening opgenomen.

Transactiekosten die niet verbonden zijn aan de uitgifte van schuld- of eigenvermogensinstrumenten die de groep maakt in het kader van een bedrijfscombinatie worden in de kosten opgenomen wanneer ze worden gemaakt.

Eventuele voorwaardelijke vergoedingen die moeten worden betaald, worden gewaardeerd tegen de reële waarde op de aankoopdatum. Als de voorwaardelijke vergoeding als eigen vermogen wordt geklasseerd, dan wordt deze niet opnieuw gewaardeerd en wordt de afwikkeling in het eigen vermogen opgenomen. In andere gevallen worden wijzigingen in de reële waarde van de voorwaardelijke vergoeding in de winst- en verliesrekening opgenomen.

Goodwill wordt weergegeven als kost minus gecumuleerde waardeverminderingen. Goodwill is toegewezen aan kasstroomgenererende eenheden en wordt niet afgeschreven, maar jaarlijks getest op bijzondere waardeverminderingen (zie het hoofdstuk "Bijzondere waardeverminderingen"). In geval van verbonden ondernemingen, wordt de boekwaarde van de goodwill inbegrepen in de boekwaarde van de deelneming van de verbonden onderneming.

Software

Softwarelicenties die verworven worden door de groep worden uitgedrukt aan kost verminderd met cumulatieve afschrijvingen (zie verder) en bijzondere waardevermindervingsverliezen (zie het hoofdstuk "Bijzondere waardeverminderingen").

Uitgaven in verband met onderzoeksactiviteiten ondernomen om intern software te ontwikkelen, worden in de winst- en verliesrekening opgenomen als een uitgave zodra zij gedaan worden. Uitgaven met betrekking tot de ontwikkelingsfase van intern ontwikkelde software worden gekapitaliseerd indien:

- de ontwikkelingskosten betrouwbaar kunnen bepaald worden;
- de software technisch en commercieel haalbaar is en de toekomstige economische voordelen waarschijnlijk zijn;

- de groep van plan is - en over voldoende middelen beschikt - om de ontwikkeling te voltooien;
- de groep van plan is om de software actief te gebruiken.

De geactiveerde uitgaven omvatten materiaalkosten, de directe personeelskosten en de indirecte kosten die direct toerekenbaar zijn aan het gebruiksklaar maken van de software. De overige kosten worden in de winst- en verliesrekening opgenomen op het moment dat deze zich voordoen.

Licenties, patenten en vergelijkbare rechten

Uitgaven op aangekochte licenties, patenten, handelsmerken of vergelijkbare rechten worden geactiveerd en lineair afgeschreven over de eventuele contractperiode of over de geschatte gebruiksduur.

Uitgaven na eerste opname

Uitgaven na eerste opname voor geactiveerde immateriële activa worden slechts geactiveerd wanneer hierdoor de toekomstige economische voordelen toenemen die zijn besloten in het specifieke actief waarop zij betrekking hebben. Alle andere uitgaven worden geboekt als uitgave van zodra zij gedaan zijn.

Afschrijvingen

Afschrijvingen geschieden lineair ten laste van de winst- en verliesrekening over de geschatte gebruiksduur van immateriële activa, tenzij deze onbepaald is. Met betrekking tot goodwill en immateriële activa wordt systematisch op elke balansdatum nagegaan of er sprake is van bijzondere waardevermindering. Software wordt afgeschreven vanaf de datum dat zij beschikbaar is voor gebruik. De geschatte gebruiksduur is als volgt:

	%
Licenties	20,00
Concessies	contractduur
Software	20,00 - 25,00

De afschrijvingsmethoden, de resterende levensduur, alsook de eventuele restwaarde van de immateriële activa worden jaarlijks geëvalueerd en, in voorkomend geval, prospectief aangepast.

BELEGGINGEN

Elk type belegging wordt geboekt op de transactiedatum.

Beleggingen in eigenvermogensinstrumenten

Beleggingen in eigenvermogensinstrumenten omvatten deelnemingen in ondernemingen waarin de groep noch zeggenschap noch een belangrijke invloed heeft. Dit is het geval bij ondernemingen waarin de groep minder dan 20% van de stemrechten bezit. De door de groep aangehouden beleggingen in eigenvermogensinstrumenten worden geklasseerd als voor verkoop beschikbaar, en worden gewaardeerd tegen reële waarde, waarbij de daaruit voortvloeiende veranderingen in reële waarde rechtstreeks in eigen vermogen worden verwerkt, behoudens bijzondere waardeverminderingverliezen en valu-

takoerswinsten en -verliezen. Wanneer deze beleggingen niet langer in de balans worden opgenomen, wordt de cumulatieve winst die, of het cumulatieve verlies dat, rechtstreeks in het eigen vermogen is verwerkt, opgenomen in de winst- en verliesrekening.

Beleggingen in schuldinstrumenten

Beleggingen in schuldinstrumenten geklasseerd als aangehouden voor handelsdoeleinden of als beschikbaar voor verkoop, worden geboekt aan reële waarde. Eventuele winsten of verliezen die hieruit voortvloeien, worden respectievelijk in de winst- en verliesrekening of het eigen vermogen geboekt. De reële waarde van deze beleggingen is hun genoteerde biedprijs aan het einde van de verslagperiode. Waardeverminderingen alsook winsten en verliezen met betrekking tot vreemde valuta worden in de winst- en verliesrekening geboekt. Beleggingen in schuldinstrumenten die tot hun vervaldatum worden aangehouden, worden gewaardeerd aan geamortiseerde kost.

Andere beleggingen

De andere beleggingen van de groep worden geklasseerd als beschikbaar voor verkoop en worden gewaardeerd aan reële waarde. Eventuele winsten of de verliezen die hieruit voortvloeien, worden rechtstreeks geboekt in het eigen vermogen. Waardeverminderingen worden bij niet-gerealiseerde resultaten opgenomen (zie hoofdstuk "Bijzondere waardeverminderingen").

HANDELS- EN OVERIGE VORDERINGEN

Bouwprojecten in uitvoering

Projecten in uitvoering wordt uitgedrukt aan kostprijs vermeerderd met winst naar rato van de voortgang van de werken, verminderd met een voorziening voor voorzienbare verliezen en verminderd met gefactureerde voorschotten naar rato van de voortgang van het project. De kostprijs omvat alle uitgaven die rechtstreeks verband houden met specifieke projecten en een toerekening van de gemaakte vaste en variabele indirecte kosten in verband met de contractuele activiteiten van de groep gebaseerd op normale operationele capaciteit.

Leasingvorderingen

Vorderingen met betrekking tot leasingovereenkomsten worden bij de aanvang van het contract gewaardeerd aan actuele waarde van de toekomstige netto leasebetalingen. De waarde van de vorderingen wordt over de looptijd van de leasingovereenkomst steeds verminderd met het bedrag van de leasebetalingen dat betrekking heeft op de terugbetaling van de hoofdsom.

Handels- en overige vorderingen

Handelsvorderingen en overige vorderingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kost, minus de nodige voorzieningen voor bedragen die als niet-invorderbaar worden beschouwd.

VOORRADEN

Voorraden (reserveonderdelen) worden uitgedrukt aan hun kost, of hun netto-opbrengstwaarde indien deze lager is. De netto-opbrengstwaarde is de geschatte verkoopprijs, vermindert met de geschatte kosten van voltooiing en verkoopkosten. De kostprijs van voorraden is gebaseerd op de waardeeringsregel van de gewogen gemiddelde kostprijs. De kostprijs van voorraden omvat de initiële aankoopprijs vermeerderd met andere directe aanschaffingskosten gerelateerd aan de levering en het operationeel maken.

Waardeverminderingen van voorraden aan netto-opbrengstwaarde worden geboekt in de periode waarin de waardevermindering zich voordoet.

GELDMIDDELEN EN KASEQUIVALENTEN

Geldmiddelen en kasequivalenten bestaan uit kassaldi, bank-saldi en direct opvraagbare deposito's. Kaskredieten die direct opeisbaar zijn en die een integraal deel uitmaken van het thesauriebeheer van de groep, maken in het kasstroomoverzicht deel uit van kasequivalenten en geldmiddelen.

BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGEN

De boekwaarde van de activa van de groep, met uitzondering van voorraden (zie hoofdstuk "Voorraden") en uitgestelde belastingvorderingen (zie hoofdstuk "Winstbelastingen"), worden op elke balansdatum herzien om vast te stellen of er enige aanwijzing is voor een bijzondere waardevermindering. Indien zulke aanwijzing bestaat, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat.

Voor goodwill en immateriële activa met onbepaalde gebruiksduur en immateriële activa die nog niet gebruiksklaar zijn, wordt de realiseerbare waarde geschat aan het einde van elke verslagperiode.

Een bijzonder waardevermindering wordt opgenomen telkens als de boekwaarde van een actief of kasstroomgenererende eenheid de realiseerbare waarde ervan overschrijdt. Bijzondere waardeverminderingen worden opgenomen in de winst- en verliesrekening.

Opgenomen bijzondere waardeverminderingen met betrekking tot kasstroomgenererende eenheden worden eerst toegerekend om de boekwaarde te verminderen van goodwill toegewezen aan kasstroomgenererende eenheden en dan om de boekwaarde te verminderen van de andere activa in de eenheden op een pro-rata basis.

Na de opname van een bijzondere waardevermindering, zullen de afschrijvingskosten voor het actief aangepast worden voor toekomstige periodes.

Een bijzondere waardevermindering met betrekking tot een financieel actief wordt gewaardeerd tegen geamortiseerde kost als het verschil tussen de boekwaarde en de actuele waarde van de verwachte toekomstige kasstromen die zijn verdiscon-

teerd tegen de oorspronkelijke effectieve rentevoet voor het actief. Verliezen worden in de winst- en verliesrekening opgenomen als een voorziening voor leningen en vorderingen of beleggingsinstrumenten die tot vervaldatum worden aangehouden. De rente op het actief waarvan de waarde vermindert, wordt steeds opgenomen. Wanneer een gebeurtenis die optreedt na de opgenomen bijzondere waardevermindering het bedrag van de waardevermindering doet dalen, wordt deze daling tegengeboekt in de winst- en verliesrekening.

Bijzondere waardeverminderingen op voor verkoop beschikbare financiële activa worden opgenomen door overboeking van het opgebouwde verlies in de reële-waardereserve in het eigen vermogen naar de winst- en verliesrekening. Het cumulatieve verlies dat verdwijnt uit het eigen vermogen en in de winst- en verliesrekening wordt opgenomen, is het verschil tussen de verkrijgingsprijs, minus aftrek van eventuele aflossing van de hoofdsom en amortisatie, en de huidige reële waarde, vermindert met een eventuele bijzondere waardevermindering die eerder in de winst- en verliesrekening is opgenomen. Veranderingen in voorzieningen voor bijzondere waardeverminderingen die toerekenbaar zijn aan de toepassing van de effectieve-rentemethode worden opgenomen in de post intrestbaten. Als, in een latere periode, de reële waarde van een voor verkoop beschikbare instrument die onderhevig is aan een bijzondere waardevermindering stijgt en de stijging objectief in verband kan worden gebracht met een gebeurtenis die plaatsvond na de opname van de bijzondere waardevermindering in de winst- en verliesrekening, wordt de bijzondere waardevermindering teruggenomen, waarbij het bedrag van de terugname in de winst- en verliesrekening wordt opgenomen. Bij een herstel in een latere periode van de reële waarde van een voor verkoop beschikbaar actief dat onderhevig is aan bijzondere waardevermindering, wordt het bedrag uit hoofde van het herstel opgenomen in niet-gerealiseerde resultaten.

Berekening van de realiseerbare waarde

De realiseerbare waarde van immateriële activa en terreinen, gebouwen en uitrusting is gelijk aan de reële waarde vermindert met de verkoopkosten, of de bedrijfswaarde indien deze hoger is. Bij het beoordelen van de bedrijfswaarde worden de verwachte toekomstige kasstromen verdisconteerd tot hun actuele waarde aan de hand van een verdisconteringsvoet vóór belasting die een weerspiegeling is van de actuele markttransacties van de tijdswaarde van geld en de risico's eigen aan het actief.

De activa van de groep genereren geen kasstromen die onafhankelijk zijn van andere activa en de realiseerbare waarde is bijgevolg bepaald voor de kasstroomgenererende eenheid (d.i. het gehele hoogspanningsnet) waartoe de activa behoren. Dit is tevens het niveau waarop de groep zijn goodwill beheert en economische voordelen bekamt van de verworven goodwill.

Terugname van bijzondere waardeverminderingen

Er gebeuren geen terugnemingen op bijzondere waardeverminderingen met betrekking tot goodwill.

Met betrekking tot andere activa wordt een bijzondere waarde-

vermindering teruggenomen indien er een wijziging is geweest in de schattingen die gebruikt worden om de realiseerbare waarde vast te stellen.

Een bijzondere waardevermindering wordt slechts herzien in de mate dat de boekwaarde van het actief niet hoger is dan de boekwaarde, na aftrek van afschrijvingen of waardevermindering, die zou zijn vastgesteld indien geen bijzondere waardevermindering was opgenomen.

AANDELENKAPITAAL

Transactiekosten

Transactiekosten met betrekking tot de uitgifte van kapitaal worden afgetrokken van ontvangen kapitalen.

Dividenden

Dividenden worden opgenomen als een schuld in de periode waarin zij vastgesteld zijn.

RENTEDRAGENDE LENINGEN

Rentedragende leningen worden initieel verwerkt tegen reële waarde verminderd met toerekenbare transactiekosten. Na de eerste opname worden rentedragende leningen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, waarbij een verschil tussen de kostprijs en het aflossingsbedrag op basis van de effectieve rentemethode in de winst- en verliesrekening wordt opgenomen over de looptijd van de leningen.

PERSONEELSBELONINGEN

Vaste bijdrage pensioenplannen (toegezegde-bijdragen-regeling)

Verplichtingen in verband met bijdragen aan pensioenplannen op basis van toegezegde bijdragen worden in de winst- en verliesrekening opgenomen als een uitgave zodra zij verschuldigd zijn.

Pensioenplannen met een te bereiken doel (toegezegde-pensioenregeling)

Voor plannen met een 'te bereiken doel' worden jaarlijks de pensioenkosten voor elk plan afzonderlijk geschat op basis van de 'projected unit credit'-methode door erkende actuarissen. Er wordt een schatting gemaakt van de pensioenrechten die werknemers hebben opgebouwd in ruil voor hun diensten in het boekjaar en voorafgaande periodes; deze pensioenrechten worden verdisconteerd om de contante waarde ervan vast te stellen en de reële waarde van de fondsbeleggingen wordt hiervan afgetrokken. De verdisconteringvoet is de rentevoet op balansdatum op hoogwaardige obligaties die vervaldata hebben die de termijnen van de verplichtingen van de groep benaderen en die uitgedrukt zijn in de valuta waarin de beloningen naar verwachting zullen worden betaald. Wanneer de pensioenrechten van een regeling verbeterd worden, wordt het gedeelte van de verbeterde pensioenrechten dat betrekking heeft op diensten door werknemers verricht in het verleden, lineair als een uitgave opgenomen in de winst- en verliesrekening over de gemiddelde periode totdat de beloningen onvoorwaardelijk worden. In de mate dat de pensioenaanspraken onmiddellijk onvoorwaardelijk worden, wordt de last onmiddellijk in de winst- en verliesrekening opgenomen.

Alle actuariële winsten en verliezen op 1 januari 2004, de overgangsdatum naar IFRS, werden opgenomen via de openingsreserves. De actuariële winsten en verliezen worden volledig en onmiddellijk als voorziening geboekt en beïnvloeden de winst- en verliesrekening niet, maar worden rechtstreeks in het eigen vermogen opgenomen. Het bedrag dat wordt opgenomen in de winst- en verliesrekening bestaat uit toegerekende pensioenkosten, rentekosten, verwacht rendement op fondsbeleggingen van het betrokken dienstjaar en pensioenkosten van verstreken diensttijd.

Waar de berekening in een voordeel voor de groep resulteert, wordt het opgenomen actief beperkt tot het saldo van kosten van diensten in het verleden en de contante waarde van toekomstige terugbetalingen van de regeling of kortingen in toekomstige bijdragen tot de regeling.

Overige personeelsbeloningen op lange termijn

De nettoverplichting van de groep met betrekking tot personeelsbeloningen op lange termijn andere dan pensioenplannen wordt jaarlijks berekend volgens de 'projected unit credit'-methode door erkende actuarissen. De nettoverplichting is het bedrag van de toekomstige beloning dat werknemers verdienen hebben in ruil voor hun diensten in de verslagperiode en voorafgaande periodes en wordt verdisconteerd tot de contante waarde ervan en de reële waarde van eventuele daarop betrekking hebbende activa wordt in mindering gebracht. De verdisconteringvoet is het rendement op balansdatum op hoogwaardige obligaties die vervaldata hebben die de termijnen van de verplichtingen van de groep benaderen en die uitgedrukt zijn in de valuta waarin de beloningen naar verwachting zullen worden betaald.

Personeelsbeloningen op korte termijn

Kortetermijnpersoneelsbeloningen worden op een niet-verdisconteerde basis gewaardeerd en opgenomen wanneer de daarmee verband houdende dienst wordt verricht. Er wordt een verplichting verantwoord voor het bedrag dat naar verwachting ten gevolge van een kortetermijnbonus in contanten of een winstdelingsregeling zal worden uitbetaald indien de groep een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting heeft als gevolg van verstreken diensttijd van werknemers en indien deze verplichting betrouwbaar kan worden bepaald.

VOORZIENINGEN

Een voorziening wordt in de balans opgenomen wanneer de groep een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting heeft als gevolg van een gebeurtenis uit het verleden en het waarschijnlijk is dat een uitstroom van economische voordelen vereist zal zijn om de verplichting af te wikkelen waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt. Indien het effect wezenlijk is, worden voorzieningen vastgesteld door de verwachte toekomstige kasstromen te verdisconteren aan een verdisconteringvoet vóór belasting die een afspiegeling is van de huidige markttaxaties van de tijdswaarde van geld en, waar aangewezen, de risico's eigen aan de verplichting.

Indien de groep verwacht dat een (deel van de) voorziening kan worden verhaald op een derde, wordt deze vergoeding alleen opgenomen als een afzonderlijk actief indien deze vergoeding vrijwel zeker is. De last die met een voorziening samenhangt, wordt opgenomen in de winst- en verliesrekening na aftrek van een eventuele vergoeding.

De totale geraamde kosten vereist voor de ontmanteling en de verwijdering van het actief worden, indien relevant, opgenomen als materiële activa en afgeschreven over de volledige gebruiksduur van het actief. De totale geraamde kosten vereist voor de ontmanteling en de verwijdering van het actief, verdisconteerd tot de huidige waarde ervan, worden geboekt als voorzieningen. Indien verdisconteerd wordt, wordt de toename in de voorziening wegens het verstrijken van de tijd verantwoord als financieringslasten.

HANDELS- EN OVERIGE SCHULDEN

Handels- en overige schulden worden uitgedrukt aan geamortiseerde kost.

OVERHEIDSSUBSIDIES

Overheidssubsidies worden opgenomen wanneer het redelijkerwijs zeker is dat de groep de subsidie zal ontvangen en dat aan alle onderliggende voorwaarden is voldaan. Subsidies die aan een actief zijn verbonden, worden onder overige verplichtingen opgenomen en worden systematisch in de resultatenrekening opgenomen tijdens de verwachte gebruiksduur van het bijbehorend actief. Subsidies die aan uitgavenposten zijn verbonden, worden in de resultatenrekening opgenomen in dezelfde periode als de uitgave waarvoor de subsidie werd ontvangen. Overheidssubsidies worden als andere bedrijfsopbrengsten opgenomen in de resultatenrekening.

3.6. Posten in de resultatenrekening

OPBRENGSTEN

Opbrengsten worden geboekt wanneer het waarschijnlijk is dat de economische voordelen verbonden aan de transactie naar de onderneming zullen vloeien, op voorwaarde dat de opbrengsten op een betrouwbare wijze kunnen ingeschat worden en de inning van de verschuldigde vergoeding waarschijnlijk is.

Verkochte goederen en geleverde diensten

Opbrengsten uit diensten en de verkoop van goederen worden opgenomen in de winst- en verliesrekening wanneer de belangrijke risico's en voordelen van eigendom aan de koper zijn overgedragen.

Bestellingen en projecten in uitvoering

Zodra het resultaat van een constructiecontract in uitvoering op betrouwbare wijze kan geschat worden, worden contractuele baten en lasten opgenomen in de winst- en verliesrekening naar rato van het stadium van voltooiing van het contract. Een verwacht verlies op een contract wordt onmiddellijk opgenomen in de winst- en verliesrekening.

Overdracht van activa van klanten

De ontvangsten van klanten (financiële tussenkomst) voor de constructie van aansluitingen op het hoogspanningsnet worden in de winst- en verliesrekening opgenomen naar rato van het stadium van de realisatie van de onderliggende materiële vaste activa.

LASTEN

Betalingen uit hoofde van operationele leasing

Betalingen uit hoofde van operationele leasing worden lineair opgenomen in de winst- en verliesrekening over de leaseperiode. Ontvangen vergoedingen als stimulering voor het sluiten van leaseovereenkomsten worden in de winst- en verliesrekening opgenomen als een integraal deel van de totale leasinguitgaven.

Betalingen uit hoofde van financiële leasing

Betalingen uit hoofde van financiële leasing worden deels als financieringskosten en deels als aflossing van de uitstaande schuld opgenomen. De financieringskosten worden aan iedere periode van de leasingtermijn toegewezen, zodat dit resulteert in een constante periodieke rentevoet over het resterende saldo van de schuld.

FINANCIERINGSBATEN EN -LASTEN

De financieringslasten omvatten interesten op leningen, berekend volgens de effectieve rentevoetmethode, wisselkoersverliezen, winsten uit muntafdekkingen die wisselkoersverliezen compenseren, resultaten uit de afdekkingen van interestrisico's, verliezen op voor handelsdoeleinden aangehouden financiële activa, alsook verliezen uit afdekkingineffectiviteit. Alle interesten en andere gemaakte kosten met leningen of andere gemaakte transacties worden als financiële kosten geboekt wanneer ze zich voordoen. De nettofinancieringslasten omvatten interesten op leningen berekend aan de hand van de methode van de effectieve rente en omrekeningsverschillen. Baten uit interesten worden opgenomen in de winst- en verliesrekening naarmate zij oplopen, aan de hand van de methode van de effectieve rente.

Financieringslasten die niet direct toewijsbaar zijn aan de aankoop, bouw of productie van een in aanmerking komend actief worden in de winst- en verliesrekening opgenomen aan de hand van de methode van de effectieve rente.

WINSTBELASTINGEN

De winstbelastingen omvatten de over de verslagperiode verschuldigde en uitgestelde belasting. De winstbelasting wordt opgenomen in de winst- en verliesrekening behalve in de mate dat zij betrekking heeft op posten die rechtstreeks worden opgenomen in het eigen vermogen.

De over de verslagperiode verschuldigde belasting is de verwachte te betalen belasting op de belastbare winst voor het jaar, met toepassing van belastingtarieven die zijn vastgesteld of grotendeels zijn vastgesteld aan het einde van de verslagperiode, dan wel waartoe materieel reeds aan het einde van

de verslagperiode is besloten, en alle aanpassingen aan de te betalen belasting met betrekking tot vroegere jaren.

Uitgestelde belastingverplichtingen worden verwerkt op basis van de balansmethode op tijdelijke verschillen die ontstaan tussen de boekwaarde van activa en verplichtingen ten behoeve van de financiële verslaggeving en de fiscale boekwaarde van die posten. Uitgestelde belastingverplichtingen worden niet verwerkt voor de volgende tijdelijke verschillen: de eerste opname van activa of verplichtingen in een transactie die geen bedrijfscombinatie betreft en noch de commerciële noch de fiscale winst in de voorzienbare toekomst zullen beïnvloeden, en verschillen die verband houden met investeringen in dochterondernemingen en entiteiten waarover gezamenlijk de zeggenschap wordt uitgeoefend voor zover het waarschijnlijk is dat deze in de voorzienbare toekomst niet zullen worden afgewikkeld. Voor tijdelijke verschillen die voortvloeien uit de eerste opname van goodwill worden geen uitgestelde belastingverplichtingen opgenomen. Uitgestelde belastingverplichtingen worden gewaardeerd met behulp van de belastingtarieven die naar verwachting van toepassing zullen zijn bij terugname van de tijdelijke verschillen, op basis van de wetten die per verslagdatum zijn vastgesteld of materieel zijn vastgesteld. Uitgestelde

belastingvorderingen en -verplichtingen worden gesaldeerd indien er een wettelijk afdwingbaar recht bestaat om de verschuldigde belastingvorderingen en -verplichtingen te salderen en deze vorderingen en verplichtingen samenhangen met door dezelfde belastingautoriteit opgelegde winstbelasting aan dezelfde belastingverschuldigde entiteit, dan wel op verschillende belastingverschuldigde entiteiten die voornemens zijn de verschuldigde belastingvorderingen en -verplichtingen te salderen of waarvan de belastingvorderingen en -verplichtingen gelijktijdig worden gerealiseerd.

Een uitgestelde belastingvordering wordt slechts opgenomen in de mate dat het waarschijnlijk is dat toekomstige belastbare winsten beschikbaar zullen zijn waartegen de actiefpost kan worden aangewend. Uitgestelde belastingvorderingen worden verminderd, in de mate dat het niet langer waarschijnlijk is dat het daarmee samenhangende belastingvoordeel gerealiseerd zal worden.

Bijkomende winstbelastingen die voortvloeien uit de uitkering van dividenden worden tegelijkertijd opgenomen als de schuld om het betrokken dividend te betalen.

4. Gesegmenteerde rapportering

De groep heeft gekozen voor een geografische segmentering, aangezien deze segmentering de basis vormt voor de interne managementrapportering van de onderneming en het belangrijkste besluitvormende orgaan van de entiteit de mogelijkheid geeft om het type en het financieel profiel van haar activiteiten transparant te evalueren en te beoordelen.

In overeenstemming met IFRS 8, heeft de groep de volgende bedrijfssegmenten bepaald op basis van de eerder vermelde criteria:

- **Elia Transmission (België)**, dat Elia System Operator en de bedrijven omvat waarvan de activiteiten rechtstreeks zijn verbonden met de rol van de Belgische transmissienetbeheerder (d.w.z. de groep vóór de overname van 50Hertz);
- **50Hertz Transmission (Duitsland)**, dat Eurogrid International CVBA en de bedrijven omvat waarvan de activiteiten rechtstreeks zijn verbonden met de rol van de transmissienetbeheerder in Duitsland.

De twee operationele segmenten zijn ook gedefinieerd als de kasstroomgenererende eenheden van de Groep, aangezien de verzamelde activa van beide segmenten afzonderlijk kasstromen genereren.

Het belangrijkste operationele besluitvormende orgaan, is door de groep geïdentificeerd als de Raden van Bestuur, de CEO's en de directiecomités van elk van de segmenten. Het belangrijkste operationele besluitvormende orgaan bekijkt regelmatig de prestaties van de segmenten van de Groep aan de hand van enkele indicatoren, zoals opbrengsten, EBITDA en operationeel resultaat.

De geografische segmenten van het bedrijf worden hoofdzakelijk gekenmerkt door gemeenschappelijke inkomsten en cost drivers en wezenlijk dezelfde wettelijke vereisten en dezelfde opdracht van openbaar nut in hun respectievelijke geografische gebied, maar ze onderscheiden zich voornamelijk op het niveau van de specifieke nationale regulatoire kaders. Voor meer details over dit onderwerp, verwijzen we naar het hoofdstuk "Regulatoir kader en tarieven".

De informatie die aan het belangrijkste operationele besluitvormende orgaan wordt voorgelegd, volgt de IFRS-waarderingsregels van de groep. Bijgevolg moeten er geen reconciliatieposten worden opgenomen.

Intergroep transacties worden gesloten tegen de marktwaarden.

Zoals beschreven in IFRS 8 is de Groep eraan gehouden om segment informatie te rapporteren over elk operationeel segment dat bepaalde kwantitatieve criteria overschrijdt. Aangezien de operationele activiteiten van Atlantic Grid (zie hoofdstuk 7.1) deze kwantitatieve criteria niet overschrijden, zijn deze activiteiten geïntegreerd in de segment rapportering van 50Hertz Transmission (Duitsland), omdat deze activiteiten opgevolgd worden door het belangrijkste operationele besluitvormende orgaan van dat segment.

4.1. Segmentrapportering Elia Transmission (België)

KERNCIJFERS

(Zie tabel hieronder)

Resultaten Elia Transmission	2011	2010	Vershil (%)
(in € miljoen) – Over het boekjaar eindigend per 31 december			
Bedrijfsopbrengsten	801,8	763,3	5,1
Afschrijvingen en waardeverminderingen, wijziging in voorzieningen	(102,3)	(107,1)	(4,5)
EBITDA*	354,0	336,8	5,1
Resultaat uit bedrijfsactiviteiten (EBIT*)	251,7	229,6	9,6
Financieringsbaten	10,6	17,0	(37,6)
Financieringslasten	(128,2)	(129,7)	(1,2)
Winstbelastingen	(29,8)	(20,8)	43,3
Nettowinst (aandeel van de eigenaars van de vennootschap)	105,7	94,6	11,7
BALANS			
Balanstotaal**	4.473,8	4.518,1	(1,0)
Investeringsuitgaven	118,1	113,9	3,7
Netto financiële schuld	2.448,1	2.385,2	2,6

In 2011, stegen de opbrengsten van **Elia Transmission in België** tot € 801,8 miljoen, 5,1% hoger dan in dezelfde periode vorig jaar. De tabel hieronder geeft meer details over de evolutie van de verschillende componenten van de bedrijfsopbrengsten.

	2011	2010	Vershil (%)
(in € miljoen) – Over het boekjaar eindigend per 31 december			
DETAIL BEDRIJFSOPBRENGSTEN			
Aansluitingen	34,8	33,6	3,6
Gebruik van het net	533,0	539,2	(1,1)
Terugneming van overschotten uit vorige boekjaren (beslissing regulator)	46,0	34,1	34,9
Ondersteunende diensten	108,2	115,2	(6,1)
Internationale inkomsten	23,5	28,0	(16,1)
Overige	53,7	50,3	6,8
Subtotaal	799,2	800,4	(0,1)
Afwijkingen van het goedgekeurde budget	2,6	(37,1)	-
TOTAAL	801,8	763,3	5,0

* EBIT = resultaat voor intresten en belastingen
EBITDA = EBIT + afschrijvingen + veranderingen in voorzieningen

** In dit gedeelte worden de cijfers per 31 december 2010 geherklasseerd om ze te kunnen vergelijken met de cijfers van 2011.

De opbrengsten uit netaansluitingen stegen met 3,6% voornamelijk als gevolg van een toename van het aantal nieuwe aansluitingen voor industriële klanten in vergelijking met vorig jaar.

De opbrengsten uit het gebruik van het net bleven nagevoeg stabiel in 2011 in vergelijking met 2010. De lagere volumes als gevolg van de economische crisis, het zachte weer en de stijging van decentrale productie (voornamelijk in de tweede helft van 2011) in vergelijking met het vorige jaar werden gecompenseerd door meeropbrengsten uit onevenwichten in het net.

De terugname van overschotten uit vorige boekjaren stegen met 34,9% tot € 46 miljoen, zoals overeengekomen met de regulator in het tariefvoorstel voor 2008-2011. Hierdoor werd het saldo van de overschotten uit de periode van 2002 tot en met 2006 teruggegeven aan de verbruikers. Het wegvallen van deze tariefoverschotten is één van de verklaringen voor de stijging van de tarieven voor de periode 2012-2015.

De opbrengsten uit ondersteunende diensten daalden met 6,1% als gevolg van een lagere afname van het Elia-net alsook lagere, door te rekenen aankoopkosten.

De internationale inkomsten daalden met 16,1% in vergelijking met 2010 voornamelijk ten gevolge een verdere optimalisatie van de benutting van de grenscapaciteit dankzij de marktkoppeling met de buurlanden.

De overige bedrijfsopbrengsten kenden een lichte stijging van € 50,3 miljoen tot € 53,7 miljoen voornamelijk door de toepassing van IAS 19² (€ 7,4 miljoen hoger), de deconsolidatie van Belpex (€ -2,9 miljoen) en minder eigen geproduceerde activa (€ -1,1 miljoen).

In vergelijking met het eind 2007 door de CREG goedgekeurde tarief voor 2011 met betrekking tot de niet-beheersbare kosten en opbrengsten is een operationeel tarifair tekort van 2,6 miljoen vastgesteld (te verrekenen in de tarieven van de volgende tarifaire periode).

De **EBITDA** (+5,1%) en de **EBIT** (+9,6%) stegen sterk in 2011 in vergelijking met 2010 voornamelijk omwille van de stijging van de bedrijfsopbrengsten.

De **netto financiële kosten** (+4,4%) werden negatief beïnvloed door het wegvallen van de gerealiseerde meerwaarden op de verkoop van Belpex in 2010 (€ 8,4 miljoen), gedeeltelijk gecompenseerd door meer opbrengsten uit cash alsook lagere algemene bankkosten.

De winstbelastingen (+43,3%) stijgen sneller dan de netto winst enerzijds omdat in 2010 meerwaarden op financiële vaste activa (cfr. Belpex) werden geboekt die belastingvrij zijn en anderzijds door een hogere belastbare winst in 2011 (o.a. door hogere OLO) alsook belastingen op de gerealiseerde efficiëntiewinsten over 2010 én 2011 aan het marginale tarief van 33,99%.

De geconsolideerde IFRS-winst na winstbelasting steeg met 11,7% van € 94,6 miljoen in 2010 tot € 105,7 miljoen in 2011 als gevolg van de volgende elementen³:

1. stijging van de geregleerde winst door hogere OLO (+€ 10,3 miljoen);
2. hogere bijkomende besparingen en opbrengsten (+€ 1,8 miljoen);
3. uitspraak rechtbank m.b.t. beslissing CREG over 2009 én beslissing CREG m.b.t. geregleerde saldi 2010 met impact op 2010 en 2011⁴; (- € 1,7 miljoen)
4. wegvallen van de 2010 kosten kapitaalverhoging voor overname 50Hertz minus kosten voor Eurogrid International (+ € 6,1 miljoen);
5. wegvallen van de 2010 meerwaarde (60%) op verkoop Belpex en deconsolidatie Belpex in 2010 (- € 5,1 miljoen);
6. daling IFRS-aanpassingen 2011 in vergelijking met 2010 (- € 0,3 miljoen)

Het **balanstotaal** daalt licht (-1%) naar € 4.473,8 miljoen terwijl de **netto financiële schuld** stijgt met 2,6% of € 62,9 miljoen, voornamelijk door een stijging van het werkkapitaal door de terugbetaling van de resterende tarifaire overschotten.

² IAS 19 : jaarlijkse herberekening van de recupereerbare kosten m.b.t. toekomstige pensioenverplichtingen.

³ Posten 1-5 hebben betrekking op het regulatorie kader in België.

⁴ De CREG (federale regulator) heeft in een beslissing van 25 juni 2010 met betrekking tot 2009 aangegeven dat zij niet akkoord gaat met bepaalde elementen van het resultaat. Elia betwistte meerdere bepalingen bij het Hof van Beroep. De finale beslissing van het Hof van Beroep op 31 mei 2011 werd verwerkt in de cijfers van 2011.

Op 17 februari 2012 heeft Elia de finale beslissing van de CREG ontvangen m.b.t. het boekjaar 2010. In lijn met de beslissing van het Hof van Beroep voor het jaar 2009 heeft de federale regulator beslist dat de behaalde efficiëntiewinsten volgens het KB van 8 juni 2007 aan het marginaal tarief van 33,99% belast moesten worden.

4.2. Segmentrapportering 50Hertz Transmission (Duitsland)

De onderstaande tabel geeft de resultaten over 2011 van 50Hertz Transmission voor zijn activiteiten als transmissie-netbeheerder in Duitsland volgens de International Financial Reporting Standards (IFRS).

De resultaten van 50Hertz Transmission over 2011, geconsolideerd op het niveau van Eurogrid International (60% proportionele consolidatie), omvatten voor het eerst de volledige 12 maanden in tegenstelling tot de cijfers van 2010 die enkel de periode juni tot en met december weergeven. Daarom worden de 2011 cijfers beter vergeleken met de 12 maanden pro forma cijfers over 2010 (laatste kolom) volgens de International Financial Reporting Standards (IFRS).

Resultaten 50Hertz Transmission (Duitsland)	2011	2010	Verschil	2010
(in € miljoen) - 60% proportionele consolidatie - Over het boekjaar eindigend per 31 december	12 maanden	7 maanden	%	12 maanden Pro forma
Bedrijfsopbrengsten	477,7	275,0	73,7	475,0
Afschrijvingen en waardeverminderingen, wijziging in voorzieningen	(38,6)	(20,3)	90,1	(38,9)
REBITDA	94,9	72,6	30,7	124,1
EBITDA	94,9	351,2	(73,0)	402,6
Resultaat uit bedrijfsactiviteiten (REBIT)	56,3	52,3	(7,7)	85,2
Resultaat uit bedrijfsactiviteiten inclusief niet-recurrente items (EBIT)	56,3	330,8	(83,0)	363,7
Financieringsbaten	3,6	4,8	(25,0)	1,3
Financieringslasten	(14,6)	(15,3)	(4,6)	(17,7)
Winstbelastingen	(13,5)	(13,2)	2,3	(23,7)
Nettowinst inclusief niet-recurrente topics (aandeel van de eigenaars van de vennootschap)	31,8	307,1	(89,6)	323,6
Nettowinst exclusief niet-recurrente topics (aandeel van de eigenaars van de vennootschap)	31,8	28,6	11,2	45,0
BALANS				
Balanstotaal	1.370,3	1.386,8	(1,2)	-
Investeringsuitgaven	152,3	107,5	41,6	-
Netto financiële schuld	84,8	166,3	(49,0)	-

* EBIT = resultaat voor interesten en belastingen
REBIT = recurrente EBIT (exclusief eenmalige elementen)
EBITDA = EBIT + afschrijvingen + veranderingen in voorzieningen
REBITDA = recurrente EBITDA (exclusief eenmalige elementen)

De **bedrijfsopbrengsten van 50Hertz Transmission** bleven nagenoeg gelijk in vergelijking met dezelfde periode van vorig jaar. De bedrijfsopbrengsten worden meer gedetailleerd weergegeven in volgende tabel.

	2011	2010	Vershil (%)
(in € miljoen) - 60% proportionele consolidatie – Over het boekjaar eindigend per 31 december		Pro-forma	
DETAIL BEDRIJFSOPBRENGSTEN			
Verticale netwerktarieven	369,8	384,0	(3,7)
Horizontale netwerktarieven	13,6	17,3	(21,4)
Ondersteunende diensten	56,2	76,4	(26,5)
Overige bedrijfsopbrengsten	37,7	28,4	32,8
Subtotaal	477,3	50,1	(5,7)
Afwijkingen van het goedgekeurde budget	0,5	(31,1)	n.r.
TOTAAL	477,7	475,0	0,6

De **verticale netwerktarieven** betreffen opbrengsten voor het gebruik van het 50Hertz-net. De daling van 3,7% vloeit voort uit de lagere volumes die van het net werden afgenomen ten gevolge van de toename van de decentrale productie.

De **horizontale netwerktarieven** betreffen de opbrengsten voor het gebruik van de zeekabel tussen Duitsland en Denemarken (Kontek kabel) alsook alle veilinginkomsten van de transmissiecapaciteit aan de grens met Tsjechië en die het 50Hertz-netwerk verbinden met Tennet Duitsland. De daling met 21,4% is voornamelijk te wijten aan lagere prijsverschillen tussen Denemarken (Nord Pool Spot) en Duitsland (EPEX Spot) dankzij de marktkoppeling met Benelux, Duitsland en Frankrijk.

De **opbrengsten van ondersteunende diensten** betreffen voornamelijk doorrekeningen aan gebruikers van kosten (genereren van reservecapaciteit en balancingkosten) die 50Hertz maakt teneinde een evenwicht in injecties en afnames op het netwerk te kunnen voorzien. Deze opbrengsten daalden significant enerzijds door een verdere optimalisatie van de netregeling tussen de vier Duitse TNBs en anderzijds door dat de opbrengsten uit de EEG⁵ onevenwichten rechtstreeks toegevoerd worden aan de EEG activiteit.

De **overige bedrijfsopbrengsten** betreffen voornamelijk telecomopbrengsten, ontvangen subsidies, geactiveerde kosten van eigen werk, technische diensten en expertise aan derden en tussenkomsten van klanten. De sterke stijging is een gevolg van een éénmalige EEG bonus van € 11,4 miljoen⁶.

Als gevolg van de overname van 50Hertz Transmission in 2010 moest de aankoopssom in de jaarrekening worden verwerkt. Onder IFRS werd een allocatie van de verworven goodwill of gain on bargain purchase uitgevoerd, met behulp van een aankooprijstoeiwijzing (Purchase Price Allocation of 'PPA'). Bij een PPA worden alle te identificeren bezittingen, schulden en (voorwaardelijke) verplichtingen aan reële waarde (fair va-

lue) gewaardeerd. Deze PPA oefening werd uitgevoerd op het niveau van Eurogrid GmbH (Duitse financierings- en overnamestructuur boven 50Hertz Transmission) en leverde Eurogrid GmbH een éénmalige en definitieve winst (winst ten gevolge een voordelige acquisitie) van € 477,5 miljoen op (€ 286,5 miljoen voor 60%). Het wegvallen van deze éénmalige winst in 2011 verklaart de sterke daling ten opzichte van 2010 van de EBITDA, EBIT en netto winst inclusief niet-recurrente items. In 2011 is gebleken dat geen aanpassingen meer nodig zijn aan de PPA van 2010.

De daling van **REBITDA** en de **REBIT** is voornamelijk een gevolg van éénmalige correcties over 2010 (€ 5,5 miljoen), het wegvallen van éénmalige veilinginkomsten geboekt in 2010 (€ 9,6 miljoen) en hogere personeels- en onderhoudskosten (€ 9,6 miljoen).

De **netto financiële kosten** werden positief beïnvloed door meer opbrengsten uit overtollige cash (sterke verbetering van de liquiditeitspositie door een daling van het werkkapitaal voor EEG) alsook lagere algemene bankkosten.

De **nettowinst exclusief niet-recurrente topics** daalt in lijn met de daling van de operationele winst.

De **netto financiële schuld** bestaat enerzijds uit een 10-jarige eurobond van € 500 miljoen die werd uitgegeven in oktober 2010 en anderzijds een liquiditeitspositie van € 355 miljoen, waarvan € 43,8 miljoen gerelateerd is aan de EEG activiteit. Van deze bedragen werd 60% geconsolideerd.

⁵ EEG betreft het Duitse subsidiemechanisme m.b.t. hernieuwbare energie waarbij de transmissienetbeheerder verplicht is het "feed-in" tarief te betalen aan de producent van hernieuwbare energie en deze energie te verkopen op de Duitse energiebeurs en waarbij het verschil tussen "feed-in" en verkoopprijs vergoed wordt via een maandelijkse toeslag goedgekeurd door de overheid. Het hele mechanisme is neutraal op het vlak van de nettowinst voor 50Hertz.

⁶ Het volledige mechanisme is doorgaans neutraal m.b.t. de nettowinst voor 50Hertz, behalve wanneer een bonus werd goedgekeurd door het BNetzA voor het beheren van de EEG-activiteiten.

4.3. Reconciliatie van de segmenten met het totaal van de groep

Geconsolideerde resultaten (in € miljoen)	2011	2011	2011	2011
Over het boekjaar eindigend per 31 december	Elia Transmission (België)	50Hertz Transmission (Duitsland)	Consolidatie herwerkingen	Elia Group
Bedrijfsopbrengsten	801,8	477,7	(1,1)	1.278,4
Afschrijvingen en waardeverminderingen, wijziging in voorzieningen	(102,3)	(38,6)	0,0	(140,9)
REBITDA	354,0	94,9	0,0	448,9
EBITDA	354,0	94,9	0,0	448,9
Resultaat uit bedrijfsactiviteiten (REBIT)	251,7	56,3	0,0	308,0
Resultaat uit bedrijfsactiviteiten inclusief niet-re-currente items (EBIT)	251,7	56,3	0,0	308,0
Financieringsbaten	10,6	3,6	0,0	14,2
Financieringslasten	(128,2)	(14,6)	0,0	(142,8)
Winstbelastingen	(29,8)	(13,5)	0,0	(43,3)
Nettowinst inclusief niet-recurrente topics (aandeel van de eigenaars van de vennootschap)	105,7	31,8	0,0	137,5
Nettowinst exclusief niet-recurrente topics (aandeel van de eigenaars van de vennootschap)	105,7	31,8	0,0	137,5
BALANS				
Balanstotaal	4.473,8	1.370,3	(0,3)	5.843,8
Investeringsuitgaven	118,1	152,3	0,0	270,4
Netto financiële schuld	2.448,1	84,8	0,0	2.532,9

De groep heeft geen concentratie van klanten in geen van de bedrijfssegmenten.

5. Elementen van de geconsolideerde resultatenrekening en niet-gerealiseerde resultaten

De cijfers van 2010 omvatten het segment 50Hertz Transmission (Duitsland) voor de periode van mei tot december, terwijl de cijfers voor 2011 bestaan uit beide segmenten voor de volledige periode, van januari tot december.

5.2. Overige bedrijfsopbrengsten

De volgende tabel geeft meer details over “Overige bedrijfsopbrengsten”, zoals aangegeven in toelichting 5.1 “Detail bedrijfsopbrengsten”:

5.1. Bedrijfsopbrengsten

Detail bedrijfsopbrengsten (in € miljoen)	2011	2010
Verkopen	1.188,2	939,5
Overige bedrijfsopbrengsten	90,2	98,0
Totaal bedrijfsopbrengsten	1.278,4	1.037,5

(in € miljoen)	2011	2010
Intern geproduceerde vaste activa	13,5	13,4
Bonus vorig boekjaar	1,5	0,0
Optimaal gebruik van activa	13,1	11,6
Diensten en technische expertise	7,8	5,7
Beweging op vordering ten gevolge van de toepassing IAS 19	4,6	(2,8)
Overdracht van activa naar klanten	18,6	14,4
Subsidies	(1,2)	1,8
Offshore opbrengsten	10,5	4,0
Ontvangen schadevergoedingen	0,0	3,7
Activiteiten Belpex	0,0	2,9
EEG bonus 2011	6,8	0,0
Andere	15,0	43,3
Totaal overige opbrengsten	90,2	98,0

De overige bedrijfsopbrengsten, sectie Overige, bestaan voornamelijk uit opbrengsten uit de verkoop van materiële activa, recupereerbare bedragen van vorderingen die door verzekeringsmaatschappijen zijn betaald enz.

5.3. Bedrijfskosten

5.3.1. GROND- EN HULPSTOFFEN, DIENSTEN EN OVERIGE GOEDEREN

(in € miljoen)	2011	2010
Aankoop van ondersteunende diensten	414,2	267,3
Grond- en hulpstoffen	5,9	5,9
Diensten en diverse goederen (excl. aankoop van ondersteunende diensten)	224,2	189,9
Niet-recurrente diensten en diverse goederen	0,0	8,0
Totaal	644,3	471,1

De regel “aankoop van ondersteunende diensten” omvat de kosten voor diensten waardoor de groep het evenwicht bewaard op het net tussen injecties en afnames, de spanning van het net handhaaft en congesties beheert. De stijging ten opzichte van vorig jaar is voornamelijk het gevolg van het 50Hertz-net, door uitzonderlijke weersomstandigheden (zeer veel wind in december) en de beslissing van de Duitse overheid om 8 kerncentrales te sluiten. Deze kosten worden gerecupereerd in de toekomstige tarieven met een vertraging van 2 jaar.

De regel “diensten en diverse goederen” heeft betrekking op het onderhoud van het net, diensten van derden, verzekeringen, consultancy, enz.

De niet-recurrente diensten in 2010 en diverse goederen hebben betrekking op de eenmalige kosten voor de overname van 50Hertz in mei 2010.

5.3.2. PERSONEELSKOSTEN

(in € miljoen)	2011	2010
Bezoldigingen	113,9	94,1
Sociale lasten	28,5	26,8
Pensioenkosten	6,1	6,6
Personeelsvoordelen (andere dan pensioenen)	6,5	2,5
Aandelenaankoopplannen met korting	0,0	0,1
Overige personeelskosten	3,4	3,8
Totaal	158,4	133,9

Voor meer informatie over personeelsbeloningen, zie toelichting 6.12 Personeelsbeloningen.

5.3.3. AFSCHRIJVINGEN EN WAARDEVERMINDERINGEN, WIJZIGINGEN IN VOORZIENINGEN

(in € miljoen)	Toelichting	2011	2010
Afschrijvingen van materiële activa	6.1	131,2	113,6
Afschrijvingen van immateriële activa	6.2	8,6	8,5
Totaal afschrijvingen		139,8	122,1
Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen		0,4	1,0
Totaal waardeverminderingen		0,4	1,0
Voorzieningen inzake geschillen	6.13	1,1	2,7
Milieuvoorzieningen	6.13	(0,3)	3,3
Overige voorzieningen	6.13	(0,1)	(1,7)
Totaal voorzieningen		0,7	4,3
Totaal		140,9	127,4

De voorzieningen worden in detail beschreven in toelichting 6.13. De variantie voor de bijzondere waardevermindering met betrekking tot voorraden en vorderingen tijdens het jaar kan worden gevonden in toelichting 7.3 “Beheer van financiële risico’s en derivaten”.

5.3.4. OVERIGE BEDRIJFSKOSTEN

(in € miljoen)	2011	2010
Belastingen andere dan winstbelastingen	13,6	12,1
Minderwaarde op verkoop, buitendienststellingen materiële activa	2,9	2,7
Overige	1,4	16,3
Bonus-malus afrekening voorgaand jaar	8,9	0,0
Totaal	26,8	31,1

De uitgaven in 2010 die als “Overige” zijn geklasseerd, bestaan voornamelijk uit een afhandeling van een vordering van € 11,4 miljoen.

5.4. Financieringsbat en -lasten

(in € miljoen)	2011	2010
Financieringsbat en	14,2	21,8
Interestbat en uit beleggingswaarden, geldmiddelen en kasequivalenten	6,6	6,0
Overige financiële bat en	7,6	15,8
Financieringslast en	142,8	145,0
Interestlast en op obligatieleningen en overige bankleningen	131,0	120,0
Interestlast en op derivaten	11,4	13,4
Overige financiële last en	0,4	11,6
Netto financieringslast	(128,6)	(123,2)

De overige financiële baten bevatten moratoriuminteressen die berekend zijn op de tax claim (meer uitleg hierover in Hoofdstuk 5.5 hieronder). De afname in overige financiële baten komt voort uit de verkoop van Elia's deel in Belpex, die een opbrengst van € 8,4 miljoen opleverde.

Zie voor meer details over de netto schuld en leningen toelichting 6.11.

5.5. Winstbelastingen

OPGENOMEN IN DE WINST- EN VERLIESREKENING

De geconsolideerde resultatenrekening omvat de volgende belastingenlast:

(in € miljoen)	2011	2010
Verschuldigde winstbelastingen	43,4	16,5
Aanpassingen m.b.t. voorgaande jaren	15,3	0,1
Totaal verschuldigde winstbelastingen	58,7	16,6
Ontstaan en afwikkeling van tijdelijke verschillen	(15,4)	17,4
Totaal uitgestelde winstbelastingen	(15,4)	17,4
Totaal verschuldigde winstbelasting in winst- en verliesrekening	43,3	34,0

AANSLUITING VAN EFFECTIEF BELASTINGTARIEF

De winst (verlies) voor belastingen van de vennootschap vóór belastingen verschilt als volgt van het theoretische bedrag berekend op basis van de wettelijke aanslagvoet en de werkelijke winstbelasting van de geconsolideerde vennootschappen:

(in € miljoen)	2011	2010
Winst na winstbelastingen	136,1	403,2
Aandeel in resultaat van deelnemingen verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode (na winstbelasting)	1,4	(1,2)
Winst van het jaar	137,5	402,0
Totaal winstbelastingen	43,3	34,0
Winst vóór winstbelastingen	180,8	436,0
Verschuldigde winstbelastingen met toepassing van het lokaal belastingtarief	61,5	148,2
Lokaal belastingtarief	33,99%	33,99%
Effect van belastingtarief in buitenland	(2,3)	(14,6)
Verworpen uitgaven	1,8	1,9
Meerwaarde op realisatie van financiële vaste activa	(0,5)	(2,5)
Opbrengsten vrijgesteld van winstbelasting	(0,1)	(102,1)
Aanpassingen m.b.t. voorafgaande jaren	0,0	0,1
Fiscale gunstmaatregelen (notionele interestaftrek)	(19,0)	(16,9)
Overige	1,9	19,9
Totaal verschuldigde winstbelasting in winst- en verliesrekening	43,3	34,0

Het element 'Meerwaarde op realisatie van financiële vaste activa' in 2010 heeft voornamelijk betrekking op de verkoop van het aandeel in Belpex aan APX-ENDEX (zie toelichting 7.2) en 'Opbrengsten vrijgesteld van winstbelastingen' bevat in 2010 de belastingen-impact op de winst op voordelige acquisitie die werd gerealiseerd bij de overname van 50Hertz (zie toelichting 7.1).

Naar aanleiding van een fiscale controle bij Elia heeft Elia begin 2008 een aanslagbiljet ontvangen om de resterende tarifaire overschotten per 31 december 2004 te belasten. De betaalde winstbelastingen bedragen € 93,8 miljoen, inclusief een administratieve verhoging van 10% en een vermeerdering wegens onvoldoende voorafbetalingen. In samenspraak met zijn fiscale raadsheer en met de CREG, en aangezien bij sectorgenoten gelijkaardige tarifaire overschotten niet belast werden, heeft het management van Elia besloten hiervoor een bezwaarschrift in te dienen, dat echter door de fiscus verworpen werd. Elia claimt het bedrag, inclusief moratoriuminteressen, terug via de juridische weg.

In 2009, werd door de fiscus een gelijkaardige beslissing genomen met betrekking tot de aangroei van de tarifaire overschotten in 2005 en 2006. Elia ontving een aanslagbiljet van € 35,8 miljoen, inclusief de administratieve verhoging van 10% en een vermeerdering wegens onvoldoende voorafbetaling en heeft besloten ook hiervoor, in analogie met het dossier van 2004, een bezwaarschrift in te dienen.

De tarifaire overschotten die aan de basis lagen van deze bijkomende aanslagbiljetten worden systematisch in de tarieven verrekend in de komende jaren (teruggave aan de consumenten). Daardoor is er sprake van een tijdsverschil met enerzijds een overschot gegenereerd in het verleden en met anderzijds een teruggave in de daaropvolgende jaren.

Indien dit dossier niet positief zou afgehandeld worden, zal de betaalde vennootschapsbelasting op de resterende overschotten automatisch gecompenseerd worden met de 'terug te vorderen belastingen' op de geboekte teruggave aan consumenten in 2005, 2006 en 2007 en volgende periodes. Daardoor kan het basisbedrag van de vennootschapsbelasting volledig teruggevorderd worden. Indien er een resterend saldo zou zijn, dan zal dit via het tarifaire mechanisme geneutraliseerd worden.

Op vrijdag 23 december 2011 heeft de Brusselse rechtbank van eerste aanleg Elia gelijk gegeven in haar belastingsgeschil⁷ met de Belgische fiscale administratie. Door deze beslissing moest de fiscus € 118,4 miljoen aan Elia terugbetalen bestaande uit € 80,2 miljoen belastingen die tweemaal werden betaald en die dus 100% zeker moeten terugbetaald worden, € 5,1 miljoen verhoging wegens onvoldoende voorafbetalingen, € 8,5 miljoen administratieve belastingverhoging en € 24,6 miljoen verwijlinteressen. De fiscale administratie is echter op 6 februari 2012 in beroep gegaan waardoor de beslissing van de rechtbank van eerste aanleg wordt opgeschort. Verwacht wordt dat het hof van beroep zich hierover ten vroegste zal uitspreken in 2014.

⁷ Elia's tarieven zijn gebaseerd op geschatte opbrengsten en uitgaven alsook van gebudgetteerde volumes. Op het eind van elke tarifaire periode, resulteert dit in een tarifair overschot of tekort dat verrekend moet worden in toekomstige tarieven. Niettegenstaande, heeft de belastingadministratie in 2008 geoordeeld dat de tarifaire overschotten uit het verleden (2003-2004) onmiddellijk belast moeten worden, terwijl Elia, in samenspraak met de regulator, dit beschouwt als een schuld ten opzicht van de toekomstige tarieven. Al deze tarifaire overschotten zijn in werkelijkheid reeds teruggeven aan de consumenten sinds eind 2011.

Uitgestelde winstbelastingen worden besproken in toelichting 6.6 ('Mutaties in de uitgestelde belastingvorderingen en -schulden ten gevolge van mutaties in de tijdelijke verschillen gedurende het boekjaar').

5.6. Aandeel in de winst van geassocieerde ondernemingen

(in € miljoen)	2011	2010
H.G.R.T.	0,4	(1,3)
APX-Endex	1,0	0,1
Coreso	0,0	0,0
Subtotaal - geassocieerde ondernemingen	1,4	(1,2)
Totaal	1,4	(1,2)

Het aandeel in de resultaten van joint ventures wordt weergegeven in toelichting 4.2 Segmentrapportering 50Hertz Transmission (Duitsland). Alle ondernemingen die geassocieerd zijn met het segment 50Hertz Transmission zijn joint ventures. Er zijn geen joint ventures in andere segmenten.

5.7. Gewone winst per aandeel

De gewone winst per aandeel wordt berekend door de nettowinst van het jaar die kan worden toegekend aan de gewone aandeelhouders van de vennootschap (€ 137,5 miljoen) te delen door het gewogen gemiddelde aantal gewone aandelen tijdens het jaar (60.355.217).

GEWOGEN GEMIDDELD AANTAL GEWONE AANDELEN

	2011	2010
Uitgegeven gewone aandelen per 1 januari	60.355.217	48.270.255
Effect van in januari 2010 uitgegeven aandelen	-	12.045
Effect van in juni 2010 uitgegeven aandelen	-	6.267.657
Gewogen gemiddeld aantal gewone aandelen per 31 december	60.355.217	54.549.957

Verwaterde winst per aandeel

De verwaterde winst per aandeel wordt berekend door de nettowinst van het jaar die toegekend wordt aan de gewone aandeelhouders, te delen door het gewogen gemiddelde van het aantal gewone uitstaande aandelen, gecorrigeerd voor de gevolgen van de opties die aan het personeel zijn toegekend. De verwaterde winst is gelijk aan de gewone winst per aandeel, aangezien er geen converteerbare obligaties noch aandelen-opties bestaan.

Share capital and reserves per share

Het eigen vermogen per aandeel bedroeg € 33,9 per aandeel op 31 december 2011, ten opzichte van een waarde van € 36,80 per aandeel eind 2010. Deze daling is het gevolg van het gebruik

van het "gewogen gemiddeld aantal aandelen" in plaats van het "aantal aandelen op de verslagdatum" in de formule.

5.8. Niet-gerealiseerde resultaten

De totale gerealiseerde en niet-gerealiseerde inkomsten omvatten zowel het resultaat van de periode dat in de resultatenrekening is opgenomen en de niet-gerealiseerde resultaten die in het eigen vermogen zijn opgenomen. Niet-gerealiseerde resultaten omvatten alle veranderingen in het eigen vermogen die verschillen van veranderingen die betrekking hebben op de eigenaar en die worden geanalyseerd in het mutatieoverzicht van het eigen vermogen.

De tabel hieronder analyseert de uitgestelde belastingen en de wijzigingen in de reële waarde die in het eigen vermogen zijn geboekt voor elk element van de niet-gerealiseerde resultaten:

BELASTINGEN ERKEND IN NIET-GEREALISEERDE RESULTATEN

(in € miljoen)	2011	2010
Derivaten	1,3	1,0
Actuariële winsten (verliezen) op voordelen voor het personeel	5,5	(8,8)
Totaal	6,8	(7,8)

INKOMSTEN OPGENOMEN IN NIET-GEREALISEERDE RESULTATEN

(in € miljoen)	2011	2010
Nettomutatie in de reële waarde van renteswaps	3,9	3,1
Financieringsbaten	3,9	3,1
Verwerkt via: Afdekkingsreserve	3,9	3,1

De afdekkingsreserve wordt in detail besproken in toelichting 7.3.

6. Elementen van de balans

6.1. Terreinen, gebouwen en uitrusting

(in € miljoen)	2011	2010
Hoogspanningsstations en -transformatoren	1.580,9	1.515,8
Lijnen en kabels	1.256,1	1.202,6
Terreinen waarop stations, lijnen en kabels zijn geïnstalleerd	98,9	93,0
Installaties voor de bediening van het net	142,1	130,7
Administratieve gebouwen, meubilair, rollend materieel en overige activa	72,5	68,9
Totaal materiële activa	3.150,5	3.011,0

(in € miljoen)	Terreinen en gebouwen	Machines en installaties	Meubilair en rollend materieel	Overige materiële activa	Activa in aanbouw	Totaal
AANSCHAFFINGSPRIJS						
Saldo per 1 januari 2010	143,1	3.983,3	123,4	11,2	121,2	4.382,2
Verworven via bedrijfscombinaties	48,0	703,1	9,9	0,0	86,9	847,9
Andere verwervingen	5,5	70,6	3,4	0,1	113,6	193,2
Buitengebruikstellingen	(3,1)	(25,1)	(14,7)	0,0	0,0	(42,9)
Overboekingen van ene post naar andere	1,2	76,6	2,7	(2,4)	(78,1)	0,0
SALDO PER 31 DECEMBER 2010	194,7	4.808,5	124,7	8,9	243,6	5.380,4
Saldo per 1 januari 2011	194,7	4.808,5	124,7	8,9	243,6	5.380,4
Andere verwervingen	7,5	83,5	7,7	0,2	183,8	282,7
Buitengebruikstellingen	0,0	(14,8)	(2,2)	0,0	(7,8)	(24,8)
Overboekingen van ene post naar andere	0,6	121,9	0,9	2,0	(125,5)	(0,1)
Deconsolidatie bedrijfscombinaties	(0,2)	(6,7)	(0,8)	0,0	0,0	(7,7)
SALDO PER 31 DECEMBER 2011	202,6	4.992,4	130,3	11,1	294,1	5.630,5
AFSCHRIJVING EN BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGEN						
Saldo per 1 januari 2010	(21,9)	(2.144,8)	(115,6)	(10,1)	0,0	(2.292,5)
Afschrijvingslast boekjaar	(2,0)	(107,0)	(4,4)	(0,2)	0,0	(113,6)
Buitengebruikstellingen	2,4	19,7	14,6	0,0	0,0	36,7
Overboekingen van ene post naar andere	0,0	0,1	(3,0)	2,9	0,0	0,0
SALDO PER 31 DECEMBER 2010	(21,5)	(2.232,0)	(108,4)	(7,4)	0,0	(2.369,4)
Saldo per 1 januari 2011	(21,5)	(2.232,0)	(108,4)	(7,4)	0,0	(2.369,4)
Afschrijvingslast boekjaar	(2,6)	(123,0)	(5,5)	(0,5)	0,0	(131,6)
Deconsolidatie bedrijfscombinaties	0,1	5,3	0,8	0,0	0,0	6,2
Buitengebruikstellingen	0,0	12,5	2,2	0,0	0,0	14,7
Overboekingen van ene post naar andere	(0,1)	2,0	0,0	(1,8)	0,0	0,1
SALDO PER 31 DECEMBER 2011	(24,1)	(2.335,2)	(110,9)	(9,7)	0,0	(2.480,0)
BOEKWAARDE						
Per 1 januari 2010	121,2	1.838,5	7,8	1,1	121,2	2.089,7
Per 31 december 2010	173,1	2.576,5	16,2	1,4	243,6	3.011,0
Per 1 januari 2011	173,1	2.576,5	16,2	1,4	243,6	3.011,0
Per 31 december 2011	178,5	2.657,3	19,3	1,4	294,1	3.150,5

De belangrijkste projecten in België zijn de versterking en/of uitbreiding van hoogspanningsstations (Bruegel-380 kV / Se-raing-220 kV / Brugge-150 kV / Ruien-150 kV / Monceau-150 kV / Schaarbeek-150 kV / Zurenborg-150 kV / Wijgmaal-150 kV / Machelen-150 kV en Gouy-150 kV), de aanleg van luchtlijnen (Harmignies-Monceau 70 kV en Tihange-Gramme 150 kV) en de aanleg van ondergrondse kabels (Bass-Wavre-Leuven 36 kV / Zeebrugge-Blauwe Toren 150 kV / Brecht-Rijkevorsel 150 kV en Mechelen-Muizen 70 kV).

De belangrijkste onshore projecten in Duitsland hebben betrekking op de "Zuid-West Koppellijn", de "Uckermark Lijn", de uitbreiding van het onderstation Wolmirstedt (€ 15,7 miljoen), investeringen in het nieuwe transmissiecontrolecentrum en de bouw van een nieuw 380/110 kV-onderstation in Noord-Freiberg.

De offshore investeringen in Duitsland omvatten de verbinding met de offshore windmolenparken Baltic I and Baltic II, in de Baltische Zee.

De toepassing van de IAS 23-standaard voor de activering van financieringskosten had een impact van € 5,3 miljoen op de aanschaffing van de activa in 2011 bij een gemiddelde rentevoet van 4,22%

De overige verplichtingen met betrekking tot de nieuwe investeringen worden beschreven in toelichting 7.4.

6.2. Immateriële activa

(in € miljoen)	Goodwill	Software	Licenties/ Concessies	Totaal
AANSCHAFFINGSWAARDE				
Stand per 1 januari 2010	1.707,8	37,7	1,1	1.746,6
Verworven via bedrijfscombinaties	0,0	1,7	17,8	19,5
Verworven, overige – intern ontwikkeld	0,0	8,3	2,6	10,9
Deconsolidatie bedrijfscombinaties	0,0	(2,7)	0,0	(2,7)
STAND PER 31 DECEMBER 2010	1.707,8	45,0	21,5	1.774,3
Stand per 1 januari 2011	1.707,8	45,0	21,5	1.774,3
Verworven, overige – intern ontwikkeld	0,0	10,9	0,2	11,1
STAND PER 31 DECEMBER 2011	1.707,8	55,9	21,7	1.785,4
AFSCHRIJVINGEN EN BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGEN				
Stand per 1 januari 2010	0,0	(16,2)	(0,3)	(16,5)
Deconsolidatie bedrijfscombinaties	0,0	1,4	0,0	1,4
Afschrijvingen boekjaar	0,0	(7,2)	(0,9)	(8,1)
STAND PER 31 DECEMBER 2010	0,0	(22,0)	(1,2)	(23,2)
Stand per 1 januari 2011	0,0	(22,0)	(1,2)	(23,2)
Afschrijvingen boekjaar	0,0	(7,4)	(1,2)	(8,6)
STAND PER 31 DECEMBER 2011	0,0	(29,4)	(2,4)	(31,8)
BOEKWAARDE				
Per 1 januari 2010	1.707,8	21,5	0,8	1.730,1
Per 31 december 2010	1.707,8	23,0	20,3	1.751,1
Per 1 januari 2011	1.707,8	23,0	20,3	1.751,1
Per 31 december 2011	1.707,8	26,4	19,4	1.753,6

Software omvat zowel IT-toepassingen die door de vennootschap worden ontwikkeld voor het beheer van het net en de software voor de normale bedrijfsactiviteiten van de groep.

Zie toelichting 5.3.3 voor de impact op de winst- en verliesrekening van de afschrijvingen op immateriële activa.

De goodwill van € 1.707,8 miljoen heeft betrekking op de volgende transacties uit het verleden:

(in € miljoen)	2011	2010
Verwerving belang in Elia Asset door Elia System Operator – 2002	1.700,1	1.700,1
Verwerving belang in Elia Engineering door Elia Asset – 2004	7,7	7,7
Totaal	1.707,8	1.707,8

TOETSING OP BIJZONDERE WAARDEVERMINDERING VOOR DE KASSTROOMGENERERENDE EENHEID ELIA TRANSMISSION (BELGIË) DIE GOODWILL BEVAT

In 2002 resulteerde de verwerving van Elia Asset door het bedrijf voor een bedrag van EUR 3.304,1 miljoen in een positief consolidatieverschil voor de vennootschap van € 1.700,1 miljoen. Dit positief consolidatieverschil is het resultaat van het verschil tussen de aanschaffingswaarde van deze economische entiteit en de boekwaarde van de activa van Elia Asset. Het verschil is toe te schrijven aan verschillende elementen zoals (i) de aanstelling van Elia als TNB voor een periode van 20 jaar, (ii) de unieke middelen waarover Elia in België kan beschikken aangezien Elia voor 100% eigenaar is van het netwerk op zeer hoge spanning en de eigenaar is (of het gebruiksrecht heeft) van 94% van het hoogspanningsnet, en dus enkel Elia het recht heeft om een ontwikkelingsprogramma voor te stellen en (iii) Elia beschikt over de knowhow van TNB. Op de datum van de overname, kon de kwalificatie of de kwantificatie in Euro van deze elementen niet worden verricht op een objectieve, transparante en betrouwbare basis. Het verschil kon dus niet worden toegewezen aan specifieke activa en werd dus als niet-toegewezen beschouwd. Zodoende werd het verschil erkend als goodwill sinds de eerste toepassing van de IFRS op 1 januari 2005. Het gereguleerde kader, voornamelijk de verrekening in de tarieven van de meerwaarde naar aanleiding van buiten-gebruikstellingen van vaste activa, zoals van toepassing sinds 2008 had geen impact op deze boekhoudkundige verwerking. De goodwill, zoals hierboven beschreven en de goodwill ontstaan bij de verwerving van Elia Engineering in 2004, zijn voor de toetsing betreffende de bijzondere waardeverminderingen aan de enige kasstroomgenererende eenheid toegewezen, aangezien de inkomsten en kosten werden gegenereerd door één activiteit, meer bepaald de gereguleerde activiteit in België, die eveneens als één kasstroomgenererende eenheid zal beschouwd worden. Ten gevolge hiervan heeft de vennootschap de boekwaarde van de goodwill aan één eenheid toegewezen, zijnde de gereguleerde activiteit in België. Sinds 2004, werden jaarlijks toetsingen op bijzondere waardeverminderingen uitgevoerd die niet resulteerden in de erkenning van enige waardeverminderingen. Kasstroomgenererende eenheden waaraan goodwill werd toegewezen worden minstens één keer per jaar getoetst op bijzondere waardeverminderingen, rekening houdend met de hoogste waarde van hun billijke waarde minus de verkoopkosten of de bedrijfswaarde, waarbij volgende veronderstellingen en volgende waarderingsmethodes worden toegepast.

De bijzondere waardeverminderingstest werd uitgevoerd door een onafhankelijke instelling en was gebaseerd op vier waarderingsmethodes en maakte gebruik van de volgende veronderstellingen (volgens de methode van de reële waarde minus verkoopkosten):

1. verdiscontering van de toekomstige kasstromen waarbij de "Regulated Asset Base" of "RAB" als basis werd gebruikt voor de raming van de residuele waarde;
2. verdiscontering van de toekomstige dividenden;

3. vergelijking tussen eerder vermelde bijzondere waardeverminderingstests en diegene die worden gebruikt door een aantal vergelijkbare West-Europese beursgenoteerde bedrijven, zoals Red Electrica España, Enagas, Terna, Snam Rete Gas, National Grid en Fluxys;
4. marktwaardering op basis van de aandelenkoers van de vennootschap.

De methode van toekomstige kasstromen en toekomstige dividend is gebaseerd op het ondernemingsplan 2010-2020 van Elia. De belangrijkste veronderstellingen voor deze waardering zijn

- een risicovrije rente van 4,66%, op basis van de rentes voor Belgische obligaties op 10 jaar;
- financieringskosten van 5,20%;
- belastingtarief van 33,99%;
- marktriscopremie van 6,00%;
- onafgebroken groei van 1,25%.

De onafhankelijke analyses geven geen aanleiding tot het boeken van een waardevermindering in 2011 op de goodwill. Op basis van wat op dit moment bekend is, zouden redelijke wijzigingen in de belangrijke assumpties (waaronder de verdisconteringsvoet en de OLO) niet leiden tot materiële waardeverminderingen voor de kasstroomgenererende eenheid Elia Transmission (België).

6.3. Handels- en overige vorderingen op lange termijn

(in € miljoen)	2011	2010
Fiscale vorderingen	118,4	111,9
Overige vorderingen	1,8	2,8
Totaal	120,2	114,7

De vordering op lange termijn bestaat uit het basisbedrag van de belastingenvordering van €93,8 miljoen en bevat tevens de gecumuleerde moratoriuminteressen die de groep zou kunnen recupereren in de toekomst. Er is een gedetailleerde beschrijving opgenomen in toelichting 5.5.

6.4. Investerings verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode

INVESTERINGEN IN GEASSOCIEERDE DEELNEMINGEN

(in € miljoen)	2011	2010
Per 1 januari	29,2	9,4
Verwerving van dochteronderneming	0,0	21,1
Verkoop van dochteronderneming	0,0	(0,1)
Aandeel in (verlies)/winst	1,4	(1,2)
Per 31 december	30,6	29,2

Samenvatting financiële gegevens betreffende investeringen verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode, niet gecorrigeerd voor het percentage in eigendom van de groep:

Naam	Activa	Verplichtingen	Opbrengsten	Winst/verlies	% belang
2010					
H.G.R.T.	31,8	0,1	0,0	2,6	24,5
APX-Endex	937,0	902,7	30,7	2,7	20,0
Coreso	2,8	1,5	3,5	0,1	28,5
TOTAAL	971,6	904,3	34,2	5,4	-
2011					
H.G.R.T.	33,3	0,1	0,0	2,6	24,5
APX-Endex	915,4	876,1	34,7	4,5	20,0
Coreso	2,8	1,4	4,8	0,1	28,5
TOTAAL	951,5	877,6	39,5	7,2	-

De samenvatting van financiële gegevens van joint ventures kan worden gevonden in toelichting 4.2 Segmentrapportering 50Hertz Transmission (Duitsland). Alle ondernemingen die geassocieerd zijn met het segment 50Hertz Transmission zijn joint ventures. Er zijn geen joint ventures in andere segmenten.

6.5. Andere financiële activa

(in € miljoen)	2011	2010
Beleggingen die voor verkoop beschikbaar zijn	13,6	13,4
Overige	71,3	66,1
Totaal	84,9	79,5

‘Beleggingen die voor verkoop beschikbaar zijn’ gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van de wijzigingen van de reële waarde in de niet-gerealiseerde resultaten. Het risicoprofiel van deze beleggingen wordt besproken in toelichting 7.3.

Het element ‘Overige’ heeft voornamelijk betrekking op een recupereerbaar bedrag van een deel van de pensioenverplichting - zie toelichting 6.12.

6.6. Uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen

IN DE BALANS OPGENOMEN UITGESTELDE BELASTINGSVORDERINGEN EN -VERPLICHTINGEN

(in € miljoen)	Vorderingen		Verplichtingen	
	2011	2010	2011	2010
Materiële activa	(7,6)	(2,9)	(63,4)	(61,1)
Immateriële activa	(8,2)	(7,4)	0,0	0,0
Vorraden	(0,9)	(1,1)	0,0	0,0
Rentedragende leningen en overige langlopende financieringsverplichtingen	11,4	9,8	0,0	0,0
Personeelsbeloningen	34,2	32,5	1,1	0,9
Vooruit ontvangen overheidssubsidies	0,1	0,1	2,0	(2,1)
Voorzieningen	0,0	0,0	(0,3)	0,0
Toe te rekenen kosten en over te dragen opbrengsten	(23,8)	(22,3)	(7,0)	(31,0)
Netto belastingvordering / (verplichting)	5,2	8,7	(67,6)	(93,3)

**MUTATIES IN DE UITGESTELDE BELASTINGSVORDERINGEN EN -SCHULDEN TEN GEVOLGE
VAN MUTATIES IN DE TIJDELIJKE VERSCHILLEN GEDURENDE HET BOEKJAAR**

(in € miljoen)	1 januari	Opgenomen in winst/ verlies	Opgenomen in eigen vermogen	Verworven via bedrijfs- combinaties	31 december
2010					
Materiële activa	0,5	(9,6)	0,0	(55,0)	(64,1)
Immateriële activa	(7,1)	(0,3)	0,0	0,0	(7,4)
Vorraden	(1,0)	(0,1)	0,0	0,0	(1,1)
Rentedragende leningen en overige langlopende financieringsverplichtingen	8,6	0,2	1,1	0,0	9,9
Personeelsbeloningen	47,7	(6,3)	(8,9)	0,8	33,3
Voorzieningen	0,1	(0,6)	0,0	(1,5)	(2,0)
Overige posten	(30,6)	(0,7)	0,0	(21,9)	(53,2)
TOTAAL	18,2	(17,4)	(7,8)	(77,6)	(84,6)
2011					
Materiële activa	(64,1)	(7,1)	0,0	0,0	(71,1)
Immateriële activa	(7,4)	(0,7)	0,0	0,0	(8,2)
Vorraden	(1,1)	0,2	0,0	0,0	(0,9)
Rentedragende leningen en overige langlopende financieringsverplichtingen	9,9	0,2	1,3	0,0	11,4
Personeelsbeloningen	33,3	(3,5)	5,5	0,0	35,3
Voorzieningen	(2,0)	4,1	0,0	0,0	2,1
Toe te rekenen kosten en over te dragen opbrengsten	0,0	(0,2)	0,0	0,0	(0,2)
Overige posten	(53,2)	22,4	0,0	0,0	(30,8)
TOTAAL	(84,6)	15,4	6,8	0,0	(62,4)

**EFFECT VAN DE MUTATIES IN DE TIJDELIJKE
VERSCHILLEN GEDURENDE HET BOEKJAAR**

De mutaties van de tijdelijke verschillen in het jaar worden opgenomen in de winst/verliesrekening als winstbelastingen (zie ook toelichting 5.5).

**NIET IN DE BALANS OPGENOMEN UITGESTELDE
BELASTINGSVORDERINGEN**

Voor de volgende posten zijn geen uitgestelde winstbelastingen opgenomen in de balans :

(in € miljoen)	2011	2010
Notionele interestaftrek	122,8	122,3
Niet opgenomen belastingsvordering/(verplichting)	122,8	122,3

De Belgische overheid kondigde eind 2011 aan dat het systeem van de notionele interestaftrek zal worden gewijzigd. Het ongebruikte bedrag uit het verleden blijft aftrekbaar van toe-

komstige belastingwinsten. De nieuwe regels over de methode van aanwending voor een specifiek jaar zijn nog niet gefinaliseerd. Daarom heeft de groep beslist om de uitgestelde belastingvordering niet op te nemen, net als vorig jaar.

De reserves op de winst- en verliesrekening van de groep omvat € 44,6 miljoen uitkeerbare reserves die worden aangehouden door dochterondernemingen en entiteiten die volgens de vermogensmutatiemethode worden verwerkt. Het is de bedoeling dat deze in de toekomst als dividend aan de groep zullen worden uitgekeerd.

6.7. Voorraden

(in € miljoen)	2011	2010
Grond- en hulpstoffen	28,2	25,9
Geboekte waardeverminderingen	(11,9)	(11,4)
Totaal	16,3	14,5

De artikelen in het magazijn zijn hoofdzakelijk wissel- en reservestukken voor het onderhoud en de herstellingswerken van de hoogspanningsstations, bovengrondse lijnen en de ondergrondse kabels van de groep.

6.8. Handelsvorderingen en overige vorderingen

(in € miljoen)	2011	2010
Projecten in opdracht van derden	4,4	4,0
Overige handelsvorderingen en vooruitbetalingen	196,2	287,2
Heffingen	16,2	0,0
BTW, diverse belastingen	40,4	125,2
Diversen	24,4	97,3
Over te dragen kosten en verkregen opbrengsten	5,2	9,4
Totaal	286,8	523,1

De daling in vergelijking met vorig jaar is hoofdzakelijk het gevolg van de afname in de uitstaande vorderingen op klanten en de daling van de BTW. De post 'Diversen' bestaat uit EEG-gerelateerde posten.

De blootstelling van de groep aan krediet- en valutarisico's en verliezen als gevolg van waardeverminderingen die verbonden zijn aan handels- en andere vorderingen wordt getoond in toelichting 7.3.

DUBIEUZE DEBITEUREN

(in € miljoen)	2011	2010
Niet vervallen	184,7	254,0
Vervallen minder dan 30 dagen	8,9	11,9
Vervallen tussen 31 en 60 dagen	0,8	(5,8)
Vervallen tussen 61 dagen en één jaar	2,3	26,1
Meer dan één jaar	(0,7)	0,7
Totaal (excl. waardevermindering)	196,0	286,9
Dubieuze vorderingen	21,9	15,2
Geboekte waardevermindering	(21,7)	(14,9)
Totaal	196,2	287,2

6.9. Geldmiddelen en kasequivalenten

(in € miljoen)	2011	2010
Banksaldi	34,4	128,7
Direct opvraagbare deposito's	351,2	237,2
Totaal	385,6	365,9

De kortetermijndeposito's worden belegd voor periodes die variëren van enkele dagen tot enkele weken afhankelijk van de onmiddellijke cashbehoefte van de groep en brengen interesten op volgens de rentevoeten van de kortetermijndeposito's. De rentedragende beleggingen hebben aan het einde van de verslagperiode een rente van 0,15% tot 2,00%. Een bedrag van € 6 miljoen is beperkt qua gebruik ten gevolge van contractuele voorwaarden verbonden aan een subsidie die de Europese Gemeenschap heeft toegekend.

De banktegoeden brengen interest op tegen variabele rentevoeten op basis van de dagelijkse bankdepositorente. Het renterisico van de groep en de gevoeligheidsanalyse voor financiële activa en verplichtingen worden besproken in toelichting 7.3.

6.10. Eigen vermogen

AANDELENKAPITAAL EN UITGIFTEPREMIE

Aantal aandelen	Gewone aandelen	
	2011	2010
Uitstaand per 1 januari	60.355.217	48.270.255
Uitgegeven tegen betaling in contanten	0	12.084.962
Uitstaand per 31 december - volstort	60.355.217	60.355.217

In januari 2010 bood Elia groep het personeel aan om in te tekenen op een kapitaalverhoging van Elia System Operator NV (belastingtranche), wat leidde tot een verhoging van het aandelenkapitaal van € 0,3 miljoen en het aantal uitstaande aandelen steeg met 13.919 aandelen zonder nominale waarde.

Elia voerde een tweede kapitaalverhoging uit voor een minimaal bedrag van € 299,4 miljoen tussen 8 en 18 juni 2010 om de overname van 60% in de Duitse netbeheerder 50Hertz Transmission te financieren. Deze werd volledig onderschreven. Tijdens de inschrijvingsperiode met voorkeurrechten voor bestaande aandeelhouders, waarbij ze voor elke vier voorkeurrechten één nieuw aandeel konden opnemen tegen een prijs van € 24,80, werden 91,84% van de beschikbare aandelen (11.085.617 van de 12.071.043 nieuw aangeboden aandelen) onderschreven. Op 22 juni 2010 werden de overige 3.941.704 rechten aan institutionele beleggers aangeboden in een onderhandse plaatsing. Alle resterende voorkeurrechten werden als scrips verkocht voor € 0,20 per scrip, wat overeenkomt met een aankoop prijs van het aandeel van € 25,60. De nieuwe aandelen werden voor het eerst genoteerd op 25 juni 2010.

Het kapitaal van Elia System Operator NV steeg van € 1.207,3 miljoen tot € 1.500,6 miljoen, rekening houdend met de kosten voor kapitaalverhogingen.

RESERVES

Volgens de Belgische wetgeving moet elk jaar 5% van de statutaire nettowinst van de moedervereniging overgedragen

worden naar de wettelijke reserve tot die wettelijke reserve 10% van het kapitaal bedraagt.

In het kader van het tarifaire mechanisme moet Elia de in de tarieven verrekenende gerealiseerde meerwaarde naar aanleiding van buitengebruikstellingen van vaste activa (daling van Regulated Asset Base) reserveren in het eigen vermogen.

Dit bedroeg in 2010 € 16,2 miljoen. De algemene vergadering heeft op 10 mei 2011 beslist om dit bedrag in de wettelijke reserve op te nemen.

Op 31 december 2011 bedraagt de wettelijke reserve van de groep € 67,6 miljoen. Deze reserve kan alleen uitgekeerd worden aan de aandeelhouders in het geval van een vereffening.

De raad van bestuur kan aan de aandeelhouders de uitkering van een dividend voorstellen tot een maximumbedrag van de beschikbare reserves en van de overgedragen winst van vorige boekjaren van de moederverenootschap, inclusief de winst van het boekjaar dat eindigde op 31 december 2011. De aandeelhouders moeten de hoogte van de dividenduitkering goedkeuren tijdens de algemene vergadering van de aandeelhouders.

AFDEKKINGSRESERVE

De afdekkingsreserve bestaat uit het effectieve deel van de cumulatieve nettomutatie in de reële waarde van kasstroomafdekkingsinstrumenten met betrekking tot afgedekte transacties die nog niet hebben plaatsgevonden.

DIVIDEND

Na de balansdatum is door de raad van bestuur het onderstaande dividendvoorstel gedaan.

(in €)	2011	2010
Dividend per aandeel	1,47	1,40

Tijdens de algemene vergadering van aandeelhouders van 10 mei 2011, keurde de raad van bestuur de uitkering goed van een brutodividend van € 1,40 per aandeel, dat overeenstemt

met een nettodividend van € 1,05 per aandeel of een nettodividend van € 1,19 per aandeel met een VVPR-strip, goed voor een totaalbedrag van € 84,5 miljoen.

Tijdens de vergadering van de raad van bestuur van 28 februari 2012 werd een brutodividend van € 1,47 per aandeel voorgesteld. Dit dividend is onderworpen aan de goedkeuring door de aandeelhouders tijdens de jaarlijkse algemene vergadering op 15 mei 2012 en werd niet opgenomen als een verplichting in de geconsolideerde jaarrekening van de groep.

Het totale dividend zal, op basis van het aantal uitstaande aandelen op 28 februari 2012, € 88,7 miljoen bedragen.

De nettowinst bevat ook een vergoeding voor de meerwaarde naar aanleiding van buitendienststellingen van vaste activa van € 16,1 miljoen die in het eigen vermogen moet worden geboekt. De raad van bestuur van 28 februari 2012 heeft beslist om aan de algemene vergadering voor te stellen om dit bedrag te boeken als wettelijke reserve. Op 31 december 2011 was dit bedrag nog niet opgenomen als reserve.

6.11. Leningen en overige langlopende financieringsverplichtingen

Hieronder wordt een globaal overzicht weergegeven van de leningen en de te betalen interestlasten:

(in € miljoen)	2011	2010
Lange termijnleningen	2.850,2	2.848,9
Toe te rekenen interest	68,3	68,4
Subtotaal lange termijnleningen	2.918,5	2.917,3
Korte termijnleningen	0,0	0,1
Toe te rekenen interest	0,0	0,0
Subtotaal korte termijnleningen	0,0	0,1
Totaal	2.918,5	2.917,4

Hieronder worden de vervaldagen en voorwaarden voor de desbetreffende leningen gegeven:

(in € miljoen)	Vervaldag	Boekwaarde	Interestvoet voor hedging	Interestvoet na hedging	Huidige proportie van de interestvoet (%)	
			%	%	Vast	Variabel
Aandeelhouderslening Schijf A	2022	495,8	2,76	4,99	79,83	20,17
Uitgiften van obligatieleningen 2004 / 10 jaar	2014	499,4	4,75	4,75	100,00	0,00
Uitgiften van obligatieleningen 2004 / 15 jaar	2019	498,9	5,25	5,25	100,00	0,00
Uitgiften van obligatieleningen 2009 / 7 jaar	2016	498,7	5,63	5,63	100,00	0,00
Uitgiften van obligatieleningen 2009 / 4 jaar	2013	499,6	4,50	4,50	100,00	0,00
Uitgiften van obligatieleningen 2010 / 10 jaar	2020	297,8	3,88	3,88	100,00	0,00
Europese Investeringsbank	2016	40,0	4,27	4,27	100,00	0,00
Europese Investeringsbank	2017	20,0	4,79	4,79	100,00	0,00
TOTAAL	-	2.850,2	-	-	96,72	3,28

De informatie over de contractvervaldagen van de leningen en (kortlopende en langlopende) financieringsverplichtingen van de groep wordt hieronder gegeven:

(in € miljoen)	Nominale waarde	1 jaar of minder	1-2 jaar	3-5 jaar	Meer dan 5 jaar
Aandeelhouders-lening schijf A	495,8	0,0	0,0	0,0	495,8
Uitgiften van obligatieleningen	2.300,0	0,0	500,0	1.000,0	800,0
Europese Investeringsbank	40,0	0,0	0,0	40,0	0,0
Europese Investeringsbank	20,0	0,0	0,0	20,0	0,0
Total	2.855,8	0,0	500,0	1.060,0	1.295,8

6.12. Personeelsbeloningen

In België regelen collectieve overeenkomsten de rechten van het personeel in bedrijven in de elektriciteits- en gassector. Deze overeenkomsten voorzien in zogenaamde “aanvullende pensioenen” op basis van het jaarsalaris en de loopbaan van de werknemer in de onderneming. Als de medewerker overlijdt, zijn deze aanvullende bedragen gedeeltelijk overdraagbaar naar zijn erfopvolger (weduwe/wees). De toegekende beloningen zijn verbonden aan het bedrijfsresultaat van Elia. Voor deze verplichtingen bestaat er noch een extern pensioenfonds noch een groepsverzekering, waardoor er ook geen reserves bij derden opgebouwd zijn. Deze verplichtingen worden toegezegde pensioenregelingen genoemd.

De collectieve overeenkomst bepaalt dat aan actief personeel aangeworven van 1 januari 1993 tot en met 31 december 2001 en het management/uitvoerend kaderpersoneel aangeworven voor 1 mei 1999 dezelfde waarborgen worden toegekend via een pensioenstelsel ‘te bereiken doel pensioenregeling’. De verplichtingen in het kader van deze ‘te bereiken doel pensioenregeling’ worden gefinancierd via een aantal pensioenfonds voor de elektriciteits- en gassector en via verzekeringsmaatschappijen.

Personeel dat op basis van een ‘salarisschaal’ wordt betaald en is aangeworven na 1 juni 2002 en management/kaderpersoneel dat na 1 mei 1999 is aangeworven, worden gedekt door pensioenplannen op basis van toegezegde bijdragen. Voor betalingen na 1 januari 2004 vereist de wet een gemiddeld jaarlijks rendement over de loopbaan van ten minste 3,25% voor de bijdragen van de werkgever en 3,75% voor de bijdragen van de werknemers, waarbij de werkgever een eventueel verlies moet bijpassen. Aangezien het effectieve rendement op fondsbeleggingen tot nu toe hoger lag dan het gegarandeerde minimumrendement, is er geen voorziening aangelegd om een verlies te dekken.

Elia Transmission België heeft ook vervroegde pensioenregelingen en andere beloningen na de tewerkstellingen, zoals een dekking van medische kosten en kortingen op de gas- en elektriciteitsfactuur, naast andere beloningen op lange termijn (jubileumpremies). Niet al deze beloningen worden gefinancierd.

50Hertz Transmission Duitsland heeft pensioenregelingen en vervroegde pensioneringsregelingen die voornamelijk gebaseerd zijn op collectieve onderhandeling of overeenkomsten van de ondernemingsraad. De toegekende beloningen of bijlagen zijn afhankelijk van het loon en de anciënniteit van de deelnemers.

Hieronder worden de totale nettoverplichtingen voor personeelsbeloningen vermeld:

(in € miljoen)	2011	2010
Toegezegde pensioenregelingen	53,7	52,6
Andere vergoedingen na uitdiensttreding	53,8	50,2
Subtotaal	107,5	102,8
Overige (herstructurering)	0,6	1,0
Totaal voorzieningen voor personeelsbeloningen	108,1	103,8

In de volgende tabellen worden de details weergegeven van de uitstaande voorziening voor personeelsbeloningen met de opsplitsing tussen pensioenkosten en niet-pensioenkosten. In dit jaarverslag is dezelfde opsplitsing gemaakt voor de cijfers van 2010. In het jaarverslag van vorig jaar is deze opsplitsing nog niet opgenomen.

AANVULLENDE PENSIOENPLANNEN

(in € miljoen)	2011	2010
VERANDERING IN SCHULDEN IN VERBAND MET DE BELONINGEN		
Geraamde schuld in verband met de beloningen bij begin van periode	(172,3)	(180,3)
Verworven via bedrijfscombinaties	0,0	(11,9)
Dienstkosten	(4,3)	(4,0)
Interestkosten	(7,4)	(7,5)
Bijdragen van werknemers aan het plan	(0,5)	(0,6)
Winsten (verliezen) op wijziging van regelingen	0,0	0,0
Winsten (verliezen) op afwikkeling of stopzetting van regelingen	0,0	0,0
Bijzondere beëindigingsbeloningen	0,0	0,0
Actuariële winsten (verliezen)	(7,6)	17,0
Betaalde beloningen	15,0	14,9
GERAAAMDE SCHULD IN VERBAND MET DE BELONINGEN OP EINDE VAN PERIODE	(177,1)	(172,3)
VERANDERING IN REËLE WAARDE VAN FONDSBELEGGINGEN		
Reële waarde van fondsbeleggingen bij begin van periode	119,7	94,4
Verworven via bedrijfscombinaties	0,0	7,1
Verwachte (niet reële) opbrengst op fondsbeleggingen	5,6	5,1
Vennootschapsbijdragen	17,5	19,5
Bijdragen deelnemers aan plan	1,0	1,0
Winsten (verliezen) op inperking, afwikkeling of stopzetting van regelingen	0,0	0,0
Actuariële winsten (verliezen)	(5,5)	7,4
Betaalde beloningen	(14,9)	(14,8)
REËLE WAARDE VAN FONDSBELEGGINGEN OP EINDE VAN PERIODE	123,4	119,7
FINANCIERINGSSTATUS		
FINANCIERINGSSTATUS VAN HET PLAN	(53,7)	(52,6)
NETTO PERIODIEKE PENSIOENKOSTEN		
Dienstkosten	(4,3)	(4,0)
Interestkosten	(7,4)	(7,5)
Bijdragen deelnemers aan plan	(0,1)	(0,1)
Verwachte opbrengst op fondsbeleggingen	5,6	5,1
Actuariële winsten (verliezen)	0,0	0,1
Winsten (verliezen) op wijziging van regelingen	0,0	0,0
Bijzondere beëindigingsbeloningen	0,0	0,0
NETTO PERIODIEKE PENSIOENKOSTEN	(6,2)	(6,4)

ANDERE VERGOEDINGEN NA UITDIENSTTREDING

(in € miljoen)

2011

2010

VERANDERING IN SCHULDEN IN VERBAND MET DE BELONINGEN

Geraamde schuld in verband met de beloningen bij begin van periode	(54,8)	(56,7)
Verworven via bedrijfscombinaties	0,0	(5,0)
Dienstkosten	(2,1)	(1,8)
Interestkosten	(2,1)	(2,5)
Bijdragen van werknemers aan het plan	0,0	0,0
Winsten (verliezen) op wijziging van regelingen	0,0	0,0
Winsten (verliezen) op afwikkeling of stopzetting van regelingen	0,0	0,0
Bijzondere beëindigingsbeloningen	(1,9)	1,5
Actuariële winsten (verliezen)	(4,0)	5,3
Betaalde beloningen	4,7	4,4

GERAAAMDE SCHULD IN VERBAND MET DE BELONINGEN
OP EINDE VAN PERIODE

(60,2)

(54,8)

VERANDERING IN REËLE WAARDE VAN FONDSBELEGGINGEN

Reële waarde van fondsbeleggingen bij begin van periode	4,6	0,8
Verworven via bedrijfscombinaties	0,0	3,4
Verwachte (niet reële) opbrengst op fondsbeleggingen	0,0	0,0
Vennootschapsbijdragen	4,6	4,1
Bijdragen deelnemers aan plan	0,9	0,1
Winsten (verliezen) op inperking, afwikkeling of stopzetting van regelingen	0,0	0,0
Actuariële winsten (verliezen)	(0,3)	(0,1)
Betaalde beloningen	(3,4)	(3,8)

REËLE WAARDE VAN FONDSBELEGGINGEN OP EINDE VAN PERIODE

6,4

4,6

FINANCIERINGSSTATUS

FINANCIERINGSSTATUS VAN HET PLAN

(53,8)

(50,2)

NETTO PERIODIEKE PENSIOENKOSTEN

Dienstkosten	(2,1)	(1,8)
Interestkosten	(2,1)	(2,5)
Bijdragen deelnemers aan plan	0,9	0,1
Verwachte opbrengst op fondsbeleggingen	0,0	0,0
Actuariële winsten (verliezen)	(1,3)	0,0
Winsten (verliezen) op wijziging van regelingen	0,0	0,0
Bijzondere beëindigingsbeloningen	(1,9)	1,5
Winsten (verliezen) op inperkingen en afwikkelingen	0,0	0,0

NETTO PERIODIEKE PENSIOENKOSTEN

(6,5)

(2,7)

ACTUARIËLE VERONDERSTELLINGEN

Pensioenplannen (%)	2011	2010
Segment Elia Transmission (België)		
Inflatiepercentage	2,00	2,00
Interestvoet (zonder inflatie)	2,00	2,36
Loonstijgingspercentage (zonder inflatie)	2,00	2,00
Opbrengst op deposito's (zonder inflatie)	4,50	5,25
Pensioenstijgingspercentage (zonder inflatie)	0,00	0,00
Stijgingspercentage van gezondheidsbeloningen	1,00	1,00
Segment 50Hertz Transmission (Duitsland)		
Inflatiepercentage	2,50	1,75
Interestvoet (zonder inflatie)	2,10	3,25
Loonstijgingspercentage (zonder inflatie)	3,50	2,50
Opbrengst op deposito's (zonder inflatie)	5,00	5,00
Pensioenstijgingspercentage (zonder inflatie)	1,00 / 2,50 / 3,00 / p.j.	1,00 / 1,75 / 2,00 / p.j.
Stijgingspercentage van gezondheidsbeloningen	n.v.t.	n.v.t.

Het verwacht rendement op fondsbeleggingen wordt voor elke activacategorie bepaald. Elke activacategorie heeft een eigen geschat rendementspercentage.

SENSITIVITEITSANALYSE

Een verandering in de medische kosten van 1% zou de volgende impact hebben:

(in € miljoen)	Stijging van 1%	Daling van 1%
Effect op het totaal van de aan het dienstjaar toegerekende pensienkosten	(0,2)	0,2
Effect op de brutoverplichtingen	(2,9)	2,3

Een verhoging van 1% op de interestvoet en de inflatie zou de volgende impact hebben:

(in € miljoen)	Disconte-ringsvoet	Inflatie
Effect op de brutoverplichtingen	16,8	(17,4)

INDELING VAN DE FONDSBELEGGINGEN

(%)	2011	2010
Aandelen	23,28	23,78
Obligaties	55,90	54,34
Vastgoed	5,37	5,54
Overige (inbegrepen cash)	15,45	16,34
Totaal aan fondsbeleggingen	100,00	100,00

ACTUARIËLE WINSTEN EN VERLIEZEN ERKEND IN NIET-GEREALISEERDE RESULTATEN

(in € miljoen)	2011	2010
Cumulatief bedrag per 1 januari	10,4	(15,7)
In de verslagperiode erkend	(10,8)	26,1
Cumulatief bedrag per 31 december	(0,4)	10,4

De tabel hieronder bevat een historisch overzicht van de belangrijkste indicatoren voor de afgelopen vijf jaar :

(in € miljoen)	2011	2010	2009	2008	2007
Geraamde schuld	(237,4)	(228,4)	(236,9)	(240,0)	(258,9)
Reële waarde van de fondsbeleggingen	128,7	124,3	95,2	98,5	116,9
(Overschot) / Tekort	(108,7)	(104,1)	(141,7)	(141,5)	(142,0)

Recupereerbaar bedrag in toekomstige tarieven

In overeenstemming met een studierapport uitgegeven door de CREG is het nagenoeg zeker dat een gedeelte voor een bedrag van € 70,1 miljoen van de totale personeelsbeloningen door de CREG aanvaard zal worden als redelijke kosten en bijgevolg doorgerekend zal worden in toekomstige tarieven. Aangezien dit bedrag door Elia kan worden gerecupereerd van derde partijen, in overeenstemming met IFRS-waarderingsregels (IAS 19), wordt dit beschouwd als een actiefbestanddeel. De verwerking hiervan gebeurt onder de rubriek overige financiële activa (zie toelichting 6.5).

6.13. Voorzieningen

(in € miljoen)	Milieu	Geschillen	Gebruiksrecht lijnen	Totaal
STAND PER 1 JANUARI 2010	13,9	4,8	0,0	18,7
Verworven via bedrijfscombinaties	2,1	8,3	39,8	50,2
Gedurende het boekjaar: dotatie voorzieningen	3,8	20,4	1,5	25,7
Gedurende het boekjaar: aanwending voorzieningen	(0,4)	(2,2)	(0,4)	(3,0)
Gedurende het boekjaar: terugname voorzieningen	0,0	(3,4)	0,0	(3,4)
STAND PER 31 DECEMBER 2010	19,4	27,9	40,9	88,2
Langlopend deel	1,9	7,3	35,4	44,6
Kortlopend deel	17,5	20,6	5,5	43,6
STAND PER 1 JANUARI 2011	19,4	27,9	40,9	88,2
Gedurende het boekjaar: dotatie voorzieningen	1,7	4,8	2,7	9,2
Gedurende het boekjaar: aanwending voorzieningen	(1,8)	(0,3)	(2,1)	(4,2)
Gedurende het boekjaar: terugname voorzieningen	(0,3)	(14,8)	0,0	(15,1)
STAND PER 31 DECEMBER 2011	19,0	17,6	41,5	78,1
Langlopend deel	7,7	9,5	36,5	53,7
Kortlopend deel	11,3	8,2	4,9	24,4

De fluctuaties in voorzieningen voor milieu zijn toe te schrijven aan enerzijds verder bodemonderzoek en -sanering op bepaalde sites in Vlaanderen en anderzijds het gevolg van de resultaten van de preventieve screening en gedetailleerde analyse van terreinen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en het Waals Gewest. De raming van de bedragen werden door een extern studie bureau uitgevoerd, rekening houdend met het BATNEEC-principe ('best beschikbare techniek zonder overdreven kostprijs').

De voorziening voor geschillen is gebaseerd op de best mogelijke inschatting van het management van de eventuele kosten die Elia zou moeten dragen, ten gevolge van geschillen waarvoor Elia door een derde partij gerechtelijk wordt vervolgd of waarvoor zij betrokken is in een juridisch geschil.

De provisie 'Gebruiksrechten' bestaat uit mogelijke betalingen aan grondeigenaars voor bovengrondse lijnen die in het verleden zijn gebouwd door de vorige eigenaars van 50Hertz Transmission.

Deze schattingen zijn bepaald op basis van de waarde van de ingestelde vorderingen of het geschatte bedrag van de risico-blootstelling.

De verwachte timing van de bijhorende kasuitstroom hangt af van de vooruitgang en de duur van de onderliggende procedures.

De beweging van de voorzieningen wordt ook besproken in toelichting 5.3.3.

6.14. Overige schulden op lange termijn

(in € miljoen)	2011	2010
Kapitaalsubsidies	8,1	7,0
Overige	12,3	13,6
Totaal	20,4	20,6

6.15. Handels- en overige schulden

HANDELS- en OVERIGE SCHULDEN

(in € miljoen)	2011	2010
Handelsschulden	223,1	298,1
BTW, diverse belastingsschulden	4,5	12,7
Bezoldigingen en sociale lasten	24,3	24,3
Dividend	3,3	3,1
Heffingen	79,4	75,3
Overige	31,5	35,2
Totaal	366,1	448,7

De daling is vooral het gevolg van de daling van 'onbetaalde leveranciersfacturen'.

6.16. Overgedragen opbrengsten en toe te rekenen kosten

(in € miljoen)	2011	2010
Overgedragen opbrengsten en toe te rekenen kosten	89,9	61,1
Saldo afrekeningmechanisme België	15,2	49,9
Saldo afrekeningmechanisme Duitsland	71,7	68,3
Totaal overige kortlopende verplichtingen	176,8	179,3

De volgende tabel geeft een overzicht van 2011

(in € miljoen)	België	Duitsland
Terug te geven in huidige tarifaire periode	0,0	9,1
Saldi vorige boekjaren terug te vorderen via de toekomstige tarieven - boekjaar nog te bepalen	(9,4)	62,6
Korting toekomstige tarieven	(9,4)	71,7
Moratoriuminteressen vennootschapsbelasting	24,6	0,0
Saldo afrekeningmechanisme	15,2	71,7

7. Diversen

7.1. Effect van nieuwe overname

VERWERVING VAN 10% IN ATLANTIC GRID IN 2011

Beschrijving van de deal

Op 22 juli 2011, vervoegde Eurogrid International, waarin Elia een belang van 60% heeft, de andere partners Google, Marubeni, Good Energies en Atlantic Grid Investments (AGI) in het Atlantic Wind Connection project. Atlantic Wind Connection wil het eerste hoogspanningsnet op gelijkstroom in de VS ontwikkelen, wat het mogelijk zou maken om tot 7.000 MW offshore windenergie aan te sluiten op de netten van New Jersey, Delaware, Maryland en Virginia. Eurogrid International nam een strategisch minderheidsbelang van 10% in het eerste segment van het project en een minderheidsbelang van 5% in de vier andere segmenten. Eurogrid International verkreeg de participatie via haar nieuw opgerichte volle dochter E-Offshore A LLC. Het belang van Elia was € 1,2 miljoen (aandeel in de geconsolideerde cijfers 60% of € 0,8 miljoen).

Bijdrage tot het resultaat van de groep

Eurogrid International heeft via haar dochterondernemingen een belang van 10% in Atlantic Grid A.

OVERNAME VAN 50HERTZ TRANSMISSION IN 2010

Effect van de overname in 2011

In 2011 zijn er geen verdere wijzigingen vereist voor de 2010 PPA.

Beschrijving van de deal

Op 12 maart 2010 kondigden Elia en IFM de overname van 50Hertz van de Vattenfall-groep aan. Deze werd op 19 mei 2010 voltooid.

Ze omvatte alle aandelen van 50Hertz Transmission die werden aangehouden, inclusief de volle dochteronderneming 50Hertz Offshore en de twee minderheidsparticipaties in EMCC (20,0%) en CAO (12,5%).

In het licht van deze overname, richtten Elia en IFM de holding Eurogrid International SCRL/CVBA op. In totaal bezitten Elia System Operator NV/SA en Elia Asset NV/SA 60% van de aandelen van Eurogrid International (de laatste bezit één aandeel) en bezit IFM Luxemburg 40% van de aandelen.

De aandelen die door 50Hertz Transmission werden aangehouden, werden op 2 maart 2010 overgenomen via Eurogrid GmbH, een Duitse besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid. Eurogrid GmbH is een volle dochteronderneming van Eurogrid International.

De overnameprijs voor alle aandelen die door 50Hertz werden aangehouden, was € 464,6 miljoen. Via Eurogrid GmbH betaalde Elia € 278,8 miljoen voor een participatie van 60%.

Tengevolge de aandeelhoudersovereenkomst met IFM, worden de cijfers van 50Hertz voor 60% opgenomen in de cijfers van Elia met behulp van de proportionele consolidatiemethode.

Totaal (in € miljoen)	Boekwaarden voor overname	Wijzigingen in reële waarde	Opgenomen waarden bij overname
Immateriële activa	32,4	0,0	32,4
Materiële vaste activa	1.413,8	(8,6)	1.405,2
Overige financiële vaste activa	0,3	0,0	0,3
Voorraden	2,9	0,0	2,9
Handels- en overige vorderingen	222,6	0,0	222,6
Uitgestelde belastingsvorderingen	0,0	2,5	2,5
Geldmiddelen en kasequivalenten	0,0	0,0	0,0
Overige vlottende activa	88,2	0,0	88,2
Personeelsbeloningen	(10,8)	0,0	(10,8)
Voorzieningen	(84,0)	0,0	(84,0)
Leningen en overige langlopende financieringsverplichtingen	0,0	0,0	0,0
Handelsschulden en overige schulden	(402,6)	0,0	(402,6)
Uitgestelde belastingverplichtingen	(131,8)	0,0	(131,8)
Overige schulden op korte termijn	(182,8)	0,0	(182,8)
Identificeerbare netto activa	948,2	(6,1)	942,1
Winst op voordelige acquisitie	-	-	(477,5)
Betaald bedrag	-	-	464,6
Verworven geldmiddelen	-	-	0,0
NIEUWE BEDRIJFSCOMBINATIE	-	-	464,6

Winst op voordelige acquisitie (2010)

Als gevolg van de overname van 50Hertz Transmission (2010) dient men de aankoopssom in de jaarrekening te verwerken.

Volgens IFRS moet verworven goodwill of een winst op voordelige acquisitie worden toegerekend door een Purchase Price Allocation of 'PPA' uit te voeren. Bij een PPA worden alle te identificeren bezittingen, schulden en (voorwaardelijke) verplichtingen aan reële waarde (fair value) gewaardeerd. Deze PPA-oefening werd uitgevoerd voor Eurogrid GmbH (Duitse financierings- en overnamestructuur boven 50Hertz Transmission), waarbij de waarde van het eigen vermogen van 50Hertz werd vastgesteld op € 942,1 miljoen en uiteindelijk leidt tot een winst op voordelige acquisitie van € 477,5 miljoen, waarvan 60% is opgenomen in de resultatenrekening van de groep.

Winst op voordelige acquisitie (in € miljoen)	100%	60%
Bedrag investering door moedermaatschappij (1)	464,6	278,8
Eigen vermogen 50Hertz per 31/05/2010 (2)	942,1	565,3
Winst op voordelige acquisitie per 31/12/2010 = [(2) - (1)]	477,5	286,5
Acquisitiekosten 50Hertz	(13,3)	(8,0)
Totaal niet-recurrente elementen	464,2	278,5

Dit bedrag is in overeenstemming met de oorspronkelijke inschatting van de vennootschap van de reële waarde ("fair value") van de nettoactiva van 50Hertz die varieert tussen € 890,3 miljoen en € 984,1 miljoen. Deze oorspronkelijke inschatting

werd uitgevoerd met de hulp van een onafhankelijke waarde-expert op basis van drie methodes en waarbij volgende veronderstellingen werden toegepast:

- het verdisconteren van de toekomstige vrije kasstromen ("FCF") gebaseerd op de "Regulated Asset Base" of "RAB" voor de inschatting van de residuele waarde van de toekomstige vrije kasstromen ("DCF-methode"); wegens de aard van de onderneming kan de netto cash flow negatief zijn tengevolge van voorziene investeringsplannen;
- het verdisconteren van toekomstige verwachte dividenden zoals geraamd door de vennootschap ("DDM-methode").

Deze analyses zijn gebaseerd op financiële vooruitzichten (business plan) zoals voorbereid door het management (niet gecertificeerd door de onafhankelijke expert) voor de periode 2010-2028, rekening houdend met het huidige regulatoire kader zoals beschreven in het hoofdstuk "Regulatoir kader en tarieven".

Het bedrijfsplan houdt rekening met de verwachte positieve impact van:

- de implementatie en de inwerkingtreding vanaf 1 januari 2010 van het AusgleichMechV compensatiemechanisme ter compensatie van de verplichtingen tot publieke dienstverlening gerelateerd aan de promotie van hernieuwbare energiebronnen (EEG), die toelaat bepaalde kosten, gerelateerd aan dit mechanisme, te beschouwen als doorrekenbare kosten en om deze kosten op te nemen in de tarieven;
- een verwachte positieve impact van de implementatie van het "Korridor model" vanaf 1 januari 2010, die een nieuwe behandeling voorziet van het grootste deel van systeemdiensten (regelenergie, compensatie van netverliezen, inschakeling),

wat toelaat om de meeste van deze kosten op te nemen in de opbrengstenlimiet;

- een verdere optimalisatie van de kosten gerelateerd aan verschillende ondersteunende diensten (IT, verzekering, cash pooling, consulting en andere ondersteunende diensten).

De toekomstige kasstromen en toekomstige dividenden zijn gebaseerd op het bedrijfsplan voorbereid door het management in de loop van het eerste kwartaal van 2010, waarbij het huidige Duitse tariefmechanisme werd toegepast voor de periode 2010–2028, waarbij uitgegaan werd van volgende onderstellingen:

- periode 2010–2018 wordt voornamelijk aangestuurd door Elia's en IFM's investeringsoverzicht dat meer investeringen ten opzichte van het verleden bevat;
- voor de periode 2019–2028 gedreven door Elia's en IFM's investeringsoverzicht, op een niveau dat dichterbij ligt of zelfs onder de operationele kasstromen. De netto RAB is nagenoeg op een constant niveau in de jaren na 2021. De residuele waarde is gebaseerd op de netto RAB waarde die verondersteld wordt stabiel te zijn in 2028. Basisassumpties zijn hiervoor dat de afschrijvingen evenwichtig zijn met de investeringen en dat er geen wijzigingen zijn in werkkapitaal.

Gezien dat de activiteit als “TNB” een activiteit is met langetermijnperspectieven, zijn de kasstromen geprojecteerd over de periode 2010 – 2028.

De toegepaste verdisconteringsvoet van 5,7% (kost van het eigen vermogen van 7,2% en kost van de schulden van 5,1%) is in lijn met de gewogen gemiddelde kost van kapitaal (WACC) resulterend uit de toepassing van de kost van kapitaal na belastingen en de kost van schuldenpercentages zoals vastgelegd door de regulator BNetzA voor 50Hertz (5%), evenals de gewogen gemiddelde kost van kapitaal zoals gebruikt door de financiële analisten voor gelijkaardige ondernemingen. Voor de DDM-methode werd een uitbetalingsratio van 100% van de winst onder Duitse GAAP verondersteld (wat niet bindend is voor de eigenlijke toekomstige uitbetalingsratio). De marktbenadering die wordt gebruikt, is gebaseerd op de verwachte EBIT en EBITDA (“Marktbenadering”); deze wordt gebruikt door enkele vergelijkbare West-Europese beursgenoteerde ondernemingen, zoals Red Electrica Corporation SA, Enagas, Terna, Fluxys, Snam Rete Gas, National Grid en Redes Energéticas Nacionais S.A.

- De marktbenaderingsmethode werd voornamelijk gebruikt om de resultaten van de DCF en DDM waarderingsmethoden te valideren.

De vennootschap gaat akkoord met de conclusies van haar onafhankelijke expert dat de DCF-methode beter de stabiliteit van de activa ten opzichte van de residuele waarde weergeeft. Meer in het bijzonder, werd de P/E multiple niet weerhouden door een gebrek aan vergelijkbaarheid van gelijken ten gevolge van (onder andere) verschillende regulatoire omgevingen, afschrijvingsmethodes en niet-gereguleerde inkomsten. Bovendien, ten gevolge van het investeringsschema van 50Hertz en eenmalige kosten, het geraamde netto-inkomen, verschillen de EBIT en de EBITDA op significante wijze. Vooral het nettoresultaat vertoont een grote fluctuatie van jaar tot jaar, resulterend in een brede range, wat de relevantie van de marktbenadering limiteert. Bijgevolg is de

oorspronkelijke range van reële waarde van nettoactiva in overeenstemming met de waarderingsrange die resulteert uit de DCF-methode.

De te betalen acquisitieprijs voor 50Hertz is het resultaat van onderhandelingen tussen de betrokken partijen volgend op een competitief verkoopproces. Vattenfall heeft geen informatie meegedeeld over de redenen waarom 50Hertz verkocht werd met een winst op voordelige acquisitie. Volgens het jaarverslag van Vattenfall over het boekjaar 2009 is hun schuldpositie gestegen gedurende de laatste jaren, terwijl hun cash-flow verminderde, en Vattenfall AB heeft aangekondigd dat ze de intentie hadden de winstgevendheid te verbeteren door concrete maatregelen, onder andere het herzien van prioriteiten, verminderen van investeringen en afstoten van niet-kernactiviteiten. Verder is Vattenfall onderworpen aan bepaalde voorwaarden om activa af te stoten volgens het 3de pakket van energiematregelen van de EU.

7.2. Deconsolidatie van Belpex NV/SA

In oktober 2010 verkocht Elia zijn hele participatie van 60% in zijn dochteronderneming Belpex NV/SA, de Belgische energiebeurs. De cijfers van Belpex NV/SA waren volledig geconsolideerd in de cijfers op 31 december 2009.

Elia en de Nederlandse transmissienetbeheerder TenneT BV verkochten beiden hun aandelen in Belpex aan APX-ENDEX Holding BV, de Nederlandse energiebeurs, als onderdeel van de integratie van de energiebeurs in de regio Noordwest Europa.

EFFECT VAN DE VERKOOP VAN BELPEX NV/SA OP DE FINANCIËLE POSITIE VAN DE GROEP

Totaal (in € miljoen)	2010
Immateriële activa	(1,3)
Handels- en overige vorderingen	(9,3)
Geldmiddelen en kasequivalenten	(0,1)
Minderheidsbelangen	2,0
Leningen en overige langlopende financieringsverplichtingen	5,0
Handelsschulden en overige schulden	1,9
Overige schulden op korte termijn	0,1
Identificeerbare netto activa en verplichtingen	(1,7)
Bedrag ontvangen	11,4
Vervreemde geldmiddelen	(0,1)
Netto kasinstroom	11,3

7.3. Beheer van financiële risico's en derivaten

PRINCIPES VAN FINANCIËLE RISICOBEBEER

Het is de bedoeling van de groep om elk van de risico's te identificeren en om de strategieën te definiëren teneinde de economische impact op de resultaten van de groep te beheersen.

De dienst Interne Audit & Enterprise Risk Management bepaalt de

strategie inzake risicobeheer, controleert de risicoanalyse en rapporteert aan het management en het auditcomité. Het financiële risicobeleid wordt toegepast door een geschikt beleid te bepalen en effectieve controle- en rapporteringsprocedures op te zetten. Er worden bepaalde afgeleide afdekkingsinstrumenten gebruikt in functie van de betreffende risico-inschatting. Afgeleide instrumenten worden uitsluitend als afdekkingsinstrumenten gebruikt. Het regelgevende kader waarin de groep functioneert, beperkt in sterke mate de eventueel negatieve gevolgen voor de winst- en verliesrekening (zie het hoofdstuk 'Regelgeving & tarieven'). De gevolgen van o.a. rentestijging, kredietrisico, enz. kunnen volgens de wetgeving in de tarieven verrekend worden.

KREDIETRISICO

Het kredietrisico omvat alle vormen van blootstelling aan een tegenpartij, d.w.z. waar tegenpartijen mogelijk hun verplichtingen ten opzichte van de vennootschap in het kader van een lening, afdekking, vereffening en andere financiële activiteiten niet zullen nakomen. De vennootschap is blootgesteld aan een kredietrisico bij zijn bedrijfsactiviteiten en thesaurieactiviteiten.

Voor de bedrijfsactiviteiten heeft de groep een actief kredietbeleid dat rekening houdt met de risicoprofielen van klanten. De blootstelling aan het kredietrisico wordt voortdurend bewaakt en daarom worden voor bepaalde grote contracten de nodige bankgaranties aan de tegenpartij gevraagd.

Op het einde van de verslagperiode was er geen sprake van belangrijke concentraties van kredietrisico. Het maximale kredietrisico is de boekwaarde van elk financieel actief, met inbegrip van afgeleide financiële instrumenten.

(in € miljoen)	2011	2010
Leningen en vorderingen	196,2	287,0
Geldmiddelen en kasequivalenten	385,6	366,0
Beleggingen die voor verkoop beschikbaar zijn	13,6	13,4
Voor afdekking gebruikte renteswaps:		
Activa	0,0	0,0
Passiva	(35,2)	(31,4)
Totaal	560,2	635,0

Hieronder is de beweging in de waardeverminderingen op leningen en vorderingen in de loop van het jaar opgenomen:

(in € miljoen)	Dubieuze debiteuren	Waardevermindering	Resterend saldo
STAND PER 1 JANUARI 2010	3,7	(3,4)	0,3
Beweging van het boekjaar	11,5	(11,5)	0,0
STAND PER 31 DECEMBER 2010	15,2	(14,9)	0,3
STAND PER 1 JANUARI 2011	15,2	(14,9)	0,3
Beweging van het boekjaar	6,8	(6,8)	0,0
STAND PER 31 DECEMBER 2011	22,0	(21,7)	0,3

Handelsvorderingen en andere vorderingen worden opgenomen zonder rekening te houden met vorderingen waarvan de waarde is verminderd. Het waardeverminderingverlies dat in 2011 is geboekt, heeft voornamelijk betrekking op een vereffening van vorderingen, die uiteindelijk in de toekomstige tarieven kon worden gerecupereerd.

VALUTARISICO

De groep is niet blootgesteld aan enig belangrijk wisselkoersrisico, noch transactioneel, noch met betrekking tot de omzetting van vreemde munt in euro, aangezien hij slechts beperkte buitenlandse investeringen of activiteiten heeft en minder dan 1% van zijn kosten uitgedrukt zijn in andere munteenheden dan de euro.

LIQUIDITEITSRISICO

Het liquiditeitsrisico is het risico dat de groep zijn financiële verplichtingen niet zou kunnen nakomen. De groep beperkt dit risico door de kasstromen op een continue basis te bewaken en ervoor te zorgen dat er steeds voldoende kredietfaciliteiten aanwezig zijn. Het is de bedoeling van de groep om een evenwicht te bewaren tussen de continuïteit van de financiering en flexibiliteit door het gebruik van bankleningen, bevestigde en onbevestigde kredietfaciliteiten, een handelspapierprogramma, enz. Voor financiering op middellange tot lange termijn, gebruikt de groep obligaties. Het looptijdenprofiel van de schuldenportefeuille is over meerdere jaren verspreid. De thesaurie van de groep beoordeelt vaak zijn financieringsbronnen, rekening houdend met zijn eigen kredietbeoordeling en de algemene marktomstandigheden. Rekening houdende met de obligatie-uitgiftes in 2009 en 2010, zou er voldoende toegang moeten zijn tot financieringsbronnen.

(in € miljoen)	Boek- waarde	Contrac- tuele kas- stromen	6 mnd of minder	6-12 mnd	1-2 jaar	2-5 jaar	> 5 jaar
Niet-afgeleide financiële instrumenten							
Niet door zakelijke zekerheid gedekte obligaties	2.293,1	(2.916,0)	(106,1)	(5,8)	(112,4)	(1.237,0)	(1.454,7)
Niet door zakelijke zekerheid gedekte bankleningen en andere leningen	555,8	(726,8)	(8,6)	(6,7)	(16,0)	(48,0)	(647,5)
Handels- en overige verplichtingen	439,4	(439,8)	(439,4)	0,0	0,0	0,0	0,0
Afgeleide financiële verplichtingen							
Voor afdekking gebruikte renteswaps	31,4	(49,9)	(6,2)	(5,6)	(8,7)	(17,7)	(11,8)
Waarvan cashflow hedges	31,4	(49,9)	(6,2)	(5,6)	(8,7)	(17,7)	(11,8)
STAND PER 31 DECEMBER 2010	3.319,7	(4.132,5)	(560,3)	(18,1)	(137,1)	(1.302,7)	(2.114,0)
Niet-afgeleide financiële instrumenten							
Niet door zakelijke zekerheid gedekte obligaties	2.294,4	(2.806,1)	(101,0)	(11,6)	(597,0)	(1.187,8)	(908,7)
Niet door zakelijke zekerheid gedekte bankleningen en andere leningen	555,8	(711,8)	(9,6)	(6,8)	(16,0)	(87,1)	(592,4)
Handels- en overige verplichtingen	450,1	(450,3)	(450,1)	0,0	0,0	0,0	0,0
Afgeleide financiële verplichtingen							
Voor afdekking gebruikte renteswaps	35,2	(40,5)	(5,4)	(5,6)	(5,9)	(17,7)	(5,9)
Waarvan cashflow hedges	35,2	(40,5)	(5,4)	(5,6)	(5,9)	(17,7)	(5,9)
STAND PER 31 DECEMBER 2011	3.335,5	(4.008,7)	(566,1)	(24,0)	(618,9)	(1.292,6)	(1.507,0)

Hieronder worden details van de gebruikte en ongebruikte kredietfaciliteiten gegeven:

Kredietlijnen (in € miljoen)	Vervaldag	Beschikbaar bedrag	Gemiddelde interestvoet	Bedrag	
				Gebruikt	Niet gebruikt
Bevestigde kredietfaciliteiten	31/03/2014	150,0	Euribor + 0,55%	0,0	150,0
Bevestigde kredietfaciliteiten	31/05/2014	75,0	Euribor + 0,55%	0,0	75,0
Bevestigde kredietfaciliteiten	01/06/2014	75,0	Euribor + marge bij afsluiten overeenkomst	0,0	75,0
Bevestigde kredietfaciliteiten	14/06/2016	210,0	Euribor + 0,55%	0,0	210,0
Bevestigde kredietfaciliteiten	Niet gelimiteerd	72,0	Maandelijks gemiddelde van EONIA + 0,4%	0,0	72,0
Niet bevestigde kredietfaciliteiten	-	70,0	Euribor + marge bij afsluiten overeenkomst	0,0	70,0
Niet bevestigde kredietfaciliteiten	-	100,0	Euribor + marge bij afsluiten overeenkomst	0,0	100,0
Europese Investeringsbank	-	125,0	Euribor + 0,05%	60,0	65,0
Belgisch Treasury bills programma	-	250,0	Euribor + marge bij afsluiting overeenkomst	0,0	250,0
TOTAAL	-	1.127,0	-	60,0	1.067,0

RENTERISICO

Het renterisico is het risico dat de reële waarde of toekomstige kasstromen van een financieel instrument zullen fluctueren als gevolg van veranderingen in de markttrentes. De risicoblootstelling van de groep aan markttrentes heeft voornamelijk betrekking op de schuldverplichtingen op lange termijn met vlottende rentevoeten van de groep.

De groep beheert zijn renterisico met een evenwichtige portefeuille van leningen en financiële verplichtingen met vast en variabel tarief. Om dit te beheren, gaat de groep renteswaps aan waarbij de groep overeenkomt om op bepaalde intervallen het verschil tussen de vaste en de variabele rentebedragen, die berekend zijn op basis van een afgesproken theoretische hoofdsom, om te wisselen. Deze swaps worden gebruikt om de onderliggende schuldverplichtingen af te dekken.

De tabel (zie toelichting 6.11) geeft de gemiddelde rente op de balansdatum aan.

SENSITIVITEITSANALYSE

Op korte en lange termijn zullen wijzigingen in rentetarieven geen invloed hebben op het geconsolideerde resultaat, daar de groep functioneert in een regulatorisch kader waarin de gevolgen van de fluctuaties van de financiële lasten via de tarieven worden gecompenseerd.

AFDEKKING

Alle afgeleide financiële instrumenten die de groep aangaat, hebben betrekking op een onderliggende transactie of voorspelde blootstelling, afhankelijk van de verwachte impact op de resultatenrekening, en als aan de strikte criteria van IAS 39 is voldaan, beslist de groep geval per geval of hedge accounting zal worden toegepast. De volgende secties beschrijven de transacties waarbij hedge accounting wordt toegepast. Per 31 december 2011 heeft de groep geen transacties die in aanmerking komen voor hedge accounting.

Reële waarden

In overeenstemming met de regels van hedge accounting, worden alle afgeleide financiële instrumenten aangemerkt als kasstroomafdekkingen en gewaardeerd tegen de reële waarde. Bijgevolg wordt het gedeelte van de winst of het verlies op het afgeleide financiële instrument, dat beschouwd kan worden als een effectieve afdekking, rechtstreeks in het eigen vermogen opgenomen (afdekkingsreserves na belasting).

De renteswaps hebben een rente variërend van 4,23% tot en met 4,41%. Per 31 december 2011 had de groep afdekkingsinstrumenten met een gecontracteerd referentiebedrag van € 395,8 miljoen.

De netto reële waarde van de swaps per 31 december 2011 bedroeg € 35,2 miljoen en bestaat volledig uit verplichtingen. Deze bedragen zijn opgenomen als derivaten tegen reële waarde.

Per 31 december 2011 zijn er geen financiële lasten opgenomen in de winst- en verliesrekening voortvloeiend uit ineffectiviteit van de kasstroomafdekkingen.

Het onderstaande overzicht bevat de reële waarden en de boekwaarden van de afgeleide financiële instrumenten. Aan gezien de lening een variabele interest heeft, is de boekwaarde van de lening gelijk aan de reële waarde.

(in € miljoen)	Boek- waarde	Reële waarde	Boek- waarde	Reële waarde
	2011	2011	2010	2010
Financiële activa				
Sicav	13,6	13,6	13,4	13,4
Totaal	13,6	13,6	13,4	13,4
Financiële passiva				
Derivaten (renteswap)	(35,2)	(35,2)	(31,4)	(31,4)
Rentedragende leningen	(395,8)	(395,8)	(395,8)	(395,8)
Totaal	(431,0)	(431,0)	(427,2)	(427,2)

Reële waarde hiërarchie

De bovenvermelde reële waarde van de 'sicavs' behoort tot niveau 1, wat inhoudt dat de waardering is gebaseerd op basis van (onaangepaste) genoteerde marktprijzen in actieve markten voor dergelijke instrumenten.

De bovenvermelde reële waarde van de renteswaps behoort tot niveau 2, wat inhoudt dat de waardering gebaseerd is op input van andere dan de opgegeven prijzen die waarneembaar zijn voor de activa of de verplichtingen. Deze categorie bevat instrumenten gewaardeerd op basis van genoteerde marktprijzen in actieve markten voor dergelijke instrumenten; genoteerde prijzen voor identieke of vergelijkbare instrumenten in markten die worden geacht minder actief te zijn; of andere waarderingstechnieken, die direct of indirect voortvloeien uit waarneembare marktgegevens.

Schatting van de reële waarde**Derivaten**

Voor renteswaps worden opgaven van makelaars gehanteerd. Deze opgaven worden gecontroleerd met behulp van waarderingsmodellen of technieken gebaseerd op contant gemaakte kasstromen.

Rentedragende leningen

De reële waarde wordt berekend op basis van de verdisconteerde toekomstige aflossingen en rentebetalingen.

Financiële leaseverplichtingen

De reële waarde wordt geschat op de contante waarde van de toekomstige kasstromen, verdisconteerd tegen de rente voor homogene leaseovereenkomsten. De geschatte reële waarde weerspiegelt de verandering in de rente.

KAPITAALRISICOBEEHER

Het doel van het kapitaalstructuurbeheer van de groep is het behoud van de schuld- en eigenvermogenratio's voor de geregleerde activiteiten in overeenstemming met de vereisten van het regulatorische kader (één derde eigen vermogen en twee derden vreemd vermogen). Dankzij deze aanpak kan de groep de liquiditeit op elk moment verzekeren via flexibele toegang tot de kapitaalmarkten om strategische projecten te financieren en een aantrekkelijke vergoeding aan te bieden aan de aandeelhouders.

De dividendpolitiek van de onderneming bestaat erin om de dividenduitkering te optimaliseren, echter rekening houdend met het feit dat een deel van de winst, die voortvloeit uit de verrekoning in de tarieven van de meerwaarde naar aanleiding van buitengebruikstellingen van materiële activa, verplicht moet gereserveerd worden. De reservering van deze winst bevordert aanzienlijk de autofinancieringscapaciteit van de vennootschap die nodig is om haar wettelijke opdracht uit te voeren.

De vennootschap biedt zijn personeelsleden de mogelijkheid om in te schrijven op kapitaalverhogingen die uitsluitend aan hen zijn voorbehouden.

7.4. Investeringsverplichtingen en voorwaardelijke verplichtingen**LEASEOVEREENKOMSTEN WAARBIJ DE GROEP ALS LESSEE OPTREEDT**

De groep huurt motorvoertuigen, IT-materiaal en kantoorgebouwen. De leaseovereenkomsten voor auto's en IT-materiaal hebben een gemiddelde looptijd van drie jaar; de huurcontracten voor gebouwen hebben een normale looptijd van negen jaar, met de mogelijkheid om de huur vervolgens te vernieuwen.

Hieronder volgt een overzicht van de minimale leasebetalingen voor de toekomst in het kader van niet-opzegbare operationele leasing:

(in € miljoen)	<1 jaar	1-5 jaar	>5 jaar
Gebouwen	5,2	21,1	2,8
Voertuigen, IT materiaal & diversen	6,2	13,5	0,0
Totaal per 31 december 2010	11,4	34,6	2,8
Gebouwen	5,8	18,5	2,1
Voertuigen, IT materiaal & diversen	5,9	9,9	0,2
Totaal per 31 december 2011	11,7	28,4	2,3

De voorwaardelijke huurverplichtingen omvatten de verplichtingen van het Duitse segment voor een bedrag van € 12,4 miljoen (aandeel van 60% van Elia).

De volgende lasten voor deze leasecontracten zijn opgenomen in de resultatenrekening:

(in € miljoen)	2011	2010
Gebouwen	6,6	4,7
Voertuigen, IT materiaal & diversen	8,0	6,9
Totaal	14,6	11,6

VERPLICHTINGEN LEASEOVEREENKOMSTEN WAARBIJ DE GROEP ALS VERHUURDER OPTREEDT

De groep heeft leaseovereenkomsten voor handelseigendommen aangegaan voor bepaalde materiële activa, voornamelijk bestaande uit de optimalisatie van het gebruik van de sites en hoogspanningsmasten. Deze overeenkomsten hebben resterende looptijden van minimaal negen jaar.

De toekomstige minimale te ontvangen huurinkomsten worden als volgt samengevat:

(in € miljoen)	<1 jaar	1-5 jaar	>5 jaar
Telecom	5,9	3,8	1,9
Gebouwen	0,2	0,1	0,1
Totaal per 31 december 2010	6,1	3,9	2,0
Telecom	4,7	13,4	19,5
Gebouwen	0,3	0,4	0,1
Totaal per 31 december 2011	5,0	13,8	19,6

Volgende baten met betrekking tot deze leaseovereenkomsten werden opgenomen in de resultatenrekening:

(in € miljoen)	2011	2010
Telecom *	11,1	10,3
Gebouwen	0,5	0,4
Totaal	11,6	10,7

* De cijfers voor 2010 zijn aangepast om ze te kunnen vergelijken (Duits segment) (impact +300.000 EUR).

De toekomstig te ontvangen huurinkomsten omvatten inkomsten van het Duitse segment voor een bedrag van € 6,8 miljoen (aandeel van 60% van Elia).

INVESTERINGSVERPLICHTINGEN

Per 31 december 2011 had de groep investeringsverplichtingen aangegaan ter waarde van € 448,0 miljoen voor de aankoop en de installatie van materiële activa voor de verdere uitbouw van zijn net. De investeringsverplichtingen omvatten de verplichtingen van het Duitse segment voor een bedrag van € 333,8 miljoen (aandeel van 60% van Elia).

VOORWAARDELIJKE VERPLICHTINGEN**Afrekeningmechanisme**

- De bepaling van het bedrag is opgenomen in het hoofdstuk 'Regelgeving en tarieven'.
- Toepassing IFRS

De groep opereert in een gereguleerde omgeving die bepaalt dat de tarieven het mogelijk maken een totaal aan opbrengsten te realiseren dat bestaat uit:

1. een billijk rendement op het geïnvesteerde kapitaal;
2. alle niet-onredelijke kosten opgelopen door de groep.

Aangezien de tarieven gebaseerd zijn op gebudgetteerde cijfers, is er altijd een verschil tussen de tarieven die effectief zijn aangerekend en de tarieven die hadden moeten worden aangerekend om alle redelijke kosten van de netbeheerder te dekken en de aandeelhouders te voorzien van een billijke vergoeding op hun investering.

Indien de toegepaste tarieven resulteren in een overschot of tekort op het einde van het jaar, impliceert dit dat de tarieven aangerekend aan de gebruikers/het publiek in het algemeen lager of hoger hadden kunnen zijn (en omgekeerd). De groep is ervan overtuigd dat het overschot of tekort voortvloeiend uit het afrekeningmechanisme niet als een opbrengst of kost noch als een onderdeel van het eigen vermogen mag worden beschouwd.

Op een gecumuleerde basis, zou men kunnen argumenteren dat het publiek een voorafbetaling (=overschot) gedaan heeft op zijn toekomstig gebruik van het netwerk. Het overschot (tekort) is als zodanig geen provisie voor een toekomstig verlies (recuperatie) van inkomsten maar een passiefschuld (vordering) aan (t.o.v.) de gebruikers. Op basis van de elektriciteitswet is Elia van oordeel dat het overschot (tekort) geen opbrengsten (kosten) vertegenwoordigt. Bijgevolg heeft de groep dit bedrag onder de rubriek 'Over te dragen opbrengsten en toe te rekenen kosten' geboekt, (zie toelichting 6.16)

7.5. Verbonden partijen**TRANSACTIES MET LEIDINGGEVEND MANAGEMENT**

Het leidinggevend management omvat het directiecomité van Elia. De leden van het directiecomité hebben het statuut van werknemers en de elementen van hun vergoeding zijn hieronder uiteengezet. Er bestaan geen aandelenopties, kredieten of voorschotten ten gunste van de bestuurders van de groep.

(in € miljoen)	2011	2010
Korte termijn personeelsbeloningen		
- Basisvergoedingen	1,9	1,6
- Variabele vergoedingen	0,7	0,6
Vergoedingen na uitdiensttreding	0,4	0,4
Andere variabele vergoeding	0,3	0,9
Totale bruto vergoeding	3,3	3,5
Aantal personen	7	7
Gemiddelde bruto vergoeding per persoon	0,5	0,5
Aantal aandelen	31.484	27.487

Bovendien beoordeelde het management van Elia ook of er verichtingen plaatsvonden met entiteiten waarin de bestuurders van de groep een aanzienlijke invloed uitoefenden (bv. posities als CEO, CFO, vicevoorzitter van de raad van bestuur, enz.). Met sommige distributienetbeheerders vonden er belangrijke transacties plaats in 2011, allen tegen marktvoorwaarden. Het totale bedrag van de verkopen bedraagt € 102 miljoen. Het totale bedrag van de uitgaven bedraagt € 5 miljoen. Er zijn geen aanzienlijke uitstaande saldi per 31 december 2011 op één van de hierboven vermelde partijen.

De vrijgegeven informatie in het kader van de Belgische Corporate Governance Code zijn opgenomen in het bestuurverslag van de onderneming in dit jaarverslag.

TRANSACTIES MET GEASSOCIEERDE DEELNEMINGEN

Transacties tussen de onderneming en haar dochterondernemingen, die verbonden partijen zijn, werden geëlimineerd in de consolidatie en worden bijgevolg niet opgenomen in deze toelichting.

In de boekjaren 2011 en 2010 waren er geen transacties tussen Elia en HGRT. Alle transacties worden tegen de marktvoorwaarden uitgevoerd.

Transacties met andere verbonden partijen worden hieronder toegelicht.

(in € miljoen)	2011	2010
Transacties met joint ventures en geassocieerde ondernemingen		
Verkopen van goederen	4,3	3,6
Aankopen van goederen	1,5	1,6
Rente- en soortgelijke opbrengsten	0,2	0,0
Uitstaande balansposities tegenover joint ventures en geassocieerde ondernemingen		
Handelsvorderingen	1,0	1,7
Handelsschulden	0,1	1,6

7.6. Dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen

DOCHTERONDERNEMINGEN

Elia System Operator NV/SA heeft rechtstreeks en onrechtstreeks zeggenschap over de onderstaande dochterondernemingen.

Alle entiteiten voeren hun boekhouding in euro (met uitzondering van E-Offshore A LLC en Atlantic Grid Investment A Inc, met een boekhouding in USD) en hebben dezelfde verslagdatum als Elia System Operator NV/SA (met uitzondering van Eurogrid International CVBA).

Naam	Land van vestiging	Maatschappelijke zetel	Belang %	
			2011	2010
Elia Asset NV/SA	België	Keizerslaan 20 1000 Brussel	99,99	99,99
Elia Engineering NV/SA	België	Keizerslaan 20 1000 Brussel	100,00	100,00
Elia Re NV/SA	Luxemburg	Rue de Merl 65 2146 Luxemburg	100,00	100,00

DEELNEMINGEN DIE WORDEN VERWERKT VOLGENS DE PROPORTIONELE METHODE

Eurogrid International CVBA/SCRL	België	Keizerslaan 20 1000 Brussel	60,00	60,00
Eurogrid GmbH	Duitsland	Eichenstraße 3a 12435 Berlijn	60,00	60,00
50Hertz Transmission GmbH	Duitsland	Eichenstraße 3a 12435 Berlijn	60,00	60,00
50Hertz Offshore GmbH	Duitsland	Eichenstraße 3a 12435 Berlijn	60,00	60,00
Gridlab GmbH	Duitsland	Sielowerstraße 5 03044 Cottbus	60,00	60,00
E-Offshore A LLC	VS	874, Walker Road, Suite C 19904 Dover, Delaware	60,00	-
Atlantic Grid Investment A Inc	VS	1209 Orange Stree 19801 Wilmington, Delaware	60,00	-

GEASSOCIEERDE DEELNEMINGEN DIE WORDEN VERWERKT VOLGENS DE VERMOGENSMUTATIEMETHODE

H.G.R.T S.A.S. (Holding de Gestionnaires de Réseaux de Transport)	Frankrijk	1 Terrasse Bellini 92919 La Défense Cedex	24,50	24,50
Coreso SA/NV	België	Kortenberglaan 71 1000 Brussel	28,49	28,49
APX-ENDEX Holding BV	Nederland	Strawinksyiaan 729 1077 XX Amsterdam	20,00	20,00

OVERIGE DEELNEMINGEN

CASC-CWE SA	Luxemburg	2 Rue de Bitbourg 1273 Luxembourg-Hamm	8,33	9,46
EMCC European Market Coupling Company GmbH	Duitsland	Hopfenmarkt 31 20457 Hamburg	12,00	12,00
CAO Central Allocation Office GmbH	Duitsland	Gute Änger 15 85356 Freising	7,50	7,50
Atlantic Grid A LLC	VS	4445, Willard Av, Suite 1050 20815 Chevy Chase, Maryland	6,00	-

7.7. Gebeurtenissen na balansdatum

Op vrijdag 23 december heeft de Brusselse rechtbank van eerste aanleg Elia gelijk gegeven in haar belastinggeschil⁸ met de Belgische fiscale administratie. Door deze beslissing moest de fiscus € 118,4 miljoen aan Elia terugbetalen bestaande uit € 80,2 miljoen belastingen die tweemaal werden betaald en die dus 100% zeker moeten terugbetaald worden, € 5,1 miljoen voorafbetalingen, € 8,5 miljoen administratieve belastingverhoging en € 24,6 miljoen verwijlinteressen. De fiscale administratie is echter op 6 februari 2012 in beroep gegaan waardoor de beslissing van de rechtbank van eerste aanleg wordt opgeschort. Verwacht wordt dat het hof van beroep zich hierover ten vroegste zal uitspreken in 2014.

7.8. Relatie met commissarissen

De algemene vergadering van aandeelhouders heeft de commissarissen KPMG Bedrijfsrevisoren CVBA aangesteld (vertegenwoordigd door Alexis Palm) en Ernst & Young Bedrijfsrevisoren BCVBA (vertegenwoordigd door Marnix Van Dooren) voor de audit van de geconsolideerde jaarrekening van Elia System Operator NV en de audit van de statutaire jaarrekening van Elia System Operator NV, Elia Asset NV en Elia Engineering NV.

De Elia groep betaalde in het jaar 2011 een bedrag van € 364.000,00 aan het college van commissarissen als vergoeding voor de jaarlijkse audit. € 197.500 hiervan werd betaald aan de commissaris van de Duitse activiteiten, Ernst & Young.

De vergoedingen die aan de commissarissen zijn betaald voor andere opdrachten volgens de Belgische Vennootschapswet en andere voor andere opdrachten dan volgens de Belgische Vennootschapswet bedroegen respectievelijk € 33.225,00 en € 163.890,00 voor het jaar dat werd afgesloten op 31 december 2011. De laatste genoemde diensten betroffen voornamelijk belasting- en BTW-advies.

Bovendien werd in 2011 een bedrag van € 605.418,00 betaald voor niet-audit gerelateerde opdrachten in Duitsland. Deze vergoedingen kunnen als volgt worden gedetailleerd:

(in € miljoen)	Ernst & Young	KPMG
Attesteringen	34.900,00	0,00
Belastingadvies	0,00	328.015,00
IT advies	0,00	242.503,00
Totaal	34.900,00	570.518,00

De prestaties werden goedgekeurd door het Auditcomité.

7.9. Verklaring van personen met verantwoordelijkheid

De ondertekenden, Voorzitter van het Directiecomité en Chief Executive Officer Daniel Dobbeni en Chief Financial Officer Jan Gesquière verklaren dat, voor zover hen bekend:

- a) de geconsolideerde jaarrekening, die is opgesteld overeenkomstig de International Financial Reporting Standards ('IFRS') een getrouw beeld geeft van het vermogen, van de financiële toestand en van de resultaten van de Elia groep en de in de consolidatie opgenomen ondernemingen;
- b) het jaarverslag over het boekjaar eindigend per 31 december 2011, in alle materiële opzichten, een getrouw beeld geeft van de evolutie van de activiteiten, de resultaten en de positie van de Elia Groep en van haar dochterondernemingen opgenomen in deze consolidatie, alsook een omschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden waarmee de Elia Groep geconfronteerd wordt.

Brussel, 22 maart 2012

Daniel Dobbeni
Voorzitter en CEO

Jan Gesquière
CFO

⁸ De tarieven van Elia zijn gebaseerd op geschatte opbrengsten en kosten en gebudgetteerde volumes. Op het einde van elke tariffaire periode ontstaan hierdoor tariffaire overschotten of tekorten die verrekend moeten worden in toekomstige tariffaire tarieven. De fiscus heeft in 2008 echter geoordeeld dat de tariffaire overschotten uit het verleden 2003-2004 onmiddellijk dienden belast te worden terwijl Elia in samenspraak met de regulator dit beschouwde als een schuld aan de toekomstige tarieven. Sinds eind 2011 zijn al deze tariffaire overschotten reeds effectief teruggegeven aan de consumenten.

Verslag van het college van commissarissen over de geconsolideerde jaarrekening

KPMG Bedrijfsrevisoren BCVBA
Bourgetlaan 40
1130 Brussel
Belgium

Ernst & Young Bedrijfsrevisoren BCVBA
De Kleetlaan 2
1831 Diegem
Belgium

Verslag van het college van commissarissen aan de Algemene Vergadering der Aandeelhouders van Elia System Operator NV over de geconsolideerde jaarrekening over het boekjaar afgesloten op 31 december 2011

Overeenkomstig de wettelijke bepalingen, brengen wij u verslag uit in het kader van ons mandaat van commissaris. Dit verslag omvat ons oordeel over het getrouw beeld van de geconsolideerde jaarrekening evenals de vereiste bijkomende vermelding.

Verklaring over de geconsolideerde jaarrekening zonder voorbehoud, met een toelichtende paragraaf

Wij hebben de controle uitgevoerd van de geconsolideerde jaarrekening van Elia System Operator NV ("de vennootschap") en haar dochterondernemingen (samen "de groep") opgesteld in overeenstemming met International Financial Reporting Standards (IFRS), zoals aanvaard binnen de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en bestuursrechtelijke voorschriften. Deze geconsolideerde jaarrekening bestaat uit de geconsolideerde balans afgesloten op 31 december 2011, de geconsolideerde resultatenrekening, het geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten, het geconsolideerde mutatieoverzicht van het eigen vermogen, en het geconsolideerde kasstroomoverzicht voor het boekjaar afgesloten op die datum, alsook het overzicht van de belangrijkste waarderingsregels en andere toelichtingen. Het geconsolideerde balanstotaal bedraagt € 5.843,8 miljoen en de geconsolideerde winst van de periode toe te rekenen aan de eigenaars van de groep, bedraagt € 137,5 miljoen.

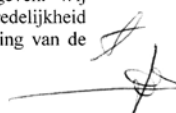
Verantwoordelijkheid van de raad van bestuur voor het opstellen en de getrouwe weergave van de geconsolideerde jaarrekening

Het opstellen en de getrouwe weergave van de geconsolideerde jaarrekening valt onder de verantwoordelijkheid van de raad van bestuur. Deze verantwoordelijkheid omvat: het opzetten, implementeren en in stand houden van een interne controle met betrekking tot het opstellen en de getrouwe weergave van de geconsolideerde jaarrekening die geen afwijkingen van materieel belang, als gevolg van fraude of het maken van fouten bevat; het kiezen en toepassen van geschikte waarderingsregels; en het maken van boekhoudkundige schattingen die onder de gegeven omstandigheden redelijk zijn.

Verantwoordelijkheid van het college van commissarissen

Het is onze verantwoordelijkheid een oordeel over deze geconsolideerde jaarrekening tot uitdrukking te brengen op basis van onze controle. Wij hebben onze controle uitgevoerd overeenkomstig de Internationale Controlestandaarden, de wettelijke bepalingen en volgens de in België geldende controlenormen, zoals uitgevaardigd door het Instituut van de Bedrijfsrevisoren. Deze controlenormen vereisen dat we voldoen aan deontologische vereisten en dat onze controle zo wordt georganiseerd en uitgevoerd dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de geconsolideerde jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Overeenkomstig deze controlenormen hebben wij controlewerkzaamheden uitgevoerd ter verkrijging van controle-informatie over de in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen bedragen en toelichtingen. De selectie van deze controlewerkzaamheden is afhankelijk van onze beoordeling welke een inschatting omvat van het risico dat de geconsolideerde jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of het maken van fouten. Bij het maken van onze risico-inschatting houden wij rekening met de bestaande interne controle van de groep met betrekking tot het opstellen en de getrouwe weergave van de geconsolideerde jaarrekening ten einde in de gegeven omstandigheden de gepaste werkzaamheden te bepalen maar niet om een oordeel over de effectiviteit van de interne controle van de groep te geven. Wij hebben tevens de gegrondheid van de waarderingsregels en van de consolidatiegrondslagen, de redelijkheid van de boekhoudkundige schattingen gemaakt door de raad van bestuur, alsook de voorstelling van de

KPMG Bedrijfsrevisoren BCVBA
Ernst & Young Bedrijfsrevisoren BCVBA

*Verslag van het college van commissarissen aan de Algemene Vergadering der Aandeelhouders
van Elia System Operator NV over de geconsolideerde jaarrekening
over het boekjaar afgesloten op 31 december 2011*

geconsolideerde jaarrekening als geheel beoordeeld. Ten slotte, hebben wij van het bestuursorgaan en van de verantwoordelijken van de vennootschap de voor onze controlewerkzaamheden vereiste ophelderingen en inlichtingen verkregen. Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie een redelijke basis vormt voor het uitbrengen van ons oordeel.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de geconsolideerde jaarrekening afgesloten op 31 december 2011 een getrouw beeld van het vermogen en de financiële toestand van de groep evenals van haar resultaten en kasstromen voor het boekjaar eindigend op die datum, in overeenstemming met International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals aanvaard binnen de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en bestuursrechtelijke voorschriften.

Zonder afbreuk te doen aan onze verklaring zonder voorbehoud, vestigen we de aandacht op de onzekerheden verbonden aan de definitieve saldi voortvloeiend uit de reguleringsmechanismen dewelke door de bevoegde autoriteiten nog dienen goedgekeurd te worden evenals de onzekerheden voortvloeiend uit de afloop van de fiscale controle zoals beschreven in het jaarverslag 2011.

Bijkomende vermelding

Het opstellen en de inhoud van het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening vallen onder de verantwoordelijkheid van de raad van bestuur.

Het is onze verantwoordelijkheid om in ons verslag de volgende bijkomende vermelding op te nemen die niet van aard is om de draagwijdte van onze verklaring over de geconsolideerde jaarrekening te wijzigen:

- Het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening behandelt de door de wet vereiste inlichtingen en stemt overeen met de geconsolideerde jaarrekening. Wij kunnen ons echter niet uitspreken over de beschrijving van de voornaamste risico's en onzekerheden waarmee de groep wordt geconfronteerd, alsook van haar positie, haar voorzienbare evolutie of de aanmerkelijke invloed van bepaalde feiten op haar toekomstige ontwikkeling. Wij kunnen evenwel bevestigen dat de verstrekte gegevens geen onmiskenbare inconsistenties vertonen met de informatie waarover wij beschikken in het kader van ons mandaat.

Brussel, 23 maart 2012

KPMG Bedrijfsrevisoren BCVBA
Lid van het college van commissarissen

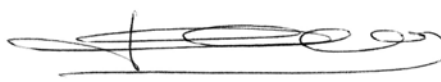
Vertegenwoordigd door

Alexis Palm
Bedrijfsrevisor

Ernst & Young Bedrijfsrevisoren BCVBA
Lid van het college van commissarissen

Vertegenwoordigd door

Marnix Van Dooren
Bedrijfsrevisor

Regulatorisch kader en tarieven

1. Regulatorisch kader in België

1.1 Federale wetgeving

De Elektriciteitswet, zoals van tijd tot tijd gewijzigd, vormt de algemene basis van en bevat de belangrijkste principes die van toepassing zijn op het regulatorisch kader, zoals het ontvlechten van de transmissieactiviteiten, het beheer van en de toegang tot het transmissienet, het definiëren van de wettelijke opdracht van de transmissienetbeheerder, de tariefbepaling en de oprichting van een regelgevende instantie. Verscheidene koninklijke besluiten bevatten meer gedetailleerde elementen van het regulatorische kader.

1.2 Gewestelijke wetgeving

De drie Belgische gewesten zijn op hun respectievelijke grondgebieden verantwoordelijk voor de distributie en de lokale transmissie van elektriciteit op netten met een spanning gelijk aan of lager dan 70 kV. De gewesten zijn niet verantwoordelijk voor de tariefbepaling, die onder de federale bevoegdheid valt. Hun impact op het liberaliseringsproces is vergelijkbaar met deze van de Elektriciteitswet op federaal niveau. De gewestdecreten werden aangevuld met verscheidene andere voorschriften over aangelegenheden als openbare dienstverlening, hernieuwbare energie, netbeheerders en toelatingsprocedures voor leveranciers.

1.3 Reguleringsinstanties

Zoals vereist door de EU-wetgeving staat de Belgische elektriciteitsmarkt onder het toezicht en de controle van onafhankelijke regulatoren.

1.3.1 FEDERALE REGULATOR

De CREG (Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas) is de federale regulator. Zijn bevoegdheden met betrekking tot Elia omvatten o.a.:

- de goedkeuring van de standaardvoorwaarden van de drie belangrijkste contracten die de vennootschap op federaal niveau gebruikt: aansluitings-, toegangs- en ARP-contract;
- goedkeuring van het systeem voor capaciteitstoewijzing aan de grenzen tussen België en zijn buurlanden;
- goedkeuring van de benoeming van de onafhankelijke leden van de raad van bestuur;
- goedkeuring van de tarieven voor de aansluiting op en het gebruik van het net van Elia en van de tarieven voor de levering van de ondersteunende diensten door Elia.

1.3.2 GEWESTELIJKE REGULATOREN

De exploitatie van elektriciteitsnetten met een spanning gelijk aan of lager dan 70 kV valt onder de bevoegdheid van de respectievelijke gewestelijke regulatoren. Elk van hen kan van om het even welke beheerder (met inbegrip van de vennootschap wanneer deze dergelijke spanningsnetten exploiteert) eisen om alle specifieke bepalingen van de gewestelijke voorschriften inzake elektriciteit na te leven, op straffe van administratieve boetes of andere sancties. Op dit ogenblik hebben de gewestelijke regulatoren geen bevoegdheid over de bepaling van de elektriciteitstransmissietarieven. Dat is uitsluitend een bevoegdheid van de CREG.

1.4 Tariefbepaling

DE TARIEFREGELGEVING

Het grootste deel van de inkomsten van Elia als beheerder van het Belgisch transmissienet zijn afkomstig van de gereguleerde tarieven die Elia aanrekent voor het gebruik van zijn transmissienet (tariefinkomsten) en die op voorhand door de CREG worden goedgekeurd. Op 1 januari 2008 trad een gereguleerd tariefmechanisme in werking, waarbij de goedgekeurde tarieven gelden voor een periode van vier jaar, behoudens uitzonderlijke omstandigheden. In december 2007 keurde de CREG de tarieven voor de periode 2008-2011 goed. Het tariefmechanisme is gebaseerd op de boekhouding volgens de Belgische boekhoudkundige regels (Be GAAP). De tarieven worden vastgesteld op basis van gebudgetteerde kosten, verminderd met een aantal niet-tarifaire opbrengsten, en op basis van een raming van de elektriciteitsvolumes die van het net worden afgenomen.

Eén van de kosten waarmee rekening wordt gehouden, is de geraamde waarde van de toegestane billijke vergoeding en de verwachte waarde van de verschillende kostencategorieën. Die zijn opgesplitst in enerzijds kosten waarover Elia rechtstreekse controle heeft ("beheersbare kosten") en anderzijds kosten waarover Elia geen rechtstreekse controle heeft ("niet-beheersbare kosten").

BILLIJKE VERGOEDING

De billijke vergoeding is het rendement van het kapitaal dat in het net werd geïnvesteerd. Deze vergoeding is gebaseerd op de gemiddelde jaarlijkse waarde van het gereguleerd actief (Regulated Asset Base - RAB), die jaarlijks wordt berekend, rekening houdend met onder andere nieuwe investeringen, desinvesteringen, afschrijvingen en wijzigingen van de behoefte aan bedrijfskapitaal.

Sinds begin 2008 wordt de billijke vergoeding aan de hand van de volgende formule berekend. Daarbij wordt aangenomen dat het geconsolideerde eigen vermogen meer dan 33% van de gemiddelde waarde van het gereguleerd actief vertegenwoordigt, zoals thans het geval is:

- A: $[33\% \times \text{gemiddelde RAB} \times ((\text{OLO } n) + (\text{bèta} \times \text{risicopremie}))]$ plus
- B: $[(S - 33\%) \times \text{gemiddelde RAB} \times (\text{OLO } n + 70 \text{ basispunten})]$ min
- C: correctie van de te hoge afschrijvingspercentages uit het verleden. Daarbij vertegenwoordigt
 - OLO n de rentevoet van Belgische lineaire obligaties op 10 jaar, voor het betrokken jaar;
 - S = geconsolideerd eigen vermogen/RAB, volgens de Belgische boekhoudnormen (BE GAAP);
 - De bètafactor zal op termijn berekend worden over een periode van 7 jaar op basis van de noteringen van het Elia-aandeel, vergeleken met de BEL 20-index. In een overgangsfase voorziet de tariefregelgeving dat de bèta van Electrabel wordt gebruikt voor de periode voorafgaand aan de beursnotering van Elia. De waarde van de bèta kan niet lager zijn dan 0,3.

Deel A

Het vergoedingspercentage (in %) zoals vastgesteld door de CREG voor het jaar "n" is gelijk aan de som van de risicoloze rentevoet, dit wil zeggen het gemiddelde percentage van de Belgische lineaire obligaties op 10 jaar, en een premie voor het risico van de aandelenmarkt, gewogen door de toepasselijke bètafactor.

De tariefregelgeving stelt de risicopremie vast op 3,5%. Voor 2009 wordt de toepasselijke bètafactor berekend op basis van de historische bèta van Electrabel, vergeleken met de BEL 20-index, over een periode van 7 jaar. De CREG beveelt voor Elia een solvabiliteitsratio (gemiddeld eigen vermogen/gemiddelde van het gereguleerd actief) aan die zo dicht mogelijk 33% benadert. Deze ratio (33%) wordt toegepast op de gemiddelde waarde van het gereguleerde actief (RAB) van Elia om het referentie-eigenvermogen van Elia te bepalen.

Deel B

Indien het effectieve gemiddelde eigen vermogen van Elia hoger is dan het referentie-eigenvermogen dan wordt het surplus vergoed tegen een verminderd percentage, dat berekend wordt door toepassing van de formule $[(\text{OLO } n + 70 \text{ basispunten})]$.

Deel C

Daarenboven heeft de CREG beslist jaarlijks de billijke vergoeding met € 12,4 miljoen (vóór belastingen) te verminderen omwille van afschrijvingen die dateren van vóór de aanstelling van Elia System Operator als transmissienetbeheerder en die de CREG als overdreven snel beschouwt. De tariefregelgeving voorziet ook in de mogelijkheid om hogere vergoedingspercentages voor geïnvesteerd kapitaal vast te stellen voor de financiering van sommige projecten van nationaal of Europees belang. Bij gebrek aan het uitvoeringsbesluit voor deze bepaling van de Elektriciteitswet werd deze maatregel niet in 2011 geïmplementeerd.

NIET-BEHEERSBARE KOSTEN

De kosten waarover Elia geen rechtstreekse controle heeft ("niet-beheersbare kosten") maken integraal deel uit van de kosten die in aanmerking komen om de tarieven vast te stellen. De tarieven worden vastgelegd op basis van de geraamde waarden voor deze kosten. Anderzijds zullen de afwijkingen met betrekking tot niet-beheersbare kosten (positief of negatief) - het verschil tussen de werkelijke kosten en de gebudgetteerde kosten - ex post worden vastgesteld. De aanwending van die bedragen zal worden bepaald in een Koninklijk Besluit dat door de Belgische federale ministerraad zal worden besproken.

BEHEERSBARE KOSTEN

De kosten waarover Elia een rechtstreekse controle heeft (de "beheersbare kosten") zijn onderworpen aan een aanmoedigingsmechanisme vanuit de regulering. Dit betekent dat deze kosten onderworpen zijn aan de toepassing van een factor voor de verbetering van de productiviteit en de efficiëntie.

Deze factor geeft de inspanningen weer die Elia dient te leveren om dergelijke kosten te beheersen: de toegestane kosten die voor het uitwerken van de tarieven worden gebruikt, worden vastgelegd na toepassing van deze factor. Voor de periode 2008-2011 is de door Elia toe te passen productiviteitsgroefactor vastgelegd in het Koninklijk Besluit van 18 december 2007. Het bedrag voor 2011 was € 8 miljoen. De saldi met betrekking tot beheersbare kosten (positief of negatief), d.w.z. het verschil - ex post vastgesteld - tussen de werkelijke kosten en de toegestane kosten, worden opgeteld bij of afgetrokken van de billijke vergoeding.

EVOLUTIE VAN DE TARIEFREGELGEVING

In 2011 werden aan verscheidene reglementeringsteksten wijzigingen aangebracht die rechtstreekse gevolgen kunnen hebben voor het tariefkader dat van kracht is voor de transmissietarieven. In het bijzonder de omzetting in Belgisch recht van de 3de Europese richtlijn betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt was aanleiding voor een herziening van de Elektriciteitswet, die begin 2012 van kracht werd.

Volgens de gewijzigde wet moet de CREG een methodologie opstellen voor het vaststellen van de transmissietarieven. De CREG heeft eind 2011 een dergelijke methodologie voorlopig goedgekeurd. Deze nieuwe methodologie lag aan de basis van het tariefvoorstel dat op 22 december door de CREG werd goedgekeurd voor de periode 2012-2015.

2. Regulatorisch kader in Duitsland

2.1 Toepasselijke wettelijke bepalingen

Het Duitse regulatorische kader is verdeeld over diverse wetgevingsstukken. De kernwet is de Duitse wet inzake de energievoorziening van 2005 (*Energiewirtschaftsgesetz* - **EnWG**), die het algemene wettelijke kader definieert voor de gas- en elektriciteitsvoorziening in Duitsland. De EnWG wordt ondersteund door een aantal wetten, verordeningen en regelgevende besluiten, die gedetailleerde bepalingen verstrekken over het huidige stelsel van incentiverende regulering, boekhoudmethodes en toegangscontracten voor het net, met inbegrip van:

- de verordening inzake de toegangstarieven voor de elektriciteitsnetten 2005 (*Verordnung über die Entgelte für den Zugang zu Elektrizitätsversorgungsnetzen* of de *Stromnetzentgeltverordnung* – **StromNEV**), zoals gewijzigd, die onder meer principes (*Grundsätze*) en methodes vastlegt voor de berekening van de tarieven voor elektriciteitsnetten en de overige verplichtingen van de netbeheerders;
- de verordening inzake toegang tot elektriciteitsnetten 2005 (*Verordnung über den Zugang zu Elektrizitätsversorgungsnetzen* of de *Stromnetzzugangsverordnung* – **StromNZV**), zoals gewijzigd, voor het laatst door artikel 2, 1ste alinea van de verordening van 17 oktober 2008, die onder meer verdere bijzonderheden specificeert over de toegang tot de transmissienetten (en andere soorten netten) door vaststelling van het vereffeningssysteem (*Bilanzkreissystem*), planning van elektriciteitsbevoorrading, reguleringsenergie en andere algemene verplichtingen, bijv. congestiebeheer (*Engpaßmanagement*), publicatieverplichtingen, metering, minimumeisen voor verschillende soorten contracten en de verplichting van bepaalde netbeheerders om het *Bilanzkreissystem* voor de hernieuwbare energiebronnen te beheren;
- de verordening inzake incentiverende regulering 2007 (*Verordnung über die Anreizregulierung der Energieversorgungsnetze* of de *Anreizregulierungsverordnung* – **ARegV**), zoals gewijzigd, die de basisvoorschriften beschrijft voor de incentiverende regulering van TNB's en andere netbeheerders (zoals hierna meer in detail beschreven). Ook worden hier algemene richtlijnen gegeven voor productiviteitsbenchmarking, welke kosten daarbij in aanmerking worden genomen, welke methode gebruikt kan worden om de inefficiëntie te bepalen en hoe dit vertaald kan worden naar jaarlijkse doelstellingen voor productiviteitsgroei.

2.2 Reguleringsinstanties in Duitsland

De reguleringsinstanties voor de energiesector in Duitsland zijn het *Bundesnetzagentur* (**BNetzA**) in Bonn (voor netten waarop 100.000 en meer netgebruikers rechtstreeks of onrechtstreeks aangesloten zijn) en de specifieke reguleringsinstanties in de respectievelijke deelstaten (voor netten waarop minder dan 100.000 netgebruikers rechtstreeks of onrechtstreeks aangesloten zijn). De reguleringsinstanties zijn onder andere belast met het toezicht op de niet-discriminerende toegang tot de netten voor derde partijen en het toezicht op de tarieven die de netbeheerders toepassen voor het gebruik van het net. 50Hertz en 50Hertz Offshore zijn ondergeschikt aan de bevoegdheid van het BNetzA.

2.3 Tarieven in Duitsland

In Duitsland werd een nieuw tariefreguleringsmechanisme opgezet door de ARegV-verordening. Krachtens de ARegV-verordening worden met ingang van 1 januari 2009 de nettatarieven vastgesteld om een vooraf bepaalde inkomstenlimiet zoals vastgesteld door het BNetzA te genereren voor elke TNB en voor elke regulatorische periode. De inkomstenlimiet is voornamelijk gebaseerd op de kosten van een basisjaar en wordt vastgelegd voor de volledige regulatorische periode, behalve wanneer de limiet wordt aangepast om rekening te houden met specifieke gevallen die in de ARegV zijn bepaald. Het is aan de netbeheerders niet toegestaan om hun individueel bepaalde inkomstenlimiet te overschrijden. Elke regulatorische periode duurt vijf jaar. De eerste regulatorische periode is ingegaan op 1 januari 2009 en loopt af op 31 december 2013. De tarieven zijn openbaar en kunnen niet met klanten worden onderhandeld. Individuele tarieven worden slechts aan bepaalde klanten toegestaan (in bepaalde vaste omstandigheden die in de toepasselijke wetten worden vermeld) in overeenstemming met § 19 StromNEV (bijvoorbeeld bij alleengebruik van netactiva). Het BNetzA moet deze individuele tarieven goedkeuren.

Voor de inkomstenlimiet worden de kosten die een netbeheerder maakt als volgt in twee categorieën ingedeeld:

- de permanent niet-beïnvloedbare kosten (PNBK): deze kosten zijn voor 100% geïntegreerd in de "inkomstenlimiet" en zijn dus volledig gedekt door de nettatarieven, weliswaar met een vertraging van twee jaar. De PNBK omvatten het rendement op het eigen vermogen, de bedrijfsbelasting, de financieringskosten, afschrijvingen en operationele kosten (op dit moment vastgelegd op 0,8% van de geactiveerde investeringskosten van de respectieve investeringen). De financieringskosten met betrekking tot de investeringsbudgetten zijn op dit moment geplafonneerd op het laagste bedrag tussen de effectieve financieringskosten of de financieringskosten die zijn berekend in overeenstemming met een gepubliceerde richtlijn van het BNetzA. Bovendien

omvatten de PNBK de kosten voor de ondersteunende diensten, de netverliezen en de inschakelingskosten. Deze kosten zijn opgenomen in de inkomstenlimiet op basis van een reguleringsmechanisme dat door het BNetzA is bepaald in overeenstemming met § 11 Abs. 2 ARegV (FSV), die een incentive biedt aan een netbeheerder om beter te presteren dan de geplande kosten. Dat gebeurt via een bonus- en boetemechanisme. De kosten voor systeem-diensten zijn gebaseerd op de geplande kosten (rekening houdend met de evolutie van de benodigde volumes en van de prijzen) in plaats van op de opgelopen kosten in het basisjaar. Op deze kosten is alleen de productiviteitsfactor als dusdanig van toepassing. Hoewel het mechanisme voor de ondersteunende diensten en de netverliezen voor de huidige regulatoire periode is vastgelegd, moet het voor de inschakelingskosten nog worden goedgekeurd voor de periode vanaf 2011. Bovendien dient dit model in de tweede regulatoire periode vanaf 2014 nog te worden goedgekeurd of gewijzigd;

- tijdelijk niet-beïnvloedbare kosten ("TNBK") en beïnvloedbare kosten ("BK"): deze kosten omvatten het rendement op het eigen vermogen, de afschrijvingen, de financieringskosten en de bedrijfsbelasting. Zij zijn onderworpen aan een incentiviseringsmechanisme dat is vastgelegd door het BNetzA en dat een efficiëntiefactor (alleen van toepassing op BK), een verbeterde productiviteitsfactor en een inflatiefactor (van toepassing op TNBK en BK) over een periode van vijf jaar omvat. Bovendien voorziet het huidige incentiviseringsmechanisme in de toepassing van een kwaliteitsfactor, maar de criteria en het implementatiemechanisme voor een dergelijke factor moeten nog door het BNetzA worden beschreven. De verschillende factoren die zijn gedefinieerd, geven de transmissienetbeheerder een doelstelling op middellange termijn om inefficiënt geachte kosten te vermijden. Wat de financieringskosten betreft, zijn de toegestane financieringskosten die verbonden zijn aan de beïnvloedbare kosten geplafonneerd op het laagste bedrag van de effectieve financieringskosten in het basisjaar of de impliciete financieringskosten op basis van het gemiddelde op 10 jaar van de Umlaufrenditen festverzinslicher Wertpapiere inländischer Emittenten (10-jarig gemiddeld rendement van de nationale vastrentende effecten, dat door de Bundesbank wordt gepubliceerd) in het basisjaar;
- voor het rendement op het eigen vermogen bevat de toepasselijke wet- en regelgeving bepalingen over het toegestane rendement op het eigen vermogen. Dit wordt opgenomen in de TNBK/BK voor wat de activa betreft die tot het gereguleerde actief behoren en in de PNBK voor wat de activa betreft die in de investeringsbudgetten zijn goedgekeurd. Voor de eerste regulatoire periode (2009-2013) is het rendement op het eigen vermogen vastgesteld op 7,56% voor investeringen vóór 2006 en 9,29% voor investeringen sinds 2006, op basis van 40% van de totale waarde van de activa die als "gefinancierd door eigen vermogen" worden beschouwd en waarbij de rest als "quasischuld" wordt behandeld. Het rendement op het eigen vermogen wordt berekend vóór vennootschapsbelasting, maar na bedrijfs-

belasting. Voor de volgende regulatoire periode heeft de Duitse regulator het rendement in 2011 vastgelegd op een 9,05%, en dit ondanks de huidige daling van de indexen van de kapitaalmarkten. Dit moet de netinvesteringen die absoluut noodzakelijk zijn voor de realisatie van het energiebeleid voldoende aantrekkelijk maken. Voor deze nieuwe tariefperiode bedraagt het rendement van de investeringen die voor 2006 in dienst zijn gesteld 7,14%;

- naast de inkomstenlimiet ontvangt 50Hertz een vergoeding voor kosten die zijn opgelopen in verband met de verplichtingen inzake hernieuwbare energie, waaronder EEG- en CHP/KWKG-verplichtingen. Deze kosten zijn onderworpen aan specifieke reguleringsmechanismen die gericht zijn op een evenwichtige behandeling van uitgaven en inkomsten.

EVOLUTIE VAN DE TARIEFREGELGEVING

In 2011 werd vooruitgang geboekt naar aanleiding van de besprekingen met de regulator met het oog op een verbetering van het regulator kader voor nieuwe investeringen in netinfrastructuur, de dekking van de beheers- en netontwikkelingskosten, de vergoeding van het kapitaal en de aansluitingsvoorwaarden voor de nieuwe offshore parken. Op basis daarvan wordt in de eerste helft van 2012 een wijziging van de ARegV-verordening verwacht die gunstig is voor de netbeheerders.

De inkomstenlimiet voor 2011 lag 3% hoger dan in 2010. De limiet die als basis dient voor de tarieven die vanaf 1 januari 2012 van toepassing zijn is ongeveer 15% hoger dan in 2011. Op 31 december 2011 had 50Hertz de goedkeuring verkregen voor 44 van de 75 aanvragen voor investeringsbudgetten die sinds 2008 zijn ingediend. Dat stemt overeen met een goedgekeurd investeringsbudget van € 2,501 miljard.

50Hertz heeft ook gelijk gekregen in een zaak die aanhangig was gemaakt voor het regionaal opperste gerechtshof van Düsseldorf betreffende de organisatie van de goedkeuringen van de investeringsbudgetten door het BNetzA. In zijn uitspraak van 23 maart 2011 heeft het hof "het bedrag om een dubbele erkenning te voorkomen" en de afwijzing van de rentelasten op geleende fondsen onwettelijk bevonden. Verwacht wordt dat de besprekingen betreffende de regeling van dit punt in het eerste kwartaal van 2012 worden afgerond.

In het kader van de besprekingen betreffende de verbetering van het regulator kader voor netinvesteringen onderzoekt de wetgever eveneens de mogelijkheid van een target-cost (t-0) benadering in plaats van de huidige termijn van twee jaar (t-2), met de mogelijkheid van snellere afschrijvingen.

Informatie met betrekking tot de moeder vennootschap

Uittreksels van de statutaire jaarrekening van Elia System Operator NV, opgesteld in overeenstemming met de Belgische boekhoudkundige normen, worden hierna in verkorte vorm weergegeven.

Overeenkomstig de Belgische vennootschapswetgeving zal de volledige jaarrekening, het jaarverslag en het verslag van het college van commissarissen worden neergelegd bij de Nationale Bank van België.

Deze documenten zullen tevens beschikbaar worden gesteld op de website van Elia: www.elia.be. Zij kunnen ook op aanvraag worden verkregen bij Elia System Operator NV, Keizerslaan 20, 1000 Brussel, België. Het college van revisoren maakte een verklaring zonder voorbehoud met toelichtende paragraaf bij de statutaire jaarrekening.

1. Balans na winstverdeling

ACTIVA	2011	2010
		(in € miljoen)
VASTE ACTIVA	3.612,7	3.612,7
Financiële vaste activa	3.612,7	3.612,7
Verbonden ondernemingen	3.583,0	3.583,0
Deelnemingen	3.583,0	3.583,0
Ondernemingen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat	29,4	29,4
Deelnemingen	29,4	29,4
Andere financiële vast activa	0,3	0,3
VLOTTENDE ACTIVA	859,3	942,3
Vorderingen op meer dan één jaar	94,0	93,8
Overige vorderingen	94,0	93,8
Vorraden en bestellingen in uitvoering	5,0	4,7
Bestellingen in uitvoering	5,0	4,7
Vorderingen op ten hoogste één jaar	587,1	602,1
Handelsvorderingen	120,1	165,4
Overige vorderingen	467,0	436,7
Geldbeleggingen	130,0	120,0
Overige geldbeleggingen	130,0	120,0
Liquide middelen	24,4	99,3
Overlopende rekeningen	18,8	22,4
TOTAAL DER ACTIVA	4.472,0	4.555,0

PASSIVA	2011	2010
		(in € miljoen)
EIGEN VERMOGEN	1.621,2	1.586,8
Kapitaal	1.505,4	1.505,4
Geplaatst kapitaal	1.505,4	1.505,4
Uitgiftepremies	8,5	8,5
Reserves	83,7	67,6
Wettelijke reserve	83,7	67,6
Overgedragen winst	23,6	5,3
VOORZIENINGEN, UITGESTELDE BELASTINGEN	3,0	3,0
Voorzieningen voor risico's en kosten	3,0	3,0
Overige risico's en kosten	3,0	3,0
SCHULDEN	2.847,8	2.965,2
Schulden op meer dan één jaar	2.554,2	2.553,8
Financiële schulden	2.554,2	2.553,8
Niet-achtergestelde obligatieleningen	1.998,4	1.998,0
Kredietinstellingen	60,0	60,0
Overige leningen	495,8	495,8
Schulden op ten hoogste één jaar	223,6	309,5
Schulden op meer dan één jaar, die binnen het jaar vervallen	0,0	0,0
Financiële schulden	0,0	0,0
Kredietinstellingen	0,0	0,0
Handelsschulden	45,5	128,4
Leveranciers	45,5	128,4
Ontvangen vooruitbetalingen op bestellingen	11,6	8,9
Schulden met betrekking tot belastingen, bezoldingen en sociale lasten	7,4	7,3
Belastingen	0,0	0,2
Bezoldigingen en sociale lasten	7,4	7,1
Overige schulden	159,1	164,9
Overlopende rekeningen	70,0	101,9
TOTAAL DER PASSIVA	4.472,0	4.555,0

2. Resultatenrekening

(in € miljoen)	2011	2010
BEDRIJFSOPBRENGSTEN	760,0	723,2
Omzet	753,9	718,7
Wijziging in de voorraad goederen in bewerking en gereed product en in de bestellingen in uitvoering (toename +, afname -)	0,2	0,0
Andere bedrijfsopbrengsten	5,9	4,5
BEDRIJFSKOSTEN	(586,9)	(563,6)
Diensten en diverse goederen	(551,6)	(531,1)
Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	(35,3)	(32,8)
Voorzieningen voor risico's en kosten	0,0	0,3
BEDRIJFSWINST	173,1	159,6
Financiële opbrengsten	105,2	53,6
Opbrengsten uit financiële vaste activa	93,4	46,7
Opbrengsten uit vlottende activa	11,8	6,9
Financiële kosten	(129,3)	(133,7)
Kosten van schulden	(128,4)	(132,0)
Andere financiële lasten	(0,9)	(1,7)
WINST UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING VOOR BELASTING	149,0	79,5
Uitzonderlijke opbrengsten	1,5	9,7
Meerwaarde realisatie vaste activa	0,0	9,7
Andere uitzonderlijke opbrengsten	1,5	0,0
Uitzonderlijke kosten	(8,9)	(4,8)
Andere uitzonderlijke kosten	(8,9)	(4,8)
WINST VAN HET BOEKJAAR VOOR BELASTING	141,6	84,4
Belastingen op het resultaat	(18,5)	(10,9)
Belastingen	(18,5)	(10,9)
Regularisatie van belastingen en terugnemng van voorzieningen voor belasting	0,0	0,0
WINST VAN HET BOEKJAAR	123,1	73,5

GRI-inhoudsopgave

Profiel

Indicator	Omschrijving	Pagina
1. STRATEGIE EN ANALYSE		
1.1	Een verklaring van de raad van bestuur over relevantie van duurzame ontwikkeling voor de organisatie en haar strategie.	1, 2
2. ORGANISATIEPROFIEL		
2.1	Naam van de organisatie.	1
2.2	Voornaamste merken, producten en/of diensten.	4
2.3	Operationele structuur van de organisatie, met inbegrip van divisies, dochterondernemingen en samenwerkingsverbanden.	4, 115
2.4	Locatie van het hoofdkantoor van de organisatie.	167
2.5	Het aantal landen waar de organisatie actief is (met relevantie voor de duurzaamheidskwesties).	4
2.6	Eigendomsstructuur en de rechtsvorm.	154,162,163,
2.7	Afzetmarkten (geografische verdeling, sectoren en soorten klanten).	4
2.8	Omvang van de verslaggevende organisatie.	4,65,156,157
2.9	Significante veranderingen tijdens de verslagperiode wat betreft omvang, structuur of eigendom.	6 tot 11, 82 tot 99
2.10	Onderscheidingen die tijdens de verslagperiode werden toegekend.	7,11,17,65
3. VERSLAGPARAMETERS		
3.1	Verslagperiode waarop de verstrekte informatie betrekking heeft.	167
3.2	Datum van het meest recente verslag. April 2011.	
3.3	Verslaggevingscyclus (jaarlijks, tweejaarlijks, etc.).	167
3.4	Contactpunt voor vragen over het verslag of de inhoud ervan.	167
3.5	Proces voor het bepalen van de inhoud van het verslag, met inbegrip van: relevantie, materialiteit en stakeholders.	1, 4, 12,13
3.6	Afbakening van het verslag.	167
3.8	Basis voor verslaggeving over samenwerkingsverbanden, dochterondernemingen in gedeeltelijke eigendom, gehuurde faciliteiten, uitbestede activiteiten of andere entiteiten.	115 tot 125 125 tot 130
3.12	Inhoudsopgave	165, 166

Indicator	Omschrijving	Pagina
4. BESTUUR, VERPLICHTINGEN EN BETROKKENHEID		
4.1	De bestuursstructuur van de organisatie, met inbegrip van commissies die vallen onder het hoogste bestuurslichaam.	84 tot 86
4.2	Geef aan of de voorzitter van het hoogste bestuurslichaam eveneens een leidinggevende functie heeft.	84
4.3	Voor organisaties met een enkelvoudige bestuursstructuur: vermeld het aantal onafhankelijke en/of niet-leidinggevende leden van het hoogste bestuurslichaam.	84
4.4	Overlegorganen voor aandeelhouders en medewerkers voor aanbevelingen of medezeggenschap op het hoogste bestuurslichaam.	78, 87, 88
4.14	Lijst van relevante groepen belanghebbenden voor de organisatie.	22, 42, 62, 77 tot 81
4.15	Basis voor inventarisatie en selectie van stakeholders.	74

Performantie-indicatoren

Indicator	Omschrijving	Pagina
ECONOMISCH		
EC1	Directe economische waarden die zijn gegenereerd en gedistribueerd, waaronder inkomsten, operationele kosten, personeelsvergoedingen, donaties en overige maatschappelijke investeringen, ingehouden winst en betalingen aan kapitaalverstrekkers en overheden.	130 tot 132
EC2	Financiële implicaties en andere risico's en opportuniteiten voor de activiteiten van de organisatie als gevolg van de klimaatverandering.	24, 30 tot 33
EC8	Ontwikkeling en gevolgen van investeringen in infrastructuur en diensten, voornamelijk openbare investeringen die worden gerealiseerd via een commerciële prestatie, in natura of kosteloos.	34, 35
MILIEU		
EN5	Energie die bespaard is door besparingen en efficiëntieverbeteringen.	49, 50
EN6	Initiatieven ten behoeve van energie-efficiëntie of op duurzame energie gebaseerde producten en diensten, evenals verlagingen van de energie-eisen als resultaat van deze initiatieven.	52, 54
EN7	Initiatieven ter verlaging van het indirecte energieverbruik en reeds gerealiseerde verlaging.	52, 56 tot 59
EN11	Locatie en oppervlakte van het land dat eigendom is, gehuurd wordt, beheerd wordt in of grenst aan beschermde gebieden en gebieden met een hoge biodiversiteitswaarde buiten beschermde gebieden.	51
EN12	Beschrijving van significante gevolgen van activiteiten, producten en diensten op de biodiversiteit in beschermde gebieden en gebieden met een hoge biodiversiteitswaarde buiten beschermde gebieden.	56
EN14	Strategieën, huidige maatregelen en toekomstige plannen voor het beheersen van de gevolgen van de biodiversiteit.	51
EN18	Initiatieven ter verlaging van de emissie van broeikasgassen en gerealiseerde verlagingen.	52
EN22	Totaalgewicht afval naar type en verwijderingsmethode.	53
EN26	Initiatieven ter compensatie van de milieugevolgen van producten en diensten en de omvang van deze compensatie.	56 tot 59
SOCIAAL: ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN EN VOLWAARDIG WERK		
LA1	Totale personeelsbestand naar type werk, arbeidsovereenkomst en regio.	65, 68
LA7	Percentage arbeidsongevallen, beroepsziekten, afwezigheden, aantal verloren werkdagen en aantal dodelijke ongevallen per geografische zone.	72, 73
LA10	Gemiddeld aantal uren dat een werknemer per jaar besteedt aan opleidingen, onderverdeeld naar werknemerscategorie.	67
LA11	Programma's voor competentie management en levenslang leren die de blijvende inzetbaarheid van werknemers garanderen en hen helpen bij het afronden van hun loopbaan.	66, 67
LA12	Percentage medewerkers dat regelmatig wordt ingelicht omtrent prestatie- en loopbaanontwikkeling.	66

Verslaggevings parameters

Maatschappelijke zetel

Dit verslag beperkt zich tot Elia System Operator en Elia Asset, die als één economische entiteit handelen onder de naam Elia, en tot 50Hertz Transmission.

De maatschappelijke zetel van
Elia System Operator en Elia Asset is gevestigd
Keizerslaan 20
te 1000 Brussel

De maatschappelijke zetel van
50Hertz Transmission GmbH is gevestigd
Eichenstraße 3A
12435 Berlin

De maatschappelijke zetel van
Eurogrid International is gevestigd
Kortenberglaan 71
te 1000 Brussel

Verslaggevingsperiode

Dit jaarverslag behelst de periode van 1/1/2011 tot 31/12/2011.

Het is opgesteld volgens de principes van duurzaamheidsverslaggeving zoals voorgeschreven in de GRI-richtlijnen.

Contact

Lise Mulpas
Corporate Communication
Keizerlaan 20
1000 Brussel
lise.mulpas@elia.be
Tel. : 02 526 73 75
Fax : 02 546 72 90

Legend

Switching Station (in large part with transition to distribution system operators)

220 kV

380 kV

380 kV planned/under construction

380/220 kV

Other companies

line 380 kV

line planned/under construction 380 kV

line 220 kV

Operating voltage (kV) 110

Other companies 380/220 kV

HVDC/DC link 400 kV

Grid connection offshore 150 kV

Grid connection offshore 150 kV planned/under construction

System users:

Our customers include the regional distribution system operators as well as power plants, pump storage plants, wind farms and big industry connected to the transmission system.

Conventional power plant (lignite- or hard-coal fired, nuclear or gas turbine power plant)

under construction

Pump storage plant

Wind power plant onshore/offshore

planned/under construction

